GEMEENTE BRUNSSUM

JAARSTUKKEN 2023

INHOUD

Voorwoord 5

Leeswijzer 6

JAARVERSLAG 2023 7

Inleiding 8

Algemeen financiële verslaggeving 12

Terugblik op de Programma's 14

PROGRAMMA 1 BESTUUR EN BURGER 15

Taakveld: Bestuur (XT-01) 15
Taakveld: Burgerzaken (XT-02) 20

PROGRAMMA 2 VEILIGHEID 22

Taakveld: Crisisbeheersing en brandweer (XT-11) 22
Taakveld: Openbare orde en veiligheid (XT-12) 24

PROGRAMMA 3 SOCIAAL DOMEIN 29

Taakveld: Inkomensregelingen (XT-63) 29
Taakveld: Begeleide participatie (XT-64) 33
Nieuwe IV-3 indeling miv 2023: WSW en beschut werk 33
Taakveld: Arbeidsparticipatie (XT-65) 34
Taakveld: Maatwerkvoorzieningen (Wmo) (XT-66) 35
Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18+ (XT-671) 37
Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18- (XT-672) 39
Taakveld: Geëscaleerde zorg 18+ (XT-681) 43
Taakveld: Geëscaleerde zorg 18- (XT-682) 45

PROGRAMMA 4 VOLKSGEZONDHEID 46

Taakveld: Volksgezondheid (XT-71) 46

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS EN EDUCATIE 50

Taakveld: Openbaar basisonderwijs (XT-41) 50
Taakveld: Onderwijshuisvesting (XT-42) 52
Taakveld: Onderwijsbeleid en leerlingzaken (XT-43) 54

PROGRAMMA 6 WIJKGERICHT WERKEN, INTEGRATIE, PARTICIPATIE 60

Taakveld: Samenkracht en burgerparticipatie (XT-61) 60
Taakveld: Wijkteams (XT-62) 64

PROGRAMMA 7 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT 67

Taakveld: Verkeer en vervoer (XT-21) 67
Taakveld: Parkeren (XT-22) 70

PROGRAMMA 8 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 71

Taakveld: Sportbeleid en activering (XT-51) 72
Taakveld: Sportaccommodaties (XT-52) 75
Taakveld: Cultuurpresentatie, productie, participatie (XT-53) 78
Taakveld: Musea (XT-54) 81
Taakveld: Media (XT-56) 82
Taakveld: Openbaar groen en recreatie (XT-57) 83

PROGRAMMA 9 MILIEU EN DUURZAAMHEID 88

Riolering (XT-72) 88
Taakveld: Afval (XT-73) 91
Taakveld: Milieubeheer (XT-74) 93

Taakveld: Begraafplaats (XT-75) **100**
PROGRAMMA 10 ECONOMIE EN TOERISME 101
Taakveld: Economische ontwikkeling (XT-31) **102**
Taakveld: Fysieke bedrijfsinfrastructuur (XT-32) **103**
Taakveld: Bedrijfsloket en -regelingen (XT-33) **106**
Taakveld: Economische promotie (XT-34) **108**
PROGRAMMA 11 VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING 110
Taakveld: Ruimtelijke ordening (XT-81) **110**
Taakveld: Grondexpl.(niet-bedr.terreinen) (XT-82) **113**
Taakveld: Wonen en bouwen (XT-83) **118**
PROGRAMMA 12 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 123
Taakveld: Mutaties reserves (XT-010) **123**
Taakveld: Beheer overige gebouwen en gronden (XT-03) **125**
Taakveld: Overhead (XT-04) **126**
Taakveld: Treasury (XT-05) **132**
Taakveld: OZB woningen (XT-061) **133**
Taakveld: OZB niet-woningen (XT-062) **133**
Taakveld: Belastingen overig (XT-064) en (XT-09) **134**
Taakveld: Algemene uitkering gemeentefonds (XT-07) **135**
Taakveld: Overige baten en lasten (XT-08) **136**
Paragraaf 1 Lokale Heffingen 138
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 146
paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 153
Paragraaf 4 Financiering 164
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 168
Paragraaf 6 Verbonden Partijen 174
Paragraaf 7 Grondbeleid 199
Paragraaf 8 Openbaarheidsparagraaf 205
JAARREKENING 2023 206
1. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 207
2. Overzicht incidentele baten en lasten 212
3. Structurele onttrekkingen en stortingen in reserves 219
4. Balans en toelichting 220
5. Gebeurtenissen na balansdatum 249
6. Wet Normering Topinkomens (WNT) verantwoording 2023 250
7. Sisa-bijlage 2023 252
Bijlage 1 Overzicht restantkredieten 268
Bijlage 2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld 269
Financiële afwijkingen per taakveld **269**
Financiële afwijkingen per programma **272**
Bijlage 3 Subsidieregister 273
Bijlage 4 Overzicht wettelijke indicatoren Kerngegevens 275
Bijlage 5 Kerngegevens per 1 januari 278
Bijlage 6 Overzicht Crisis- en Herstelfonds 279

Bijlage 7 Rechtmatigheidsverantwoording 280
Bijlage 8 Overzicht gebruikte afkortingen 281

VOORWOORD

Geachte raadsleden,

Bij deze bieden wij u de jaarstukken 2023 aan. Hierin leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid dat is vastgelegd in de programmabegroting 2023 en is bijgesteld bij de 1e en 2e bestuursrapportage 2023.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

De jaarrekening is gecontroleerd door de accountant.

In het jaarverslag is de programmaverantwoording (12 programma's) opgenomen. Over elk voorgenomen resultaat uit de begroting wordt in de programmaverantwoording verantwoording afgelegd.

In de jaarstukken kijken we vooral terug. Het (financieel) resultaat heeft echter ook betekenis voor de toekomst.

Brunssum, 21 mei 2024.

Burgemeester en wethouders van Brunssum

LEESWIJZER

De jaarstukken bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening alsmede een aantal bijlagen. Het Jaarverslag is ingedeeld in een aantal onderdelen.

Inleiding
Hierin leest u de algemene inleiding.

Algemene financiële verslaglegging
U treft hier de financiële verslaglegging op hoofdlijnen aan en het algemene beeld over de vermogenspositie c.q. de Reserves en Voorzieningen.

Duiding van positieve/negatieve getallen
Wat betreft de duiding van de + en de – in de jaarstukken. Er wordt geredeneerd vanuit kosten. Daarom is een – een voordeel voor de gemeente en een + een nadeel.

Terugblik op de programma's
Dit hoofdstuk bevat de programmaverantwoording. Deze is als volgt opgebouwd:
- Per programma een algemene inhoudelijke terugblik en verantwoording over het uitgevoerd beleid;
- Binnen een programma per taakveld een terugblik en verantwoording voor elk resultaat dat we wilden gaan realiseren in 2023;
- Een verklaring van de belangrijkste financiële afwijkingen per taakveld (afwijkingenrapportage);

In de optellingen kunnen afrondingsverschillen voorkomen vanwege verslaglegging in duizendtallen.

Paragrafen
De in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven verplichte paragrafen zijn hierin opgenomen. De analyse en verantwoording van de salarissen gebeurt op concernniveau in de paragraaf Bedrijfsvoering en niet
in de terugblik op de programma's.

Jaarrekening 2023
In het onderdeel Jaarrekening treft u de volgens het BBV verplichte onderdelen aan, die ook aan goedkeuring van de accountant onderhevig zijn. Meer specifiek gaat het om de Balans, het overzicht van Baten en Lasten en de Single information, Single audit (SiSa)-bijlage.

Bijlagen
In de bijlagen treft u nog een aantal overzichten aan waaronder het Subsidieregister 2023, Kerngegevens van Brunssum en een afkortingenlijst.

JAARVERSLAG 2023

INLEIDING

2023 was het eerste volledige jaar waarin het huidige gemeentebestuur, aangetreden in 2022, uitvoering kon geven aan de ambities zoals verwoord in het coalitieakkoord en uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Het was in dat opzicht een 'jaar van de waarheid'. Een jaar waarin we echt werk konden maken van de belofte: 'Samen voor Brunssum'.

'Samen' betekent dat we de burger centraal stellen. Dat iedereen meedoet. Dat we intensief samenwerken met ondernemers – in het centrum, in het Schutterspark, in de wijken Noord en West – en met verenigingen – zie de nieuwe samenwerkingsstructuur met carnavalsverenigingen. Dat we de wijken ingaan om daar de sociale basis te versterken zodat we de zelf- en samenredzaamheid versterken. Dat we onze investeringen primair inzetten voor voorzieningen – hard en zacht – die voor iedereen toegankelijk zijn en die maken dat iedereen die hier woont, werkt, opgroeit of oud mag worden, zich in Brunssum echt thuis kan blijven voelen.

We reiken hoog met onze ambities, maar blijven tegelijkertijd met beide voeten op de grond. We investeren verantwoord en voor de lange termijn. Daarvan getuigen ook deze Jaarstukken. Brunssum is in sociaaleconomisch opzicht vaak nog een kwetsbare gemeente, een situatie die historisch zo gegroeid is. Maar we zijn ook in sommige opzichten een rijke gemeente. We hebben een sterke culturele identiteit. Ons sociale weefsel is veerkrachtig. En we hebben de wil, om voluit en zonder voorbehoud te geloven in en te werken aan een betere toekomst, aan een beter Brunssum.
Op de volgende pagina's leest u hoe we in 2023 stevige stappen hebben gezet om te bouwen aan een mooie, leefbare, open en inclusieve samenleving. In het kort:

Burgerparticipatie
Zo leest u hier over de impuls die burgerparticipatie heeft gekregen in 2023 en een steeds belangrijkere rol binnen onze manier van werken heeft gekregen. Hoe we bij meerdere projecten (N276, de OV-hub, Centrumplan) inwoners en bewonersgroepen hebben betrokken om tot betere, breed gedragen resultaten te komen. We zijn nog lerend en groeiend hierin en verwachten de komende jaren burgerparticipatie naar een nog hoger, vernieuwend niveau te tillen, onder meer door de inzet van een nieuw aangestelde kwartiermaker Burgerparticipatie.

Jeugd
U leest in deze Jaarstukken ook over dalende cijfers van jeugdoverlast in 2023. Maar ook, en belangrijker, over hoe we de jeugd op een positieve manier betrekken bij hun omgeving. In het project Positieve Stad luisteren we naar onze jongeren en werken we met rolmodellen die een voorbeeld zijn voor jongeren. Ook geven we jongeren een grotere stem in wat er gebeurt in onze gemeente door de nieuwe kindergemeenteraad en, in het verlengde daarvan, de inzet van de kidsreporters.

Zorg
U leest ook over de uitdagingen om onze zorgvoorzieningen op peil te houden. Ja, uit tevredenheidsonderzoeken blijkt dat de zorg die wij verlenen, effectief is. Ongeveer driekwart van de mensen die gebruik maken van onze voorzieningen, ervaart hierdoor een betere kwaliteit van leven. Maar hoe houden we dit voorzieningenniveau ook in de toekomst overeind? In 2023 werden de effecten van de dubbele vergrijzing in onze gemeente geleidelijk zichtbaar. Die ontwikkeling moeten we opvangen terwijl we tegelijkertijd te maken krijgen met toenemende personeelskrapte in de zorg en de dreiging van beperkte financiële budgetten. De opgave waarvoor we staan, is het beter op elkaar afstemmen van werkprocessen, taken en budgetten van de diverse uitvoeringsorganisaties en, waar nodig, tot een herijking hiervan. Met dit proces zijn we in 2023 begonnen.

Participatiewet
In deze Jaarstukken maken we tevens melding van een knik in de ontwikkeling van de instroom en uitstroom van uitkeringsgerechtigden. We mikten op een daling van 2 procent, het werd een stijging van 3,5

procent. Dat heeft twee belangrijke oorzaken: Brunssum verwelkomt meer inburgeraars, terwijl daarnaast mensen in een traject bij Betere Buren ook nog eens langer nodig hebben om eventueel door te kunnen stromen naar de arbeidsmarkt. Ook zien we bij deze doelgroep een grotere zorgvraag, die we als gemeente eerst op willen pakken. Dat past in ons beleid waarin we mensen vooral willen activeren op een wijze die aansluit bij hun mogelijkheden.

Onderwijs
In deze jaarstukken volop aandacht voor onze jeugd. Immers, opgroeiende kinderen verdienen alle kansen en alle ruimte voor een brede ontwikkeling zodat zij maximaal hun talenten kunnen ontplooien en later benutten. De gemeente krijgt hierin steeds meer taken en een steeds grotere verantwoordelijkheid. We zetten daarom in op een passende integrale werkwijze tussen onderwijs, sport/bewegen, gezondheid (groente en fruit op alle scholen!), zorg, kunst/cultuur en minimabeleid (bestrijding kinderarmoede!), in combinatie met vroegsignalering en preventie.

Ruimtelijk
Ook in 2023 bouwden we verder aan onze woonopgaven, zowel in plannen voor nieuwbouw als voor transformatie van bestaand woonvolume. Zo krijgt het nieuwe Centrum steeds verder vorm. Het bestemmingsplan is definitief en er is overeenstemming bereikt over de verwerving van relevante percelen. Andere majeure woonbouwontwikkelingen zijn de Raadhuisstraat, Entree Dorpstraat, Hof van Oeloven en de locatie oude Brikke Oave. Daarnaast stond 2023 in het teken van voorbereidingen voor verbetering van onze hoofdinfrastructuur: het Bodemplein, de Akerstraat, de Karel Doormanstraat en de N276, al deze trajecten gaan, na intensieve voorbereidingen, in 2024 in uitvoering.

Cultuur
Ook onze lokale cultuur stond hoog op onze agenda in 2023, omdat we ervan overtuigd zijn dat initiatieven die onze cultuur en onze gezamenlijke geschiedenis uitdragen, een sterk verbindend effect hebben. Zo hebben we ambitieuze plannen om ons Verhaal van Hoop, het verhaal van de Joodse onderduik in Brunssum, zichtbaar te maken in de restauratie van de badhokjes en het realiseren van een museale functie in het Schutterspark (Pompgebouw 4).

Tot slot:
Onder elke pagina in deze Jaarrekening ligt dit voorbehoud:
We maken ons zorgen over een taaie uitdaging, de tweedeling in onze samenleving. De tweedeling tussen de mensen die het goed gaat, en mensen die het nog te vaak tegenzit in het leven en bedreigd worden in hun bestaanszekerheid. We maken ons zorgen over de kinderen die opgroeien in armoede, over gezinnen die de energierekening niet kunnen betalen, over ouderen die gevangen zitten in eenzaamheid, over mensen die het gevoel hebben dat de overheid er niet voor hen is.
Onze voorzieningen, onze hulp, moeten we daarom zo preventief en inclusief mogelijk organiseren. Daarin hebben we ook in 2023 stappen gezet. We kunnen nu kinderarmoede sneller signaleren. We hebben de armoederegelingen flink verruimd. We gaan bij mensen op bezoek als we merken dat ze van voorzieningen geen gebruik maken, et cetera.
Dit alles is onderdeel van een cultuuromslag, waarbij we onze inwoners centraal stellen en benaderen op basis van vertrouwen. We zijn blij dat wij, en onze lokale zorgprofessionals, daar ook in toenemende mate de ruimte voor krijgen van de Rijksoverheid. Een voorbeeld hiervan is de herziening van de Participatiewet zodat deze straks minder regelgericht is en beter aansluit bij onze lokale werkwijze, waarin het draait om de vraag wat mensen (aan)kunnen en nodig hebben.
Dat alles verleent aan onze opdracht, ‘Samen voor Brunssum’, een grote actualiteit, een grote urgentie. Wij mogen niet accepteren dat er groepen mensen zijn die niet meedoen of meekunnen in onze samenleving. Als gemeentebestuur rust op ons de maatschappelijke opdracht, en de morele plicht, om te bouwen aan onderling vertrouwen en daarmee uiteindelijk iedereen te bereiken, met een uitgestoken hand en vanuit een omgevingsbewuste en burgergerichte houding.
De fundering daarvoor hebben we in 2023 gelegd en verstevigd.

Financieel

Ingevolge artikel 3 lid 3 van de financiële verordening wordt hieronder het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

Prog.	Omschrijving	Oorspronkelijke begroting 2023	wijziging 1 Mobiliteitsplan	wijziging 2 Klimaatinstallatie Raad- en Quintzaal	wijziging 3 De Positieve Stad	wijziging 4 Viering 70 jaar NAVO	wijziging 5 Terca Terrein	wijziging 6 Nieuwbouw acc. R.K.V.V. de Leeuw
UITGAVEN								
1	Bestuur en ondersteuning	3.520.283	-	-	-	-	-	-
2	Veiligheid	3.064.534	-	-	-	-	-	-
3	Sociaal Domein	50.308.052	-	-	-	-	-	-
4	Volksgezondheid	1.485.645	-	-	-	-	-	-
5	Educatie en Gezondheid	5.020.611	-	-	-	-	-	-
6	Wijkger. werken, integr., partic	4.189.453	-	-	39.900	-	-	-
7	Verkeer,vervoer en waterstaat	4.477.704	45.000	-	-	-	-	-
8	Sport, cultuur en receatie	8.309.706	-	-	-	65.000	-	-
9	Milieu en duurzaamheid	1.223.853	-	-	-	-	-	-
10	Economie en toerisme	16.608.950	-	-	-	-	-	-
11	Volkshuisvesting en RO	7.633.952	-	-	-	-	-	-
12	Algemene middelen	10.476.306	-	-	-	-	-	-
	Totaal uitgaven	116.319.049	45.000	-	39.900	65.000	-	-
INKOMSTEN								
1	Bestuur en ondersteuning	-249.216	-	-	-	-	-	-
2	Veiligheid	-18.876	-	-	-	-	-	-
3	Sociaal Domein	-11.327.749	-	-	-	-	-	-
4	Volksgezondheid	-20.000	-	-	-	-	-	-
5	Educatie en Gezondheid	-2.300.388	-	-	-	-	-	-
6	Wijkger. werken, integr., partic	-40.977	-	-	-	-	-	-
7	Verkeer,vervoer en waterstaat	-145.117	-	-	-	-	-	-
8	Sport, cultuur en receatie	-685.394	-	-	-	-	-	-
9	Milieu en duurzaamheid	-440.567	-	-	-	-	-	-
10	Economie en toerisme	-84.515.461	-	-	-	-	-	-
11	Volkshuisvesting en RO	-8.336.816	-	-	-	-	-	-
12	Algemene middelen	-8.238.488	-45.000	-	-39.900	-65.000	-	-
						-		
	Totaal inkomsten	-116.319.049	-45.000	-	-39.900	-65.000	-	-
	Saldo uitgaven / inkomsten	-	-	-	-	-	-	-

<u>Begrotingswijzigingen met datum Raadsbesluit:</u>

Oorspronkelijke begroting 2023 inclusief amendementen
Raadsbesluit 2022/95 d.d. 1 november 2022

1e begrotingswijziging 2023 Vaststelling Mobiliteitsplan Brunssum 2022-2032, Uitvoeringsprogramma Mobiliteit en Parkeernota 2022
Raadsbesluit 2022/115 d.d. 7 februari 2023

2e begrotingswijziging 2023 Aanpassen klimaatinstallatie Raad- en Quintzaal
Raadsbesluit 2022/97 d.d. 20 december 2022

3e begrotingswijziging 2023 Aanpak jeugd door Stichting De Positieve Stad
Raadsbesluit 2022/117 d.d. 7 februari 2023

4e begrotingswijziging 2023 Financiering viering 70 jaar NAVO-hoofdkwartier (1953-2023)
Raadsbesluit 2022/116 d.d. 21 maart 2023

5e begrotingswijziging 2023 Netaansluiting zonnepark Terca-terrein
Raadsbesluit 2023/8 d.d. 21 maart 2023

6e begrotingswijziging 2023 Nieuwbouw accommodatie RKVV De Leeuw
Raadsbesluit 2023/4 d.d. 21 maart 2023

Prog.	Omschrijving	wijziging 7 1e Berap 2023	wijziging 8 Bestemming resultaat jaarrekening gem. Brunssum	wijziging 9 2e Berap 2023	wijziging 10 niet uitgevoerd	wijziging 11 2e Berap ISD-BOL	Bijgestelde raming
UITGAVEN							UITGAVEN
1	Bestuur en ondersteuning	111.350	-	93.267	-	-	3.724.900
2	Veiligheid	79.761	-	228.000	-	-	3.372.295
3	Sociaal Domein	2.324.965	979.000	756.089	-	441.045	54.809.151
4	Volksgezondheid	-	-	-35.212	-	-	1.450.433
5	Educatie en Gezondheid	85.000	-	-200.000	-	-	4.905.611
6	Wijkger. werken, integr., partic	922.741	-	155.859	-	-	5.307.953
7	Verkeer,vervoer en waterstaat	46.300	-	87.370	-	-	4.656.374
8	Sport, cultuur en receatie	74.898	389.000	-1.062.000	-	-	7.776.604
9	Milieu en duurzaamheid	101.500	-	-190.000	-	-	1.341.525
10	Economie en toerisme	65.000	-	52.672	-	-	19.048.847
11	Volkshuisvesting en RO	-	-	-2.673.118	-	-	7.545.452
12	Algemene middelen	407.031	-	2.032.866	-	-	7.803.188
	Totaal uitgaven	4.218.546	1.368.000	-754.207	-	441.045	121.742.333
INKOMSTEN							INKOMSTEN
1	Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-	-249.216
2	Veiligheid	-	-	-100.000	-	-	-118.876
3	Sociaal Domein	-1.242.171	-	145.692	-	-	-12.424.228
4	Volksgezondheid	-	-	-	-	-	-20.000
5	Educatie en Gezondheid	-	-	-	-	-	-2.300.388
6	Wijkger. werken, integr., partic	-	-	-	-	-	-40.977
7	Verkeer,vervoer en waterstaat	-	-	-80.370	-	-	-225.487
8	Sport, cultuur en receatie	-	-	-	-	-	-685.394
9	Milieu en duurzaamheid	-	-	-	-	-	-508.239
10	Economie en toerisme	-	-	-67.672	-	-	-91.192.342
11	Volkshuisvesting en RO	-	-	2.598.118	-	-	-8.336.816
12	Algemene middelen	-2.976.375	-1.368.000	-1.741.561	-	-441.045	-5.640.370
	Totaal inkomsten	-4.218.546	-1.368.000	754.207	-	-441.045	-121.742.333
	Saldo uitgaven / inkomsten	-	-	-	-	-	-

7e begrotingswijziging 2023 1e Bestuursrapportage 2023
Raadsbesluit 2023/39 d.d. 12 juni 2023

8e begrotingswijziging 2023 Jaarstukken 2022 gemeente Brunssum
Raadsbesluit 2023/56 d.d. 11 juli 2023

9e begrotingswijziging 2023 2e Bestuursrapportage 2023
Raadsbesluit 2023/80 d.d. 14 november 2023

10e begrotingswijziging 2023 is niet uitgevoerd

11e begrotingswijziging 2023 ISD BOL 2e Bestuursrapportage 2023
Raadsbesluit 2023/79 d.d. 14 november 2023

ALGEMEEN FINANCIËLE VERSLAGGEVING

1. FINANCIEEL RESULTAAT EN ANALYSE

Resultaat

Het financieel resultaat over 2023 is € 903.140 positief. In 2022 was het financieel resultaat € 1.374.000 positief.

Resultaat analyse

Het rekeningresultaat 2023 werd in belangrijke mate beïnvloed door de vorming van een pensioenvoorziening voor bestuurders als gevolg van een wettelijke verplichting die voortvloeit uit de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). Ook is er een positief resultaat behaald op de bekostigingssystematiek van de opvang ontheemde Oekraïners. De uitgaven voor jeugdhulp zijn fors hoger dan begroot als gevolg van nafacturaties over 2022 en hoge kosten gesloten jeugdzorg. Verder konden de laatste wijzigingen van de algemene uitkering (decembercirculaire) niet meer in de begroting worden verwerkt.

Voorgesteld 2023

Het resultaat 2023 voor resultaatbestemming bedraagt € 903.140 positief.

Op 16 april heeft het college besloten om extra middelen beschikbaar stellen om een plan uit te werken om ervoor te zorgen dat de (inburgerings- en re-integratie)trajecten van inburgeraars bij Betere Buren verkort worden. Het college wil alle mogelijke inspanningen verrichten om op termijn de reductie van het cliëntenbestand met 2% per jaar alsnog te realiseren. Voorgesteld wordt een bestemmingsreserve re-integratie statushouders te vormen en hierin een bedrag ad. € 385.851 te storten.

Voor het restant van het positieve resultaat ad. € 517.289 wordt voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserves.

2. BELANGRIJKSTE AFWIJKINGEN TEN OPZICHTE VAN DE BIJGESTELDE BEGROTING

Omschrijving (- = voordeel, + = nadeel)	taakveld	bedrag x €1 miljoen
Vorming voorziening pensioenverplichting agv wettelijke verplichting	XT-01	€ 3,0
Crisisbeheersing (opvang Oekraïners)	XT-11	€ -2,5
Betaalde 2de termijn energietoeslag (zie ook algemene uitkering)	XT-63	€ 1,8
Betere exploitatiecijfers Sociale werkvoorziening	XT-64	€ -0,6
Hogere uitgaven Jeugdhulp	Div taakvelden	€ 1,8
Minder activiteiten inzake verbetering leefbaarheid in de wijk en de wijkbedrijven agv een tekort aan wijkkmanagers	XT-62	€ -0,3
Hogere opbrengst leges omgevingsvergunning	XT-83	€ -0,5
Algemene Uitkering, mutaties september en decembercirculaire nog niet begroot (inclusief 1,8 miljoen energietoeslag 2023)	XT-07	€ -3,0
Overige kleine afwijkingen taakvelden (toelichting bij de taakvelden)	div.	€ -0,6
Totaal		€ -0,9

3. RESERVES EN VOORZIENINGEN

Per 31-12-2023 is de vermogenspositie van de gemeente als volgt weer te geven (bedrag x € 1.000):

Omschrijving	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
Algemene Reserve		19.989
Resultaat 2023		903
Bestemmingsreserves		17.895
Reserve ter dekking van kapitaallasten		10.389
Voorzieningen	8.951	
voorzieningen negatief onder activa		
Voorziening Dubieuze Debiteuren Algemeen	102	
Voorziening Dubieuze Debiteuren Belastingen	67	
Voorziening oninbare Verhaalsdebiteuren soza	751	
Voorziening toekomstige verliezen GREX	10.108	
Totaal	19.979	49.176

Eigen vermogen en voorzieningen bij elkaar bedragen per 31-12-2023 totaal € 69.155.000 (afgerond bedrag). Voor een meer gedetailleerd overzicht van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de balans en de toelichting daarop.

TERUGBLIK OP DE PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 1 BESTUUR EN BURGER

TERUGBLIK

2023 was op meerdere fronten een bijzonder jaar. In 2023 zijn maar liefst twee verkiezingen geweest. Beiden zijn succesvol uitgevoerd, hetgeen vooral te danken is aan de inzet van personeel en vrijwilligers en ondersteunend de aanschaf van nieuwe software en aanpassing van procedures. Bij de tweede kamer verkiezingen zijn we qua snelheid en kwaliteit bij de beste 10% van Nederland geëindigd.

In nadrukkelijk samenspel met het maatschappelijk middenveld heeft het college in 2023 het "Uitvoeringsprogramma college van burgemeester en wethouders 2022 – 2026" vastgesteld, dat bestaat uit 61 prioritaire actiepunten die voortkomen uit het door de raad vastgestelde coalitieprogramma. (Burger)participatie krijgt een steeds belangrijkere rol binnen onze manier van werken. Eind 2023 is de "kwartiermaker participatie" gestart om burgerparticipatie naar een nog hoger niveau te tillen.

De implementatie van de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) is in 2023 verder vormgegeven. Door het inbouwen van reflectiemomenten tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie is het ambtelijk-bestuurlijk samenspel in de praktijk regelmatig getoetst; met als doel het ambtelijk-bestuurlijk samenspel verder te optimaliseren. De ingezette organisatieontwikkeling heeft in 2023 steeds meer vorm gekregen en wordt in de toekomst organisch en planmatig doorontwikkeld.

Taakveld: Bestuur (XT-01)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	De raad geeft actief richting aan beleidsonderwerpen en –ontwikkelingen, dient daartoe initiatiefvoorstellen in, maakt politieke keuzes en stelt prioriteiten.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Er vindt een discussie op hoofdlijnen plaats, die richtinggevend is voor de uitvoeringsfase erna. Bij deze werkwijze krijgen maatschappelijke organisaties en burgers ook de gelegenheid in een vroegtijdig stadium te participeren.	Zowel in diverse werkgroepen, commissies en informatieavonden, alsook in de gemeenteraad hebben raads- en commissieleden op hoofdlijnen de discussie gevoerd en sturing gegeven. Burgers hebben in raadsvergaderingen via het recht van inspreken een bijdrage kunnen leveren. Het meer direct betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij het werkproces van de gemeenteraad heeft in 2023 nog geen duidelijke vorm gekregen.
1.2	Raadsleden nemen actief deel aan informatieavonden en raadswerkgroepen en heidagen.	Raadsleden hebben ook in 2023 actief deelgenomen aan raadsinformatieavonden (in- en extern) en werkgroepen. Zo heeft in 2023 de actualisatie van het integriteitsbeleid vorm gekregen, heeft de werkgroep strategische aankopen verschillende adviezen afgegeven en is ook de klankbordgroep ICT bij elkaar gekomen. Vanuit de werkgroep 'Verbinden' zijn initiatieven ontplooid om de raad meer in positie te brengen. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het mede vormgeven van heidagen, het herijken van de besturingsfilosofie en het opstellen van een raadscommunicatiebeleid.

1.3	Herijken Strategische visie 'Brunssum 2025', samen met alle daarbij horende partners.	In 2023 is de keuze gemaakt om het herijken van de strategische visie onderdeel te laten maken van de in 2024 op te stellen omgevingsvisie (Programma 11).

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	De raad houdt controle op uitvoering door het college, heeft zicht op de effecten van gemeentelijk beleid, wordt vroegtijdig betrokken en stuurt zo nodig bij op basis van actieve beleidsevaluatie.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het bestuursakkoord wordt komende periode uitgewerkt tot een uitvoeringsprogramma.	In het eerste kwartaal van 2023 heeft het college het "Uitvoeringsprogramma college van burgemeester en wethouders 2022 – 2026" vastgesteld dat bestaat uit 61 actiepunten. Op 31 maart 2023 heeft hierover een heidag plaatsgevonden tussen raad, college, directieteam en managementteam. Opvolging en borging vindt nu plaats via de reguliere Planning & Control (P&C)-cyclus.
2.2	Consultatie maatschappelijk middenveld en ambtelijke organisatie d.m.v. omgevingsgesprekken.	Voor de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma heeft het college omgevingsgesprekken gevoerd met het maatschappelijk middenveld en de ambtelijke organisatie.
2.3	De raad ontvangt periodiek de outputkalender met een planning wanneer en welke voorstellen ter besluitvorming aan het college en de raad worden voorgelegd.	Reeds in 2020 is de outputkalender gerealiseerd. Ondanks dat deze nog behoefte heeft aan nadere verfijning, is hieraan in 2023 op een effectievere manier vervolg gegeven.
2.4	We verbeteren, waar nodig, de informatievoorziening aan de raad en samenleving door onze open houding en toegankelijke informatie, mede langs de richtlijnen van de Wet Open Overheid (WOO).	In het afgelopen jaar zijn aanvullende kaders opgesteld en is het project "Informatiehuishouding op orde" opgestart om kaders omtrent Informatieveiligheid, privacy, Informatie- & archiefbeheer, de WOO, de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV), de Wet Digitale Overheid (WDO) en de Wet Elektronisch Publiceren (WEP) te koppelen aan onze eigen ambities inzake bedrijfsvoering en dienstverlening.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Open, integer en vakbekwaam handelen van de gemeente/het gemeentebestuur en ambtelijke organisatie. De gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie werken in de praktijk constructief samen in het belang van de burgers van Brunssum.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	De in de vorige periode ingestelde 'raadswerkgroep verbinden' gaan we de komende bestuursperiode (nog) beter borgen binnen de organisatie.	De werkgroep Verbinden is gericht op het stimuleren van interne en externe inhoudelijke en organisatorische verbindingen. Niet als doel op zich maar als middel om de samenhang in beleid en uitvoering en de functionele samenwerking 'in huis' en met burgers en maatschappelijke partners te versterken. De werkgroep is multidisciplinair samengesteld en bestaat uit vertegenwoordigers van de raad, het college van B en W, griffie en ambtelijke organisatie. De individuele werkgroep leden dragen in hun dagelijkse praktijk doelstelling en functies van de werkgroep verbinden consequent uit en trachten op deze wijze de werkgroep steviger te positioneren binnen

		de gemeentelijke organisatie. Ook is de kwartiermaker Participatie onderdeel geworden van de werkgroep.
3.2	De raadswerkgroep koppelt periodiek terug over de voortgang en resultaten aan de voltallige raad. Voor de overige raadswerkgroepen bekijken we kritisch wat de relevantie is en of het beoogde doel is bereikt.	De agenda en bijbehorende stukken en besluitenlijsten zijn voor alle raads- en collegeleden middels het raadsinformatiesysteem in te zien. De bestaande werkgroepen zijn noodzakelijk gebleken. Daarnaast zijn er in 2023 geen nieuwe raadswerkgroepen opgestart.
3.3	Deskundigheid/professionaliteit borgen en specifieke vakkennis actualiseren binnen het college van B&W, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Dit middels het volgen van opleiding, bijscholing en gebruik maken van externe advisering/coaching.	Het voltallige college heeft in 2023 een training morele oordeelsvorming gevormd. Daarnaast zijn er in 2023 heidagen geweest tussen het college en het managementteam. Een aantal collegeleden hebben verder in 2023 gebruik gemaakt van de mogelijkheid individueel opleidingen en trainingen te volgen voor professionele en persoonlijke ontwikkeling. Ook t.b.v. het ambtelijk apparaat is – naast de generieke opleidingen – prioriteit gegeven aan persoonlijke ontwikkeling en scholing. Het beschikbare opleidingsbudget is in 2023 nagenoeg volledig ingezet.
3.4	We bevorderen onze bestuurlijke en ambtelijke integriteit, onder meer door het actualiseren van de Gedragscodes van de gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie.	De genoemde Gedragscodes zijn reeds in 2022 geactualiseerd en in werking getreden. Ook het protocol Integriteit is inmiddels geactualiseerd. In 2023 hebben vrijwel alle ambtenaren de training morele oordeelsvorming gevolgd, is een integriteitsfunctionaris aangenomen, belast met de borging van integriteit in de organisatie en vormt ethiek en integriteit een integraal onderdeel van ons kwaliteitsbeleid en -systeem inzake bedrijfsvoering.
3.5	We gaan de besturingsfilosofie herijken, om de wisselwerking tussen de gemeenteraad en het college van B&W en de ambtelijke organisatie te verbeteren.	In 2023 is een ambtelijke werkgroep (inclusief de griffie) opgericht en gestart met het herijken van de besturingsfilosofie. De herijkte besturingsfilosofie wordt in 2024 vastgesteld.
3.6	Door het inbouwen van reflectiemomenten gaan we het ambtelijk-bestuurlijk samenspel in de praktijk regelmatig toetsen aan hetgeen we met elkaar hebben afgesproken.	In het eerste kwartaal van 2023 is een bijeenkomst georganiseerd tussen de raad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie. Daarnaast zijn er in 2023 ook heidagen geweest tussen het college en het managementteam.
3.7	Openbaarheid van overheidsinformatie is uitgangspunt. We leggen daarom alleen geheimhouding op wanneer dit echt nodig is en we zorgen ervoor dat de geheimhouding zo snel mogelijk wordt opgeheven.	In 2023 is volgens het uitgangspunt van openbaarheid gehandeld. Enkel daar waar het echt nodig is én een wettelijke grondslag voor geheimhouding is, is geheimhouding opgelegd. Verder hebben we in 2023 gecontroleerd van welke raads- en collegestukken de geheimhouding kan worden opgeheven. Daar waar dat aan de orde was, is de geheimhouding vervolgens ook opgeheven.
3.8	De omslag van sectoraal naar integraal werken en naar opgaven- en gebiedsgericht werken is eerder in gang gezet en gaan we in deze bestuursperiode verankeren in de organisatie.	Met het college zijn in 2023 diverse verkennende gesprekken geweest over organisatieontwikkeling. Uitgangspunt is dat het proces van organisatieontwikkeling volgend is op de ontwikkelingen van het primaire (inhoudelijke) proces. Daarmee wordt gedoeld op het vormgeven van de 'majeure opgaven' en de uitvoering van de 61 prioritaire actiepunten van het uitvoeringsprogramma. De 'majeure opgaven' zijn in 2023 grotendeels via een project- dan wel programmatische aanpak opgepakt en bemenst. De voornoemde aangezette verandering is op

		diverse vlakken merkbaar binnen de organisatie, zoals: de programmamanager Centrumplan en de programmamanager Noord-Oost, de zelfstandige positie van concerncontroller en de concrete invulling door het DT van het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. De insteek is dat de organisatie en bedrijfsvoering op organische wijze wordt (door)ontwikkeld.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	Effectieve samenwerking in Parkstad Limburg, waarbij we een actieve rol spelen in deze regionale samenwerking en ons als een volwaardig partner opstellen en waarbij we tevens grip houden op het functioneren en de uitgaven van de gemeenschappelijke regelingen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	We zetten de deelname aan de regionale werkgroep 'gemeenschappelijke regelingen' voort. We bepalen of en bij welke (majeure) regionale opgaven versterking van onze strategische inzet gewenst is.	De werking van de werkgroep, ingesteld om meer grip te krijgen op de verbonden partijen en een betere afstemming van ambtelijke voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming met de andere deelnemende gemeenten, is in 2023 geëvalueerd. Verder is een eerste aanzet gedaan voor een advies over het doorvoeren van verbeteringen. Het vervolg daarvan wordt in 2024 opgepakt.
4.2	De wijziging Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) wordt geïmplementeerd.	De implementatie is gesplitst in een zienswijze- en toestemmingstraject. Voor zover van toepassing zijn in de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Brunssum betrokken is, de aanpassingen als gevolg van de WGR in 2023 doorgevoerd en, waar nodig, voorgelegd aan de raad in het kader van de zienswijzeprocedure. In de eerste helft van 2024 wordt de toestemmingsfase van de betreffende verbonden partijen opgepakt, zodat de wetswijziging WGR tijdig in alle gemeenschappelijke regelingen is geïmplementeerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	We willen bereiken dat inwoners en ondernemers eerder betrokken raken bij beleidsinitiatieven in de stad, in wijken en buurten.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	Het participatietraject 'Brunssum – Samen aan zet' wordt voortgezet, waarbij telkens de inzichten en behoeften van de gemeenschap worden uitgediept en vertaald naar concrete acties.	In overleg met de bestuurlijk verantwoordelijke en werkgroep-leden (wijkmanagers en de burger) is afgestemd dat 'Samen aan zet' geen doorgang vindt in de toentertijd bedachte opzet. De kern van 'Samen aan zet' wordt verder opgepakt door de Buurtnetwerken Brunssum. Deze buurtnetwerken waren vanaf het begin ook vertegenwoordigd in 'Samen aan zet'. Daarmee worden de behoeften van de Brunssumse burgers opgehaald en vertaald naar concrete acties in de wijken en, daar waar mogelijk, eveneens op Brunssums niveau.

5.2	We gaan op zoek naar vernieuwende vormen van burgerparticipatie, die hun waarde in de praktijk hebben bewezen De opgedane praktijkervaringen leggen we uiteindelijk vast in een kadernotitie 'burgerbetrokkenheid', die als leidraad kan dienen voor onze manier van werken.	Per 1 december 2023 is de 'kwartiermaker participatie' gestart. Deze functionaris heeft de opdracht gekregen te onderzoeken op welke manier de (burger-)participatie in Brunssum naar een hoger niveau kan worden getild. Dat zal o.a. geschieden in samenwerking met inwoners en (buurt-)verenigingen. Daarnaast zal de kwartiermaker participatie werken aan het vergroten van het denk- en handelingsrepertoire over burgerparticipatie in de gemeentelijke organisatie.
5.3	In het kader van bewonersparticipatie gaan we bij beleidsvoornemens vroegtijdig in gesprek met inwoners en ondernemers in de stad, in buurten en wijken.	Hiermee zijn we in 2023 gestart. Meerdere projecten/trajecten (N276, de OV-hub, Centrumplan, etc.) kennen een vorm van participatie in een vroeg stadium. We zijn lerend, zo ook de burger, bij participatie, waarbij verwachtingenmanagement van eminent belang is.
5.4	In college- en raadsvoorstellen wordt nadrukkelijk en transparant stilgestaan bij de wijze waarop de betrokkenheid van inwoners en ondernemers is vormgegeven.	Hoewel hierin reeds stappen zijn gezet, is burgerparticipatie als thema nog niet nadrukkelijk en transparant aan de orde in collegevoorstellen en raadsvoorstellen. Dit onderdeel zal dus nog steviger verankerd moeten worden in het standaardproces bij de totstandkoming van integrale voorstellen. Hier ligt onder meer een taak voor de kwartiermaker participatie, die per 1 december 2023 is gestart.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-01 - Bestuur - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
010001 - Burgemeester & Wethouders	816	3.820	3.004
010002 - Raad	390	393	3
010003 - Raadsvergaderingen	42	43	2
010005 - Werkgroep samen aan zet	10		-10
010010 - Rekenkamer en externe accountant	67	72	5
010030 - Raadsgriffie	299	332	33
010040 - GR Parkstad	568	560	-8
Totaal LASTEN	**2.191**	**5.220**	**3.029**
BATEN			
010001 - Burgemeester & Wethouders	-3	-4	-1
Totaal BATEN	**-3**	**-4**	**-1**
RESULTAAT	**2.188**	**5.216**	**3.028**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Op 1 juli 2023 is met de aanvaarding van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) het nieuwe pensioenstelsel ingegaan. Dit heeft tot gevolg dat alle pensioenregelingen in Nederland die onder de Pensioenwet vallen uiterlijk 1 januari 2028 moeten worden aangepast. Voor de gemeente Brunssum betekent dit dat de bestaande werkwijze (opname van pensioenbetalingen in de begroting) niet meer voldoet en er een voorziening pensioenverplichting bestuurders dient te worden gevormd om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting in 2028. Hierdoor is in 2023 een bedrag van circa 3 miljoen gestort ten laste van taakveld XT-01.

Taakveld: Burgerzaken (XT-02)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	De dienstverlening is klantgericht en redenerend vanuit de vraagwijze van de klant, met inachtneming van de geldende uitvoeringsregels en een efficiënte bedrijfsvoering.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	De openingstijden, wijze van het klantcontact, vergewisplicht, oplossingsgerichte attitude en deregulering aspecten worden herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met een efficiënte, dienstverlenende bedrijfsvoering.	In 2023 hebben we de dienstverlening kunnen verbeteren door o.a. de openingstijden te verruimen, planning en bezetting van het personeel te verbeteren, de aanschaf van een nieuw betaalsysteem en de uitbreiding van onze online diensten. Daarnaast is de openheid en privacy aan de balies aangepakt. Verdere uitwerking moet nog plaatsvinden in een nieuw concept dienstverlening.
1.2	We leggen persoonsgegevens (brongegevens) vast en verstrekken gegevens, reisdocumenten en rijbewijzen conform de geldende wettelijke- en fraudebestrijding regels.	In 2023 hebben we conform de geldende wettelijke- en fraudebestrijding regels gewerkt.
1.3	Het verwerken van aanvragen die te maken hebben met geboorte, huwelijk, geregistreerd partnerschap, echtscheidingen en overlijden.	Alle aanvragen zijn conform wet- en regelgeving verwerkt.
1.4	Het binnen de wettelijke kaders en procedures verlenen van de Nederlandse nationaliteit aan vreemdelingen die daarom vragen.	Alle aanvragen zijn binnen de wettelijke kaders en procedures verleend.
1.5	Het zorgdragen van een goed gestructureerd verloop van het verkiezingsproces.	In 2023 zijn er twee verkiezingen geweest en succesvol uitgevoerd, mede door de aanschaf van nieuwe software en aanpassing van de procedures. Hierdoor zijn we bij de verkiezing van de Tweede Kamer in snelheid en kwaliteit van het te verrichten werk bij de beste 10% van Nederland geëindigd.
1.6	Van alle aan de gemeente gestelde vragen wordt 80% eenduidig, direct en centraal beantwoord door het Klan Contact Centrum (KCC).	We zien een toename van de centrale afhandeling van vragen door het KCC. De gewenste 80% is evenwel nog niet bereikt doordat het beheer van de ondersteunende kennissystemen en de daaraan gekoppelde processen nog verdere optimalisatie en standaardisatie vereisen.

		Synchroon aan deze optimalisatie is de verdere dooront-wikkeling van de KCC-medewerkers, gekoppeld op het vlak van kennis, competenties en het continue optimali-seren van vraagstructuren.
1.7	Blijven investeren in de vakkennis en com-petenties van de medewerkers door het volgen van trainingen, cursussen en Webi-nars.	De realisatie hiervan is in gang gezet, maar zal over meerdere jaren uitgesmeerd worden. Door het hoge per-soneelsverloop van de afgelopen jaren vraagt dit nu meer inspanning en middelen dan eerder voorzien.
1.8	Waar mogelijk regionale samenwerking om gezamenlijk uitdagingen aan te pakken en kosten te spreiden.	Er is gekeken welke mogelijkheden er zijn tot regionale samenwerking. Er heeft eind 2023 een regionaal onder-zoek dienstverlening binnen Parkstad plaatsgevonden.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

XT-02 - Burgerzaken - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
020000 - Salarislasten Burgerzaken	1.208	1.208	
020001 - Basis Registratie Personen	139	139	0
020002 - Burgerlijke Stand	5	6	1
020003 - Baliewerkzaamheden	1	0	-1
020004 - Klanten Contact Centrum	34	9	-25
020020 - Naturalisaties	10	23	14
020030 - Verkiezingen	136	111	-25
Totaal LASTEN	**1.534**	**1.497**	**-36**
BATEN			
020001 - Basis Registratie Personen	-200	-280	-80
020002 - Burgerlijke Stand	-33	-37	-3
020020 - Naturalisaties	-13	-28	-15
Totaal BATEN	**-246**	**-345**	**-99**
RESULTAAT	**1.287**	**1.152**	**-135**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
020004 Klanten Contact Centrum: De uitgaven waren lager, omdat het onderzoek dienstverlening in het vierde kwartaal van 2023 is opgestart, sprake is van kostenreductie en de aanbevolen maatregelen niet in 2023 konden worden uitgevoerd.
020030 Verkiezingen: De belangrijkste reden dat minder is uitgegeven, is dat minder kosten zijn gemaakt voor vrijwilligers.
020001 Basis Registratie Personen (BRP): De inkomsten uit rijbewijzen, reisdocumenten en uittreksels BRP waren hoger door meer aanvragen.

PROGRAMMA 2 VEILIGHEID

TERUGBLIK

Het onderdeel “gemeentelijk blauw” is in 2023 getroffen door een groot personeelsverloop van bijzondere opsporingsambtenaren (boa’s) naar politie, maar dat is eind 2023 weer rechtgetrokken. Er is binnen de onderdelen “Bouwen & Milieu” in 2023 flink toegewerkt naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2024). Het onderdeel “integrale veiligheid” is qua fte’s uitgebreid en heeft, naast lokale aangelegenheden, ook sterk ingezet op samenwerking binnen de gemeenten die behoren tot het politie basisteam Brunssum-Landgraaf (SVBBL) alsmede op Parkstad-niveau.

Naast de aspecten die de gemeenteraad ons bij de behandeling van de Veiligheidscijfers 2022 heeft meegegeven, is in 2023 lokaal sterk ingezet op preventie. Goede preventieve maatregelen zorgen ervoor dat we niet repressief hoeven op te treden. Kijken we bijvoorbeeld naar de aanpak van jeugdoverlast dan hebben er in 2023 stopgesprekken plaatsgevonden met jongeren, zijn er brieven naar ouders gestuurd en is er een samenscholingsverbod uitgevaardigd. Dit alles heeft geleid tot minder meldingen inzake jeugdoverlast. Verder hebben we ook middels voorlichting aandacht gevraagd voor internetfraude en voor woninginbraken.

Niet onvermeld mag blijven de aandacht die we vanuit de regio richting Den Haag in 2023 hebben ontplooid om extra politiecapaciteit te vragen voor onze kwetsbare regio. Als gemeenteraad bent u meegenomen in onze inspanningen. In 2024 vindt in Den Haag de behandeling plaats van het bezwaar dat wij in 2023 hebben ingediend tegen het Regionaal Beleidsplan Politie.

Taakveld: Crisisbeheersing en brandweer (XT-11)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Een goede kwaliteit van de fysieke veiligheid en brandweerzorg en het in stand houden van een adequaat niveau van crisisbeheer en voorbereiding van rampenbestrijding.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De gemeente Brunssum zorgt voor een goede voorbereiding van crisisbeheer rekening houdend met de landelijke en regionale ontwikkelingen, door het organiseren van lokale informatiebijeenkomsten voor crisis-functionarissen en de doorontwikkeling van de lokale crisisstructuur.	In 2023 is er planvorming opgesteld voor de doorontwikkeling van de lokale crisisorganisatie. Ons college en betrokken ambtenaren hebben daarnaast de noodzakelijke opleidingen gevolgd. Verder zijn in 2023 de landelijke en regionale ontwikkelingen nauwlettend gevolgd en waar nodig en/of wenselijk geïmplementeerd, zoals bijvoorbeeld de verplaatsing van het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) naar het Meld- en Coördinatiecentrum (MCC) in Maastricht.
1.2	In opdracht van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) werken we toe naar een geactualiseerd brandweer- risicoprofiel en dekkingsplan.	In het kader van natuurbrandbeheersing m.b.t. Natuur-Bosgebied Brunssummerheide is in 2023 in samenwerking met de brandweer, de gemeente Heerlen en de gemeente Landgraaf een Natuurbrand Management Plan opgesteld (gebaseerd op de Risico Index Natuurgebieden). Hierdoor wordt de kans op een onbeheersbare natuurbrand beperkt. Dit project zal doorlopen in 2024 en 2025.
1.3	In opdracht van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg werken we toe naar een visie op de inrichting van risicobeheersing, een dui-	In de afgelopen beleidsplanperiode hebben we intensief gesproken met ons bestuur over de toekomst van de brandweer in onze regio. De uitkomsten van deze discus-

	ding van (de consequenties van) taakdifferentiatie en tweede loopbaanbeleid voor de Veiligheidsregio.	sies zijn gebruikt bij de uitwerking van diverse deelproducten zoals de visie op incidentbestrijding, de visie op inrichting risicobeheersing, het brandweerrisicoprofiel en het brandweerdekkingsplan 2024 t/m 2027. Ook onze gemeenteraden zijn daarbij vroegtijdig betrokken door middel van webinars, fysieke raadsinformatiebijeenkomsten en het inrichten van een regionale klankbordgroep.
1.4	De uitkomst van de bestuurlijke dialoog verantwoorde brandweerzorg 2024-2030 zal uiteindelijk zijn beslag krijgen in het door de gemeenteraden van Zuid-Limburg goed te keuren Meerjarenbeleidsplan VRZL 2024-2027.	De bestuurlijke dialoog 'verantwoorde brandweerzorg 2024 - 2030' is in april 2023 afgerond.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-11 - Crisisbeheersing en brandweer - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
110000 - Salarislst Crisisbeh. en Brandweer	31	31	
110001 - Brandweerbeleid / Account Brandweer	2.085	2.138	53
110002 - Rampenbestrijding	131	166	34
110003 - Opvang Oekraine		705	705
Totaal LASTEN	**2.247**	**3.039**	**793**
BATEN			
110003 - Opvang Oekraine		-3.169	-3.169
Totaal BATEN		**-3.169**	**-3.169**
RESULTAAT	**2.247**	**-130**	**-2.376**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
110002 Rampenbestrijding: De hogere uitgaven zijn een gevolg van de aangenomen motie van 26 september 2023 inzake Steun aardbeving Marokko.
110003 Opvang Oekraïne: Het Rijk heeft in mei 2022 de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne vastgesteld. Voor opvang ontheemden Oekraïne zijn er meer rijksmiddelen ontvangen dan uitgegeven. De bekostigingsregeling wordt op basis van normbedragen vergoed. Door hogere normbedragen is de inkomst aanmerkelijk hoger dan de werkelijke uitgaven in 2023. Via de SiSa verantwoorden wij de gemaakte kosten bij het Rijk. In 2023 zijn er binnen de gemeente Brunssum vijf locaties voor de opvang van Oekrainers. De uitvoeringskosten voor het in stand houden van deze locaties zijn op dit product geboekt. De vergoeding die we hebben ontvangen gebeurt op basis van een Specifieke Uitkering (SPUK). De gemeente moet bij deze jaarrekening een verantwoording geven. In oktober hebben we een voorschot ontvangen voor de kosten op te vangen die zijn gemaakt in 2023. Via de SiSa bijlage in deze jaarrekening wordt de totale eindverantwoording voor het betreffende jaar opgenomen. Dit resulteert in een voordeel van € 2.464.000.

Taakveld: Openbare orde en veiligheid (XT-12)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Overlast zo veel mogelijk beperken en tegengaan, waardoor het prettig verblijven is in het openbaar gebied.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen, waarbij bij elke casus - samen met zorg- en veiligheidspartners - wordt gekeken welke aanpak nodig is en welke partij hiervoor het meest geschikte instrumentarium heeft.	De samenwerking tussen de pijlers Jeugd, Zorg & Veiligheid is in 2023 verder geïntensiveerd. Casussen worden gezamenlijk geordend, geprioriteerd en integraal benaderd en aangepakt. Daarnaast is via Veilige Leefbare Buurten (VLB) voortzetting gegeven aan de samenwerking tussen de diverse actoren in een wijk (o.a. Woningstichting, wijkmanagers, Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijn (CMWW)) om signalen van overlast tijdig te (h)erkennen en op te pakken.
1.2	Beperken van overlast in de woonomgeving door bemiddeling en monitoring. In het uiterste geval dwingen we het stoppen van overlast via een gedragsaanwijzing af.	We hebben in 2023 hierin samen opgetrokken met de in Brunssum actieve woningstichtingen en samen hebben we geëxperimenteerd middels gedragsaanwijzing cf. de Wet Aanpak Woonoverlast.
1.3	We werken samen met professionals en bewoners om overlast te beperken, onder meer door zichtbaar toezicht en handhaving in de wijken, op een effectieve, veilige en professionele wijze	In 2023 is er door personeelsmutaties c.q. personeelskrapte enige tijd sprake geweest van onderbezetting - zowel bij de politie alsook bij de boa's - wat betreft zichtbaar toezicht in de openbare ruimte. Met het aannemen en benoemen van nieuwe medewerkers eind 2023 is er bij de start van 2024 weer sprake van vier wijkagenten en vijf boa's.
1.4	De zichtbaarheid wordt tevens versterkt door een vaste boa en wijkagent per wijk als eerste aanspreekpunt te benoemen	Zie 1.3.
1.5	Als daar aanleiding toe is, zetten we voor een bepaalde periode en in aangewezen gebied (vast en/of mobiel) cameratoezicht in om overlast tegen te gaan	We hebben in 2023 - naast de vier vaste cameraopstellingen - twee keer (Schiffelerstraat en Veteranenmonument) tijdelijk een mobiele camera ingezet om overlast tegen te gaan.
1.6	Veiligheidsparticipatie: onze inwoners en maatschappelijke partners geven we medeverantwoordelijkheid voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt en wijk. Daartoe stimuleren we het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid, o.a. met behulp van Djuma, burgernet, buurtapps en Meld Misdaad Anoniem.	In 2023 heeft ieder huishouden in Brunssum een zgn. Overlast / Veiligheidskaart ontvangen. Hierop staat duidelijk aangegeven welke (veiligheids)partners benaderd kunnen worden bij bepaalde gevoelens van onveiligheid.
1.7	Toezicht en handhaving door wijkagenten, boa's en stadswachten wordt gericht en op actuele problematiek ingezet (bijvoorbeeld parkeeroverlast), al dan niet projectmatig en in goede samenspraak met partners	Specifieke wijkproblematieken zijn in 2023 bij de wijkagenten en wijkboa's onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan bijvoorbeeld aan parkeerproblematiek, jeugdoverlast, etc..

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Bestrijden van de ondermijnende criminaliteit en het preventief aanpakken van de verschillende verschijningsvormen van cybercrime.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	De lopende activiteiten voor bestrijding van georganiseerde criminaliteit (mensenhandel, drugscriminaliteit, witwassen, vastgoedfraude, bestuurlijk afpakken en milieucriminaliteit) worden gecontinueerd, net als de aanpak in het kader van het Bibob-beleid (Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur).	Door middel van integrale controles hebben we in 2023 invulling gegeven aan de bestrijding van georganiseerde criminaliteit in al haar facetten.
2.2	Het Bibob-beleid wordt in dit kader geactualiseerd en er wordt regionaal mensenhandel beleid met een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin handhaving een nadrukkelijke rol zal krijgen.	Het beleid Aanpak Mensenhandel is in regionaal verband reeds in 2022 opgesteld en vastgesteld. Brunssum is hierbij kartrekker geweest. Het Integraal Veiligheidsplan SVBBL 2023-2026 is vastgesteld door het college en de raad. Het bijbehorende lokaal uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2024-2025 is door het college vastgesteld. Het Bibob-beleid is in ontwikkeling. In samenwerking met een aantal omliggende gemeenten worden deze ontwikkelingen gevolgd en het lokale Bibob-beleid hierop aangepast.
2.3	Het Damoclesbeleid wordt humaan toegepast met ruimte voor maatwerk door de burgemeester. Er vindt tevens een jaarlijkse evaluatie plaats van het toegepaste Damoclesbeleid.	Sinds de invoering van het Damoclesbeleid wordt dit humaan toegepast en heeft de betrokkene altijd de mogelijkheid om via een in te dienen zienswijze zijn/haar grieven tegen een voorgenomen sluiting kenbaar te maken. De burgemeester beoordeelt de zienswijze en neemt een (humaan) definitief besluit.
2.4	We geven optimaal invulling aan de eisen voor bestuurlijke weerbaarheid door te zorgen voor een veilige werkomgeving en het actualiseren van het integriteitsbeleid van de gemeentelijke organisatie.	Het integriteitsbeleid van de gemeentelijke organisatie is reeds eind 2022 geactualiseerd. Samen met andere interne onderdelen hebben er in 2023 trainingen “morele oordeelsvorming” plaatsgevonden waarbij via interactieve trainingen concrete situaties uit de werkpraktijk zijn onderzocht en besproken.
2.5	We versterken de bewustwording bij inwoners en ondernemers t.a.v. ondermijnende criminaliteit door ze voor te lichten en preventietips te geven, maar ook door een gebiedsgerichte aanpak en KVO-projecten (Keurmerk Veilig Ondernemen). We sluiten aan bij regionale projecten.	In 2023 is een start gemaakt met het KVO Haefland / Rode Beek. Het KVO certificaat is in 2023 ook behaald. De samenwerking wordt de komende twee jaar onder begeleiding van Bedrijventerreinen Management (BTM) (verder) voortgezet. In Midden- en Zuid-Limburg is de campagne rondom Horen Zien Melden gestart in 2023. Dit is een campagne om het aantal M. (voorheen Meld Misdaad Anoniem) meldingen te verhogen.
2.6	We werken nauw samen met het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Het RIEC adviseert en ondersteunt de gemeente bij de bestuurlijke aanpak van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit.	Het RIEC adviseert en ondersteunt de gemeente bij het lokaal overleg bestuurlijke aanpak. Tevens heeft er in het eerste kwartaal 2023 een werkbezoek van het college bij het RIEC plaatsgevonden. In het derde kwartaal 2023 heeft een informatiebijeenkomst voor de raad op het thema ondermijning plaatsgevonden en in kwartaal 4 2023 hebben we het thema mensenhandel toegelicht aan de raad.

2.7	Wij voeren met regelmaat (georganiseerde) integrale controles uit, al dan niet in samenwerking met partners als brandweer, politie en belastingdienst.	In 2023 zijn op meerdere locaties integrale controles uitgevoerd. Bij de bespreking tijdens de raadsinformatieavond d.d. 06 december 2023 van de Veiligheidscijfers is hier nog specifiek aandacht aan besteed.
2.8	Het lokaal overleg bestuurlijke aanpak wordt voortgezet. Ondermijnende criminaliteit wordt in al haar vormen in Brunssum teruggedrongen door integraal op te treden en barrières op te werpen.	Eens per 6 weken vond er in 2023 een lokaal overleg bestuurlijke aanpak plaats. Deze werkwijze zal worden voortgezet in 2024.
2.9	Het versterken van de informatiepositie door het faciliteren van en deelnemen aan projecten, het bevorderen van informatiedeling en bestuurlijke samenwerking tussen decentrale overheden.	Brunssum mag als één van de kartrekkers in de regio worden beschouwd als het gaat om de integrale aanpak van problematiek en aldus het zoeken van de samenwerking tussen (decentrale) overheden. Denk hierbij aan de aanpak van de autobranche, project 1863 (illegale prostitutie) en de aanpak van georganiseerde drugscriminaliteit.
2.10	Het organiseren van kennis- en netwerkbijeenkomsten om bewustwording met het fenomeen ondermijning en de daarmee samenhangende kennisdeling te stimuleren. We maken gebruik van de City Deal 'Zicht op Ondermijning', het programma digitale opsporing en de branchescan.	Er zijn twee lunchinspiratiesessies op het thema ondermijning georganiseerd voor interne collega's. Middels de branchescan zijn er in 2023 extra onderzoeken en controles uitgevoerd. Bij de voorbereiding hierop werd er ook gebruik gemaakt van het programma Digitale Opsporing (openbare bronnenlijst in 1 applicatie).
2.11	Bewustzijn creëren onder de inwoners en ondernemers over de verschillende vormen van cybercrime en hoe preventieve maatregelen te nemen.	Er zijn in 2023 een tweetal bijeenkomsten georganiseerd waarbij senioren zijn meegenomen in de gevaren van cybercrime. Daarnaast is de samenwerking met de bibliotheek gezocht om o.a. deze doelgroep nog beter te bereiken en door te verwijzen. Project Hackshield is eveneens in 2023 gestart. Dit is een game om jongeren tussen de 8-12 jaar bewust te maken van de gevaren op internet. Hiervoor is de samenwerking met basisscholen gezocht.
2.12	Nauw samenwerken met diverse partners om tegen cybercrime op te treden. Regionaal worden projecten opgezet waaraan onze gemeente meedoet. Uiteraard houdt de gemeente haar aandacht voor de eigen informatiebeveiliging hoog.	Zie 2.11. Projecten in dit kader vinden op zowel provinciaal, regionaal als lokaal niveau plaats. Inzake haar eigen informatieveiligheid zorgt de gemeente Brunssum ervoor dat ze voldoet aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Dit wordt jaarlijks wettelijk getoetst middels de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Daarnaast vinden er jaarlijks, zo ook in 2023, testen plaats om o.a. de weerbaarheid als gevolg van cybercriminaliteit en continuïteit te toetsen.

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	Voorkomen en terugdringen van jeugdoverlast middels samenwerking met strategische partners als CMWW, politie en straatcoaches, mede ook om daarmee te voorkomen dat jongeren verder afglijden.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Continueren inzet van straatcoaches dan wel het inzetten van jeugdboa's.	De samenwerking met de straatcoaches is in 2023 gecontinueerd.

3.2	Samenwerking met ketenpartners (CMWW) en afdeling Zorg, gericht op informatiedeling, analyse en planvorming.	Zie 1.1
3.3	We treden op tegen jeugdoverlast op de wijze als is beschreven in de Nota aanpak jeugdoverlast Brunssum, die in 2021 is vastgesteld. Indien nodig maken we gebruik van openbare orde bevoegdheden zoals samenscholingsverbod of gebiedsverbod.	De cijfers van jeugdoverlast zijn in 2023 gedaald. Wij blijven onze aanpak van jeugdoverlast continueren en wij blijven daarbij de samenwerking met partners opzoeken. In 2023 is verder in de wijk West (Treebeek) een samenscholingsverbod afgekondigd.
3.4	We etaleren goede voorbeelden van jeugd om een positieve ontwikkeling te ondersteunen.	Middels het project positieve stad wordt gekeken hoe jeugd op een positieve manier betrokken kan worden bij de wijk door het inzetten van creatieve rolmodellen (zoals bijvoorbeeld buurtvaders).
3.5	Indien er sprake is van criminaliteit hanteren we een integrale aanpak onder regie van het Veiligheidshuis.	Het zorg- en veiligheidshuis is voorzitter van het JPP (jeugd preventie platform) en schakelt indien nodig over naar een integrale aanpak.
3.6	We voeren het Handhavingsprogramma Alcoholwet 2021-2024 uit. Denk hierbij aan	Het handhavingsprogramma Alcoholwet is niet uitgevoerd omdat de horeca in 2021/2022 werd geraakt door Corona én omdat we, als gevolg van personeelsmutaties, geen gekwalificeerde horeca-boa's hadden.
3.7	In samenwerking met de Parkstad-gemeenten de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit intensiveren om de problematiek naar een beheersbaar niveau te brengen en te houden.	Lokaal kenden we al het Jeugd Preventie Plan (JPP) Heerlen-Brunssum. Daarnaast is in Heerlen in 2023 een start gemaakt met het programma Preventie met Gezag, hetgeen uitstraling heeft richting de buurgemeente Brunssum. Wij trekken samen met de Parkstadgemeenten op in de aanpak van jeugdoverlast middels een werkgroep.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-12 - Openbare orde en veiligheid - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
120000 - Salarislst Openbare orde Veiligheid	762	762	
120002 - APV(vergunningen e.d.)	1	1	-0
120003 - Dierenwelzijn	20	18	-2
120004 - Criminaliteitspreventie	187	235	48
120006 - Integrale Veiligheid	9	20	12
120008 - Fysieke veiligheid	129	137	8
120009 - Doodschouw/kosten GGD	18	29	11
Totaal LASTEN	**1.126**	**1.201**	**75**
BATEN			
120001 - Bijzondere Wetten	-11	-14	-3
120002 - APV(vergunningen e.d.)	-8	-9	-1
120004 - Criminaliteitspreventie	-100	-103	-3
120005 - Toezicht & Handhaving openbare ruimt		-0	-0
Totaal BATEN	**-119**	**-126**	**-8**
RESULTAAT	**1.007**	**1.075**	**68**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
120004 Criminaliteitspreventie: Door het tekort aan boa's in 2023 is er door de openstaande vacatures vrije ruimte binnen de salariskosten waarvoor onder andere ingehuurde straatcoaches zijn ingezet gedurende het jaar. Deze straatcoaches zorgen ervoor dat we een beter beeld krijgen van de situatie in de wijken en zichtbaar gemaakt wordt wat de wensen en ontwikkelpotentieel van onze jongeren is. Dit zorgt voor een verbetering van de leefomgeving van jongeren in de wijken.
120006 Integrale veiligheid: de hogere uitgaven houden verband met meer huisverboden, huisuitzettingen en de verspreiding van de veiligheidskaart in elk Brunssums huishouden.
120009 Doodschouw/kosten GGD: hogere kosten ten gevolge van meer onnatuurlijke doodsoorzaken.

PROGRAMMA 3 SOCIAAL DOMEIN

TERUGBLIK

Het vorig jaar zijn we samen met onze partners CMWW en SamenKracht gestart met de beweging naar het 'voorliggend veld' die we zowel bij deWet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) als bij Jeugd willen realiseren. Deze beweging naar de voorkant betekent dat we de samenredzaamheid in Brunssum stimuleren én ons aanbod van de algemene voorzieningen zo toereikend mogelijk en op basis van de behoefte van de inwoners willen (blijven) vormgeven.
Hierbij is de doelstelling dat de hulpvragende inwoner zo preventief en laagdrempelig mogelijk geholpen wordt, voordat de hulpvraag omvangrijker/ complexer wordt.
Vanuit de gedachte om het voorliggend veld te verbinden en versterken, hebben we in 2023 een netwerkbijeenkomst sociaal domein georganiseerd. Daarnaast is in het afgelopen jaar ook een start gemaakt met inventariseren hoe we ten aanzien van de Wmo kunnen anticiperen op de ontwikkelingen waar we in de nabije toekomst mee te maken krijgen, zoals de dubbele vergrijzing, personeelskrapte in de zorg in relatie tot beperkte financiële budgetten in de toekomst. Deze analyse van het toekomstperspectief staat aan de basis van de aangekondigde herijking van het sociaal domein.

De instroom van uitkeringsgerechtigden was in 2023, mede door de verdubbeling van het aantal statushouders hoger dan het voorgaande jaar en de uitstroom viel lager uit. Dit laatste is een gevolg van het feit, dat de huidige bijstandspopulatie een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Dit betekent dat de trajecten bij deze doelgroep langer duren en de uitkomst niet per se betaalde arbeid zal zijn, maar kan ook op een andere manier maatschappelijke betrokkenheid zijn.

Het armoedebeleid is vorig jaar verruimd middels het uitvoeren van een aantal aanvullende maatregelen.

In 2023 zijn de effecten van de dubbele vergrijzing geleidelijk aan zichtbaar geworden, waardoor de vraag naar Wmo voorzieningen verder is toegenomen.

In het verlengde van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd is het vorig jaar een concept ontwikkelagenda voor de komende 10 jaar opgesteld.

Uit de in 2023 gehouden Cliënt Ervaringsonderzoeken (CEO) blijkt dat onze inwoners over het algemeen tevreden zijn over de dienstverlening in het kader van de Wmo en Jeugdwet en door het CMWW.

Taakveld: Inkomensregelingen (XT-63)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Uitvoering geven aan de wettelijke taken onder de Participatiewet (PW) inclusief de wijzigingen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Uitkeringen worden rechtmatig, doelmatig en tijdig verstrekt.	Onderdeel van bestaand beleid.
1.2	De aangekondigde wijzigingen uit de PW zijn tijdig in de beleidsregels en verordeningen verwerkt en de aanpak is geïmplementeerd in de uitvoering.	De aangepaste Participatieverordening is door de raad vastgesteld en de onderliggende beleidsregels (nadere regels) zijn door het DB van ISD BOL vastgesteld. Beide zijn inmiddels geïmplementeerd in de uitvoering.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Iedereen participeert naar vermogen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het aantal uitkeringsgerechtigden daalt met 2%.	Deze doelstelling is niet gehaald: het aantal uitkeringsgerechtigden is met 3,5% (+27) gestegen. De instroom was zo'n 10% (+19) hoger dan het voorgaande jaar en de uitstroom 14% (-20) lager. Met name de uitstroom naar werk viel lager uit dan in voorgaande jaren. Ook is de instroom van statushouders sterk gestegen. Van 11% (20) van de instroom naar 16% (34) van de instroom Doordat de bijstandspopulatie een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft, neemt de uitstroom naar werk steeds meer af.
2.2	De voortgang monitoren van het amendement "3e impuls innovatieve en onorthodoxe toeleiding van cliënten naar de arbeidsmarkt".	Deze extra middelen zijn inmiddels allemaal ingezet. In 2023 is besloten om de vanuit dit amendement ontwikkelde leerwerklijn logistiek gedurende twee jaar voort te zetten.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Actieve (arbeids)participatie van de doelgroepen van de Participatiewet als doorleiding naar de arbeidsmarkt niet mogelijk is.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Wijkgerichte aanpak bij het plaatsen van doelgroepen van de Participatiewet vanuit Betere Buren en ISD BOL.	Bij het plaatsen van kandidaten die aangewezen zijn op participatie, wordt bij voorkeur de verbinding met de wijkgerichte aanpak gezocht.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	Efficiënte administratie uitvoering en uitwerken van beleid binnen het gehele Sociaal Domein Wmo en jeugdzorgtaken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	Onderzoek naar alternatieven voor de huidige werkwijze.	In 2023 is de verkenningsfase hiervoor begonnen, geredeneerd vanuit de maatschappelijke opgaven nu en in de nabije toekomst. Ook is de beweging naar het voorliggend veld ingezet. Op basis van inzichten over het toekomstbeeld van het sociaal domein, wordt hier vanaf dit jaar verder vorm en inhoud aan gegeven.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	Armoedebestrijding versterken en kinderarmoede tegengaan.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	Voor kinderen in minimagezinnen wordt extra geïnvesteerd. Er wordt uitvoering gegeven aan het beleidsplan 2021-2024.	Boven op het bestaand beleid is de inkomensgrens voor kinderkledingpakketten verruimd. De nieuwe functie 'brugfunctionaris' heeft extra budget gekregen om kin-

		derarmoede aan te pakken. Scholen mochten de restanten van het budget uit 2022 houden om in 2023 te gebruiken voor kinderen uit minimagezinnen.
5.2	Incidentele aanbieders van minimaregelingen worden ingezet om de beleidsdoelen: preventie en armoedebestrijding te kunnen realiseren.	Onderdeel van bestaand beleid. Voorbeeld is de structurele inzet van het Kinderkledingpakket, de uitstapjes van Heppie Tour, de Potjescheck en de extra verstrekking van kinderboeken door St. Nienoo.
5.3	Het plan van aanpak en de uitvoering rondom energiearmoede is een samenwerking tussen het Sociaal Domein en Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed (ROV).	De Energieknip (E-knip) voor energiebesparende maatregelen en/of een -advies voor minimahuishoudens is in 2023 gecontinueerd. Er zijn huis-aan-huis bezoeken uitgevoerd bij minimahuishoudens die de E-knip nog niet hadden gebruikt.
5.4	De uitgangspunten uit de 'Aanpak geldzorgen, armoede en schulden' van het Rijk worden verwerkt in de lokale aanpak in Brunssum	Gemeente Brunssum heeft het convenant 'Minnelijke schuldregeling' ondertekend. De vroegsignalering is uitgebreid met signalen van particuliere verhuurders.
5.5	Medewerkers Jeugd en Wmo worden vanuit een integrale aanpak betrokken bij vroegsignalering en armoedebestrijding	Medewerkers zijn geïnformeerd en betrokken via bijeenkomsten, werkoverleggen, communicatiemiddelen zoals het Help-Hulp boekje en op basis van specifieke casuïstiek, zoals bij de Kinderopvangtoeslagaffaire (KOTA).

	Doel: Wat wilden we bereiken	
6	Het armoedebeleid wordt geactualiseerd op basis van uitkomsten van de Minima Effect Rapportage.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
6.1	Regelingen worden aangepast of ontwikkeld in het belang van armoedebestrijding en preventie.	Aanvullingen op bestaand beleid zijn onder meer: structureel aanbod van kinderkledingpakketten én voor een hoger inkomensgrens (130%), de vrijlating van giften is verruimd naar €1.800; het Noodfonds Minima is verhoogd naar €50.000, de tegemoetkoming van het VGZ-pakket Limburg is verhoogd naar €20, er is een brugfunctionaris aangesteld die budget heeft om kinderarmoede te signaleren en aan te pakken, de Potjescheck is ingeregeld waarmee recht op regelingen eenvoudig kan worden getoetst. Leger des Heils is een van de uitvoerders.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-63 - Inkomensregelingen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
630000 - Salarislasten inkomensregelingen	60	60	
630001 - BUIG (ISD- BOL)	331	376	45
630002 - Kwijtschelding Belastingen	230	231	1
630003 - Armoedebeleid	17.699	18.891	1.192
Totaal LASTEN	**18.320**	**19.557**	**1.237**
BATEN			
630001 - BUIG (ISD- BOL)	-11.801	-11.744	58
630003 - Armoedebeleid	-194	-273	-79
Totaal BATEN	**-11.995**	**-12.016**	**-21**
RESULTAAT	**6.324**	**7.541**	**1.216**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
De hogere uitgaven op armoedebeleid worden volledig veroorzaakt door de betaalde 2e termijn energie-toeslag 2023 welke pas met de decembercirculaire 2023 met een doeluitkering ad. € 1,815 mln. via taak-veld XT-07 is gecompenseerd. Hiermee verloopt deze post budget neutraal in 2023.
Daarnaast werd in 2023 minder beroep gedaan op de armoederegelingen en het Noodfonds Minima. Ook ging de geplande Kledingbeurs niet door vanwege de benodigde capaciteit van de Kledingbank. De uitga-ven bleven daarom lager dan begroot.
De extra baten uit armoedebeleid worden veroorzaakt door meer ontvangsten invorderingen verhaal uit-keringsdebiteuren.

Taakveld: Begeleide participatie (XT-64)

Nieuwe IV-3 indeling miv 2023: WSW en beschut werk

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Het Werkgevers Servicepunt Parkstad (WSP Parkstad) ondersteunt bij de actieve (arbeids)participatie van Brunssumse burgers.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	We kijken bij werkgevers naar functies en werkprocessen en splitsen de uit te voeren taken. Waardoor de taken geschikt worden voor de betreffende medewerkers. Hiervoor wordt jobcarving ingezet en ook passen we de contractuele afspraken over 'Social Return on Investment' toe: bij opdrachtnemers van gemeentelijke opdrachten zetten we mensen uit de doelgroep in vanuit de inkoopafspraken.	Onderdeel van bestaand beleid.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Iedereen die 'werk-fit' (80-100) verklaard is stroomt binnen 3 maanden uit naar betaald werk.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Van de nieuwe werk-fitte (80-100) kandidaten stroomt 60% binnen drie maanden uit naar betaald werk.	Deze doelstelling is niet bereikt. De ingestroomde cliënten hebben een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor trajecten langer duren. Ook de inburgeraars vergen een lang traject.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-64 - Begeleide participatie - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
640000 - Sal.lasten Soc.werkvoorziening	70	70	
640001 - Sociale Werkvoorziening WOZL	9.741	9.732	-9
640002 - Sociale Werkvoorziening WSP	616	58	-559
650001 - Begeleide participatie	1.929	1.726	-203
650004 - Uitvoering Banenafspraak	232	257	24
Totaal LASTEN	**12.588**	**11.843**	**-746**
RESULTAAT	**12.588**	**11.843**	**-746**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
De uitgaven Sociale Werkvoorziening komen lager uit door betere exploitatiecijfers over 2023 en de positieve afrekening over 2022. Deze waren nog niet voorzien in de 2e Berap 2023.
De uitgaven Re-integratiekosten kwamen lager uit. Hier is sprake van een onderuitputting. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door minder uitgaven op 'Maatwerk' en 'Voorzieningen PW': - 'Maatwerk' omdat Betere Buren steeds meer trajecten zélf ontwikkelt en er ook steeds meer trajecten gesubsidieerd worden; - 'Voorzieningen PW' worden door werknemers en werkgevers zélf aangevraagd en de omvang is voor ons moeilijk in te schatten. Daarnaast waren er in 2023 substantieel meer middelen beschikbaar voor re-integratie door overheveling van extra middelen uit 2022.
De uitgaven 'uitvoering banenafspraak' komen hoger uit door de CAO-effecten als gevolg van de stijging van het Wettelijk Minimumloon 2023

Taakveld: Arbeidsparticipatie (XT-65)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	De re-integratietaken worden door Betere Buren uitgevoerd.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Het restant 3e impuls en extra Coronamiddelen à € 247.000 wordt ingezet voor het vervolg van eerdere pilots en projecten.	Deze middelen zijn in 2023 volledig ingezet.
1.2	De regie op inburgeringstrajecten en de uitvoering van de participatie van inburgeraars is een taak van Betere Buren.	Deze werkzaamheden zijn in 2023 vanuit ISD BOL volledig overgeheveld naar Betere Buren.
1.3	Het uitreiken van ervaringscertificaten en praktijkverklaringen aan deelnemers van de ontwikkeltrajecten is geïmplementeerd in de werkwijze van Betere Buren.	Dit is bij Betere Buren geïmplementeerd in de Logistieke- en Horeca leerlijn.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Doorvoeren van vernieuwing binnen Sociaal Domein gericht op effectief beleid, gestroomlijnde samenwerking en budgetbewaking.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het werkproces, de taken en het budget van de uitvoeringspartijen rondom participatie, re-integratie en armoedebestrijding wordt beter op elkaar afgestemd en zo nodig herijkt	In 2023 is de verkenningsfase hiervoor begonnen, geredeneerd vanuit de maatschappelijke opgaven nu en in de nabije toekomst. Ook is de beweging naar het voorliggend veld ingezet. Op basis van inzichten over het toekomstbeeld van het sociaal domein, wordt hier vanaf dit jaar verder vorm en inhoud aan gegeven. Overigens is procesoptimalisatie, budgetbewaking en afstemming van taken van uitvoeringspartijen op basis van (voortschrijdend) inzicht in de uitvoeringspraktijk een continu proces.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-65 - Arbeidsparticipatie - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
650000 - Salarislasten Arbeidsparticipatie	40	40	
650002 - Inburgering	93	235	142
650003 - Betere Buren Brunssum BV	655	440	-215
Totaal LASTEN	**788**	**715**	**-73**
BATEN			
650002 - Inburgering	-0	-103	-103
Totaal BATEN	**-0**	**-103**	**-103**
RESULTAAT	**788**	**612**	**-176**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
De overschrijding bij Inburgering (650002) is te verklaren door hogere uitgaven taaltrajecten welke niet gecompenseerd zijn door de baten uit de SPUK Wet inburgering 2021
Door gedeeltelijke vrijval van de in 2022 gevormde berstemmingsreserve komt de bijdrage voor Betere Buren Brunssum BV lager uit. De begrote meeruitgaven Betere Buren zijn op andere taakvelden gerealiseerd.

Taakveld: Maatwerkvoorzieningen (Wmo) (XT-66)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	De Brunssumse burger woont zo lang mogelijk in de eigen omgeving. De Brunssumse burgers zo goed mogelijk maatschappelijk te laten participeren (samen redzaam zijn). De zelfredzaamheid van de Brunssumse burger te stimuleren en waar nodig op maat te ondersteunen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Wij monitoren via cliënt ervaringsonderzoek hoe de burger ondersteuning ervaart en in welke mate dit bijdraag aan diens zelf- en samenredzaamheid.	Algemeen: het CEO Wmo 2022 (van 2023 is nog geen rapportage voorhanden) laat zien dat de mensen die ondersteuning vanuit de Wmo krijgen gemiddeld genomen tevreden zijn over de ondersteuning die zij krijgen van de zorgaanbieders. Daarnaast wordt onze Wmo toegang beoordeeld met een 7,8 door de respondenten die hebben deelgenomen aan het CEO. Taakveld XT-66 heeft betrekking op de Wmo-onderdelen wonen/hulpmiddelen en doelgroepenvervoer. Het CEO laat zien dat hulpmiddelenleverancier Medipoint met een 7,4 beoordeeld wordt door de respondenten. Omnibuzz wordt met een 7,3 beoordeeld door de respondenten. Er zijn in 2023 38 gegronde klachten gegeven over Omnibuzz (in 2022 waren dit er 42).

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-66 - Maatwerkvoorzieningen WMO - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
660000 - Salarislasten Maatwerk WMO	418	418	
660001 - Wonen en hulpmiddelen	690	765	75
660002 - Gehandicapten parkeerkaart	14	4	-10
660003 - Doelgroepenvervoer	862	903	40
Totaal LASTEN	**1.984**	**2.090**	**106**
BATEN			
660001 - Wonen en hulpmiddelen		-0	-0
660002 - Gehandicapten parkeerkaart	-13	-11	2
660004 - Eigen bijdrage Doelgroepenvervoer	-116	-114	2
Totaal BATEN	**-129**	**-125**	**3**
RESULTAAT	**1.855**	**1.965**	**109**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
De hogere uitgaven bij wonen en hulpmiddelen (660001) zijn te verklaren door een prijs- en volumestijging van het aantal hulpmiddelen dat is uitgegeven in 2023.
De gestegen uitgaven doelgroepenvervoer komen voort uit een excessief meerverbruik door een klein aantal gebruikers (25). Deze stijging was voorzien in de vastgestelde begrotingswijziging van Omnibuzz, maar is abusievelijk niet bijgeraamd via de 2e Berap 2023.

Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18+ (XT-671)

NIEUWE IV-3 INDELING MIV 2023: HUISHOUDELIJKE HULP (WMO) XT-671A, BEGELEIDING (WMO) XT-671B, OVERIGE MAATWERKARRANGEMENTEN (WMO) XT-671D)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	De Brunssumse burger woont zo lang mogelijk in de eigen omgeving. De Brunssumse burgers zo goed mogelijk maatschappelijk te laten participeren (samen redzaam zijn). De zelfredzaamheid van de Brunssumse burger te stimuleren en waar nodig op maat te ondersteunen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Wij monitoren via cliëntervaringsonderzoek hoe de burger ondersteuning ervaart en in welke mate dit bijdraag aan diens zelf- en samenredzaamheid.	Het cliëntervaringsonderzoek Wmo 2022 laat zien dat de mensen die ondersteuning vanuit de Wmo krijgen over het algemeen tevreden zijn over de ondersteuning die zij krijgen van de zorgaanbieders. 78% van de respondenten geven aan zich beter te kunnen redden door de ondersteuning die ze ontvangen en 73% heeft een betere kwaliteit van leven.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Abonnementstarief van Wmo uitvoeren met passend budget.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	€ 118.000,- extra verwerkt in begroting.	Onderdeel van bestaand beleid. Het is duidelijk te zien dat het gebruik van de Wmo en dan met name bij Hulp bij het Huishouden (HbH) toe blijft nemen. Om deze reden heeft er een bijraming plaatsgevonden tijdens de 1e Berap 2023.

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	De pilot rondom schuldhulpverlening voor ondernemers wordt afgesloten en de dienstverlening zal worden aangepast op de uitkomsten.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
3.1	Voor ondernemers is een sluitend pakket aan schuldhulp dienstverlening gerealiseerd via de GR Kredietbank Limburg.	In 2023 is besloten deze dienstverlening in te kopen bij externe, gespecialiseerde partners. De aanbesteding is gegund en de aanpak geïmplementeerd.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-671A - Hulp bij het huishouden (WMO) - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
671001 - Hulp bij het huishouden	4.184	4.290	106
Totaal LASTEN	**4.184**	**4.290**	**106**
RESULTAAT	**4.184**	**4.290**	**106**
XT-671B - Begeleiding (WMO) - exploitatie (*€ 1.000)	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Afwijking**
LASTEN			
671002 - Begeleiding WMO	3.573	3.517	-55
Totaal LASTEN	**3.573**	**3.517**	**-55**
RESULTAAT	**3.573**	**3.517**	**-55**
XT-671D - Overige maatwerkarrangementen (WMO) - exploitatie (*€ 1.000)	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Afwijking**
LASTEN			
671004 - Tegemoetkoming eigen risico	230	179	-51
671006 - Maatschappelijke Zorg inloop GGZ			
Totaal LASTEN	**230**	**179**	**-51**
BATEN			
671003 - Eigen bijdrage WMO	-300	-320	-20
Totaal BATEN	**-300**	**-320**	**-20**
RESULTAAT	**-70**	**-141**	**-71**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Bij Hulp bij het Huishouden (671001) zijn de uitgaven wegens de hogere indexering CAO en volumestijging € 106.000 hoger uitgevallen dan verwacht.

Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18- (XT-672)

NIEUWE IV-3 INDELING MIV 2023: JEUGDHULP BEGELEIDING XT-672A, JEUGDHULP BEHANDELING XT-672B, JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG XT-672D, PLEEGZORG XT-673A, GEZINSGERICHT XT-673B, JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG XT-673C, JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ XT-673B, GESLOTEN PLAAT-SING XT-673C

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Eerder de juiste hulp op maat.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Resultaten uit het onderzoek naar de benodigdheden voor het versterken van het lokale voorliggende veld verwerken in het jeugdbeleid (18)	Conform aanbeveling (RIB: Bevindingen Onderzoek Voorliggend Veld, d.d. 20 december 2022) is per september 2023 kwartiermaker Voorliggend Veld Jeugd aangesteld. Deze heeft een start gemaakt met het vaststellen van actiepunten en een daartoe verhoudend uitvoeringsplan om tot een duurzaam beleid voor het voorliggende veld te komen. Kernteam Voorliggend Veld Jeugd is samengesteld en opgenomen in nieuw beleid. Dit team bestaat uit een samenwerking tussen Team Jeugd, CMWW en een afvaardiging van de projectgroep “Het Jonge Kind” (kinderopvang, onderwijs, etc.). Per september 2023 is gemeente Brunssum gestart met de inzet van 1 fte POH-Jeugd (RIB: Inzet POH-Jeugd d.d. 09 mei 2023).
1.2	Wachtlijst terugdringen naar maximaal 10 meldingen (18)	De krapte op de arbeidsmarkt en de hieruit resulterende personele situatie bij team Jeugd heeft ertoe geleid dat deze ambitie niet is gerealiseerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Meer zicht en grip krijgen op de instroom, doorstroom en uitstroom van geïndiceerde jeugdhulp.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Van 40 % procesregie naar 60 % procesregie eind van 2023.	Om tot een toename van procesregie te komen zijn de eerste stappen gezet. Een eerste stijging is waarneembaar waarmee de procesregie gestegen is naar circa 45%.
2.2	Training(en) voor jeugdconsulenten gericht op het uitvragen van alle leefgebieden en hiermee integraal werken stimuleren	Ten gevolge van personele omstandigheden en prioritering van werkzaamheden is de focus in 2023 vooral gericht geweest op continuïteit van de dienstverlening. Het streven naar een stabiele situatie blijft ook dit jaar een aandachtspunt en daarnaast worden gefaseerd impulsen gegeven om meer grip te krijgen op de kwantiteit en kwaliteit van de dienstverlening.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Partnerschap met aanbieders intensiveren.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**

3.1	Contracten sluiten met 2-5 partijen op de aanbesteding ontwikkelcontracten binnen ambulante jeugdhulp in de subregio Oostelijke Mijnstreek (Brunssum, Kerkrade en Simpelveld).	Per 1 september 2023 zijn 3 partijen gecontracteerd voor de duur van 10 jaar. Gecontracteerde partijen zijnde; Zorgcoöperatie Zuid-Limburg, Initiatief Jeugdhulp Zuid-Limburg en Kracht van Dichtbij. Dit is onderdeel van de brede aanbesteding Zuid-Limburg waar de transformatie van de jeugdhulp onderdeel van is.
3.2	Het opstellen van een ontwikkelagenda voor de komende 10 jaar met alle partners in het ambulante jeugd-domein in het 3e kwartaal van 2023.	Het concept daartoe is gerealiseerd en zal in Q1 2024 worden uitgeschreven. De thema's die aansluiten vanuit het Beleidskader Jeugdhulp ZL zijn: Ontwikkeling integraal aanbod aan ambulante dienstverlening, Samenwerking voorliggend veld en onderwijs, Normaliseren, Regie, Financieel kader en Monitoring. Binnen de subregio BKS zijn vanuit bovenstaande punten een tweetal thema's geprioriteerd en is er een start gemaakt met de thema's Normaliseren en Toegang.
3.3	Binnen het segment wonen het integreren van de transformatie in het bestaande beleid en werken met de 2 perspectieven: "terug naar huis" en "zo thuis mogelijk".	Gerealiseerd en opgenomen in beleid.
3.4	Jaarrekeningen zorgaanbieders monitoren omwille van de financiële gezondheid.	Adequate monitoring vindt nog niet in de volle breedte plaats.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-672A - Jeugdhulp begeleiding - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
672001 - PGB Jeugd (DU Jeugd)	220	172	-48
672002 - Ambulante jeugdhulp begeleiding	3.790	3.876	86
Totaal LASTEN	**4.010**	**4.048**	**38**
RESULTAAT	**4.010**	**4.048**	**38**

XT-672B - Jeugdhulp behandeling - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
672003 - Ambulante jeugdhulp behandeling	4.637	5.717	1.080
Totaal LASTEN	**4.637**	**5.717**	**1.080**
RESULTAAT	**4.637**	**5.717**	**1.080**

XT-672D - Jeugdhulp zonder verblijf overig - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
672004 - Jeugdzorg zonder verblijf	275	65	-210
Totaal LASTEN	**275**	**65**	**-210**
RESULTAAT	**275**	**65**	**-210**

XT-673A - Pleegzorg - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
673010 - Jeugdhulp pleegzorg	689	675	-13
Totaal LASTEN	**689**	**675**	**-13**
RESULTAAT	**689**	**675**	**-13**

XT-673B - Gezinsgericht - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
673020 - Jeugdhulp gezinsgericht	96	198	102
Totaal LASTEN	**96**	**198**	**102**
RESULTAAT	**96**	**198**	**102**

XT-673C - Jeugdhulp met verblijf overig - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
673030 - Jeugdzorg plus	2.437	3.241	804
Totaal LASTEN	**2.437**	**3.241**	**804**
RESULTAAT	**2.437**	**3.241**	**804**

XT-674B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
674010 - Jeugdbescherming	571	249	-323
Totaal LASTEN	**571**	**249**	**-323**
RESULTAAT	**571**	**249**	**-323**

XT-674C - Gesloten plaatsing - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
674020 - Jeugdhulp gesloten plaatsing	310	682	372
Totaal LASTEN	**310**	**682**	**372**
RESULTAAT	**310**	**682**	**372**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen

Als gevolg van de nieuwe IV3-indeling is er geen aansluiting tussen de begrote budgetten en de vermelde realisatie in de jaarrekening. Daarnaast is er een nieuwe product-indeling als gevolg van de regionale inkoopafspraken waardoor er bij het opstellen van de begroting 2023 noodgedwongen gekozen is voor een inschatting van de budgetverdeling over de diverse producten.
De 3 belangrijkste redenen waardoor de afwijkingen op de totale uitgaven Jeugdhulp veroorzaakt worden zijn:

1) Eind 2022 was er een forse achterstand bij leveranciers inzake het aanvragen van beschikkingen. De levering van zorg wordt voor de gemeente echter pas zichtbaar, zodra de beschikking is afgegeven wat er toe heeft geleid dat er nog veel na-facturatie over 2022 heeft plaatsgevonden in 2023.
2) De budgetten in de begroting 2023 zijn afgeleid van de inkoop en realisatie 2022. Vanaf 2023 is Brunssum aangesloten bij de regionale inkoopafspraken van Maastricht.
3) Er is een stijging te zien in de kosten van gesloten plaatsingen. De kosten voor een gesloten plaatsing zijn heel hoog en tegelijkertijd zijn de uitgaven weinig beïnvloedbaar vanwege de noodzaak van de zorg en daarmee (zeer) beperkte sturing.

Ondanks het negatieve financiële resultaat, lijken de eerder beschreven beleidsontwikkelingen in 2023 wel effect te hebben op het totaal aantal jeugdigen met geïndiceerde jeugdzorg en het aantal voorzieningen per jeugdigen. Deze zijn in 2023 iets gedaald ten opzichte van de jaren 2022 en 2021. Op dit moment wordt de ingezette beleidskoers verder vormgegeven en volgen wij de in 2023 ingezette trend nadrukkelijk.

Taakveld: Geëscaleerde zorg 18+ (XT-681)

NIEUWE IV-3 INDELING MIV 2023: BESCHERMD WONEN (WMO) XT-681A, MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWEN-OPVANG (WMO) XT-681B

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Ook kwetsbare burgers wonen in een stabiele woonomgeving in de wijk, midden in de samenleving. We werken toe naar kleinschalige woonvormen met persoonsgerichte zorg met focus op herstel en participatie. Iedereen telt en doet mee.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Veilig Thuis voert het vastgestelde beleid voor geëscaleerde zorg, conform de GR, uit.	Uitgevoerd conform beleid. Onderdeel van bestaand beleid in navolging van de regiovisie 'Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) Zuid-Limburg'.
1.2	De aangescherpte meldcode, die vanaf 2019 geldt, monitoren.	Uitgevoerd conform beleid. De meerwaarde van deze aangescherpte meldcode is onverminderd.
1.3	Sturen op de beheersbaarheid van de wachtlijsten bij geëscaleerde zorg.	Uitgevoerd conform beleid. Met de routeertafels hebben gemeenten en Veilig Thuis een efficiënte werkvorm ontwikkeld om casuïstiek over te dragen. Deze aanpak is dan ook gecontinueerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Goede, persoonsgerichte en kwalitatief hoogstaande ondersteuning voor de kwetsbare burgers die Beschermd Wonen (BW) nodig hebben met als doel herstel en participatie.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	In 2023 moet er een nieuwe inkoop afgerond zijn, een governance structuur staan en een toegang gerealiseerd zijn voor (opvang en) BW waar alle Parkstadgemeenten zich bestuurlijk aan gecommitteerd hebben	De inkoop is afgerond, de governance structuur met het nieuwe samenwerkingsverband is opgetuigd en loopt naar behoren. Daarnaast heeft het Loket Opvang en Beschermd Wonen (LOBW) extra capaciteit gekregen en een professionaliseringsslag gemaakt om de hulpvragende inwoner van Parkstad op dit vlak goed van dienst te kunnen zijn.
2.2	Een goede implementatie en overgang van de herijking (nieuwe situatie) Beschermd Wonen. Eind 2022 wordt het nieuwe samenwerkingsverband dat Beschermd Wonen gaat aanbieden in de regio Parkstad gecontracteerd. Per 1 januari 2023 is dit samenwerkingsverband verantwoordelijk voor Beschermd Wonen in heel Parkstad. Hiermee voldoen we aan de doordecentralisatie die per 1 januari 2024 ingaat (we organiseren Beschermd Wonen regionaal)	De doordecentralisatie is wederom uitgesteld aangezien dit wetsvoorstel controversieel is verklaard. We voldoen in Parkstadverband op dit moment al aan de gestelde eisen die naar voren komen in de doordecentralisatie. De implementatie van de oude situatie naar de nieuwe situatie (het samenwerkingsverband Beschermd Thuis Parkstad is verantwoordelijk voor het hele BW aanbod) is goed verlopen. Desalniettemin wordt er nog hard gewerkt aan het handen en voeten geven aan de ontwikkelopgaven die in deze subsidieafspraken overeen zijn gekomen, zoals extra aandacht voor jongvolwassenen met autisme en de overgang van 18 min naar 18 plus m.b.t. jongeren die intramuraal ondersteund worden.

2.3	Uiterlijk in 2023 worden er 2 à 3 Skaeve Huse voor Beschermd Wonen gerealiseerd (conform uitvoerings-agenda Beschermd Wonen 2021-2022).	De integrale voorbereiding van de realisatie is grotendeels afgerond en de vergunning voor 3 Skaeve Huse in het kader van de Wmo is verleend.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening n.a.v. verruiming rijksbudget met € 11.000,-.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Versterking van de antidiscriminatievoorziening in de regio door verhoging van de bijdrage.	Voor versterking van de anti-discriminatievoorziening heeft het Rijk extra budget toegekend aan gemeenten. Vanuit deze bijdrage hebben alle Limburgse gemeenten extra budget toegekend aan de antidiscriminatievoorziening in Limburg.
3.2	Preventie en bestrijding van discriminatie koppelen we aan de Lokale Inclusie Agenda t.b.v. nog nader uit werken activiteiten op dit gebied.	Deze koppeling is gemaakt. Het streven is om de Lokale Inclusie Agenda in Q2 2024 vast te stellen met als onderdeel antidiscriminatiebeleid.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-681B - Maatschappelijke- en vrouwenopvang - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
681003 - Wmo Maatschappelijke Opvang		1	1
Totaal LASTEN		**1**	**1**
RESULTAAT		**1**	**1**

Taakveld: Geëscaleerde zorg 18- (XT-682)

NIEUWE IV-3 INDELING MIV 2023: JEUGDBESCHERMING XT-682A, JEUGDRECLASSERING XT-682B

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Verlagen van maatschappelijke bedreigingen voor kinderen (zoals kinderarmoede, kindermishandeling en schoolverzuim).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Uitvoeren programma "Veilig Thuis" op basis van het vastgestelde handelingsprotocol en de verbeterde Meldcode.	Uitgevoerd conform beleid en geborgd in de Regiovisie Geweld In Afhankelijkheidsrelaties 2019-2022. Concept Regiovisie GIA 2024 – 2031 is in 2023 opgesteld.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Er komt geen geweld meer voor in afhankelijkheidssituaties.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	We werken samen met een groot aantal partners, waaronder: (speciaal) onderwijs, politie en Zorg & Veilig-heidshuis, (specialistische) zorgaanbieders, GGD/JGZ, verloskundigen, huisartsen, ziekenhuizen, wonen, werk en inkomen (bewindvoerders, schuldhulpverlening), lokale veld, Veilig Thuis, vrouwenopvang en Gecertificeerde Instellingen (GI's). Alle partijen hebben een rol en verantwoordelijkheid in het signaleren, bespreekbaar maken, hulp bieden en samenwerken.	Uitgevoerd conform beleid (voornemens).

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-682A - Jeugdbescherming - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
682001 - Kinderbeschermingsmaatr.OTS/Voogdij	61	52	-9
Totaal LASTEN	**61**	**52**	**-9**
RESULTAAT	**61**	**52**	**-9**

XT-682B - Jeugdreclassering - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
682002 - Jeugdhulp Voogdij outputgericht	58	44	-15
Totaal LASTEN	**58**	**44**	**-15**
RESULTAAT	**58**	**44**	**-15**

PROGRAMMA 4 VOLKSGEZONDHEID

TERUGBLIK

In Brunssum zijn de (gezondheids) achterstanden groter dan het Zuid-Limburgse gemiddelde, terwijl de gezondheidscijfers in Zuid-Limburg achterblijven bij de landelijke cijfers.
Het thema gezondheid kent vele relaties met andere beleidsonderdelen, zoals het sociaal domein, sport, onderwijs maar ook de fysieke leefomgeving, vandaar dat steeds vaker wordt ingestoken op een samenhangende aanpak.
In 2023 heeft de GGD wederom het vastgestelde gezondheidsbeleid uitgevoerd en hebben we zowel vanuit een regionale (Trendbreuk) als lokale aanpak een breed scala aan (preventieve) gezondheidsprogramma's en -activiteiten aangeboden. Ook zijn in 2023 voorbereidingen getroffen in het kader van de Specifieke Uitkering Gezond Actief Leven Akkoord (SPUK GALA) om te komen tot een meer integrale aanpak ter stimulering van een gezond en actief leven van onze inwoners. Met de toegekende rijksmiddelen over de periode 2023-2026 kunnen we reeds ingezette activiteiten versterken en nieuwe activiteiten ontplooien.

Taakveld: Volksgezondheid (XT-71)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Een gezond(er) leven voor alle inwoners. Er is een steeds grotere aandacht voor gezondheid.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De GGD voert het vastgestelde gezondheidsbeleid uit, conform de Gemeenschappelijke Regeling.	Onderdeel bestaand beleid.
1.2	Gezondheidsprogramma's aanbieden voor jongeren en ouderen (zie ook programma Sport).	Op de scholen ondersteunt de gezondheidsadviseur van de GGD de leerkrachten bij lessen over een gezonde leefstijl. Voor alle basisscholen, peuteropvanglocaties en Compass (adaptief en gepersonaliseerd aanbodgericht en vraag gestuurd onderwijs) heeft de gemeente een gezonde pauze verzorgd met groente en fruit (zie progr. 3 onderwijs). Op 2 basisscholen is het Trendbreukprogramma Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT) uitgevoerd. De beweegprogramma's tijdens en na schooltijd voor jongeren en beweegprogramma's voor ouderen, zijn opgenomen in het programma Sport.
1.3	Brede vormen van voorlichting rondom gezondheid aanbieden, zoals bevorderen van rookvrije ruimten, voorkomen van gebruik van alcohol en tabak. We brengen de landelijke initiatieven zoals de gezonde kantine en de rookvrije sportomgeving onder de aandacht bij verenigingen. In 2023 kan men in sportkantines naast het huidige assortiment gezondere consumpties kiezen	De gemeente Brunssum neemt deel aan het 4-jarige project om (jong)volwassenen in de vruchtbare levensfase te helpen met stoppen met roken. Dit project wordt gefinancierd en uitgevoerd door het KWF en de GGD ZL. In december 2023 heeft het nalevingsonderzoek NIX<18 in heel Zuid-Limburg plaatsgevonden. De resultaten worden Q1 2024 opgeleverd. Medio april 2024 ontvangen de Zuid-Limburgse gemeenten een infographic; deze delen we met de raad. In het nieuwe Preventie en Handhavingsplan wordt verwezen naar de gegevens en uitkomsten van het 3e nalevingsonderzoek. Deze wordt in Q4 2024 opgeleverd.

		In sportkantines zijn ook gezonde consumpties verkrijgbaar.
1.4	We monitoren de gezondheid en het welzijn van onze inwoners aan de hand van de gezondheidsatlas van de GGD Zuid Limburg.	Onderdeel bestaand beleid.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Een groter aantal inwoners dat hun gezondheid als positief ervaart en daardoor een betere levensverwachting heeft.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Deelnemen aan het Zuid-Limburgse programma "Trendbreuk" met als doel de gezondheidsachterstanden ten op zicht van Nederland terug te dringen.	Uitgevoerd conform beleid in de regio Parkstad. Voor eerste resultaten verwijzen wij u naar het document Samenvatting resultaten Trendbreuk 2022.
2.2	Volgens het concept Positieve gezondheid uitgaan van het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie voeren.	Uitgevoerd door het voorliggend veld, zoals CMWW en bibliotheek, vanuit het programma Brunssum Vitaal. Dit programma is in de opstartfase.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen en verminderen van obesitas in het primair onderwijs.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Er is een sluitende ketenaanpak en een gevarieerd aanbod voor kinderen met overgewicht en obesitas.	Het programma Your-Coach-Next-Door is landelijk opgenomen in het basispakket Zorgverzekeringswet en is voor alle burgers beschikbaar.
3.2	Uitvoeren gezondheidsprogramma's met voorscholen, kinderopvang en basisonderwijs m.b.t. gezonde leefstijl en gezond gewicht (o.a. Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)). Waar nodig aanbieden van aanvullende interventies op het gebied van leefstijl en/of motorische achterstanden (Zie ook programma 8 Sport).	Uitvoering door gezondheidsadviseurs van de GGD ZL, medewerkers sport en bewegen van de gemeente en partners (zoals Risk-care preventie). Gezondheidsadviseurs adviseren de scholen met gezondheidsvraagstukken. Medewerkers sport en bewegen en partners geven uitvoering aan het JOGG-programma en het beweegonderdeel GBT.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	Ouderen blijven langer vitaal waardoor zij een langere levensverwachting hebben.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	We bieden aan de oudere generatie valpreventie aan.	Vanwege een tekort aan gecertificeerde "In Balans docenten" is deze aanpak nog niet opgestart. Er is wel een start gemaakt met het Huis voor de Sport Limburg om te komen tot een Ketenaanpak Valpreventie.
4.2	Door middel van een samenwerking tussen huisartspraktijken en het welzijnswerk van het CMWW onderzoeken we de uitvoering	Welzijn op Recept is in Q4 2023 opgestart. Burgers met psychosociale problematiek krijgen ondersteuning van het CMWW bij het vinden van welzijnsactiviteiten met

	van de beproefde aanpak Welzijn op Recept.	als doel door deze activiteiten zelf actief hun gezondheid en welzijn te verhogen
4.3	Wij maken gebruik van de subsidieregelingen zoals de Gezond In de Stad (GIDS) gelden en SPUK voor gezondheid, sport- en beweegstimulering.	Sinds 2023 zijn de (extra) GIDS-gelden aan de Brede SPUK toegevoegd, waardoor bestaande programma's gecontinueerd zijn, bijv. JOGG en Kansrijke Start

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	Een gezonde fysieke leefomgeving bevordert de gezondheid van de inwoners.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	Bij alle (beleids)ontwikkelingen stellen we de vraag: wat betekent dit voor de gezondheid en welzijn van de burgers. Health-in-all-policies-principe.	Onderdeel bestaand beleid.
5.2	We stimuleren een positieve leefstijl en bieden, samen met de GGD, ondersteuning aan bij het stoppen met roken.	Onderdeel bestaand beleid.
5.3	We stimuleren de burgers meer te bewegen in de omgeving en gebruik te maken van de wandel- en fietspaden.	Is uitgevoerd conform beleid door de medewerkers sport en bewegen. Wekelijks vinden wandelactiviteiten plaats waarbij inwoners gratis begeleid worden door medewerkers sport en bewegen. Daarnaast vinden 2x per jaar in samenwerking met omliggende gemeenten fietstochten plaats.
5.4	Bewegen in groepsverband bevordert het leggen van sociale contacten waarbij sportconsulenten de groepsactiviteit helpen opstarten (zie programma 8 bij 1.1 cultuurpresentatie).	Is uitgevoerd conform beleid door de medewerkers sport en bewegen. Het deelnemen aan groepsactiviteiten vergroot het sociale netwerk van de deelnemers. In programma 8 wordt de uitvoering breder omschreven.
5.5	Door samen te werken met afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed is er voldoende aandacht voor de negatieve gevolgen van hittestress, geluidsoverlast en luchtvervuiling bijvoorbeeld door aanplant van bomen en groenvoorziening.	Is uitgevoerd conform beleid door afdeling ROV, waarbij de GGD ZL kan ondersteunen.
5.6	Een gezonde fysieke woonomgeving bevordert de sociale contacten wat een positieve invloed heeft op het welzijn en eenzaamheid kan voorkomen, inclusief mensen met beperkingen.	In het kader van integraal werken vindt in de praktijk nauwe samenwerking plaats tussen het ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke domein om een positieve wisselwerking tussen de leefomgeving en het welbevinden van burgers te stimuleren.
5.7	Er blijft voldoende dekking met en toegankelijkheid van Automatische Externe Defibrillators (AED) met voldoende beschikbare vrijwilligers.	Van de 130 hulpverleners die begin 2023 geen geldig reanimatiecertificaat hadden en dreigden uit het systeem te worden gehaald, zijn er op dit moment weer 55 hulpverleners die hun gegevens hebben aangepast of zich als (nieuwe) hulpverlener hebben aangemeld bij HartslagNu. De gemeente Brunssum heeft een goed werkend reanimatie oproep netwerk. Eind december 2023 waren er 244 inwoners aangemeld als burgerhulpverlener bij HartslagNu. Dat is 0,88 % van alle inwoners. Er zijn 28 AED's aangemeld bij HartslagNu en bereikbaar waarvan 24 AED's 24/7 bereikbaar en inzetbaar zijn.

	Doel: Wat wilden we bereiken
6	De eventuele nadelige gevolgen door gezondheidseffecten van de coronapandemie bestrijden.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
6.1	Indien nodig een herstelprogramma ontwikkelen.	In 2023 was hiertoe geen noodzaak meer.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-71 - Volksgezondheid - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
710000 - Salarislasten Volksgezondheid	152	152	
710001 - Preventieve en Curatieve Zorg	1.243	1.416	173
710002 - Burgernoodhulp / AED	12	10	-2
710005 - Volksgezondheid	43	11	-33
Totaal LASTEN	**1.450**	**1.589**	**138**
BATEN			
710001 - Preventieve en Curatieve Zorg	-20	-140	-120
Totaal BATEN	**-20**	**-140**	**-120**
RESULTAAT	**1.430**	**1.449**	**19**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
710001 Preventieve en Curatieve Zorg: In 2023 heeft Brunssum een SPUK ontvangen in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026. De baten op het product 710001 komen voort uit ingezette ambtelijke ondersteuning voor het Integraal Zorgakkoord (IZA) en uitgaven voor bestaande en nieuwe projecten welke onder de GALA-regeling gedeclareerd worden.
710005 Volksgezondheid: Op het product 'Volksgezondheid' (710005) resteert een onderuitputting wegens minder geplande activiteiten en als gevolg van het onderbrengen van activiteiten onder de Brede SPUK GALA. De uitvoeringsplannen voor 2024 (en verder) zijn in ontwikkeling. In 2023 zijn de middelen voornamelijk ingezet ter continuering van de reeds bestaande interventies die genoemd staan in het plan van aanpak GALA.

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS EN EDUCATIE

TERUGBLIK

Het onderwijs is een beleidsveld dat steeds duidelijker naar voren komt in het gemeentelijk beleid. Dit komt voort vanuit het wettelijke kader dat meerdere taken met zich meebrengt. Daarin zit een duidelijke lijn met de ambitie die dit college uitdraagt en wilt verwezenlijken. In de kern betekent dit kansengelijkheid voor elk kind. Ieder kind heeft toegang tot groente en fruit op school en in de kinderopvang. Dit naast bestaande trajecten. Ook gaat aandacht uit naar klimaat op scholen en groene schoolpleinen.
Doordat het college haar krachten bundelt, worden diverse beleidsthema's nauw betrokken: jeugdbeleid, sportbeleid, gezondheidsbeleid, kunst- en cultuurbeleid en participatie. En dat is niet vreemd: het gaat om de ontwikkeling van onze jonge burgers tot volwassenen, zij zijn immers onze toekomst!

In 2023 hebben wij samen met alle partners verder gewerkt aan een optimale ontwikkeling voor ieder kind, binnen het reguliere onderwijs. Kernwaarden hierbij zijn: optimale samenwerking tussen alle partners rondom het jonge kind, vroegsignalering en preventief werken, kansen creëren en realiseren en zoveel mogelijk thuisnabij naar school in de reguliere route. Instrumenten als een warme overdracht van voorschool naar vroegschool en knooppuntgesprekken met ouders en (voor)school zijn ingezet. Waar nodig is laagdrempelige ondersteuning ingezet, bijvoorbeeld via het schoolmaatschappelijk werk.

In een nieuwe taalrijke voorziening "Kanskracht" aan de Gasperistraat 7 komen diverse lijnen samen rondom het jonge kind: activiteiten om een brede ontwikkeling te stimuleren met behulp van spel, taal, ontwikkeling en ouderparticipatie. Het plan geeft vorm en inhoud aan inclusie en gelijke kansen van onze jonge kinderen.
Verder hebben wij -analoog aan onze preventieve aanpak dyslexie- een aanpak opgestart voor dyscalculie. Een preventieve aanpak voor kinderen met rekenproblemen. Deze preventieve aanpakken verbinden wij ook aan KansKracht.

Ook in 2023 is veelvuldig met de gemeenten in de regio Parkstad gesproken over de Internationale Schakelklassen (ISK) in het Romboutscollege. De beschikbare ruimte op deze locatie is te weinig om alle NT2-leerlingen van 13-18 jaar te kunnen huisvesten. Er is met name overleg geweest met de gemeente Heerlen, omdat dit de verantwoordelijke gemeente is voor de huisvesting van deze doelgroep. De ISK is onderdeel van het Heerlense Emmacollege. In 2023 zijn er pragmatische oplossingen doorgevoerd, zoals het plaatsen van tijdelijke units en het inkorten van de lestijden zodat meer leerlingen kunnen worden geplaatst.

Taakveld: Openbaar basisonderwijs (XT-41)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Kinderen zijn bij schoolverlaten voldoende redzaam om een volgende stap te zetten naar studeren of naar werken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Alle jongeren behalen een startkwalificatie. Daarom vroeg signaleren en vroeg aanpakken van ontwikkelings-problematieken bij alle initiatieven in en rondom het onderwijs, de voorscholen en de kinderopvang.	Bureau Voortijdig Schoolverlaten (VSV) voert deze taak uit in samenwerking met alle partners.
1.2	Er zijn geen vroegtijdige schoolverlaters c.q. thuiszitters.	Per 31 december 2023 waren er 10 thuiszitters, waarvan één leerling in het basisonderwijs, één leerling in het spe-

		ciaal onderwijs (SO), zes leerlingen in het voortgezet onderwijs (VO) en twee leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Dit op een totaal aantal leerlingen van 4-18 jaar van 4.700 (schooljaar 22-23).
1.3	Stimuleren verdergaande samenwerking tussen Compass van het Limbugse Voortgezet Onderwijs (LVO) en het Brunssums basisonderwijs.	Het aantal leerlingen bij Compass stijgt. Per 1 oktober 2023 zijn dit 205 leerlingen uit Brunssum, Heerlen en Landgraaf. De prognose geeft een stijging aan van ≤ 5 jaar naar 256 leerlingen en ≥ 15 jaar van 300 leerlingen. Er is geïnvesteerd in de samenwerking tussen het basisonderwijs en Compass (onder andere door middel van gastlessen). Verder is ingezet op een soepele overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs (project Gelijke Kansen Alliantie).
1.4	Wij voeren de wettelijke taken ten aanzien van openbaar onderwijs uit.	Onderdeel bestaand beleid
1.5	We maken een voorstel m.b.t. het vrijmaken van extra geld voor activiteitenbegeleiders en vakdocenten in het basisonderwijs (nr. 22).	Op de voor- en vroegscholen hebben wij coaches ingezet, evenals schoolmaatschappelijk werk om vroegtijdig te signaleren als kinderen extra aandacht of zorg nodig hebben voor een kansrijke ontwikkeling. De gemeentelijke sportconsulenten zijn ingezet op de scholen en kinderopvang. Wij hebben de scholen ondersteund bij het werven van vrijwilligers voor de gezonde basisschool van de toekomst. Verder is in 2023 het projectplan ontwikkeld t.b.v. de Taalrijke Voorziening in Brunssum Noord, 'KansKracht'. Met name op deze locatie zullen we inzetten op professionals rondom het jonge kind.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-41 - Openbaar basisonderwijs - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
410000 - Salarislasten Openbaar Onderwijs	5	5	
Totaal LASTEN	**5**	**5**	
RESULTAAT	**5**	**5**	

Taakveld: Onderwijshuisvesting (XT-42)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Zorgen voor het onderhoud van de door de gemeente beheerde brede scholen en uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan voor het Brunssumse basisonderwijs.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Uitvoering van het Meerjaren Onderhoudsplan Onderwijshuisvesting.	Het noodzakelijke onderhoud aan de verschillende gebouwen is uitgevoerd. De gebouwen in eigendom van de gemeente zijn getoetst middels conditiemetingen NEN 2767. De resultaten worden gebruikt om de meerjaren-onderhoudsplannen (MJOP) te actualiseren. Voor wat betreft contractenonderhoud heeft voor het onderdeel schoonmaak een aanbesteding plaatsgevonden en is een meerjarig contract afgesloten met Balanz/Vebego.
1.2	Inzet is om op 2 locaties in Brunssum Integrale Kind Centra (IKC) vorm te geven; eventuele noodzakelijke aanpassingen aan de gebouwen vanwege het realiseren van IKC's zijn meegenomen in het IHP.	Voor IKC Oost is in 2023 de businesscase uitgewerkt (programma van eisen), volgend uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. De voorbereidingen om te komen tot een IKC Oost zijn samen met de partners besproken en begin 2024 is een voorstel voorgelegd aan het College en Gemeenteraad. Het betreft goedkeuring voorbereidingskrediet voor het uitwerken van een aantal varianten waarbij het gebouw moet voldoen om invulling te geven aan de pedagogische visie. De uitwerking van de IKC Zuid is in overleg met de partners tijdelijk stilgelegd, mede om de volledige aandacht te besteden aan voorbereidingen IKC Oost.
1.3	Uitwerking van de businesscases uit het IHP hetgeen leidt tot uitwerking en/of aanbesteding van de eventuele bouwplannen die voortvloeien uit deze businesscases.	Geconstateerd is dat het huidige IHP geactualiseerd dient te worden, voorstel volgt in Q1 2024. In de actualisatie worden de bouwplannen op basis van de nieuwe leerlingenprognoses inzichtelijk gemaakt (en afhankelijk van de uitkomsten de volgorde van noodzakelijke voorzieningen eventueel aangepast) inclusief de financiële middelen die benodigd zijn.
1.4	De bekostiging van de kind gerelateerde aspecten of de voor de wijk wenselijke zaken, samen met de partners in beeld brengen, evenals de financiering hiervan.	Scholen/leerlingen dienen ideeën m.b.t. de wijk in bij de wijkmanagers.
1.5	Waar mogelijk vergroenen we de omgeving van de leerling (bijvoorbeeld speelplaats en gebruik van moestuintjes).	We hebben in 2023 verkennende gesprekken gevoerd om de mogelijkheden voor de realisatie van een IKC Oost te verkennen.
1.6	De gemeente stuurt aan op goede klimaatbeheersing op scholen.	In 2023 is de aanbesteding opgestart voor een onderzoek waarin voor een aantal scholen de mogelijkheden worden verkend in het kader van de verduurzaming/klimaatbeheersing op het niveau ‘Frisse scholen B’.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Naast Compass (LVO) in het Romboutsgebouw, huisvesten we andere partners uit het sociale, maatschappelijke domein, waardoor nieuwe dynamiek in het gebouw én tussen de partners in het gebouw ontstaat.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het vinden van partners die zich in het gebouw van het voormalig Romboutscollege gaan vestigen waardoor ook per saldo het negatieve exploitatieresultaat zal afnemen.	Het gebouw Rombouts is volledig bezet door diverse instanties. In het verleden zijn overeenkomsten afgesloten waarbij afspraken zijn gemaakt over de hoogte van de huurpenningen. In 2024 wordt de businesscase Rombouts 'gezonde exploitatie' afgerond en wordt inzichtelijk gemaakt welke maatregelen/investeringen nodig zijn (incl. kosten/baten analyse). Ook zijn – op verzoek van Gemeente Heerlen – tijdelijk 6 noodlokalen geplaatst voor ISK-leerlingen. De financiële middelen hiervoor zijn ter beschikking gesteld door de gemeente Heerlen.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-42 - Onderwijshuisvesting - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
420000 - Salarislasten Onderwijshuisvesting	249	249	
420002 - Financiering Basisonderwijs	382	391	8
420003 - Financiering Voortgezet Onderwijs	38	27	-11
420004 - Exploitatie Romboutsgebouw	662	781	119
612022 - B.M.V. Bronsheim	448	498	50
612023 - Brede School Langeberg	236	233	-2
612024 - Brede School Treebeek	473	550	78
612025 - Brede school Centrum	531	494	-38
Totaal LASTEN	**3.019**	**3.223**	**204**
BATEN			
420002 - Financiering Basisonderwijs	-23	-24	-1
420004 - Exploitatie Romboutsgebouw	-329	-298	32
612022 - B.M.V. Bronsheim	-296	-304	-8
612023 - Brede School Langeberg	-147	-181	-33
612024 - Brede School Treebeek	-224	-264	-40
612025 - Brede school Centrum	-243	-277	-35
Totaal BATEN	**-1.262**	**-1.348**	**-86**
RESULTAAT	**1.757**	**1.875**	**118**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
420004 Exploitatie Romboutsgebouw: De energiekosten in 2023 waren hoger dan begroot.
612022 B.M.V. Bronsheim: De energiekosten en de schoonmaakkosten (nieuwe aanbesteding) waren hoger dan begroot.
612023 Brede School Langeberg: Hogere inkomsten dan begroot, onder meer door hogere huuropbrengsten en ontvangen SPUK-subsidie. 612024 Brede School Treebeek: De onderhoudskosten waren hoger dan begroot. Het betreft hier niet geplande werkzaamheden zoals aanpassing klimaatinstallatie.
612025 Brede School Centrum: Vanwege een nog doorlopend gunstig energiecontract waren de uitgaven lager. De inkomsten waren hoger door een hogere bijdrage van het Rijk.

Taakveld: Onderwijsbeleid en leerlingzaken (XT-43)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	In Brunssum is een breed aanbod aan onderwijsvoorzieningen aanwezig. Dit betreft zowel voorscholen (peuteropvang/kinderopvang) als basisonderwijs en Compass als voortgezet onderwijs. We willen de spreiding van lokale onderwijsvoorzieningen en voorschoolse voorzieningen behouden (in iedere wijk een school en voorschool). Verder willen we de regionale spreiding van voortgezet onderwijs in de regio Parkstad behouden/bevorderen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Toepassen verordening leerlingenvervoer voor kinderen die vanwege handicap, didactische of pedagogische ontwikkeling of levensovertuiging niet in Brunssum naar school kunnen. Bij de toepassing van de verordening wordt een integrale afweging gemaakt.	Uitgevoerd conform beleid. Aanvullend op dit beleid zijn acties uitgezet in verband met het vervoer van de Oekraïense leerlingen naar de taalschool in Heerlen. De beschikbare capaciteit van het leerlingenvervoer in 2023 was voor de hele regio onvoldoende om alle leerlingen vervoerd te krijgen. De gemeente Brunssum heeft hiertoe alternatieve vervoersmogelijkheden ingezet.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Gelijke kansen voor alle jongeren.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	Alle jongeren behalen een startkwalificatie.	Uitgevoerd conform beleid. De inzet van Bureau Voortijdig Schoolverlaten is dat leerlingen zonder startkwalificatie, die uitvallen in het onderwijs, worden begeleid in hun terugkeer naar het onderwijs. Indien dit niet haalbaar is, dan worden ze begeleid naar werk, in samenwerking met de partners op het gebied van werk en inkomen.
2.2	Deelname van 2 Brunssumse basisscholen in 2023 aan het concept van de "Gezonde Basisschool van de Toekomst". Dit concept	Op basisschool Langeberg is het volledige concept van de GBT uitgevoerd tot en met de zomervakantie 2023.

	wordt in de regio Parkstad uitgevoerd in samenwerking met de schoolbesturen, de betreffende scholen en de gemeente. Dit is mogelijk door subsidie vanuit de Regiodeal en cofinanciering door de gemeente vanuit de middelen Onderwijsachterstandenbeleid(OAB) (21). Waar mogelijk, gaan we het aantal basisscholen uitbreiden.	Daarna heeft basisschool Langeberg het concept aangepast vanwege een dalend draagvlak bij de ouders met betrekking tot de eigen bijdrage. Daarnaast is gebleken dat de pauze van 1 uur (voor het beweegdeel) voor veel leerlingen te lang is. Na de zomervakantie is derhalve de schooldag met een half uur verkort (i.c. de pauze teruggebracht naar een uur voor lunch en bewegen). Tevens is de eigen bijdrage voor ouders verlaagd. Dit betekent een hogere inzet van financiële middelen door de gemeente Brunssum. Basisschool Caleidoscoop heeft een start gemaakt met de GBT: een gezonde pauze en extra beweeglessen. Op basisschool Titus Brandsma is een gezonde pauze gerealiseerd en een laagdrempelig ontbijt voor alle leerlingen die hiervan gebruik willen maken.
2.3	We zetten in op uitbreiding van de GBT met de andere partners in de Integrale Kindcentra en brede scholen (deelname peuteropvang/kinderopvang aan GBT)	Aan alle basisscholen, peuteropvanglocaties en Compass heeft de gemeente een gezonde pauze verzorgd met groente en fruit. De Onderwijsinspectie heeft zijn waardering uitgesproken over deze gezondheidsimpuls vanuit de gemeente (bij inspectie Compass).
2.4	Deelname 1 basisschool aan de Rijke Schooldag, waarbij de verlengde schooldag wordt ingezet voor gezondheid, talentontwikkeling, bewegen en overige activiteiten. In dit kader kan ook naschools aanbod worden gerealiseerd.	Basisschool St. Franciscus neemt deel aan het Voorloperstraject Rijke Schooldag vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW). In 2023 zijn zeer uiteenlopende activiteiten ingezet en gerealiseerd. Na de zomervakantie is op deze school de schooldag verlengd met 15 minuten per dag voor alle leerlingen. Er is extra aanbod rondom taal/lezen (in samenwerking met de bibliotheek) er zijn extra sportlessen en diverse vormen van talentontwikkeling. Verder zijn er ook nog naschoolse activiteiten.
2.5	85% van alle doelgroepkinderen van 2-4 jaar die door de GGD-Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als zodanig zijn geïndiceerd, gaan naar een voorschoolse voorziening en worden gevolgd in de peutervolgmonitor Nipia.	In 2023 zijn 83 peuters geïndiceerd als doelgroeppeuter door de Jeugdgezondheidszorg. In totaal waren er in 2023 116 doelgroeppeuters (ivm overloop vanuit 2022). In 2023 zaten er van deze 116 peuters 98 op een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-plaats. Een bereik derhalve van 84 %. Een non-bereik van 18 peuters (o.a. omdat ouders ervoor kiezen om geen gebruik te maken van een VVE-aanbod, ouders die niet willen dat de doelgroepindicatie wordt doorgegeven aan de VVE-aanbieders).
2.6	Bevorderen van Veiligheid in en om scholen (VIOS).	In 2023 was de gemeente Brunssum voorzitter van het platform VIOS. Ingezet is op een goede registratie en melding van incidenten, een goede coördinatie en samenwerking met alle partners in de regio rondom veiligheid (zowel fysieke veiligheid als sociaal-emotionele veiligheid).
2.7	Realiseren van Bibliotheek op School en Boekstart bij de kinderopvang	In 2023 is subsidie ontvangen voor het inrichten van een bibliotheek op school voor alle klassen op zeven scholen. Voor de kinderopvang is subsidie ontvangen voor vijf locaties voor het project Boekstart. Hiervoor wordt een

		Boekstart-collectie ingericht voor 0-4 jaar (baby/dreumes/peuter). Verder hebben wij samen met de bibliotheek een project "leesbevordering" opgezet, waarbij voorleesactiviteiten op school worden georganiseerd, een leesconsulent in de klas komt, de scholen op bezoek gaan bij de bibliotheek en de scholen deelnemen aan het Leescoördinatorennetwerk.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Vroeg signaleren en vroeg aanpakken van ontwikkelingsproblematieken staan centraal in de voorscholen en vroegscholen (kinderen van 2-6 jaar). Voor alle leerlingen gelijke kansen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Signaleren en ondervangen van ongeoorloofd schoolverzuim in het onderwijs.	Deze taak is uitgevoerd door de scholen en Bureau Voortijdig Schoolverlaten.
3.2	De pedagogische coaches op de voorscholen signaleren op de peuteropvang en kinderopvang vroegtijdig ontwikkelingsachterstanden bij peuters. De coaches trainen/coachen de pedagogisch medewerkers hoe ze binnen het VVE-programma kunnen werken aan deze achterstanden. Waar nodig gaan de coaches zelf met deze kinderen (samen met ouders en overige partners) aan de slag.	Uitgevoerd conform bestaand beleid
3.3	Zoveel mogelijk kinderen doorlopen hun schoolloopbaan in het reguliere onderwijs, waar nodig door de inzet van Zorggroep de Rupsjes, startklas en schakelklassen of overige arrangementen. Samenwerking en afstemming vindt plaats tussen onderwijs en zorg.	De inzet van preventieve, laagdrempelige begeleiding en zorg is ingezet op de scholen (o.a. via coaches en/of schoolmaatschappelijk werk). Er is eind 2023 een start gemaakt (o.a. door de kwartiermaker Jeugd) om de partners hernieuwd met elkaar in contact te brengen en een vaste contactpersoon van team Jeugd te koppelen aan een school.
3.4	Uitvoeren OAB zoals opgenomen in het Onderwijsachterstandenbeleid Brunssum/Parkstad. Jaarlijks evalueren van het OAB-plan en de Gemeenteraad hierover informeren. Voor de nieuwe OAB-periode 2023-2026 een nieuw beleidsplan OAB opstellen, waarbij de focus vooral ligt op: preventie, kansengelijkheid en talentontwikkeling. De uitvoering van het OAB-plan combineren met de inzet van de extra middelen vanuit het Corona-steun-pakket Nationaal Programma Onderwijs (NPO), dat de gemeente ontvangt van het Rijk. De middelen zijn bedoeld om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen hebben opgelopen als gevolg van de coronapandemie. Het beleidsplan NPO Brunssum actualiseren wij in 2023. Nieuwe interventies	In 2023 is een nieuwe Lokaal Educatieve Agenda (LEA) opgesteld voor de periode tot en met 2024. In 2023 is tevens een start gemaakt om een regionale educatieve agenda op te stellen (met ruimte voor lokale invulling). Dit vanwege de veelal regionaal werkende partners (zoals de schoolbesturen, het samenwerkingsverband en de GGD). Een nieuw Onderwijsachterstandenbeleid koppelen we aan de nieuwe LEA, die we o.a. samen met de kindergemeenteraad gaan opstellen. Vanuit het NPO hebben wij in 2023 ingezet: - de coaches op de vroegscholen, - de zomerschool van Pluk (3 weken peuteropvang op 2 locaties in de zomervakantie), - de gezonde pauze op alle Brunssumse scholen en locaties van de peuteropvang, - naschools sportaanbod.

	kunnen we toevoegen c.q. lopende interventies verlengen.	
3.5	Voortzetten VVE-monitor en uitbreiden met andere voorschoolse aanbieders. De VVE-monitor Nipia ook uitbreiden met de Jeugdgezondheidszorg m.b.t. de indicering van doelgroepkinderen en waar mogelijk met het onderwijs (vroegscholen).	In 2023 is de ontwikkeling van Nipa en de huidige werking van Nipia geëvalueerd en zijn wij (de 4 grote gemeenten in Parkstad) tot de conclusie gekomen dat Nipia een goed instrument is voor het volgen van de ontwikkeling van het individuele kind. Om de monitoring van VVE t.b.v. de gemeente te optimaliseren, hebben wij in 2023 afgesproken om alternatieve mogelijkheden te onderzoeken, regionaal, danwel lokaal.
3.6	Behoud en versterken erkend VVE-aanbod op alle Brunssumse peuteropvang-locaties ter voorbereiding op de basisschool. In 2023 doen we een audit naar de kwaliteit van het Brunssumse VVE-aanbod bij de voor-scholen en vroegscholen en geven we een extra impuls aan de kwaliteit van het aanbod VVE t.b.v. de voor- en vroegscholen.	In 2023 is op alle VVE-locaties een VVE-audit uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat onze VVE-kwaliteit (op de voor- en vroegscholen) van goede kwaliteit is. Op enkele onderdelen kan de kwaliteit en samenwerking nog worden verbeterd. Hiermee zijn wij in 2023 aan de slag gegaan.
3.7	Toewerken naar een passende integrale werkwijze tussen het onderwijs, sport/bewegen, gezondheid, zorg, kunst/cultuur en minimabeleid komen hier samen, in combinatie met preventie en vroegsignalering. Zie hiertoe ook de andere programma's (programma's 3, 4 en 8).	Hieraan hebben wij in 2023 verder gewerkt, door onder andere de inzet van een brugfunctionaris armoede op de scholen en laagdrempelige zorg in te zetten op de kinderopvang en scholen. De naschoolse sportactiviteiten voor leerlingen zijn voortgezet.
3.8	In 2023 actualiseren we de Lokaal Educatieve Agenda met alle partners. Thema's in de LEA zijn in ieder geval: het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie, de afstemming over toelatings- en inschrijvingsprocedures en het bestrijden van onderwijsachterstanden, inclusief VVE. Deze thema's evalueert/inspecteert het Rijk bij de uitvoering van het OAB en de LEA.	De Lokaal Educatieve Agenda is in 2023 geactualiseerd. Deze LEA heeft een looptijd t/m eind 2024.
3.9	Bevorderen van kinderparticipatie door de kindergemeenteraad en de kidsreporters	In 2023 zijn de kidsreporters geïntroduceerd. Zij hebben workshops gevolgd met betrekking tot de techniek van filmen en het bedenken van scenario's voor filmpjes. Dit alles om de kindergemeenteraad te introduceren op de scholen, incl. bijbehorende activiteiten. Verder hebben de kidsreporters filmpjes gemaakt over diverse thema's, zoals: wat doen de kidsreporters, een informerend filmpje voor de verkiezingen van de kindergemeenteraad, de toekomststoel, het jeugdlintje en de kindergemeenteraadsvergaderingen. De filmpjes worden gepubliceerd op de social media sites van de gemeente Brunssum en op de website www.dekidsreporters.nl. Brunssum is op deze landelijke website een van de twee gemeenteredacties en draait mee in dit pilot project. In het najaar 2023 zijn de kindergemeenteraadsleden gekozen, incl. de kinderburgemeester. Zij zijn in november 2023 geïnstalleerd.

		De kindergemeenteraad volgt tijdens de vergadering workshops die leiden tot de kindertrendrede. De kindertrendrede bevat adviezen voor de gemeenteraad. De gemeente heeft een start gemaakt om kinderen te betrekken bij gemeentelijke vraagstukken, zoals: het centrumplan, de hinkelpaden, en de wijkwandelroute. Via het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters is Brunssum trendsetter voor andere gemeenten. Zie hiertoe de website: www.kinderburgemeesters.nl Tijdens de uitreiking van het eerste jeugdlintje is Unicef aanwezig geweest en heeft een presentatie gegeven over de internationale rechten van het kind.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-43 - Onderwijsbeleid leer - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
430000 - Salarislst Onderwijsbel. leerl.zaken	164	164	
430001 - Peuteropvang	104	72	-33
430002 - Leerlingenvervoer	335	387	52
430003 - Zwemonderwijs Scholen	49	49	0
430004 - Kinderburgemeester/kinderraad	9	15	6
430005 - Onderwijs Achterstanden Beleid	1.049	1.446	397
430006 - Leerplichtbureau VSV	162	146	-16
430007 - Laaggeletterdheid	10	9	-1
Totaal LASTEN	**1.882**	**2.287**	**405**
BATEN			
430001 - Peuteropvang		-1	-1
430005 - Onderwijs Achterstanden Beleid	-1.039	-1.367	-328
Totaal BATEN	**-1.039**	**-1.367**	**-329**
RESULTAAT	**844**	**920**	**76**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
430001 Peuteropvang: Minder uitgaven peuteropvang houden voornamelijk verband met lagere kosten inspecties GGD vanwege daling van het aantal gastouders.
430002 Leerlingenvervoer: Hogere kosten leerlingenvervoer wegens indexatie prijzen leerlingenvervoer en brandstofkosten. Verder zijn er hogere kosten vanwege een beleidsaanpassing m.b.t. de maximale reistijd bij leerlingenvervoer in de vorm van Openbaar Vervoer met begeleiding.
430005 Onderwijs Achterstanden Beleid: De uitgaven Onderwijs Achterstanden Beleid worden gefinancierd uit een specifieke uitkering. Conform mogelijkheden in de regeling, is in 2023 tevens nog een deel van het budget 2022 uitgegeven, wat zorgt voor hogere uitgaven in 2023. Tegenover deze hogere uitgaven staat de ontvangst van de specifieke uitkering. De uitgaven ad € 289.203 inzake de subsidie Regiodeal Parkstad (Gezonde Basisschool) en NPO-gelden betroffen in 2023 circa € 290.000, het restant van de ontvangen subsidie blijft beschikbaar voor 2024 ter financiering van de door Corona uitgestelde projecten en nieuwe projecten NPO (Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen). In 2023 is er een terugbetaling van circa € 63.000 verricht inzake teveel ontvangen middelen vanuit de Regiodeal Parkstad m.b.t. 2e Gezonde Basisschool van de Toekomst over 2022.

PROGRAMMA 6 WIJKGERICHT WERKEN, INTEGRATIE, PARTICIPATIE

TERUGBLIK

Het belang van een sterke sociale basis waarbij de zelf- en samenredzaamheid wordt bevorderd en van een breed en goed functionerend voorzieningenaanbod t.b.v. laagdrempelige ondersteuning van onze inwoners is vorig jaar opnieuw gebleken.
Een groot aantal mensen heeft opnieuw gebruik gemaakt van de lokale collectieve voorzieningen, zoals de scootmobielpool en de vele activiteiten die het CMWW aanbiedt. In 2023 hebben we ons in dit kader – naast dat de dienstverlening en het ondersteuningsaanbod gewoon is blijven doorlopen – gefocused op het ophalen van behoeften bij inwoners als het gaat om algemene voorzieningen en informele zorg, opdat er gericht gestuurd kan worden op eventuele verbeteringen ten aanzien van ons integrale ondersteuningsaanbod in het voorliggend veld.

Medio 2023 hebben wij uw raad geïnformeerd over de evaluatie van het wijkgericht werken en de voorgenomen stappen om het werken aan en in de wijken door te ontwikkelen.
Door het vertrek van het voltallige team wijkmanagers (andere functie c.q. functie elders) is deze doorontwikkeling vorig jaar gestagneerd. Het aantrekken van een programmamanager voor Brunssum Noord en Oost en 3 nieuwe wijkmanagers heeft ons dit jaar doen besluiten om beide ontwikkeltrajecten (wijkgericht werken Brunssum breed en programmatische aanpak Noord en Oost) te koppelen en een bijdrage uit de 2e tranche Regiodeal 2.0 aan te vragen.

Taakveld: Samenkracht en burgerparticipatie (XT-61)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1.	De Brunssumse burger kan gebruik maken van algemene en collectieve voorzieningen in de eigen omgeving.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Inwoners van Brunssum kunnen gebruik maken van collectieve voorzieningen zoals was- en strijkservice en de rolstoel- en scootmobiel pool.	In 2023 heeft een aanzienlijk aantal inwoners die het nodig hebben wederom gebruik gemaakt van de collectieve voorzieningen in Brunssum.
1.2	Wij monitoren via Cliënt Ervaringsonderzoek (CEO) hoe de burger ondersteuning ervaart en in welke mate dit bijdraagt aan diens zelf- en samenredzaamheid.	Zowel bij de afdeling Zorg (Wmo en Jeugd) als bij het CMWW heeft in 2023 een CEO plaatsgevonden. Over de resultaten hiervan is uw raad in het voorjaar via een factsheet geïnformeerd.
1.3	De gemeente subsidieert organisaties die een bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen van de gemeente conform onze subsidieverordening.	Uitgevoerd conform bestaand beleid, zie bijlage 3 subsidieregister.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	De Brunssumse burger, die vrijwillige- en mantelzorg verleent, wordt gewaardeerd en krijgt waar nodig goede ondersteuning om overbelasting te voorkomen. Regionaal wordt de (keten)samenwerking in de informele zorg, vooral t.a.v. dementie, verder doorontwikkeld en geoptimaliseerd.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	Een regionaal beter opleidings- en ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en vrijwilligers.	Het ondersteunings- en opleidingsaanbod wordt op basis van de behoefte van de mantelzorgers periodiek geactualiseerd. Er is in dit verband geconstateerd dat het bereik van het steunpunt mantelzorg voor verbetering vatbaar is en dat mantelzorgers de weg naar het steunpunt slechts beperkt weten te vinden.
2.2	Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een gemeente breed vrijwilligersplatform voor hulp en ondersteuning van wijkbewoners, waarbij ook de openbare bibliotheek zal worden betrokken.	De evaluatie van de vrijwilligerscentrale van het CMWW is afgerond. Dit geeft input voor de lopende verkenning.

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	De Brunssumse burger kan laagdrempelig gebruik maken van goede algemene- en voorliggende ondersteuning.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
3.1	Doelmatig en rechtmatig subsidiebeleid; het herijken van de beschikbare maatschappelijke dienstverlening. Regelmatig evalueren en bijstellen, door middel van periodiek ambtelijk- en bestuurlijk overleg, van de dienstverlening en de innovatieprojecten.	Evaluatie geschiedt voortdurend via overleggen met de betrokken partijen.
3.2	Wij monitoren de ervaringen van burgers m.b.t. de dienstverlening van het CMWW.	Zie 1.2
3.3	Het aanbod van de algemene- en voorliggende ondersteuning wordt geëvalueerd en waar nodig verbeterd om het beschikbaar subsidiebudget zo effectief en efficient mogelijk in te zetten.	In 2023 zijn we begonnen om het aanbod van het CMWW in een nieuwe structuur te gieten om het zo beter aan te laten sluiten op de doelen die we willen bereiken in het Sociaal Domein (via versterken eigen kracht, groepskracht, buurtkracht).

	Doel: Wat wilden we bereiken
4	In de gemeente Brunssum kan iedereen zichzelf zijn, doet en telt iedereen mee, ongeacht beperkingen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
4.1	Brunssum heeft een Lokale Inclusie Agenda en in 2023 gaat de gemeente Brunssum aan de slag met de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda.	De Lokale Inclusie Agenda wordt naar verwachting in Q2 2024 aan Uw raad ter vaststelling aangeboden. Vooruitlopend hierop hebben we in nauwe samenwerking met onze partners steeds meer aandacht voor het verbeteren van de fysieke-, sociale- en informatietoegankelijkheid.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	Eenzaamheid bestrijden.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	In 2022 is er door het CMWW een extra fte ingezet ten behoeve van het Jeugd en Jongerenwerk. In 2023 wordt dit gecontinueerd.	De extra formatie t.b.v. de jeugd is inmiddels geïncorporeerd in de reguliere subsidie van het CMWW.
5.2	Uitvoering van het plan van aanpak tegen eenzaamheid.	De aanpak eenzaamheid is in 2023 uitgevoerd. Er zijn trainingen gegeven aan professionals die achter de voordeur komen bij de mensen om eenzaamheid te signaleren en erop in te spelen, daarnaast heeft CMWW extra ingezet op het voorkomen van eenzaamheid via wandelingen en gezamenlijke activiteiten. Ten slotte hebben we een succesvolle tweede editie van Kom op de Kerst gehad in 2023.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
6	Integraal Jeugdbeleid ontwikkelen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
6.1	Integraal beleidsplan opstellen in 2023 (Jeugdwet in relatie tot versterken veerkracht, veiligheid, onderwijs, jeugdcriminaliteit, sport, activiteiten, ontspanning)	Beleidskader Jeugd Zuid-Limburg 2024 – 2028 is opgesteld en wordt in 2024 aangeboden aan de raad.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-61 - Samenkracht en burgerparticipatie - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
610000 - Salarislasten Samenkracht burgerpart	292	292	
610010 - Subsidies Seniorenverenigingen	20	20	0
612010 - Buurtverenigingen	1	1	-1
612020 - Gemeenschapshuizen		9	9
612021 - D'r Brikke-Oave	123	115	-7
612026 - Gemeenschapshuis Klaver 4	1	1	
612030 - Collectieve voorzieningen WMO	433	479	46
612033 - Welzijnswerk CMWW	1.887	1.938	51
612037 - Het Huishouden op Orde		22	22
612038 - Informele Zorg	125	107	-18
612041 - Samenkracht en burgerparticipatie	105	16	-89
612045 - Bedrijfsvoeringskosten	195	64	-131
612048 - Bedrijfsvoeringsbudget WMO	42	43	1
612060 - Innovatie sociaal domein	150	97	-53
612100 - Subsidies Jeugdverenigingen	86	86	-1
612101 - Beleidsontwikkeling Jeugd (AM)	400	355	-45
Totaal LASTEN	**3.861**	**3.646**	**-215**
BATEN			
612021 - D'r Brikke-Oave	-41	-31	10
612033 - Welzijnswerk CMWW		-106	-106
612037 - Het Huishouden op Orde		-21	-21
612038 - Informele Zorg		-3	-3
612105 - Toezicht Kinderopvang/PSZ			
Totaal BATEN	**-41**	**-161**	**-120**
RESULTAAT	**3.820**	**3.485**	**-335**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
612033 Collectieve voorzieningen Wmo: volume- en prijsstijging t.a.v. was- en strijkservice leidt tot deze overschrijding.
612038 Informele Zorg: wegens inkomsten vanuit SPUK GALA is hier sprake van een onderuitputting .
612041 Samenkracht en burgerparticipatie: er zijn geen additieve initiatieven geweest rondom samenkracht en burgerparticipatie waar er vanuit de vakinhoudelijke producten niet voldoende budget was en daardoor komt deze post lager uit dan begroot.
612045 Bedrijfsvoeringskosten: Inzake Bedrijfsvoeringskosten is totaal €131.000 minder uitgegeven wegens €37.000 meevallende bijdragen GGD-producten (o.a. Wmo Adviesteam); €65.000 lagere kosten juridische adviseringen Wmo en aanverwante advieskosten

Taakveld: Wijkteams (XT-62)

NIEUWE IV-3 INDELING MIV 2023: TOEGANG EN EERSTELIJNSVOORZIENINGEN XT-62

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Versterken burgerkracht en door de burger gedragen beleid.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Evaluatie pilot Wijkbedrijf Brunssum Noord en bestendigen structureel beleid.	Evaluatie heeft plaatsgevonden en de resultaten hiervan zijn middels een raadsinformatiebrief (25 mei 2023) en een informatieavond (6 juni 2023) gedeeld met uw raad.
1.2	De Wijkmanagers beschikken over een wijkbudget om de leefbaarheid in de wijken te vergroten. Er is extra budget gereserveerd voor de buurtnetwerken zodat zij meer verantwoordelijkheid kunnen geven aan de wijkbewoners voor het opwaarderen van woon- en leefomgeving.	De door de Buurtnetwerken Brunssum aangevraagde subsidiegelden zijn in 2023 wederom goed besteed. Daarnaast zijn het extra budgetgeld ten behoeve van leefbaarheid in de wijk deels ingezet door de Buurtnetwerken. Alle Buurtnetwerken hebben inmiddels een plan gemaakt voor de inzet van het verruimde budget.
1.3	Iedere wijk heeft een wijkwethouder als eerste bestuurlijke aanspreekpunt.	Uitgevoerd conform bestaand beleid.
1.4	In iedere wijk is er een buurtnetwerk actief die initiatieven namens de wijk ontplooien en die een bijdrage leveren aan het tot stand komen van beleids- en uitvoeringsplannen voor zover die betrekking hebben op de wijk.	In 2023 heeft er bij nagenoeg alle buurtnetwerken een 'wisseling van de wacht' plaatsgevonden. Er is nu nieuw elan. Het vergroten van de bekendheid van de buurtnetwerken kan beter. Onder meer de nieuwe website van de Buurtnetwerken draagt hieraan bij.
1.5	De gemeente ondersteunt het burgerinitiatief Brunssum Schoon indien nodig met hulpmiddelen en praktische ondersteuning.	De regiegroep Brunssum Schoon is verder ontwikkeld. In 2023 zijn speerpunten die door een extern onderzoeksbureau zijn geformuleerd, opgepakt en verder uitgewerkt en uitgevoerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Het concept van wijkgericht, integraal (samen)werken verder ontwikkelen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Procesmatige, meerjarige, aanpak waarbij afzonderlijke vraagstukken ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd worden inclusief begrotingswijzigingen.	Medio 2023 hebben wij uw raad middels een raadsinformatiebrief en informatieavond geïnformeerd over de evaluatie van het wijkgericht werken en de voorgenomen stappen om het werken aan en in de wijken door te ontwikkelen. Door het vertrek van het voltallige team wijkmanagers en de werving/ inwerkperiode van 3 nieuwe wijkmanagers is de doorontwikkeling weliswaar gestagneerd. Maar de uitvoeringspraktijk is niet stil blijven staan, hetgeen onder meer heeft geleid tot een gebiedsvisie voor Brunssum – Oost.

		Met de komst van een programmanager Noord en Oost hebben wij inmiddels besloten om de verdere ontwikkeling van het wijkgericht werken te koppelen aan het ontwikkelproces in het kader van het programma Noord en Oost.
2.2	Het college is voornemens het gesprek aan te gaan in Parkstadverband om de door het Rijk gesubsidieerde aanpak in Heerlen-Noord te verbreden naar andere kwetsbare wijken in de regio, waaronder Brunssum.	Ons college heeft in Parkstadverband in het kader van de Regiodeal gesproken over het verbreden van de aanpak in Heerlen Noord naar de wijken Noord en Oost. In het voorjaar 2024 zijn middelen aangevraagd uit het budget Regiodeal 2.0 (2e tranche) om de intergenerationele problematiek in deze wijken te doorbreken en daarmee de sociaaleconomische verschillen in deze gebieden t.o.v. de andere wijken te verkleinen.
2.3	Op basis van ervaringen met betrekking tot het Noorderhuis verbreden we de wijkgerichte dienstverlening naar andere wijken.	Beoordeling van de noodzaak van instandhouding van het Noorderhuis c.q. van uitbreiding van het aantal wijksteunpunten wordt meegenomen binnen het onder 2.2. genoemde ontwikkelproces.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-62 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
620000 - Salarislasten Wijkgericht Werken	248	248	
620001 - Subsidies wijkteams	42	33	-9
620003 - Verbetering Leefbaarheid in de wijk	178	59	-119
620005 - Pilot Wijkbedrijf Brunssum Noord	221	47	-174
621001 - Voorliggende voorzieningen Jeugd	759	632	-127
621010 - Voorl.voorz.Wmo/Jeugd KOT affaire		9	9
Totaal LASTEN	**1.447**	**1.027**	**-420**
BATEN			
620005 - Pilot Wijkbedrijf Brunssum Noord		-17	-17
621010 - Voorl.voorz.Wmo/Jeugd KOT affaire		-4	-4
Totaal BATEN		**-22**	**-22**
RESULTAAT	**1.447**	**1.005**	**-442**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Wegens het vertrek van het voltallig team wijkmanagers in de loop van 2023 en de langslepende werving van drie nieuwe wijkmanagers zijn er vorig jaar substantieel minder activiteiten inzake verbetering leefbaarheid in de wijk en de wijkbedrijven uitgevoerd dan beoogd. Ook de toekenning van de specifieke uitkering in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 noopte ons tot prioritering in de ambtelijke ondersteuning voor de opstart van gerelateerde projecten.

Een begrotingsomissie bij Voorliggende voorzieningen Jeugd als gevolg van procentuele verschuivingen binnen de begroting 2023 door een nieuwe IV-3 indeling veroorzaakt hier een onderuitputting naast lagere uitgaven wegens een latere start (september) van het project Praktijkondersteuning Jeugdhulp.

PROGRAMMA 7 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

TERUGBLIK

Begin 2023 heeft de raad het nieuwe Mobiliteitsplan en de Parkeernota vastgesteld. Daarnaast loopt het (Meerjaren Onderhoudsplan Openbare Ruimte) MOP-OR 2022 – 2025 (wordt toegelicht in de paragraaf 3 onderhoud kapitaalgoederen). Met deze plannen geeft de raad een verder stimulans om de verkeersveiligheid te verbeteren en het beheer van de openbare ruimte binnen Brunssum op een vastgesteld kwaliteitsniveau te behouden. De hoofdoelstelling van het mobiliteitsplan zijn vervolgens vertaald naar een concreet Uitvoeringsprogramma waarin projecten zijn opgenomen om daadwerkelijk ook invulling te gaan geven aan een verkeersveiliger Brunssum.

Taakveld: Verkeer en vervoer (XT-21)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	De infrastructuur staat borg voor een goede bereikbaarheid vanuit de woning naar alle gewenste bestemmingen, tegelijk worden de negatieve effecten van mobiliteit voor veiligheid en milieu zoveel mogelijk beperkt.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Continuering van de monitoring van de werkelijke verkeersbelasting op onderliggend wegennet van de Buitenring.	Er hebben wederom 9 verkeerstellingen op vaste meetpunten plaatsgevonden conform de methodiek zoals opgenomen in bijlage 4 van het Mobiliteitsplan.
1.2	In 2023 wordt een vervolg gegeven aan het actualiseren van de verkeersmodellen.	Mede op basis van de input uit de verkeerstellingen is gewerkt aan een nieuw (model)basisjaar.
1.3	Het uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma van het Mobiliteitsplan 2022-2032 (indien vastgesteld).	In 2023 is het Mobiliteitsplan met het bijbehorende Uitvoeringsprogramma door de raad vastgesteld. De eerste projecten zijn hieruit geselecteerd en zijn in voorbereiding om uit te gaan voeren.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Een goed onderhouden openbare ruimte die door iedereen op een veilige manier gebruikt kan worden.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	Het onderhoud, vervanging en schoonhouden van wegen gebeurt conform MOP-OR 2022-2025.	Het onderhoud en schoonhouden van de wegen is uitgevoerd conform kwaliteitsniveau B zoals gesteld in het MOP-OR 2022-2025. Ten aanzien van de vervanging zie 2.2.
2.2	In 2023 worden de projecten benoemd in paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen, onderdeel "Wegen", uitgevoerd.	Voor vervanging en projecten zie paragraaf 3, Onderhoud kapitaalgoederen, behorende bij deze jaarrekening.
2.3	Het bestrijden van de gladheid van het hoofdwegennet conform het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding.	In 2023 is het uitvoeringsplan Gladheidsbestrijdingsplan geactualiseerd. De bestrijding van gladheid heeft plaatsgevonden conform dit plan.
2.4	Hondenuitlaatplaatsen wekelijks reinigen en de afvalbakken tijdig ledigen.	Hondenuitlaatplaatsen werden wekelijks gereinigd en de hondenpoepbaken werden twee keer per week gereinigd.
2.5	Instandhouding van de openbare verlichting conform het onderhoudsniveau volgens MOP-OR 2022 - 2025.	Conform het MOP-OR is de instandhouding van de openbare verlichting uitgevoerd.

2.6	Ervoor zorgen dat de verkeerslichtinstallaties goed blijven functioneren.	Aan de verlichtingsinstallaties wordt jaarlijks onderhoud uitgevoerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Bereikbaar en toegankelijk Openbaar vervoer met goede busverbindingen naar de Intercitystations.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	In de civiele- en verkeerstechnische planvorming houden wij rekening met het lijnennetwerk van het openbaar vervoer.	Binnen de planvorming is rekening gehouden met een zo optimaal mogelijke inpassing voor het openbaar vervoer.
3.2	Indien nodig overleg met de Provincie en Arriva over optimalisatie van het openbaar vervoer in Brunssum.	Met Arriva hebben enkele gesprekken plaatsgevonden omtrent de knelpunten die er zijn op het gebied van openbaar vervoer en mogelijke oplossingen daarvoor.
3.3	Aanleg van een OV- overstapstation in het centrum.	Gedurende het jaar heeft de planvoorbereiding plaatsgevonden en zijn er diverse overleggen met omwonenden geweest om te komen tot een gedragen plan.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	De doelstelling is 0-dodelijke verkeersslachtoffers.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	Projecten uitvoeren op het gebied van verkeerseducatie samen met Parkstad en Veilig Verkeer Nederland.	Stimulatie van educatief onderwijs op zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs heeft plaatsgevonden. Middels een samenwerkingsovereenkomst wordt hier invulling aangegeven.
4.2	Wij dragen zorg voor de opleiding van verkeersbrigadiers.	Veilig Verkeer Nederland verzorgt in opdracht van de gemeente de opleiding en de kleding voor verkeersbrigadiers.
4.3	We lossen kleine knelpunten inzake verkeersveiligheid op gedurende het jaar.	Hiervoor zijn o.a. een vijftal verkeersdisplays angeschaft en zijn verkeersremmende maatregelen en bebordingen aangebracht.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-21 - Verkeer en vervoer - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
210000 - Salarislasten Verkeer en vervoer	728	728	
210001 - MOP-wegen	719	671	-48
210002 - Onderhoud Wegen	736	670	-66
210004 - Overige Kosten wegen	95	89	-5
210005 - Opritten	2		-2
210007 - Inrichting Eggeplein	87	69	-18
210040 - Onkruidbestrijding verhardingen	300	334	33
210050 - Straatreiniging	341	347	6
210051 - Bladreiniging	116	156	40
210052 - Hondenpoepbestrijding	57	51	-6
210060 - Gladheidsbestrijding	125	135	10
210070 - Onderhoud Straatmeubilair	47	26	-21
210200 - Verkeersborden/Wegmarkeringen	41	36	-6
210201 - Verkeerszuilen/Verkeerslichten	68	36	-31
210202 - Kapitaallasten Straatverlichting	111	89	-22
210203 - Openbare Straatverlichting MOP-OR	818	667	-150
210210 - Verkeerscoördinatie	81	65	-16
210211 - Verkeers- en vervoersbeleid	75	54	-21
Totaal LASTEN	**4.546**	**4.222**	**-324**
BATEN			
210002 - Onderhoud Wegen	-10	-61	-52
210004 - Overige Kosten wegen	-80	-82	-2
210005 - Opritten	-10	-11	-1
210007 - Inrichting Eggeplein	-38	-19	19
210050 - Straatreiniging		-21	-21
210070 - Onderhoud Straatmeubilair	-22	-22	0
210200 - Verkeersborden/Wegmarkeringen	-5		5
210201 - Verkeerszuilen/Verkeerslichten	-42	-43	-1
210210 - Verkeerscoördinatie	-19	-13	6
Totaal BATEN	**-225**	**-272**	**-47**
RESULTAAT	**4.321**	**3.950**	**-371**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
210001 MOP Wegen: Niet alle geplande MOP-werkzaamheden zijn in 2023 gerealiseerd, waaronder Bodemplein en de N276, vanwege interactie met de buurt, aanpassing van het technisch ontwerp en weersomstandigheden.
210002 Onderhoud Wegen: Het project Achterpad Op Gen Hoes is vanwege de weersomstandigheden niet uitgevoerd kunnen worden. Door uitgelopen werkzaamheden van Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) is het project de Kling in 2023 niet geheel uitgevoerd. Ook zijn meer inkomsten ontvangen, omdat de NUTS- en telecombedrijven meer werkzaamheden hebben uitgevoerd in de gemeente.

210040 Onkruidbestrijding verhardingen: door weersomstandigheden meer kosten voor onkruidbestrijding.
210051 Bladreiniging: Door verschuiving seizoenen hogere kosten in 2023.
210203 Openbare straatverlichting MOP-OR: Minder uitgaven voor energie en de onderaannemer heeft werkzaamheden niet kunnen uitvoeren vanwege personeelstekort.
210211 Verkeers- en vervoersbeleid: Er zijn minder kosten gemaakt voor het opstellen van het mobiliteitsplan, omdat meer gebruik is gemaakt van eigen inzet.

Taakveld: Parkeren (XT-22)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Zorgdragen voor de bereikbaarheid van (nieuwe) woonwijken en winkelcentra met voldoende parkeervoorzieningen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Monitoren door middel van parkeeronderzoeken of er voldoende parkeercapaciteit is in de gemeente.	Op basis van meldingen m.b.t. parkeerdruk wordt onderzocht of er voldoende parkeercapaciteit in een gebied aanwezig is.
1.2	Uitvoering geven aan de nieuwe Parkeernota 2022 (indien vastgesteld).	In 2023 is de paraplu beheersverordening parkeren vastgesteld waardoor binnen alle gebieden waar dit plan geldt getoetst kan worden aan de nieuw vastgestelde parkeernormen. Het paraplubestemmingsplan is in 2023 in procedure gebracht.
1.3	Zoveel mogelijk parkeren realiseren op eigen terrein.	Dit is geborgd in de parkeernota en wordt standaard toegepast. Daar waar dat niet mogelijk is dient met een parkeeronderzoek aangetoond te worden dat de openbare ruimte de parkeerdruk kan opvangen.
1.4	Realisatie van de fietsenstalling centrum Brunssum.	De fietsenstalling is gerealiseerd.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-22 - Parkeren - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
220000 - Parkeren	30	30	
220010 - Fietsenstalling Centrum Brunssum	80	93	13
Totaal LASTEN	**110**	**123**	**13**
RESULTAAT	**110**	**123**	**13**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
220010 Fietsenstalling Centrum Brunssum: De kosten van beveiliging van de fietsenstalling waren hoger en een kleine interieuraanpassing heeft plaatsgevonden.

PROGRAMMA 8 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

TERUGBLIK

Op het gebied van sportstimulering ligt er een directe relatie met volksgezondheid en waren we ook in 2023 actief op het gebied van sport- en beweeginterventies voor jong en oud. Brunssum heeft een breed aanbod aan op gezondheid gerichte activiteiten met speciale aandacht voor de doelgroep 0-12 jaar en 55+. Het lidmaatschap JOGG (jongeren op gezond gewicht) hebben we voor onbepaalde tijd voortgezet. In 2023 is de kadernota "Sport en Beweegbeleid 2023-2033" vastgesteld en zijn we gestart om, met het maatschappelijk middenveld, de Uitvoeringsagenda op te stellen. In december hebben we een eerste sportcafé georganiseerd, om de verbinding tussen diverse partners, sportaanbieders en sportverenigingen te versterken.

Na de coronaperiode zijn in 2023 weer vele evenementen met enthousiasme georganiseerd. Vanuit de gemeente Brunssum hebben we hieraan actief bijgedragen door evenementen (financieel) te ondersteunen en te faciliteren. De gemeente Brunssum organiseerde een eerste netwerkborrel georganiseerd in Buro Brunssum voor evenementenorganisatoren om het netwerk te versterken en de samenwerking op te zoeken. Daarnaast heeft mede door onze inspanning ook in 2023 nog een programma rondom Kerst in het centrum van Brunssum kunnen plaatsvinden.

Brunssum kreeg een culturele impuls. De nieuwe subsidieregeling "Revolverend Fonds voor de Podiumkunsten Brunssum" biedt cultuurmakers een financiële impuls om een culturele activiteit te organiseren. Het Brunssum Crescendo Muziekakkoord is ondertekend door muziekverenigingen, SMK muziek en dans en de gemeente Brunssum om de samenwerking en zelfredzaamheid van het muzikale verenigingsleven te verbeteren. Later zijn de zangkoren aangesloten en is er een kernteam gevormd dat aan de slag gaat met actiepunten uit het muziekakkoord.

We vierden het 35 jarig jubileum van de officiële stedenband tussen de gemeenten Brunssum en Alsdorf. In het kader daarvan vonden er, bovenop de reguliere activiteiten, extra activiteiten plaats: een uitwisseling tussen beide colleges, een concert van mannenkoor RMK in de Brikke Oave, en bezoek aan het Europafest dat in het kader stond van 35 jaar partnerschap.

In het Vijverpark staat een nieuw monument, onthuld op Veteranendag. Een monument als eerbetoon aan alle veteranen die zich, nu en in het verleden, inzetten voor onze vrede en veiligheid, waar ook ter wereld. Ook hebben we diverse kunstwerken die beschadigd of vernield waren kunnen herstellen, waaronder het kruisbeeld in het Vijverpark en het kunstwerk "Verstoorde Huisraad". Maatregelen zijn getroffen om kostbare kunstwerken in de openbare ruimte niet verloren te laten gaan.

In het Openluchttheater (OLT) Brunssum konden de inwoners van Brunssum en omgeving weer genieten van een divers programma: kindervoorstellingen, tribute bands, lokale muziekverenigingen én verrassende samenwerkingen. In het kader van de professionalisering van het Openluchttheater Brunssum is ook in 2023 extra budget beschikbaar gesteld in de begroting. In 2023 is een 'Coördinator producties Openluchttheater' ingehuurd, de programmering gestroomlijnd en de communicatie verbeterd.

In het kader van het Schutterspark verschillende stappen ondernomen om de visie uitvoerbaar te maken, echter bleek het herzien van het bestemmingsplan na een inventarisatieronde niet realiseerbaar, en de actualisering ervan is momenteel stopgezet. Ondanks dit gegeven is er een concept beeldkwaliteitsplan en concept uitvoeringsplan voor de periode 2023-2027 opgesteld, welke ter consultering voorgelegd zijn aan de ondernemers in het Schutterspark. De voorbereiding en succesvolle aanbesteding van de opwaardering van de Schutterspromenade is afgerond. Het onderhoudsregime in het park is geïnventariseerd en wordt gelijktijdig met het uitvoeringsplan voorgelegd aan de Raad.
Verbeteringen qua het toegankelijk maken van groen- en natuurgebieden voor inwoners en gasten om te recreëren bleek voor een tweetal pijlers niet realiseerbaar. De Parkstad Route (voorheen Leisure Lane) bleek zeer beperkt realiseerbaar / uitvoerbaar in 2023 met name vanwege stikstofproblematiek, echter zijn

er wel diverse voorbereidingen getroffen, dit tezamen met het opleveren van een concept marketingcampagne. De werkzaamheden zijn eind 2023 weer opgestart en de verwachting is een realisatie in 2024.
De tweede pijler te noemen het uitvoeringsplan voor de Akkerbrug, werd uitgesteld en de gereserveerde middelen werden in een realisatiereserve gestort.

Op het gebied van goed verzorgde en bereikbare groen- en natuurgebieden is er extra onderhoud op MTB-, wandel- en fietsroutes gepleegd. In 2023 zijn er voorbereidingen getroffen ten behoeve van het Urbanpark, dit in samenwerking met jongeren waarbij hun wensen zoveel mogelijk opgenomen zijn in de eerste schetsen.

In het kader van de strategische besluitvorming wordt overwogen om diverse sportaccommodaties multifunctioneel te maken en/of gedeeltelijk af te stoten. Deze accommodaties worden elk als afzonderlijke business-cases beschouwd, welke in 2024 ter besluitvorming voorgelegd worden. Daarnaast is er, mede door de exorbitante verhoging van de energiekosten, in 2023 een aanzet gemaakt voor een geactualiseerd accommodatiebeleid/vastgoedbeleid.

Het afgelopen jaar is er adequaat gezorgd voor onderhouds- en/of vervangingswerkzaamheden van sportaccommodaties. De uitvoering volgens de vastgestelde specificaties in het bestek alsook gestelde eisen van eigenaren/verhuurders voor 2023 heeft geleid tot een tevredenstellend resultaat, welke heeft plaatsgevonden binnen de kaders van het vastgestelde budget 2023. Ook heeft een aanbesteding plaatsgevonden en hierbij is een nieuwe contractant om het cultuurtechnisch onderhoud van de velden voortgekomen.

Taakveld: Sportbeleid en activering (XT-51)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	In het sportstimulerings- en gezondheidsbeleid richt de gemeente Brunssum zich op de gezondheid van al haar inwoners.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Deelnemen aan het landelijke project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en het Lokaal Sport Akkoord.	In 2023 is in het kader van JOGG wederom uitvoering gegeven aan de diverse projecten, zoals bijvoorbeeld de Peuter4daagse en 7 dagen water drinken. In het kader van het LSA zijn wekelijks 'buitenspeel' activiteiten in de verschillende wijken georganiseerd. Deze zijn georganiseerd met o.a.. Roda JC, Parelloop en RiskCare Preventie.
1.2	Kinderen in het basisonderwijs monitoren op motorische vaardigheden en de Body Mass Index (BMI). A.d.h.v. resultaten worden leefstijl-interventies m.b.t. gezonde voeding en bewegen georganiseerd.	In totaal zijn 1178 kinderen getest op BMI en motoriek. Op het gebied van BMI is er een lichte daling te zien in het percentage kinderen met overgewicht (13,2 % -> 10,9 %), maar daar tegenover staat een lichte stijging in het aantal kinderen met ernstig overgewicht (6,3 % -> 8 %). Op het gebied van motorische ontwikkeling is er al jaren een stabiel niveau. Voor kinderen met een verhoogd BMI (overgewicht en ernstig overgewicht) en aandacht op het gebied van de motorische ontwikkeling worden in samenwerking met scholen en lokale partners diverse interventies aangeboden waaraan deze doelgroep aan kan deelnemen.
1.3	Het verzorgen van lessen Kleuters in Actie bij (vrijwel) alle scholen in het PO.	Bij alle tien de basisscholen verzorgen wij (de medewerkers sport & bewegen van de gemeente Brunssum) de lessen Lichamelijke Opvoeding voor de kleuters van de groepen 1 & 2. Op deze wijze krijgen de kinderen al op

		jonge leeftijd alle basisvormen van bewegen aangeboden. Daarnaast worden de leerkrachten meegenomen in deze methode om degelijk en verantwoord bewegingsonderwijs voor deze doelgroep aan te bieden.
1.4	Senioren stimuleren om te gaan genieten van sport en bewegen.	Afgelopen jaar zijn er, door de medewerkers sport & bewegen van de gemeente Brunssum, wekelijks gratis drie sportmomenten aangeboden voor deze doelgroep. Gemiddeld nemen circa 20 deelnemers per activiteit aan deel. De activiteiten die aangeboden worden zijn wandelen en tweemaal zaalsport waar specifieke oefeningen voor deze doelgroep worden aangeboden.
1.5	Bij de Gezonde Basisschool van de Toekomst samen met enkele partners, de Tussen Schoolse Opvang verzorgen die met name gericht is op beweging (sport & spel).	Momenteel coördineren en verzorgen we bij 1 Gezonde Basisschool van de Toekomst (BS Langeberg) de tussen schoolse beweegactiviteiten. Deze beweegmomenten verzorgen we ook bij één school (BS de Caleidoscoop) die graag een Gezonde Basisschool van de Toekomst wilt worden en bij BS St. Franciscus worden deze beweegmomenten in het kader van de rijke schooldag 1 x in de week aangeboden.
1.6	Door deelname aan het project Iedereen Kan Sporten Parkstad (IKS) matchen van het sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking en de behoefte daartoe.	In 2023 is IKS Parkstad gaan samenwerken met IKS Westelijke Mijnstreek en dit zal in de toekomst worden voortgezet als IKS Zuid Limburg. Zij hebben in Brunssum en de regio diverse activiteiten voor deze doelgroep georganiseerd.
1.7	Actualiseren van het integraal sportbeleid.	De kadernota Brunssum Beweegt 2023-2033 is in juni 2023 vastgesteld door de Raad.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Vitaliteit en veerkracht van jeugd.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Breed aanbod voor 4-12 jarigen op gebied van sport en cultuur d.m.v. de interventie Sjors Sportief en Sjors Creatief.	Dit jaar is de tweede editie van het Sjors sportief-creatief boekje uitgebracht. 41 verschillende aanbieders hebben 405 veelal gratis activiteiten aangeboden voor de Brunssumse jeugd van 4 – 12 jaar. In totaal zijn er 531 inschrijvingen waarvan 138 unieke verdeeld over de eerdergenoemde activiteiten.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-51 - Sportbeleid en -activering - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
510000 - Salarislst Sportbeleid en activering	176	176	
510001 - Sportsubsidies(incl. Kapitaallasten)	117	108	-9
510004 - Sportbeleid	78	100	23
Totaal LASTEN	**371**	**385**	**13**
BATEN			
510004 - Sportbeleid		-169	-169
Totaal BATEN		**-169**	**-169**
RESULTAAT	**371**	**216**	**-155**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
In 2023 heeft Brunssum een specifieke uitkering ontvangen in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026. De baten op dit taakveld komen zowel voort uit ingezette ambtelijke ondersteuning als uitgaven voor bestaande en nieuwe projecten welke onder deze regeling gedeclareerd worden.
510004 Sportbeleid: De lasten op het product Sportbeleid zijn lager dan geraamd doordat de Uitvoeringsagenda Sport, die eigenlijk in 2023 gereed zou zijn en de basis vormt voor de uitvoering van de sportstimulering en gezondheidsactiviteiten, niet in 2023 gereed was. Derhalve zijn er geen nieuwe activiteiten opgestart.

Taakveld: Sportaccommodaties (XT-52)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Zorgdragen voor veilige, hygiënische en goed onderhouden sportaccommodaties waar op verantwoorde wijze gesport kan worden.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Zorgdragen voor cultuurtechnisch onderhoud van de velden voor een goede beoefening van de sport en onderhouden van veldinrichting.	In 2023 zijn de voorgenomen acties voor wat betreft het cultuurtechnisch onderhoud volgens het bestek naar tevredenheid uitgevoerd. De acties hebben plaatsgevonden binnen de kaders van het vastgestelde budget 2023. Ook heeft een aanbesteding plaatsgevonden en hierbij is een nieuwe contractant om het cultuurtechnisch onderhoud van de velden voortgekomen.
1.2	Zorgdragen voor het verrichten van onderhouds- en/of vervangingswerkzaamheden aan het gebouw conform de verplichtingen vanuit de eigenaar/verhuurder.	De verplichtingen van de gemeente voor het verrichten van onderhoud en vervangingen zijn volgens de taakstellende begroting 2023 uitgevoerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Uitvoering geven aan het in 2019 vastgestelde accommodatiebeleid t.a.v. sportaccommodaties.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Besluitvorming over het eventueel multifunctioneel maken en/of deels afstoten van sportaccommodaties inclusief de financiële consequenties.	In de strategische keuze conform besluit raad januari 2022 zijn verschillende accommodaties in de wijk West, het zwembad (Centrum), ’t Rombouts (Centrum) en LTC Brunssum (Zuid)/Ativu (West) als business- cases opgepakt. De resultaten van vorengenoemde businesscases worden in 2024 ter besluitvorming voorgelegd aan het college en gemeenteraad. Mede door de exorbitante verhoging van de energiekosten bij verschillende accomodaties, is in 2023 een aanzet gemaakt voor een geactualiseerde accommodatiebeleid/vastgoedbeleid en wordt in Q2/Q3 2024 voorgelegd aan college en gemeenteraad ter besluitvorming.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-52 - Sportaccommodaties - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
520000 - Salarislasten Sportaccommodaties	862	862	
520002 - Sporthal Rumpen	168	117	-50
520004 - Sporthal Bredeschool Treebeek	99	107	8
520010 - Gymzaal Brunssum-Noord	50	63	13
520011 - Gymzaal Ir. De Katstraat	35	28	-7
520408 - Sportpark Houserveld, Terreinen	57	65	8
520409 - Sportpark In De Struiken, Terreinen	20	30	10
520410 - Sportpark Peerdendries, Terreinen	20	19	-0
520411 - Sportpark Klingelsberg, terreinen	19	32	13
520412 - Terreinen Algemeen	285	285	0
520413 - Tennispark ATIVU	2	7	5
520414 - Tennispark LTCB	35	35	-0
520416 - Sporthal Rumpen	60	60	0
520417 - Sporthallen Algemeen	27	27	
520418 - Sportzaal Brunssum-Noord, Microhal	19	22	3
520419 - Gymzaal Ir. De Katstraat/Planeetstr	8	9	1
520420 - Sport- en Gymzalen Algemeen	15	9	-5
520422 - Zwembad De Bronspot	52	133	81
521000 - Accommodatie BSV-Limburgia	90	119	29
521001 - Accommodatie SV Langeberg	148	184	36
521002 - Accommodatie SV Brunssum	69	89	20
521003 - Accommodatie SV de Leeuw	98	129	31
521004 - Sportvoorziening Algemeen		29	29
521010 - Tennispark LTCB	18	23	5
521012 - Accommodatie Robin Hood	3	2	-0
521013 - Golfbaan	16	17	1
522000 - Zwembad de Bronspot	382	584	202
522001 - Buffet Bronspot	11	15	3
Totaal LASTEN	**2.666**	**3.101**	**435**

BATEN			
520002 - Sporthal Rumpen	-88	-126	-39
520004 - Sporthal Bredeschool Treebeek	-53	-75	-22
520010 - Gymzaal Brunssum-Noord	-30	-35	-6
520011 - Gymzaal Ir. De Katstraat	-11	-15	-4
520408 - Sportpark Houserveld, Terreinen		-10	-10
520409 - Sportpark In De Struiken, Terreinen		-11	-11
520410 - Sportpark Peerdendries, Terreinen	-9	-9	0
520411 - Sportpark Klingelsberg, terreinen	-10	-24	-14
520412 - Terreinen Algemeen			
520413 - Tennispark ATIVU		-5	-5
520414 - Tennispark LTCB		-0	-0
520416 - Sporthal Rumpen		-3	-3
520418 - Sportzaal Brunssum-Noord, Microhal		-4	-4
520419 - Gymzaal Ir. De Katstraat/Planeetstr		-2	-2
520420 - Sport- en Gymzalen Algemeen	-5	-2	3
520422 - Zwembad De Bronspot		-85	-85
521000 - Accommodatie BSV-Limburgia	-31	-67	-36
521001 - Accommodatie SV Langeberg	-27	-38	-11
521002 - Accommodatie SV Brunssum	-3	-11	-8
521003 - Accommodatie SV de Leeuw	-27	-29	-2
521010 - Tennispark LTCB	-38	-25	13
521012 - Accommodatie Robin Hood	-3	-2	1
522000 - Zwembad de Bronspot	-234	-474	-240
522001 - Buffet Bronspot	-21	-27	-6
Totaal BATEN	**-590**	**-1.080**	**-490**
RESULTAAT	**2.076**	**2.021**	**-55**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
520002 Sporthal Rumpen: De huurinkomsten van de sporthal waren te laag geraamd, vandaar hogere huurinkomsten in 2023. De uitgaven waren lager als gevolg van o.a. minder onderhoud.
520422 Zwembad Bronspot: In 2023 is meer klachtenonderhoud gepleegd dan gepland. De kosten daarvan zijn onttrokken uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen.
522000 Zwembad Bronspot: De kosten van het verwarmen van het zwembad waren fors hoger. Deze werden deels gecompenseerd door meer bezoekers en door een rijkssubsidie specifiek voor zwembaden.
521000 BSV Limburgia, 521001 SV Langeberg, 521002 SV Brunssum en 521003 VV De Leeuw: hogere huurinkomsten door ontvangen subsidie van het Rijk (SPUK-regeling) en middels de doorberekening van de (hogere) energielasten. Bij SV Brunssum zijn de ontvangen huurinkomsten (voetbalvelden) abusievelijk niet geraamd. Bijraming vindt plaats middels 1e BERAP 2024.

Taakveld: Cultuurpresentatie, productie, participatie (XT-53)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Investeren in cultuur betekent investeren in het welbevinden van mensen en in de sociale cohesie van de gemeenschap waarvan ze deel uitmaken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Voor het digitaal ontsluiten van wandel- en fietsroutes langs culturele bezienswaardigheden in Brunssum voegen we in 2023 tenminste 1 activiteit toe.	In 2023 is een Culturele Kinderroute gerealiseerd. Deze beeldenroute loopt door het Vijverpark en het centrum van Brunssum.
1.2	We stimuleren de podiumkunsten in het centrum, en in de omgeving (zoals Clemensdomein). We organiseren workshops en zomer/winterscholen om mensen te leren bewegen, dansen, spelen.	In het kader van het stimuleren van podiumkunsten is begin 2023 de subsidieregeling Revolverend Fonds voor de Podiumkunsten Brunssum in werking getreden. Het organiseren van workshops en zomer/winterscholen heeft niet plaatsgevonden in verband met het ontbreken van personele capaciteit in de uitvoering. Oorzaak is dat pas eind 2023 akkoord op het plan van aanpak voor de SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord ontvangen, waar het werven van een combinatiefunctionaris cultuur (uitvoerend medewerker) onderdeel van is.
1.3	De contacten met onze Duitse partnergemeente Alsdorf op inspirerende wijze onderhouden. Extra aandacht zal uitgaan naar contacten tussen de jeugd van Alsdorf en Brunssum.	In het kader van het 35-jarig jubileum van het partnerschap met de gemeente Alsdorf zijn er diverse activiteiten georganiseerd, waaronder een bezoek van het college aan de gemeente Alsdorf, een concert in het kader van 35 jaar jubileum in de Brikke Oave én diverse activiteiten tijdens het Europafest in Alsdorf. Het Alsdorfcomité is in 2023 uitgebreid met de zitting van twee raadsleden om de verbinding te versterken en nieuwe activiteiten te ontwikkelen.
1.4	De gemeente Brunssum telt veel organisaties die zich inzetten voor de inwoners van Brunssum. De organisaties dragen bij aan de leefbaarheid, de sociale cohesie, het welzijn, de gezondheid en de burgerkracht in Brunssum.	Onderdeel van bestaand beleid.
1.5	In 2023 organiseert de gemeente opnieuw een culturele ontmoeting.	Op 25 november 2023 heeft de gemeente Brunssum in samenwerking met Stichting Klankkleur Limburg een culturele ontmoeting georganiseerd. Dit keer gericht op muziekverenigingen en zangkoren in het kader van het Brunssum Crescendo Muziekakkoord.
1.6	We stellen een Actieplan ‘verenigingen’ op ter versterking van de levensvatbaarheid/zelfwerkzaamheid van het verenigingsleven.	Het actieplan heeft geresulteerd in het Brunssum Crescendo Muziekakkoord. Dit akkoord is getekend door muziekverenigingen en partners in maart 2023. Eind 2023 zijn de zangkoren bij dit actieplan betrokken en is een ‘Kernteam Muziekakkoord’ gevormd. Daarnaast is in september een traject i.s.m. het Huis voor de Kunsten en alle Brunssumse carnavalsverenigingen gestart, gericht op samenwerking onder een gezamenlijke kapstok.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Het in stand houden van bestaande kunstwerken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het onderhouden van meer dan 100 kunstwerken in de parken en op de pleinen.	Buiten het regulier onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte zijn in 2023 diverse beschadigde en gestolen kunstwerken hersteld.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Volksfeesten en herdenkingen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Faciliteren van een groot aantal platforms (verenigingen, stichtingen, initiatiefnemers) ten behoeve van de organisatie van een groot aantal feesten en herdenkingen in het kader van het algemeen culturele belang.	De gemeente Brunssum heeft diverse volksfeesten en herdenkingen gefaciliteerd, waaronder het Oranjeconcert, de herdenking op 4 mei, Veteranendag, carnaval, Poppy Day, herdenking mijnramp 1928 en de herdenking bij het Lancastermonument.
3.2	We realiseren een nieuwe carnavalsloods.	Voorbereidingen zijn in samenspraak met de carnavalsvereniging getroffen in 2023. De aanbesteding is eind 2023 gestart.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	Professionaliseren Openluchttheater.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	Op basis van onderzoek en aanbeveling einde 2022 verbeteringen m.b.t. bedrijfsvoering doorvoeren.	In 2023 is een coördinator producties Openluchttheater ingehuurd, de programmering gestroomlijnd en de communicatie verbeterd.
4.2	Een breed gevarieerd cultuuraanbod in het openluchttheater. De gemeente Brunssum organiseert in het theaterseizoen optredens in de openlucht. Naast het zelf organiseren van optredens door de gemeente, stimuleert het college initiatieven met podiumkunsten in het openluchttheater. Zo kan iedereen genieten van voldoende en gevarieerd aanbod.	In 2023 hebben we een gevarieerd aanbod in het Openluchttheater Brunssum gehad, bestaande uit lokale verenigingen, tribute bands, kindertheater en wereldmuziek. Hiermee was er een divers programma met een lokale, regionale én landelijke uitstraling. Zowel de gemeente zelf als lokale partijen (verenigingen etc.) hebben voorstellingen georganiseerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	Alle kinderen op de Brunssumse basisschool kunnen muziekles volgen met een professionele leerkracht.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	Via het project Meer Harmonie in de Samenleving (MHIDS) hebben 7 basisscholen toegang tot professioneel muziekonderwijs.	Alle kinderen op de basisscholen hebben in 2023 een keer per week via het project Meer Harmonie in de Samenleving muziekonderwijs gevolgd.

5.2	Parallel aan het project MHIDS loopt onderzoek naar de effecten op de lange termijn ontwikkeling van het kind.	Het onderzoek is gestart en de eerste resultaten zullen in juni 2024 beschikbaar zijn.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-53 - Cultuurpresentatie, prod.partic. - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
530000 - Salarislasten Cultuurpresentatie	396	396	
530001 - Muziek Onderwijs	334	334	
530002 - Amateuristische Kunstbeoefening	76	75	-1
530003 - Cultuur	649	610	-39
530004 - Evenementenbeleid	164	136	-29
530005 - Volksfeesten	63	49	-14
Totaal LASTEN	**1.682**	**1.601**	**-81**
BATEN			
530002 - Amateuristische Kunstbeoefening	-0	-0	-0
530003 - Cultuur		-81	-81
530004 - Evenementenbeleid		-11	-11
530005 - Volksfeesten		-2	-2
Totaal BATEN	**-0**	**-94**	**-94**
RESULTAAT	**1.682**	**1.507**	**-175**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
530003 Cultuur: In 2023 heeft Brunssum een specifieke uitkering ontvangen in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026. De baten op het taakveld 530003 komen zowel voort uit ingezette ambtelijke ondersteuning als uitgaven voor bestaande en nieuwe projecten welke onder deze regeling gedeclareerd worden.
Verder zijn de begrote uitgaven voor externe inhuur op Cultuur (530003) gerealiseerd bij personeelskosten afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling en grotendeels gedeclareerd binnen de specifieke uitkering ontvangen in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.
530004 Evenementenbeleid: Door meevallende kosten beveiliging en energie komen de uitgaven Evenementenbeleid lager uit.

Taakveld: Musea (XT-54)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Het realiseren van een museum in het pompgebouw Schutterspark.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Museale functie Schutterspark: opstellen van een businessclass/ begroting/ dekkingsplan.	Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en een rapportage opgeleverd over de mogelijke invulling van een museale functie in pompgebouw 4. Input is gegeven door de culturele lokale stakeholders. In 2024 komt een budgetvraag over de businesscase naar de raad.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-54 - Musea - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
540100 - Musea Schutterspark	60	36	-24
Totaal LASTEN	**60**	**36**	**-24**
RESULTAAT	**60**	**36**	**-24**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
5401000 Musea Schutterspark: Op dit taakveld is minder uitgegeven vanwege lagere kosten haalbaarheidsonderzoek museum Schutterspark.

Taakveld: Media (XT-56)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	De 5 kerntaken van de bibliotheek worden gerealiseerd.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De bibliotheek wordt getransformeerd van een uitleenbibliotheek naar een maatschappelijk programmerende bibliotheek.	Het transformatieproces is nog steeds gaande. In 2023 is nog extra financiering vanuit het rijk beschikbaar gekomen, waardoor de transitie nog grootschaliger opgepakt kan worden. Deze werden met name ingezet voor trajecten bij Betere Buren, zoals Klik&Tik en een empowerment-cursus.
1.2	Leesplezier wordt verhoogd vanaf jonge leeftijd tot en met de middelbare school.	De bibliotheek werkt samen met kinderopvang en basisonderwijs aan leesplezier met advies en activiteiten en het ontwikkelen van schoolbibliotheken. De collectie is gratis beschikbaar voor iedereen tot 18 jaar.
1.3	Digitale vaardigheden van kinderen, jongeren en volwassenen worden vergroot.	In de bibliotheek is het mogelijk om cursussen te volgen om digitaal vaardiger te worden en digitale diensten (van de overheid) te gebruiken. Daarnaast stelt men computerwerkplekken beschikbaar.
1.4	Taalvaardigheid van burgers wordt vergroot en laaggeletterdheid tegengegaan.	De bibliotheek organiseer een taalcafé, 1 op 1 coaching, leeskring. In het DigiTaalhuis kunnen burgers terecht voor vragen en advies rondom taalvaardigheid en andere basisvaardigheden.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-56 - Media - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
560001 - Openbare Bibliotheek	521	534	13
Totaal LASTEN	**521**	**534**	**13**
BATEN			
560001 - Openbare Bibliotheek		-28	-28
Totaal BATEN		**-28**	**-28**
RESULTAAT	**521**	**506**	**-15**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
560001 Openbare Bibliotheek: In 2023 is een specifieke uitkering Informatiepunt Digitale Overheid ontvangen van € 28.000. Dit bedrag is doorbetaald aan de bibliotheek waardoor de baten en lasten hoger zijn dan begroot.

Taakveld: Openbaar groen en recreatie (XT-57)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Goed verzorgde en bereikbare groen- en natuurgebieden waar onze inwoners en gasten kunnen recreeren.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Adequaat ingericht en onderhouden openbaar groen en bos- en natuurgebieden conform het MOP-OR 2022 - 2025 met vastgesteld onderhoudsniveau CROW-B.	Inzet van diverse aannemers heeft plaatsgevonden om tot dit niveau te komen. Een schouw van de openbare ruimte om te zien of we op het gewenste kwaliteitsniveau werken heeft plaatsgevonden. Hierin kwam voornamelijk de grashoogtes van de gazons naar voren en de snoeihoogtes van de diverse beplantingen. Dit is vervolgens aangepakt.
1.2	Een verkeersveilige en goed afwaterende berm met zoveel mogelijk bloeiende kruiden.	Onderhoud op kwaliteitsniveau B is het uitgangspunt, waarbij we sinusmaaien toepassen. Hierbij slaan we gedeeltes over in de berm die we niet maaien of later maaien zodat hierin kruiden kunnen gaan bloeien. Dit kan alleen bij de bredere bermen i.v.m. de verkeersveiligheid. Diverse bermen zijn afgeplagd om de afvoer van hemelwater te verbeteren. (Amstenraderveld).
1.3	Uitvoering geven aan de wettelijke zorgplicht met betrekking tot het bomenbestand.	In de wijk Treebeek heeft de Uitvoering van boomveiligheidscontroles plaatsgevonden. Daarnaast zijn in deze wijk bomen gesnoeid.
1.4	Uitbreiden van het aantal bomen en percelen groen om het verpauperde groen tegen te gaan.	De aanplant van een nieuwe boomstructuur in het Amstenraderveld heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn diverse bomen in het Schutterspark rondom de vijver geplant. Ook zijn diverse plantsoenen opgeknapt (Liguster, Trichterweg, Alsdorfplein)
1.5	Onder regie van de Provincie wordt in 2023 de hoogwaardige fietsroute Leisure Lane gerealiseerd.	In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de Parkstad Route (voorheen Leisure Lane), naast het opstellen van een concept marketingcampagne. Met name de stikstofproblematiek heeft in 2023 geleid tot schorsing van de werkzaamheden en tot aanvullende onvoorziene kosten, in afwachting van het verkrijgen van een benodigde vergunning uit de Wet Natuurbescherming. In september 2023 zijn de bouwwerkzaamheden weer hervat. Gaandeweg is het bouwtempo opgevoerd, waarbij er op meerdere delen tegelijkertijd aan de route gewerkt is en wordt. Zo kan de route, later dan oorspronkelijk gepland, naar verwachting eind 2024 nagenoeg volledig worden opengesteld en wordt na de winter van 2025 het laatste deel te Simpelveld voltooid. Alhoewel de werkzaamheden weer zijn hervat, heeft de stikstofproblematiek geleid tot aanvullende onvoorziene kosten. Voor de gemeente Brunssum betreft dit een bedrag van € 49.074, -, waarvoor de Raad reeds een krediet beschikbaar heeft gesteld.
1.6	Realiseren van activiteiten op grond van het uitvoeringsprogramma Toerisme.	Naast het zorgdragen voor additioneel onderhoud ten behoeve van de bereikbaarheid op MTB en wandel- en

		fietsrouters is er in 2023 een subsidie aan StoomGroep Limburg verstrekt. Hiermee is toeristisch-recreatief behoud gerealiseerd.
1.7	Opstellen van realistisch uitvoeringsplan Akkerbrug, uiterlijk eind 2023.	In 2023 is in samenspraak met de eigenaren van landgoed Amstenrade geconstateerd dat op korte termijn de realisatie van de Akkerbrug niet haalbaar is. De gereserveerde € 400.000,- in de begroting is daarom gestort in een realisatiereserve. Zodra er wel zicht komt op een mogelijke realisatietermijn dan kunnen de gereserveerde gelden direct ingezet worden.
1.8	Opwaarderen Urbanpark in samenwerking met jongeren.	In 2023 hebben gesprekken plaatsgevonden met jongeren om te komen tot een programma van wensen. Met dit programma van wensen heeft ook een eerste omgevingsoverleg plaatsgevonden. Eind 2023 is een opdracht verstrekt aan een landschapsarchitect om daadwerkelijk vorm te geven aan het programma van wensen in samenwerking met de jongeren. De eerste grove schetsen zijn in december 2023 gedeeld met de gemeente.
1.9	Opstellen van een visie voor de verdere ontwikkeling van het Vijverpark en deze ter besluitvorming voorleggen aan de raad.	Het onderzoek waarin de visie op de ontwikkeling van het Vijverpark wordt geïllustreerd is opgeleverd. Het beeld en de uitwerking van een vervolgaanpak is besproken met de raad op 19 september 2023. De kwaliteitsverbetering vergt een flink investering. Alvorens een raadsbesluit te vragen wordt bekeken wat binnen de huidige budgetten gefinancierd kan worden. Een raadsbesluit wordt daarom in 2024 gevraagd.
1.10	Besluitvorming over de toekomst van de IBA-organisatie (Individuele Behandeling van Afvalwater).	Besloten is om de Samenwerkingsovereenkomst te verlengen tot het moment waarop de laatste subsidievaststelling (Schutterspark) onherroepelijk is en de BV opgeheven kan worden.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Onderhoud en opwaardering van groen in wijken, in combinatie met voldoende en veilige speelplekken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Opstellen van een nieuwe nota spelen inclusief uitvoeringsprogramma.	In 2024 zal een nieuwe Nota spelen worden opgesteld.
2.2	Geven van meer verantwoordelijkheid aan wijkbewoners en toekennen extra budget aan de buurtnetwerken voor het opwaarderen van woon- en leefomgeving.	De, door de Buurtnetwerken Brunssum, aangevraagde subsidiegelden zijn in 2023 wederom goed besteed. Daarnaast is het extra budgetgeld ten behoeve van leefbaarheid in de wijk deels ingezet door de Buurtnetwerken. Alle Buurtnetwerken hebben inmiddels een plan gemaakt voor de inzet van het verruimde budget.
2.3	Invoeren van vast beoordelingsmoment over (de kwaliteit van en tevredenheid over) een uitgevoerd fysiek wijkproject.	In Noord is onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Openbaar toegankelijk en aantrekkelijk Schutterspark met diversiteit aan activiteiten op het gebied van natuurbeleving, passieve en actieve ontspanning en horeca gericht op een breed publiek met respect voor natuur- en landschapswaarden.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Herzien van het vigerend bestemmingsplan om de visie schutterspark uitvoerbaar te maken.	Naar aanleiding van de resultaten van de inventarisatieronde is de beoogde ontwikkeling middels het bestemmingsplan momenteel niet realiseerbaar. Het actualiseren van het bestemmingsplan is geparkeerd.
3.2	Parallel aan de herziening van het bestemmingsplan het opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor Schutterspark.	Het beeldkwaliteitsplan is in concept gereed, besproken en ter consultering voorgelegd aan de ondernemers Schutterspark.
3.3	Opstellen plan van aanpak onderhoud Schutterspark.	Het onderhoudsregime zoals dat geldt in Schutterspark is geïnventariseerd. De bevindingen worden gelijktijdig met het uitvoeringsplan voorgelegd aan de raad.
3.4	Voorbereiden en aanbesteden van de opwaardering Schutterspromenade.	De Schutterspromenade is voorbereid en de aanbesteding is succesvol afgerond.
3.5	Opstellen uitvoeringsplan 2023 – 2027 Schutterspark.	Het uitvoeringsplan is in concept gereed, besproken en ter consultering voorgelegd aan de ondernemers in Schutterspark.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-57 - Openbaar groen en recreatie - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
030020 - Speeltuingebouw Klaver 4	4	3	-1
030022 - Pand Klaver 4	45	50	5
570000 - Salarislst Openbaar Groen recreatie	569	569	
570005 - Groen- toerisme en recr.beleid	20	3	-17
570020 - Speeltuinen	56	55	-0
570021 - Openbare Speelplekken	102	111	9
570022 - Speeltuin Buschkesberg	3	4	1
570023 - Speeltuin Treebeek	7	7	-0
570050 - Schutterspark Algemeen	120	76	-44
570052 - Schutterspark Kinderboerderij	11	3	-8
570054 - Schuttershüske	3	2	-1
570055 - Exploitatie pompgebouwen	35	34	-1
570200 - Groencoördinatie	22	4	-18
570201 - Bosbeheer	73	49	-24
570203 - Onderhoud Gereedschap Machines	40	57	16
570204 - Plantsoenen	800	938	138
570205 - Vijverpark/Edenpark/Emmapark	20	52	32
570207 - Sanering-/Reconstructie Bomenbestand	284	239	-45
570209 - Directe Kap.Lasten etc.Plantsoenen	180	117	-63
570210 - Fontein Vijverpark	6		-6
570211 - Fontein Lindeplein	75	66	-8
570212 - Straatbeelden/Kunstwerken	3	24	21
Totaal LASTEN	**2.476**	**2.463**	**-13**
BATEN			
030020 - Speeltuingebouw Klaver 4	-7	-6	1
030022 - Pand Klaver 4	-17	-22	-5
570021 - Openbare Speelplekken		-2	-2
570022 - Speeltuin Buschkesberg	-2	-3	-1
570050 - Schutterspark Algemeen	-34	-24	10
570052 - Schutterspark Kinderboerderij	-3		3
570200 - Groencoördinatie	-1		1
570201 - Bosbeheer	-8	-9	-0
570202 - Groen- en natuurbeleid	-6	-2	4
570204 - Plantsoenen		-14	-14
570210 - Fontein Vijverpark	-6		6
570211 - Fontein Lindeplein	-8		8
570212 - Straatbeelden/Kunstwerken	-2	-20	-18
Totaal BATEN	**-96**	**-101**	**-5**
RESULTAAT	**2.380**	**2.362**	**-18**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
570005 Groen- toerisme en recr. beleid: De bijdrage van Brunssum voor het project Knopen lopen is in 2023 maar deels in rekening gebracht. 570050 Schutterspark Algemeen: De uitvoering heeft vertraging opgelopen in verband met benodigd extra onderzoek inzake de bestemmingsplanprocedure.
570201 Bosbeheer: Werkzaamheden zijn verschoven vanwege wijziging contract. 570204 Plantsoenen: Door verzoeken uit buurtnetwerken die zijn gehonoreerd en onvoorziene kosten in verband met weersomstandigheden is meer uitgegeven 570209 Directe Kap. Lasten etc. Plantsoenen: Conform raadsbesluit is de afschrijvingstermijn verlengd van 30 naar 40 jaar.

PROGRAMMA 9 MILIEU EN DUURZAAMHEID

TERUGBLIK

Het afgelopen jaar is er beleid ontwikkeld en uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen van Parijs en aan de lokale opgaven. In het kader van de Regionale Energiestrategie is er belangrijke voortgang geboekt bij de voorbereidingen voor het zonnepark op het Terca-terrein. In 2023 is de omgevingsvergunning aangevraagd en verkregen en is een rijkssubsidie voor het zonnepark toegekend in het kader van de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++).

Om tot een klimaat adaptief Brunssum te komen zijn de risico's die het veranderende klimaat met zich meebrengt in kaart gebracht; daarnaast heeft het Rijk met het oog op klimaatadaptatie nieuwe kaders bepaald waarmee water en bodem sturend worden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Regionaal is er gewerkt aan een uitvoeringsprogramma circulaire economie waarin de opgaven van de regio als kans kunnen worden ingezet voor een nieuw en duurzaam economisch perspectief. Vanuit de Transitievisie Warmte 1.0 is gewerkt aan de verdieping en is de Transitievisie Warmte 2.0 vastgesteld.

Bij projecten is er - net als in eerdere jaren - samen met de regio gewerkt aan het voorkomen van wateroverlast en aan een duurzame invulling van de rioleringszorg. In reactie op de energiecrisis is er in regionaal verband een project gecontinueerd om huishoudens met een laag inkomen te ondersteunen bij het treffen van energiebesparende maatregelen. De effectuering van de samenwerking met Steenbreek, ter stimulering van vergroening die nodig is voor een gezond en klimaat adaptief Brunssum, heeft als gevolg van personele onderbezetting niet plaatsgevonden.

Dit jaar is in navolging van 2022 gestuurd op een verdere toename van de gescheiden inzameling van grondstoffen en de kwaliteit ervan en het voorkomen van afval. In het kader van de aanpak van zwerfafval is een plan van aanpak vastgesteld. Uitvoering hiervan wordt opgepakt in 2024.

Riolering (XT-72)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	De Instandhouding van de riolering conform het MOP-OR 2022-2025.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De toestand en het functioneren van de riolering in beeld brengen en houden.	Om inzicht te krijgen in de staat van het riool is +/- 8,5 km riolering geïnspecteerd. In 2023 werd het Basis Rioleringsplan (BRP) voorbereid. Het hele rioolstelsel is hydraulisch berekend zodat het theoretisch functioneren van het stelsel bekend is. Tevens is een maatregelentabel opgesteld zodat het stelsel geoptimaliseerd kan worden en aangepast aan de klimaatverandering.
1.2	(Nieuwe) woningen / bedrijven voorzien van een aansluiting op het gemeentelijk riool.	Dit is een repeterend proces. Alle nieuw gebouwde woningen en bedrijven worden voorzien van een rioolaansluiting. In 2023 waren dat er 93 en zijn 56 huis- en kolkaansluitingen hersteld.
1.3	Zorg dragen voor een goede afwatering van de weg(kolkreiniging) en een vrije afvoer van (afval)water.	Dit is een continu proces. Alle wegen/goten, fietspaden en achterpaden in Brunssum zijn dit jaar diverse malen geveegd. De 8209 kolken, 64 zandvanger en 71 lijngoten zijn minimaal 2 maal per jaar gereinigd.

1.4	Een evaluatie van het Watertakenplan Brunssum (opvolger van het huidige Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)) aan de raad worden voorgelegd.	Door de aanstaande komst van de Omgevingswet was bekend dat dit geen wettelijke verplichting meer zal zijn. Uitgangspunten van het watertakenplan worden in het MOP OR 2022-2025 meegenomen.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Klimaatadaptatie: water gerelateerde aspecten worden beleidsmatig verankerd en bewustwording wordt gecreëerd.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Burgers stimuleren om eigen hemelwater van daken en tuinen af te koppelen van het riool middels een gezamenlijke subsidieregeling van het Waterschap en de gemeente Brunssum.	Per 31 december 2023 liep de “Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen” af. In 2024 komt hier een vervolg op. De afhandeling hiervan wordt wederom door de WoonWijzerWinkel uitgevoerd. Via de website Waterklaar zijn drie bewustwordingscampagnes uitgevoerd. Tevens is in 2023 een nieuw strategisch communicatieplan 2024 gereedgekomen.
2.2	In Parkstadverband nieuwe mogelijkheden onderzoeken om de gezamenlijke wateropgave zo effectief en efficiënt mogelijk in te richten.	Voor alle gemeenten in Parkstad zijn de kwetsbaarheden over de klimaatsverandering in beeld gebracht. Het onderzoek vormt de basis voor de risicodialogen met de raden in 2024. Water en bodem sturend wordt dan ook afgestemd. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden over tariefdifferentiatie rioolheffing met als onderzoeksvraag “of een prikkel via de riool- en waterzorgheffing kan helpen om afkoppelen te stimuleren”. In 2023 zijn de onderzoeken afgerond om het onderdeel water toe te voegen aan het takenpakket van de Stadsregio Parkstad Limburg. Dit heeft geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst Werkregio Parkstad vanaf 2024 voor de taken water en Klimaat.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-72 - Riolering - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
720000 - Salarislasten riolering	530	530	
720001 - MOP-Riolering	1.785	1.767	-18
720002 - Onderhoud Riolering	241	208	-33
720003 - Rioolinspecties	34	26	-9
720004 - Overige Kosten-baten Riool	193	154	-39
720006 - Bijdrage aan Heerlen Caumerbeek	4	22	18
720007 - Rioolaansluitingen	14	12	-1
720009 - Rioolreiniging	61	75	14
720010 - Calamiteiten wateroverlast		55	55
Totaal LASTEN	**2.862**	**2.848**	**-13**
BATEN			
720001 - MOP-Riolering		-2	-2
720002 - Onderhoud Riolering		-4	-4
720004 - Overige Kosten-baten Riool	-3.728	-3.755	-27
720007 - Rioolaansluitingen	-23	-48	-25
Totaal BATEN	**-3.751**	**-3.808**	**-57**
RESULTAAT	**-889**	**-960**	**-71**

Taakveld: Afval (XT-73)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	De landelijke doelstellingen ten aanzien van de productie van huishoudelijk restafval behalen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Continuering van de gescheiden afvalinzameling.	De gescheiden inzameling is conform het grondstoffenplan gecontinueerd en waar mogelijk geoptimaliseerd. Zo is in Landgraaf en Kerkrade een proef gestart met de Grondstoffentas waarbij harde kunststoffen, oud ijzer, opblaasbare artikelen van PVC en wit piepschuim apart worden ingezameld (aanvullend aan de BEST-tas). Bij succes wordt deze tas ook in de andere Rd4 gemeenten ingevoerd.
1.2	Afvalinzameling tegen een zo gunstig mogelijk tarief en op maatschappelijk verantwoorde wijze.	De kosten van inzameling van afval- en grondstoffen blijven afhankelijk van de (mondiale) marktprijzen. De insteek blijft om de kosten in totaliteit zo laag mogelijk te houden, door de inzameling waar mogelijk te optimaliseren, de hoeveelheid restafval en grof huishoudelijk afval te verminderen en volop in te zetten op betere scheiding van grondstoffen.
1.3	Preventie en reductie van restafval alsmede zo schoon mogelijk gescheiden inzameling door gerichte communicatie naar en participatie van inwoners.	Het hergebruik van grondstoffen wordt zo veel mogelijk gerealiseerd door scheidings- en aanbiedgedrag van inwoners bij te sturen door communicatie en het servicelevel continu te monitoren en waar mogelijk te verbeteren (bijv. bij de grondstoffenparken). De website en app van Rd4 zijn volledig geüpdatet waardoor inwoners nog beter geïnformeerd worden. De term milieupark is in het geheel vervangen door grondstoffenpark. Er wordt ook gekeken of we nog meer grondstoffen apart kunnen inzamelen. Zie ook 1.1. In 2023 is een scheidingspercentage van 69,6% gerealiseerd; dit is minder dan in voorgaande jaren (2022: 70,2%, 2021: 71,3%). De oorzaak hiervan is de afnamen van de hoeveelheden plastic, metaal en drinkpakken (PMD) en papier. Dit is het gevolg van de invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes en blikjes en de afname van folders, kranten etc. als gevolg van digitalisering. De hoeveelheid restafval is wat gestegen, doordat o.a. vervuild gft-afval uit ondergrondse gft-containers deels als restafval is afgevoerd.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Burgers en bedrijven dumpen geen afval in het milieu.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	De gemeente zal het twee keer per jaar gratis aanbieden van grofvuil handhaven	Dit serviceniveau is niet gewijzigd. Het aantal bezoeken aan het Grondstoffenpark is in 2023 licht gestegen en is er meer grof huishoudelijk afval aangeboden.

	en zet nog meer in op communicatie en bewustwording.	
2.2	Plan van aanpak Zwerfafval vormgeven en uitvoeren, in samenwerking met onder meer Brunssum Schoon.	In 2023 is het Plan van aanpak zwerfafval vastgesteld. Door het ontberen van ambtelijk capaciteit is dit plan niet verder opgepakt. Deze aanpak zal in 2024 gezamenlijk met Brunssum Schoon vormgegeven worden. Over het algemeen kan er geconcludeerd worden dat de invoering van statiegeld op blikjes en plastic flesjes een positief effect heeft op de hoeveelheid zwerfafval in de openbare ruimte.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-73 - Afval - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
730000 - Salarislasten afval	52	49	-3
730001 - Kosten-baten afval	2.769	2.578	-191
730002 - Kosten-baten PMD-papier etc.	650	530	-120
Totaal LASTEN	**3.471**	**3.157**	**-315**
BATEN			
730001 - Kosten-baten afval	-3.870	-3.846	24
730002 - Kosten-baten PMD-papier etc.	-650	-362	288
Totaal BATEN	**-4.520**	**-4.208**	**312**
RESULTAAT	**-1.048**	**-1.051**	**-3**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
730001 Kosten-baten afval en 730002 Kosten-baten PMD-papier etc.: De kosten van Rd4 waren zowel in 2022 als in 2023 lager. In totaal een bedrag van 182.000. Dit bedrag is gestort in de voorziening afvalcompartiment.

Taakveld: Milieubeheer (XT-74)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	We leveren onze bijdrage aan de landelijke klimaatdoelstellingen met betrekking tot de onderwerpen gebouwde omgeving en elektriciteit via de Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Uitwerken van de RES 2.0. in Parkstadverband als onderdeel van RES Zuid-Limburg.	De verplichting tot herijking is vervallen, daarom is de RES 2.0 niet uitgewerkt in 2023. Hiervoor is een voortgangsrapportage in de plaats gekomen die ter kennisgeving aan de raad is aangeboden.
1.2	Onderzoek uitvoeren naar de oprichting van een regionaal energiebedrijf in Parkstadverband.	In 2023 is bepaald welke stappen doorlopen moeten worden om een goede afweging te kunnen maken over de oprichting van een energiebedrijf en de benodigde investering. Na afronding van dit tot in 2024 doorlopende proces kan besluitvorming door de betrokken gemeenteraden plaatsvinden.
1.3	De in de RES 1.0 opgenomen zoekgebieden voor zonne- en windenergie verder uitwerken.	Binnen de eerder vastgestelde zoekgebieden moet bepaald worden welke plekken het geschiktst zijn voor de opwek van zonne- of windenergie en hoe er tot realisatie kan worden gekomen. Met het oog daarop is er in 2023 een milieueffectstudie uitgevoerd in RES-verband. De defensieterreinen in Brunssum zijn voorgedragen voor het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed. In nauw overleg met onder meer het ministerie van Defensie worden in dat kader de mogelijkheden voor windenergie en voor bijvoorbeeld de plaatsing van zonnepanelen op de grote materieelloodsen onderzocht.
1.4	Hernieuwbare energieprojecten op eigen grondgebied (verder) ontwikkelen, zoals een zonnepark op het terrein van de voormalige Terca-steenfabriek.	Er is belangrijke voortgang geboekt bij de voorbereidingen voor het zonnepark op het Terca-terrein. In 2023 is de omgevingsvergunning aangevraagd en verkregen. Er is daarnaast rijkssubsidie voor het zonnepark toegekend in het kader van de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++). Hiermee wordt gegarandeerd dat de geproduceerde elektriciteit ook bij eventuele lage energieprijzen steeds voldoende oplevert. Voor de realisatie van zonnepanelen boven parkeerterreinen is een goede financiële regeling eveneens onontbeerlijk gebleken, zo'n regeling is echter nog in de maak bij het Rijk.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Een "circulaire economie" gericht op een inclusieve maatschappij waarin iedereen mee doet en waarbij de klimaatproblemen worden aangepakt vanuit de gedachte, people, planet en profit/prosperity.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	In samenwerking met de andere Parkstad gemeenten wordt de Circulaire Economiestrategie en het uitvoeringsprogramma Circulaire Bouw opgesteld.	In 2023 is de regionale strategie vastgesteld en is gestart met het opstellen van het uitvoeringsprogramma, aangevuld met een kennisprogramma. In de eerste helft van 2024 moeten deze programma's opgeleverd worden.

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	We werken via visie- en planvorming toe naar een aardgasvrij Brunssum in 2050. Landelijk is het uitgangspunt 20 procent reductie in 2030.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
3.1	De gemeenteraad stelt de Transitievisie Warmte 2.0 Brunssum vast.	Vaststelling van de TVW 2.0 in raad heeft op 26 september 2023 plaatsgevonden.
3.2	Uitwerking van een (buurt/wijk) uitvoeringsprogramma, samen met bewoners en andere belanghebbenden, voor prioriteitsgebieden en panden zoals aangewezen in de Transitievisie Warmte.	In het kader van de doelstellingen binnen de TVW 2.0 wordt er per buurt/wijk een uitvoeringsprogramma in samenwerking met bewoners en belanghebbenden opgesteld. In 2023 is begonnen met het opstellen van een concept uitvoeringsprogramma, welke in de toekomst in de verschillende buurten/wijken van Brunssum gebruikt kan worden.
3.3	Start traject verduurzamen woningen (particulieren en Verenigingen van Eigenaars) Brunssum-Noord en Schuttersveld in relatie tot subsidie Volkshuisvestingsfonds in samenwerking met Parkstad.	Eind 2023 is gestart met de voorbereidende fase in de desbetreffende buurten/wijken. Bewoners en belanghebbenden zijn geïnformeerd over de start van hun wijk/buurt en in de loop van 2024 worden de eerste resultaten verwacht.

	Doel: Wat wilden we bereiken
4	Verdere uitvoering Proeftuin Aardgasvrije Wijken Brunssum-Noord (Lemmender).

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
4.1	Uitwerken van de rolverdeling, organisatie en uitwerken van overeenkomsten (t.b.v. contract close/realisatie/exploitatie/beheer).	Binnen de organisatie is in 2023 een nieuw projectteam Duurzaamheid ontwikkeld van 5 fte's, waaronder een projectmanager, omgevingsmanager, projectadviseur, projectondersteuner en communicatieadviseur. Dit team gaat in 2024 aan de slag met Proeftuin Aardgasvrije Wijken.
4.2	Uitwerken van financiële afspraken (t.b.v. financial close, rekening houdend met garantstellingen door overheid/overheden en externe financiering).	De toegekende CDOKE (capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid) middelen vanuit het Rijk worden in 2023 gebruikt om de kosten van het projectteam Duurzaamheid te dekken.
4.3	Opstarten en intensiveren van het participatieproces met de wijk als onderdeel van het totaalprogramma voor de wijk Brunssum-Noord.	De startbuurten Lemmender en Schuttersveld zijn eind 2023/begin 2024 aangeschreven en uitgenodigd voor een eerste kennismakingsgesprek. Tijdens deze gesprekken wordt de problematiek per buurt/straat/woning in kaart gebracht.
4.4	Het faciliteren van bij besluitvormingsprocessen betrokken partijen op go en no-go momenten.	Bij ieder beslismoment zal er een go/no-go moment ingepland worden. Hierbij worden afwegingen gemaakt welke partijen van belang zijn en worden uiteindelijk de knopen doorgehakt.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
5	De gebouwde omgeving verduurzamen door het nemen van energiebesparende maatregelen. Dit met als doel energiearmoede te voorkomen en te bestrijden en slechte energielabels voor 2030 uit te faseren.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
5.1	Met voorrang opstellen en uitvoeren van een (lokaal) Actieprogramma Energiearmoede.	Parkstad Energieknip: Bewoners in Brunssum die leven in de Energiearmoede hebben een brief ontvangen voorzien van een voucher ter waarde van € 250,-. Hiermee hadden de bewoners recht op een eenmalig gratis bezoek van een energiebespaarcoach én een tegoed van € 250,- om energiebesparende middelen te kopen bij de WoonWijzerWinkel, Hornbach, Gamma, Hubo of Karwei. Deurbelactie: Door middel van een deurbelactie werden bewoners die weinig of geen gebruik gemaakt hadden van de voucher direct voorzien van advies en werd er hulp geboden om het huis met kleine handelingen energiezuiniger te maken.
5.2	Het uitwerken van de lokale aanpak in het kader van het isolatie- verduurzamingsprogramma voor lange termijn. Daarin meenemen o.a. het mogelijk maken van verduurzamingsleningen.	Programmalijn B Isolatie- en verduurzamingsprogramma (Lokale aanpak koopwoningen): Ter voorbereiding op het Project Lokale Aanpak Isolatie zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd: - Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie tranche 1 aangevraagd en toegekend; - Projectleider Lokale Aanpak Isolatie aangenomen met ingang van 01-12-2023; - Enkele documenten ter voorbereiding op het project opgesteld (onder andere overdrachtsdocument, werkafspraken, basisplan data, financiële documenten). Opgemerkt dient te worden dat de verdere uitwerking hoofdzakelijk vanaf 2024 zal plaatsvinden vanuit het project Lokale Aanpak Isolatie.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
6	Voor 2050 richten we de gebouwde omgeving klimaat adaptief in. Dit met als doel de leefomgeving aan te pas-sen aan de gevolgen van de klimaatverandering (wateroverlast, droogteproblematiek, voorkomen hitte-eilanden).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
6.1	We participeren in Stadsregio Parkstad-initiatieven op het gebied van klimaatadaptatie, o.m. het voeren van lokale risicodialogen.	In dit kader is in 2023 regionaal ingezet op het verdiepen van de kwetsbaarheden per gemeente. Dit traject heeft langer gelopen dan voorzien. Echter de resultaten van deze studie vormen echter wel een goede basis voor lokale en regionale dialogen over de kwetsbaarheden per gemeente voorzien in de eerste helft van 2024.
6.2	We voeren de bestaande subsidieregeling groene daken en groene gevels 2022-2024 uit.	Aan deze regeling is uitvoering gegeven. Over de jaren 2022 en 2023 zijn in totaal 14 verzoeken gehonoreerd waarbij in totaal een dakoppervlakte van 447 m^2 is vergroend.

6.3	Het ontstenen van private buitenruimte is ook van belang voor een klimaat adaptieve gemeente en de biodiversiteit, daarvoor sluiten we aan bij Operatie Steenbreek.	De verdere uitrol over de buurten van Brunssum is in 2023 niet opgepakt als gevolg van personele wisselingen. Er zijn wel enkele acties uitgevoerd om het vergroenen/ontstenen van tuinen en buurten te stimuleren, namelijk bij het Clemensdomein en een actie in Brunssum Noord. In 2024 het ontstenen breder worden gecommuniceeerd en zo mogelijk zullen er enekele acties worden ontplooid die inwoners zouden moeten stimuleren tot het ontstenen en vergroenen van hun tuinen.
6.4	Als gemeente geven we het goede voorbeeld door bij de reconstructie van wegen te vergroenen met het oog op klimaat adaptatie en verbetering van de biodiversiteit.	Bij de reconstructie van de Kerkstraat (voorheen niets van groen) en de Kerkeveldstraat zijn groenvakken gerealiseerd met bomen en struiken. Bij de reconstructie van de Trichterweg is het al aanwezige groen vervangen door kwalitatief hoogwaardiger groen.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
7	Aanleg van een zonnepark op het terrein van de voormalige Terca-steenfabriek	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
7.1	Het voorlopige ontwerp zonnepark Terca nader uitwerken tot een in ruimtelijk, technisch en financieel opzicht zo optimaal mogelijk plan, rekening houdend met de eerder door de raad geformuleerde wensen.	De uitwerking heeft plaatsgevonden en dat heeft geresulteerd in een doordacht ontwerp dat het landschap en de natuur optimaal respecteert. Op basis van dit ontwerp is in maart 2023 de omgevingsvergunning voor het zonnepark aangevraagd. In juli 2023 is deze vergunning verleend. Hiertegen is bezwaar aangetekend waarop nog een besluit moet volgen.
7.2	Een aanpak vormgeven om de aansluiting op het elektriciteitsnet zeker te stellen. Daartoe wordt de optie van batterijopslag uitgewerkt.	Vanwege de krapte op het stroomnet is het nog steeds onzeker wanneer er een aansluiting voor het zonnepark beschikbaar komt. Netbeheerder Enexis heeft de komst van flexibele contractvormen aangekondigd, waarbij er op piekmomenten minder of niet kan worden terug geleverd. Zodra de precieze voorwaarden duidelijk zijn kan worden bepaald of dit uitkomst biedt voor het zonnepark. Batterijopslag blijkt op dit moment geen financieel haalbaar alternatief te zijn. Er bestaat wel de mogelijkheid om op een later moment een batterijsysteem toe te voegen. Hiervoor is in het ontwerp ruimte gereserveerd.
7.3	Invulling geven aan het Regionaal Afwegingskader (RAK) en op basis daarvan bewoners in de gelegenheid stellen om te participeren, zowel in de planvorming als in financiële zin.	In de fase voorafgaand aan de aanvraag van de omgevingsvergunning heeft procesparticipatie plaatsgevonden, onder meer in de vorm van een bewonersavond. Met diverse betrokkenen is rechtstreeks overlegd. Daarmee is de participatie in de planvorming echter niet afgesloten. De detailuitwerking van de landschappelijke inpassing zal bijvoorbeeld samen met de omgeving plaatsvinden. De financiële participatiemogelijkheden worden nader uitgewerkt wanneer duidelijk is wanneer de bouw van start kan gaan. Een interessante optie daarbij is een omgevingsfonds waarmee uit de opbrengsten van het park (duurzaamheids)projecten kunnen worden gefinancierd die direct ten goede komen aan de lokale gemeenschap.

	Doel: Wat wilden we bereiken
8	Er moeten voldoende toepassingsmogelijkheden voor grond en mogelijkheden voor het duurzaam hergebruiken van gebiedseigen mijnsteen blijven bestaan, waarbij risico's voor mens en milieu worden uitgesloten en de bodemkwaliteit als geheel niet verslechtert.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
8.1	Het uitvoeren van taken en voldoen aan normen voortvloeiend uit de Wet Bodembescherming, het Besluit Bodembescherming en het Besluit Bodemkwaliteit.	Dit is een doorlopend proces. Het toezicht in het kader van het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming lag bij omgevingsdienst Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Deze taken zijn goed uitgevoerd waarbij de gemeente de regie heeft.
8.2	Als bronhouder ervoor zorgdragen dat wordt voldaan aan de wettelijke verplichting op grond van de Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO), door een tijdige en betrouwbare gegevensuitwisseling met de Landelijke voorziening.	Het proces rond de basisregistratie ondergrond loopt naar behoren. De gegevens worden jaarlijks uitgewisseld. Dit vindt plaats in samenwerking met een adviesbureau dat de data in het landelijk systeem invoert.

	Doel: Wat wilden we bereiken
9	De luchtkwaliteit en geluidsbelasting blijven binnen de geldende landelijke en Europese normen. Dat geldt eveneens voor blootstelling aan externe veiligheidsrisico's van vervoer, opslag en de verwerking van gevaarlijke stoffen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
9.1	Taken en normen voortvloeiend uit de Wet Geluidhinder en de Wet Milieubeheer respecteren bij ruimtelijke planprocedures.	Milieuaspecten vormen een belangrijk aandachtspunt bij ruimtelijke planprocedures. Er wordt nauwlettend op toegezien dat geldende normen worden gerespecteerd. Eén van de gemeentelijke taken is het opstellen van een geluidsbelastingkaart. Deze vijfjaarlijks te actualiseren kaart is begin 2023 vastgesteld.
9.2	De luchtkwaliteit monitoren via de landelijke monitoringstool.	De lokale gegevens met betrekking tot luchtverontreiniging zijn aangeleverd aan het RIVM en opgenomen in het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit.
9.3	De overlast ten gevolge van de Airborne Early Warning & Control System (AWACS)-vluchten beperken door er samen met andere overheden bij onder meer de betrokken ministeries op aan te dringen om de mogelijkheden tot hinderbeperking zo veel mogelijk te benutten.	In 2023 is er meer duidelijkheid gekomen over de opvolging van de bestaande toestellen. De nieuwe toestellen zullen aanzienlijk stiller en mogelijk ook geringer in aantal zijn. Van gemeentelijke zijde wordt ook aandacht gevraagd voor het geconstateerde gebruik van de vliegbasis Geilenkirchen door jachtvliegtuigen. In de Commissie AWACS Limburg – waarin ook Brunssum is vertegenwoordigd – is dit een belangrijk aandachtspunt.
9.4	Trachten een leefbaarheidsfonds te realiseren ter compensatie van de overlast van de AWACS-vluchten.	In nauw overleg met onder meer het ministerie van Defensie en de gemeente Beekdaelen wordt hieraan gewerkt. In dat kader is er onder meer diverse malen gesproken met de staatssecretaris van Defensie.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
10	Alle negatieve gevolgen voor het milieu van bedrijfsmatige activiteiten van onder de Wet milieubeheer vallende inrichtingen worden voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
10.1	Uitvoeren van de Wet milieubeheer en toepassing geven aan alle andere relevante wet- en regelgeving op gebied van milieu in relatie tot bedrijven.	Deze taken zijn procesmatig volledig geïntegreerd binnen het milieuvergunningen proces (door RUD-ZL) én het beoordelen van milieumeldingen aan het Activiteitenbesluit (enkel de basistaken door RUD-ZL)
10.2	Het monitoren van grote evenementen waar potentieel veel geluid wordt geproduceerd.	In 2023 is bij elk evenement het geluid gemeten. Bij de metingen wordt er dankzij de professionele apparatuur een onderscheid gemaakt tussen de geluidssterkte en de bassen.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
11	We dragen zorg voor een correct naleefgedrag van regelgeving op het terrein van de fysieke leefomgeving – onderdeel milieu.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
11.1	Een correct naleefgedrag van milieuregelgeving; toezicht milieuaspecten uitgevoerd conform de geprogrammeerde opgave.	Deze taken zijn procesmatig volledig geïntegreerd binnen het toezicht & handhavingsproces proces (basistaken door RUD-ZL).
11.2	Het opstellen van het jaarprogramma toezicht en handhaving fysieke leefomgeving en integrale veiligheid 2023 en het jaarverslag 2022.	Het Uitvoeringsprogramma Veiligheid Toezicht & Handhaving (VTH) en de Kadernota Integrale Veiligheid zijn gemaakt en via het college aan de Raad aangeboden. Tijdens een bijpraatsessie in december 2023 is de Raad meegenomen in de resultaten middels een presentatie van de gemeentelijke veiligheidscijfers.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
12	Het voorkomen van overlast door plaagdieren en kadavers.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
12.1	Het kadavervrij houden van de openbare ruimte.	Het opruimen van dode dieren in de openbare ruimte heeft plaatsvonden, welke vervolgens worden afgevoerd. Ook het bewaren volgens de geldende wettelijke termijnen van gechipte katten en honden heeft plaatsgevonden, waarbij we proberen te achterhalen wie de eigenaar van het dier is.
12.2	Overlast van plaagdieren zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden.	Advisering aan particulieren bij ratten heeft plaatsgevonden. In de openbare ruimte zijn ratten bestreden (flats Noord, Schuttersveld). Het voorkomen van plaagdieren (luizen en Processierups) vindt plaats middels monitoring en biologische bestrijding. Dit speelt met name bij eiken en lindes.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-74 - Milieubeheer - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
740000 - Salarislasten Milieubeheer	687	687	
740001 - Handhaving Milieubeheer	140	181	41
740002 - Milieubeleid	81	70	-11
740003 - Bodem, Geluid & Lucht	9	12	3
740004 - AWACS aangelegenheden	16	14	-2
740005 - Omgev.verg.: Milieu & Milieumelding	8	13	5
740006 - Ongediertebestrijding	34	28	-6
740007 - Kadaverdepot	3		-3
740008 - Proeftuin aardgasvrije wijk		78	78
740010 - Milieu-Transitie Warmte	60	58	-2
740011 - Milieu-Terca Terrein zonneweide	48	150	102
740012 - Milieu-Groene Daken		10	10
740013 - Isolatieprogramma			
740014 - Klimaatakkoord Rijk		112	112
Totaal LASTEN	**1.085**	**1.412**	**327**
BATEN			
740001 - Handhaving Milieubeheer		-3	-3
740002 - Milieubeleid		-3	-3
740004 - AWACS aangelegenheden	-5	-17	-12
740013 - Isolatieprogramma			
740014 - Klimaatakkoord Rijk		-112	-112
Totaal BATEN	**-5**	**-136**	**-131**
RESULTAAT	**1.080**	**1.276**	**196**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
740001 Handhaving Milieubeheer: Door een toename van het aantal drugsafvaldumpingen zijn de kosten hoger dan begroot. 740008 Proeftuin aardgasvrije wijk: Dit zijn uitgaven ten behoeve van de projectleiding proeftuin. Deze kosten komen ten laste van de reserve proeftuin aardgasvrije wijken.
740011 Milieu-Terca Terrein Zonneweide: Om de SDE ++ subsidie veilig te stellen moest in 2023 een vergunningaanvraag worden ingediend. De legeskosten hiervan zijn nu al geboekt. De legesinkomsten komen ten gunste van de gemeente.
740014 Klimaatakkoord Rijk: Het betreft hier de CDOKE subsidie die wordt ingezet voor de uitvoering van de transitie warmte. De subsidie is in de loop van 2023 toegekend en daarom niet als uitgaven en inkomsten begroot.

Taakveld: Begraafplaats (XT-75)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Voldoen aan de wettelijke taken van de Wet op de Lijkbezorging.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Het ter aarde bestellen en de uitvaart verzorgen als niemand kan of wil zorgdragen voor de uitvaart van een persoon.	Er werd in 2023 vaker een beroep gedaan op gemeentelijke uitvaarten. Deze worden zoveel als mogelijk afgehouden of verhaald. De uitvaartonderneming biedt een waardig afscheid aan tegen een gereduceerde prijs.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-75 - Begraafplaats - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
750000 - Salarislasten Begraafplaats	92	92	
750001 - Openbare Begraafplaats	17	18	1
750002 - BGG Openbare Begraafplaats	1	1	0
750003 - Begraafrechten Begraafplaats	12	10	-2
750010 - Wet op de Lijkbezorging	5	5	0
Totaal LASTEN	**127**	**127**	**-0**
BATEN			
750002 - BGG Openbare Begraafplaats	-1	-1	-0
750003 - Begraafrechten Begraafplaats	-60	-87	-27
750010 - Wet op de Lijkbezorging		-4	-4
Totaal BATEN	**-61**	**-92**	**-31**
RESULTAAT	**66**	**35**	**-31**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
750003 Begraafrechten Begraafplaats: Meer inkomsten, omdat een verbeterslag is gemaakt door de overstap naar een digitaal systeem. Hierdoor is sprake van een stringentere procesbewaking en zijn geconstateerde onvolkomenheden uit het verleden ter hand genomen.

PROGRAMMA 10 ECONOMIE EN TOERISME

TERUGBLIK

We blikken terug op een dynamisch jaar waarin zowel op lokaal als regionaal niveau inspanningen zijn verricht om het ondernemersklimaat en de economische pijlers van Brunssum te versterken.
Belangrijke pijlers in het beleid zijn de Brunssumse bedrijventerreinen, het Centrum, de Oostflank en de sector vrijetijdseconomie.

Om met dit laatste te beginnen is in samenwerking met Visit Zuid-Limburg een lokaal actieprogramma Vrijetijdseconomie uitgevoerd. Dit uitvoeringsprogramma richt zich op een doorontwikkeling van het Schutterspark (organisatiegraad ondernemers, marketing en openbare infrastructuur), het Clemensdomein, Europarcs en de recreatieve routes. Met de directie van Europarcs zijn in dit verband afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak van ondermijning.

Aan de kop van het kernwinkelgebied is Buro Brunssum geopend, de place-to-be voor inwoners, partners en belanghebbenden om inspiratie op te doen over de verschillende activiteiten binnen het uitvoeringsprogramma Centrum. Op deze plek werd ook de bewaakte fietsenstalling geopend in samenwerking met Betere Buren en Polygarde. Middels de campagne 'Ons Nieuwe Centrum' werden inwoners actief betrokken bij de beoogde transitie van het Centrumgebied.

De nauwe samenwerking met Streetwise werd voortgezet en heeft geleid tot 3 nieuwe ondernemersconcepten in Brunssum Centrum. Daarnaast zitten nog eens 7 nieuwe ondernemers in het begeleidingstraject.

In de decembermaand kon dankzij de enthousiaste inzet van lokale ondernemers een attractief kerstevent worden georganiseerd voor jong en oud met o.a. de Santa Run, een DJ-optreden, een lichtshow en diverse attracties. Ook werd in deze maand het Lego-evenement Brickmaster 2023 geïnitieerd.

In samenwerking met de Stadsregio Parkstad en de provincie Limburg vindt regie plaats op de herontwikkeling van de Oostflank, waarin de geplande aankoop van groeve Mourik een cruciale rol speelt. Daarnaast gaat aandacht uit naar een opwaardering van het entreegebied aan de op- en afrit van de Buitenring. De gemeente is in dit verband in gesprek met een van de grondeigenaren.

Op het bedrijventerrein Haefland zijn voorbereidingen getroffen voor de in 2025 geplande reconstructie van de openbare ruimte. In een eerste informatiebijeenkomst is het conceptontwerp besproken met de ter plaatse gevestigde ondernemers aan wie op perceelsniveau ruimte voor maatwerk wordt geboden. Het bedrijf Delta heeft vergunning aangevraagd voor een gefaseerde uitrol van een glasvezelnetwerk op de bedrijventerreinen Haefland, Rode Beek en Bouwberg. Samen met politie, brandweer, Bedrijven Terreinen Management en Business In Brunssum is de werkgroep KVO Haefland van start gegaan.

Het nieuwe bedrijvencomplex aan Houserveld is in gebruik genomen door nieuwe en/of startende ondernemers zoals een hoveniersbedrijf, diverse aannemersbedrijven, logistieke internetbedrijven, een filmstudio en een horecaproductiebedrijf.

Ten aanzien van de markt en kermis zijn nieuwe initiatieven uitgegaan om deze een upgrade te geven. Door vrijstelling van marktgelden zijn 3 nieuwe standhouders aangetrokken en met enige regelmaat bieden zich nieuwe geïnteresseerden aan. De organisatie van de voorjaars- en najaarskermis wordt samen met een kermisexploitant opgepakt, er zijn aantrekkelijke attracties bijgekomen en de bezoekers waarderen de afzetting en centrale toegang van het kermisterrein.

Taakveld: Economische ontwikkeling (XT-31)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Verbetering van het lokale ondernemersklimaat in het belang van ondernemers en inwoners.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Doorontwikkelen van de Cadeaukaart Ons Brunssum.	In 2023 is er weer een cadeaukaart voor alle huishoudens uitgerold. Deze uitrol is succesvol verlopen. Ook is de eerste hand gelegd aan de evaluatie van het cadeaukaartproject en zijn er verkenningen geweest over nieuwe functionaliteiten en kansen voor de Brunssumse cadeaukaart. Deze worden in de evaluatie van het project verwerkt.
1.2	Doorontwikkeling van de samenwerkingsagenda met de ondernemersvereniging(en).	In 2023 hebben diverse gesprekken en workshops plaatsgevonden om te komen tot gemeenschappelijke thema's om de samenwerking met de ondernemersvereniging(en) verder kracht bij te zetten en te werken aan een gemeenschappelijke visie. Deze resultaten zullen in Q1 2024 worden opgeleverd in de vorm van een advies.
1.3	Een voorstel maken voor een nieuw economisch beleid op het gebied van ondernemers- en vestigingsklimaat.	In 2023 is de eerste aanzet gedaan voor het proces om te komen tot een opwaardering van het ondernemers- en vestigingsklimaat in het centrum van Brunssum. Ook hebben in Q4 de eerste werksessies plaatsgevonden voor een tweejarig actieplan in de samenwerking met Streetwise.
1.4	Ontwikkeling van het digitaal platform ondernemers.	Samen met de stichting Business in Brunssum is in 2023 het concept uitgewerkt, in lijn met de merkstrategie Ons Brunssum.
1.5	Continueren samenwerking met stichting Streetwise ten behoeve van het aantrekken van nieuw en/of startend ondernemerschap.	De samenwerking met stichting Streetwise is geïntensiveerd en heeft in 2023 geleid tot drie nieuwe winkelconcepten in Brunssum Centrum. Eind 2023 zitten er nog zeven ondernemers in het begeleidingstraject.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Versterken van de regionale economische structuur o.a. op het gebied van retail, bedrijventerreinen en vrije-tijdseconomie.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Uitvoering van het jaarplan Economie en Toerisme Parkstad.	De activiteiten m.b.t. regionaal beleid, lobby en fondsenvorming, platformfunctie, instrumentontwikkeling en monitoring op het gebied van de regionale (vrijetijds) economie zijn via de daarvoor bestemde werkstructuren uitgevoerd.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-31 - Economische ontwikkeling - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
310000 - Salarislst Economische ontwikkeling	165	165	
310001 - Economische Activiteiten	20	20	0
310002 - Economisch beleid	497	413	-84
310005 - Economische samenwerking	50	40	-10
Totaal LASTEN	**732**	**639**	**-94**
RESULTAAT	**732**	**639**	**-94**

Taakveld: Fysieke bedrijfsinfrastructuur (XT-32)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Het ontwikkelen van de Oostflank.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De gemeente neemt meer zelf de regie bij de herstructurering van de Oostflank.	De gemeente heeft als bevoegd gezag regie op de Oostflank en heeft deze versterkt met deelname in de aankoop van Groeve Mourik en de planvoorbereiding van de herontwikkeling. De gemeente heeft daarnaast voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd die op termijn moeten bijdragen aan meer regie op de Oostflank. Voorbeelden hiervan zijn de betrokkenheid van de Oostflank bij de Regiodeal 2.0 en de lopende onderhandelingen met Provincie Limburg en een van de private grondeigenaren ter plaatse over strategische aankopen in het Entreegebied.
1.2	In samenwerking met de provincie Limburg en stadsregio Parkstad komen tot een ontwikkel- en samenwerkingsstrategie voor de groeve Mourik en de provinciale (rest)percelen.	De gemeente stelt momenteel samen met partners in deze aankoop de ontwikkel- en samenwerkingsstrategie op die herontwikkeling mogelijk moet maken. De gemeente is verder in gesprek met Provincie Limburg en een van de private grondeigenaren ter plaatse over het mogelijk maken van een herontwikkeling op de provinciale restpercelen aan de N300. Wij beogen dit project in te dienen voor een subsidiebijdrage uit de Regiodeal 2.0.
1.3	Uitvoering geven aan de gebiedsvisie Oostflank en het ambitiedocument Oostflank.	Met het opstellen van de ontwikkelstrategie Groeve Mourik en overname van de provinciale percelen aan de N300 wordt uitvoering gegeven aan het ambitiedocument. Door uitstel van de aankoop van de Groeve Mourik is nog niet gestart met het opstellen van de gebiedsvisie Oostflank. Deze is gepland voor Q2 2024.

1.4	In de verdere planuitwerking voor de Oostflank invulling geven aan de motie Duurzaamheid Oostflank.	In de planvorming van projecten binnen de Oostflank is duurzaamheid en natuurbehoud een leidend principe. Bij de plannen voor Groeve Mourik wordt rekening gehouden met inpassing van 30ha groen, meervoudig ruimtegebruik (opwek energie en klimaat) en is de aanleg van een zonneweide het terugvalscenario.
1.5	In de planuitwerking onderzoeken welke duurzaamheidsmateregelen mogelijk zijn op het gebied van bijvoorbeeld energie, circulair en klimaatadaptatie.	De Oostflank speelt een hoofdrol bij de invulling van de Brunssumse opgave in het kader van de Regionale Energiestrategie. De defensieterreinen zijn in 2023 voorgedragen voor het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed. De mogelijkheden voor windenergie en voor de plaatsing van zonnepanelen op de grote materieeldepots worden in dat kader onderzocht. Ook elders in het gebied bieden daken, gevels en parkeerterreinen volop kansen voor zonne-energie. Naar slimme combinaties wordt ook vanuit de thema's circulariteit en klimaatadaptatie gezocht, om zodoende schaarse hulpbronnen en ruimte optimaal te benutten.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Het beleid en de projecten binnen het economisch domein worden voortgezet in lijn met de lopende lokale en regionale programma's.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Voortzetten van de gebiedsgerichte aanpak bedrijventerreinen Haefland en Rode Beek.	In verband met de geplande reconstructie van bedrijventerrein Haefland (2025) zijn in 2023 werkzaamheden uitgevoerd ter voorbereiding op de aanleg van een glasvezelnetwerk, een ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten en een knelpuntenanalyse van de bestaande verkeerssituatie. Dit heeft geleid tot een voorkeursvariant voor het ontwerp van het nieuwe bedrijventerrein, die op 30 november tijdens een inloopbijeenkomst met de ondernemers is besproken. We blijven hierover met de gemeente Beekdalen in gesprek en de verwachting is dat we samen aan de slag gaan. Op bedrijventerrein Rode Beek is de aanleg van een bedrijvencomplex voor opslagunits van start gegaan.
2.2	Oplevering bedrijfsverzamelgebouw kavel I en II (1e fase) en uitgifte van kavel III (2e fase) op het bedrijventerrein Houserveld.	De vooroplevering van het bedrijfsverzamelgebouw op kavel I en II heeft plaatsgevonden. De planning voor de uitgifte van kavel III is vooruitgeschoven door prioritering van werkzaamheden.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
320420 - Complex 42 Rode Beek	127	5	-121
320460 - Complex 46 Voormalig BSV terrein	166	19	-147
320740 - Complex 74 Oostflankontwikkelng		2	2
320741 - Werkkapitaal Oostflank	50	52	2
Totaal LASTEN	**342**	**78**	**-265**
BATEN			
320420 - Complex 42 Rode Beek	-127	-2	125
320460 - Complex 46 Voormalig BSV terrein	-166	-33	133
Totaal BATEN	**-292**	**-35**	**258**
RESULTAAT	**50**	**43**	**-7**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
320420 Complex 42 Rode Beek: Ontwikkeling van de gronden heeft nog niet plaatsgevonden, omdat het bestemmingsplan, dat door de gemeente Beekdaelen wordt opgesteld, vertraging heeft opgelopen vanwege een beroepsprocedure bij de Raad van State en bezwaren van het Ministerie van Defensie. We hebben periodiek ambtelijk en bestuurlijk contact met Beekdaelen, in die contacten wordt nadrukkelijk aangegeven dat zij dit positief tegemoet te zien.
320460 Complex 46 Voormalig BSV terrein: Van nog één kavel dient het verkooptraject gestart te worden.

Taakveld: Bedrijfsloket en -regelingen (XT-33)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Goede dienstverlening aan (startende) ondernemers.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Centraliseren van de klantcontactstromen via het gemeentelijk ondernemersloket.	In het kader van het centrumprogramma is geïnventariseerd hoe ondernemers het beste met de gemeente willen schakelen. Een apart ondernemersloket is hierbij niet persé noodzakelijk gebleken. Bestaande structuren met bijvoorbeeld Business in Brunssum en korte (bezette) lijnen via de reguliere kanalen genieten voor eenieder de voorkeur. Op deze manier kan de continuïteit van de dienstverlening beter worden geborgd. Het ondernemersloket (mailbox) wordt vanaf december 2023 niet meer als voorkeurskanaal gepromoot, maar gemeente@brunssum.nl is ook voor ondernemers het communicatiekanaal.
1.2	Uitvoeren van de stimuleringsregeling voor binnenstedelijk ondernemerschap, gevelrenovatie, transformatie en/of bedrijfsverplaatsing.	In 2023 zijn er twee gevelrenovaties gesubsidieerd en zijn er vijf verzoeken geweest voor starterssubsidie. Eén heeft niet geleid tot een definitieve aanvraag, omdat de casus niet voldeed aan de voorwaarden in de regeling. Vier nieuwvestigingen kwamen wel in aanmerking voor subsidie. Deze aanvragen zijn toegekend.
1.3	Doorontwikkeling van het relatiebeheer met ondernemers.	In het kader van de samenwerkingsagenda met de ondernemers hebben in 2023 diverse begeleidingsgesprekken en workshops plaatsgevonden om te komen tot gemeenschappelijke thema's om de samenwerking verder kracht bij te zetten en te werken aan een gemeenschappelijke visie. Deze resultaten zullen in Q1 2024 worden opgeleverd in de vorm van een advies. De samenwerking tussen ondernemers onderling in het kader van het kerstfeest van 2023 is positief gebleken en biedt een solide basis voor verdere samenwerking.
1.4	Stimuleren van startende ondernemers in het Centrumgebied door uitvoering van de bestaande startersregeling.	Door een verbetering van de communicatie/branding en actief accountmanagement zien we een toename in de vraag ontstaan en vaak biedt de regeling voldoende meerwaarde om een ondernemer over de streep te trekken.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Het bestaansrecht van de markt verzekeren door deze voorzieningen voldoende te faciliteren.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
2.1	Uitwerken op welke wijze de markt in de toekomst dient te worden gefaciliteerd.	Gelet op de unaniem aangenomen motie 'Marktgelden afschaffen inschrijfgelden voor kermissen' zijn in 2023 geen marktgelden geïnd. De vrijstelling van marktgelden heeft geleid tot 3 nieuwe standhouders en een toename van interesse vanuit incidentele standhouders.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-33 - Bedrijfsloket en -regelingen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
330000 - Salarislasten Bedrijfsloket en -rege	25	33	8
330001 - Markten	19	5	-14
Totaal LASTEN	**44**	**38**	**-7**
BATEN			
330001 - Markten	-13	-1	11
Totaal BATEN	**-13**	**-1**	**11**
RESULTAAT	**32**	**37**	**5**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
330001 Markten: In 2023 zijn geen kosten in rekening gebracht van exploitanten om deelname aan de markt te stimuleren. De gederfde inkomsten worden gedekt uit de reserve crisis- en herstelfonds.

Taakveld: Economische promotie (XT-34)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Doorontwikkelen van het recreatief aanbod, de woon- en vrijetijd voorzieningen voor inwoners, bezoekers en ondernemers.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	
1.1	Uitwerken op welke wijze de kermis in de toekomst gefaciliteerd wordt/blijft.	De organisatie van voor- en najaarskermis is verricht samen met een kermisexploitant. Er zijn aantrekkelijke attracties toegevoegd en bezoekers waarderen de centrale toegang van het terrein.
1.2	Opstellen van integrale visie voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van onze gemeente.	Vanwege prioritering van werkzaamheden hebben deze werkzaamheden in 2023 niet plaatsgevonden.
1.3	Een aanpak ontwikkelen voor het in de markt zetten van Brunssum als toeristisch-recreatieve trekpleister, in samenwerking met Visit Zuid Limburg.	In 2023 is de toeristische website (https://www.bezoek-brunssum.nl/) vernieuwd in samenwerking met Visit Zuid-Limburg. Eind 2023 zijn er voorbereidingen getroffen voor een marketingcampagne die gericht is op enkele sterke clusters binnen de Brunssumse vrijetijdseconomie, hierbij moet gedacht worden aan het ontwikkelen van bezinningstoerisme in en rondom het Clemensdomein, nieuw beeldmateriaal ten behoeve van de campagne en een hernieuwde uitgave van de plattegrond van het Schutterspark. De regionale Data-Hub Limburg is in voorbereiding.
1.4	Concretiseren en uitvoeren van Intentieovereenkomst met Joint Force Command Headquarters (JFC HQ).	Ter promotie van sociale en culturele events in Brunssum draagt de gemeente periodiek informatie aan voor de nieuwbrief van JFC HQ). Er is onderzoek uitgevoerd naar de “klantreis” van militair personeel uitgevoerd wat beter inzicht heeft opgeleverd in de behoeften van de internationals i.h.k.v. hun verblijf in Brunssum. Dit helpt keuzes te maken wat we binnen het centrumgebied (en daarbuiten) gaan organiseren om hun verblijf in Brunssum aantrekkelijker te maken.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-34 - Economische promotie - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
340000 - Salarislasten Economische promotie	148	141	-7
340002 - Kermis	74	84	10
340003 - Vrijetijdseconomie (VTE)		1	1
Totaal LASTEN	**222**	**226**	**4**
BATEN			
340001 - Baten Toeristenbelasting	-172	-165	6
340002 - Kermis	-31	-10	22
Totaal BATEN	**-203**	**-175**	**28**
RESULTAAT	**19**	**51**	**32**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
340002 Kermis: In 2023 is flink geïnvesteerd om de kermis tot een succes te maken. Zo heeft extra promotie plaatsgevonden en zijn geen standgelden geïnd. Ook de kosten van beveiliging zijn gestegen.

PROGRAMMA 11 VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

TERUGBLIK

Het jaar 2023 stond in het teken van toewerken naar de in werking treding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2024. De reeds ingezette implementatie is in 2023 verder vormgegeven door het nemen van een aantal formele besluiten, het aanpassen van werkprocessen (inclusief daarbij behorende werkdocumenten en cursustrajecten) en het opstarten van het proces om te komen tot een nieuwe omgevingsvisie die de aankomende jaren verder wordt uitgewerkt en de basis vormt voor de transitie van het tijdelijke omgevingsplan (welke plan gevormd wordt door bestaande bestemmingsplannen en beheersverordeningen) naar een definitief omgevingsplan.

In het laatste kwartaal is vaart gemaakt met de lopende planologische trajecten, zoals bestemmingsplannen en uitgebreide procedures ten behoeve van diverse publieke en private ontwikkelingen en paraplubestemmingsplannen voor relevante thema's (kamerbewoning, parkeren en plancapaciteit retail).

In 2023 zijn verder de regionale woonvisie Parkstad Limburg en lokale woonvisie gemeente Brunssum 2023-2028 vastgesteld. Met de Minister voor Volkshuisvesting & Ruimtelijk Ordening (VRO), de Provincie Limburg, de Limburgse Gemeenten, Waterschap en de Limburgse Woningcorporaties is de Woondeal Limburg gesloten. Meerdere subsidies konden worden verworven om de nieuwbouw van woningen in Brunssum te versnellen en de bestaande woningvoorraad te transformeren.

Tenslotte zijn met name in het centrum van Brunssum flinke stappen gezet om te komen tot herontwikkeling van de locaties Raadhuisstraat, Entree Dorpstraat, Lindehof, Victoriapark en Kloosterstraat.

Taakveld: Ruimtelijke ordening (XT-81)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Invoeren van geplande Omgevingswet op grond van het vastgestelde implementatieplan en ambitiedocument (indien de wet van kracht wordt).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De gemeente Brunssum voldoet qua regels en werkwijze bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet aan de (implementatie) eisen die ingevolge deze wet en bijbehorende regelgeving zijn gesteld.	Door de raad is voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet het participatiebeleid bij aanvragen, het bindend adviesrecht bij afwijkingsprocedures en de verordening voor nadeelcompensatie vastgesteld.
1.2	Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor het ontwikkelen van een omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan.	In 2023 is gestart met het proces om te komen tot een integrale omgevingsvisie. De strategische visie voor Brunssum wordt hierin geïntegreerd. Het plan van aanpak is opgeleverd in juni 2023 en de analysefase is opgestart. Oplevering van de omgevingsvisie staat gepland in Q1 2025. Er is in 2023 nog geen plan van aanpak (transitievoorstel) opgesteld voor de transitie van tijdelijk omgevingsplan naar definitief omgevingsplan (uiterlijk op 1 januari 2032), omdat de technische infrastructuur voor het maken van een omgevingsplan nog niet afdoende was en

		mede daardoor de inwerkingtreding van de Omgevingswet even op losse schroeven heeft gestaan. Het opstellen van een transitieplan is derhalve doorgeschoven naar 2024.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Implementatie van de Wet kwaliteitsborging van het bouwproces (Wkb).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	De organisatie inrichten op veranderde gemeentelijke rol van vergunningverlener bouwen (van beoordelaar naar procesbewaker).	Nadat de invoering van de Wkb meerdere keren was uitgesteld, werd duidelijk dat de Wkb, samen met de Omgevingswet, op 1 januari 2024 in werking zou treden. De Wkb zal gefaseerd ingevoerd worden. Eind 2023 is besloten dat de Wkb vooralsnog alleen voor nieuwbouw van bouwwerken die vallen onder Gevolgklasse 1 in werking treedt. Na een eerste evaluatie medio 2024 volgt verbouw mogelijk per 1 januari 2025. Intern zijn werkprocessen en computersystemen ingericht aan de nieuwe situatie.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Het adviseren over en beoordelen van ruimtelijke initiatieven vanuit de samenleving (burgers, bedrijven, ontwikkelaars).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Adequaat en binnen de daarvoor geldende termijnen integraal adviseren.	Integrale advisering bij (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen is een permanent punt van aandacht. De invoering van de Omgevingswet heeft hierbij als katalysator gediend. Veel aandacht is besteed aan het verbeteren van het vooroverleg met initiatiefnemers en in- en externe adviseurs. Zo wordt er vanaf 2024 bij de grotere initiatieven gewerkt met een ‘regietafel’ en een ‘omgevingstafel’. Een regisseur bewaakt het totale proces.
3.2	Het opstellen van een Nota kostenverhaal.	Er is een concept Nota kostenverhaal gemaakt en gelet op de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet aanvullend een concept-model voor een anterieure overeenkomst gemaakt.
3.3	Eventuele planschadeverzoeken worden adequaat binnen een redelijke termijn afgehandeld.	In 2023 zijn geen nieuwe planschadeverzoeken ingediend.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-81 - Ruimtelijke ordening - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
810000 - Salarislasten Ruimtelijke ordening	645	645	
810001 - Bestemmingsplannen	105	80	-25
810002 - Planschade- en kostenverhaal		4	4
810003 - Ruimtelijke kwaliteitszorg	18	19	1
810005 - Omgevingswet	275	290	15
Totaal LASTEN	**1.042**	**1.038**	**-5**
RESULTAAT	**1.042**	**1.038**	**-5**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
810001 Bestemmingsplannen: in afwachting van het opstellen van de natuurvisie is het tot stand komen van het bestemmingsplan Schutterspark vertraagd. Daarom is minder uitgegeven op dit product.

Taakveld: Grondexpl.(niet-bedr.terreinen) (XT-82)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Daadkrachtig uitvoeren van het centrumplan.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Uitvoering geven aan de deelprojecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma Centrum 2020-2026 (o.a. gebiedsontwikkeling Victoriapark).	In maart 2023 is een gewijzigd ontwikkelprogramma inclusief bijbehorende grondexploitatie (GREX) voor Victoriapark door de raad aangenomen. Op basis hiervan is het bestemmingsplan 'Victoriapark' opgesteld en in december 2023 heeft de raad het bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is overeenstemming bereikt over de verwerving van relevante percelen ten behoeve van stap twee van de ontwikkeling. De werkelijke aankoop vindt plaats in 2024. Overige (woning-)bouwlocaties worden separaat bij punt 3 van dit programma genoemd. Er is onverwacht een subsidie ontvangen van EUR 300.000,- (DU bevolkingsdaling SPUK restant 2022 middelen). Deze wordt bij de komende GREX-actualisatie verwerkt.
1.2	Kwaliteitsverbetering van het vastgoed in het centrum.	Een particulier pandeigenaar in de Kerkstraat heeft gebruik gemaakt van de gevelrenovatiesubsidie.
1.3	Werken aan het doel 'Internationalisering' vanuit de Centrumvisie-aanpak.	Voor de internationals is het belangrijk te werken aan voldoende woonruimte. Hier dragen de woningbouwontwikkelingen binnen het centrum aan bij. De organisatie van activiteiten die in het centrum 'ontmoeten' stimuleren, zoals de uitgevoerde activiteiten rondom Moederdag en Kerst dragen bij aan mogelijkheden om te 'Ontmoeten'. Gemeente draagt kopij aan voor de interne JFC-HQ-nieuwbrief ter promotie van sociale en culturele events in Brunssum. De organisatie van het 'Welkom in Brunssum ontbijt' voor nieuwe militairen en hun aanhang is helaas afgeblazen door de lage opkomst. Zoals ook vermeld in programma 10 is een onderzoek naar Klantreis militair uitgevoerd, op basis waarvan er nu beter inzicht is in behoeften van de internationals i.h.k.v. hun verblijf in Brunssum. Dit helpt keuzes te maken wat we binnen het centrumgebied (en daarbuiten) gaan faciliteren/promoten om hun verblijft in Brunssum aantrekkelijker te maken.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Uitvoering geven aan de nota grondbeleid.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Actualiseren van de nota grondbeleid.	De Nota Grondbeleid is geactualiseerd en in de Raadsvergadering van 12 december 2023 vastgesteld.

		In deze nota zijn de beleidskaders en spelregels vastgelegd voor de wijze waarop de gemeente het instrument grondbeleid wil inzetten om de beleidsdoelen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie/werkgelegenheid en andere beleidsterreinen te realiseren. Het grondbeleid voert een situationeel grondbeleid, waarbij per locatie wordt bekeken of een actief dan wel een faciliterend grondbeleid wordt toegepast of een mengvorm daarvan. Hiervoor zal voor elke nieuwe ontwikkeling een uitvoeringsstrategie, zoals bedoeld in de Omgevingswet, worden opgesteld. Het grondprijsbeleid en vaststellen is beter afgestemd op de rol en taakverdeling tussen college en raad, dat wil zeggen de raad stelt kaders op (marktconformiteit en methodiek), waarbinnen het college jaarlijks de grondprijsbrief vaststelt.
2.2	Het actualiseren van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG).	De actualisatie van het MPG heeft plaatsgevonden en is in de Raadsvergadering van 11 juli 2023 vastgesteld. Met de komst van een vaste planeconoom gaan we bekijken op welke wijze we de gemeenteraad periodiek mee kunnen nemen in de stand van zaken van het MPG.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	Uitgifte van grond en het verder ontwikkelen van diverse (woningbouw) locaties binnen de gestelde (financiële) kaders.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Nog niet in exploitatie genomen bouwgronden in Brunssum zo snel mogelijk in exploitatie brengen.	Alle bouwgronden zijn in exploitatie genomen, met uitzondering van de GTD-locatie. Voor de GTD-locatie is de aanbestedingsprocedure gestart om te komen tot de selectie van een ontwikkelaar.
3.2	Ontwikkeling locatie Raadhuisstraat / Entree Dorpstraat.	Op de locatie Raadhuisstraat zijn 52 woningen voorzien waarvan 22 grondgebonden levensloopbestendige woningen en 30 gestapelde woningen in het middenhuur segment. Op 12 juni 2023 is een nieuw bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld en is het bestemmingsplan inmiddels vigerend. De inrichting van de openbare ruimte is civieltechnisch door de gemeente aanbesteed. Wonen Limburg Accent heeft de aanbesteding van de bouw ook afgerond. In december 2023 is de omgevingsvergunning aangevraagd en procedureel in behandeling genomen. Het bouwrijp maken is voorzien in het Q1 en Q2 2024. De start van de bouw is voorzien in Q2 en Q3 2024. Op de locatie Entree Dorpstraat worden 39 gestapelde sociale woningen gerealiseerd. Op 12 juni 2023 is een nieuw bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de locatie Entree Dorpstraat is per 18 augus-

		tus 2023 sprake van een onherroepelijk bestemmingsplan. De inrichting van de openbare ruimte is civieltechnisch eind 2023 door de gemeente aanbesteed. Afweging binnen Wonen Limburg is nog de wijze van bouwen, namelijk traditioneel of houtbouw. De aanvraag omgevingsvergunning is voorzien in Q2 2024. Het bouwrijp maken is voorzien in Q1 2024 en start bouw in Q2/Q3 2024 (e.e.a. onder voorbehoud besluitvorming Wonen Limburg m.b.t. mogelijke houtbouw). Voor beide woningbouw-ontwikkelprojecten is eind 2023 een subsidie StartBouwImpuls (SBI) toegekend.
3.3	Ontwikkeling Hof van Oeloven.	Ter plaatse van de voormalige bakkerij Erkens worden 20 bouwkavels uitgegeven ten behoeve van de realisering van woningen voor particuliere zelfbouw (koop). Het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling is in 2020 vastgesteld, dit plan is eind 2021 onherroepelijk geworden. Het bouwrijp maken is door gemeente uitgevoerd eind 2022 / Q1 2023. Eind 2023 is van 13 bouwkavels de akte van levering gepasseerd. Eén bouwkavel is nog in vrije verkoop. Twee woningen zijn reeds gereed en op een aantal kavels is men gestart met de bouw.
3.4	Ontwikkeling Lindeplein.	Ter plaatse van de voormalige Brikke Oave wordt een appartementencomplex gerealiseerd met maximaal 43 woningen en circa 320 m^2 commerciële ruimte (Lindehof). Eind 2023 is het ontwerp bestemmingsplan 'Lindehof' ten behoeve van deze ontwikkeling in procedure gebracht.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-82 - Grondexpl.(niet-bedr.terreinen) - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
820000 - Salarislasten Grondexpl. niet/bedr.	164	164	
820001 - Exploitatie Erfpacht gronden	3		-3
820002 - Dorpstraat 3		0	0
820008 - Dorpstraat 27	1		-1
820009 - Algemene Kosten Grondexploitatie	244	562	318
820040 - Masterplan Centrum Alg.Kosten		8	8
820041 - Entree Dorpstraat MP Centr	24	-215	-239
820042 - Kloosterstraat Masterplan Centrum	211	98	-113
820043 - Raadhuisstraat Masterplan Centrum	188	288	100
820051 - Victoriapark Masterplan Centrum	2.023	1.351	-672
820052 - Het Ei fase Transformatie Kerkstr Nr		112	112
820053 - Het Ei Transformatie Kerkstr Zuid		212	212
820060 - Kerkeveld MP Centrum	1	4	3
820080 - Lindeplein MP Centrum	158	167	9
820640 - Complex 64 Oeloven	1.929	1.224	-706
820650 - Complex 65 Haansberg	38	37	-1
820730 - Masterplan Treebeek	339	43	-296
820731 - Masterplan Treebeek Infra		15	15
820732 - MaatschappelijkeVoorziening Treebeek	166	192	26
Totaal LASTEN	**5.490**	**4.263**	**-1.226**
BATEN			
820001 - Exploitatie Erfpacht gronden	-3	-1	2
820002 - Dorpstraat 3	-1	-0	1
820003 - Eindstraat 6	-1	-1	-0
820004 - Eindstraat 8	-2	-3	-1
820005 - Eindstraat 2	-1	-2	-0
820006 - Eindstraat 10	-1	-1	-0
820008 - Dorpstraat 27	-1		1
820009 - Algemene Kosten Grondexploitatie	-111	-172	-61
820040 - Masterplan Centrum Alg.Kosten		-0	-0
820041 - Entree Dorpstraat MP Centr	-24	-8	16
820042 - Kloosterstraat Masterplan Centrum	-211	-96	115
820043 - Raadhuisstraat Masterplan Centrum	-188	-87	101
820051 - Victoriapark Masterplan Centrum	-2.023	-632	1.392
820052 - Het Ei fase Transformatie Kerkstr Nr		-112	-112
820053 - Het Ei Transformatie Kerkstr Zuid		-212	-212
820060 - Kerkeveld MP Centrum	-1	-1	
820080 - Lindeplein MP Centrum	-158	-128	30
820640 - Complex 64 Oeloven	-1.929	-1.203	726
820650 - Complex 65 Haansberg	-38	-23	15
820730 - Masterplan Treebeek	-339	-35	304
820731 - Masterplan Treebeek Infra		-15	-15
820732 - MaatschappelijkeVoorziening Treebeek	-99	-88	11
Totaal BATEN	**-5.133**	**-2.821**	**2.311**
RESULTAAT	**357**	**1.442**	**1.085**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
820041 Entree Dorpstraat MP Centr: Dankzij de toekende SBI subsidie en een gunstige aanbesteding openbare ruimte ontstaat een voordeel voor de gemeente, waardoor de verliesvoorziening afgeraamd kan worden.
820042 Kloosterstraat Masterplan Centrum: In 2023 zijn minder ambtelijke uren toegerekend dan gepland.
820043 Raadshuisstraat Masterplan Centrum: In 2023 heeft de aanbesteding van het bouw- en woonrijp maken plaatsgevonden. De aanbesteding is hoger dan geraamd. Daartegenover staat de toekenning van de startbouwimpulssubsidie. Per saldo moet de verliesvoorziening worden verhoogd. 820051 – 820053 Victoriapark Masterplan Centrum, Het Ei fase Transformatie Kerkstr Nr en Het Ei Transformatie Kerkstr Zuid: Naar aanleiding van geactualiseerde taxatierapporten en schadeloosstellingsadviezen is geconstateerd dat het geraamde bedrag voor minnelijke verwerving te laag is, waardoor een extra storting in de voorziening heeft plaatsgevonden. 820640 Complex 64 Oeloven: Per 1 januari 2024 waren 8 van de 20 kavels niet verkocht. Hierdoor lagere opbrengsten en lagere kosten. 820730 Masterplan Treebeek: De aanpassing aan de Wijenweg/Schildstraat heeft nog niet plaatsgevonden. Bij de volgende actualisatie wordt beoordeeld of uitvoering nog gewenst is.

Taakveld: Wonen en bouwen (XT-83)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	De realisatie van de herstructureringsopgaven, de lokale stadsdeelvisies en het vlottrekken van de woningmarkt.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	In de wijk Schuttersveld de komende jaren werken aan de kwaliteitsverbetering/verduurzaming van woningen, particulieren en VVE, in de voormalige Mijnkolonie (Volkshuisvestingsfonds).	Conform de aanpak van het Volkshuisvestingsfonds is er gewerkt aan de voorbereiding voor het optuigen van een subsidieregeling. Onze samenwerkingspartner heeft al de eerste stappen ondernomen om particuliere woningen te verwerven.
1.2	In de buurt Lemmender de komende jaren werken aan de kwaliteitsverbetering/verduurzaming van woningen, particulieren en VVE (Volkshuisvestingsfonds).	De VVE het Bentjen is ondersteund om te komen tot een investeringsbeslissing. De wijk is opgenomen als prioritaire wijk Transitievisie Warmte waardoor de aanpak wordt verbreed.
1.3	Plannen voorbereiden om te komen tot vervangende nieuwbouw portieketageflats Muziekbuurt en invulling voormalige GTD-locatie.	Plannen voor de vervangende nieuwbouw Muziekbuurt worden door initiatiefnemers voorbereid (zie ook onder 1.7). In 2023 heeft omgevingsparticipatie voor de invulling van de GTD locatie met woningbouw plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen van het plan. Daarna is de aanbestedingsprocedure gestart om te komen tot de selectie van een ontwikkelaar. Deze procedure wordt in 2024 afgerond.
1.4	De mogelijkheden worden verder onderzocht om te komen tot een transformatie van het voormalig schoolgebouw aan de Wieënweg naar een woonbestemming.	De herbestemming van de voormalige St. Jozefschool heeft betrekking op 7 zorgwoningen en 6 mantelzorgwoningen. De oorspronkelijke opzet is aangepast naar aanleiding van diverse inloop- en informatiebijeenkomsten. Binnen de corporatie loopt een strategische heroverweging waardoor alle projecten die in voorbereiding zijn on hold staan. Begin 2024 hebben bestuurlijke overleggen plaatsgevonden en is afgesproken dat we er als partijen naar streven om de procedure in 2024 af te ronden.
1.5	Plannen voor de realisatie van een beweegtuin in het Emmapark zullen in combinatie en Point Of Interest (IBA) in uitvoering zijn genomen.	De plannen zijn inmiddels in uitvoering.
1.6	Opstellen ontwikkelingsplan voor ‘de Kop van Treebeek’ (omgeving Horizonstraat/Komeetstraat).	Voor de Kop van Treebeek zijn in 2023: - Het ontwerpbestemmingsplan Horizonstraat e.o. in procedure gebracht dat ziet op de realisatie van 32 woningen op het voormalige Emmashoes-terrein; - De vergunningaanvraag voor de transformatie van Horizonstraat 75 tot 30 wooneenheden ingediend. Deze aanvraag is in het eerste kwartaal van 2024 vergund; - De vergunningaanvraag voor de transformatie van de Rozenkranskerk/nieuwbouw ter hoogte van het Chalet ingediend. De aanvraag ziet op de realisatie van 39 aanleunwoningen en 40 zorgwoningen. De vergunningprocedure zal in 2024 worden afgerond.

1.7	Voortzetten van de transitie Rumpenerstraat.	In april 2023 heeft het College de startnotitie Rumpenerstraat en Componistenwijk vastgesteld en met de raad gedeeld. Op basis hiervan zijn in Q3 en Q4 de eerste strategische aankopen in het plangebied verricht. Parallel daaraan is een proces opgestart om in samenwerking met diverse partijen (o.a. Parkstad, LIDL, Weller, CB5) te komen tot een gebiedsvisie en een globale grondexploitatie. In het kader van de financiële haalbaarheid is een aanvraag voor subsidie gehonoreerd uit het Volkshuisvestingsfonds (ca. 2.6 mln.) en de Regiodeal (ca. 225K). Tevens is een subsidie aanvraag voor de beoogde sloop/nieuwbouw van de Bristollocatie uit de Start Bouw Impuls aan de Rumpenerstraat 6-8 gehonoreerd met een bedrag van 100K. Nadat de raad voor dit project medio 2023 een Verklaring van Geen Bedenkingen (VVGB) heeft afgegeven, is de concept omgevingsvergunning voor dit project eind december gepubliceerd en ter inzage gelegd. De bewoners van het gebied Bodemplein/Prins Hendriklaan e.o. zijn in 2 informatiebijeenkomsten geïnformeerd over het verkeerskundig ontwerp voor de reconstructie van het Bodemplein. Weller en RO-groep hebben eveneens omwonenden van de Componistenbuurt geïnformeerd over de plannen voor de herontwikkeling van die wijk middels circa 80 nieuwe grondgebonden en gestapelde levensloopbestendige woningen in de sociale en middeldure huursector. Buiten de grenzen van het plangebied van de gebiedsaanpak worden goede particuliere initiatieven in de Rumpenerstraat gefaciliteerd c.q. gesubsidieerd vanuit het project Stratenaanpak en vindt ook gericht toezicht plaats door het team VTH.
1.8	Voorstel ontwikkelen hoe nog meer de transformatie van winkels naar woningen te stimuleren.	Vanuit het project Stratenaanpak zijn 2 initiatieven gehonoreerd met een subsidie uit de Regiodeal. Enkele andere initiatieven bevinden zich in de voorbereidingsfase.
1.9	Voorstel maken hoe de verdere ontwikkeling van wijken en buurten op basis van de geldende stadsdeelvisies ter hand kan worden genomen	Voor de stadsdelen is in het verleden gewerkt met zogenaamde stadsdeelvisies. Dat instrument gaf partijen en burgers de mogelijkheid actief te volgen welke ontwikkelingen er speelden en hoe deze werden opgepakt. Met name voor Oost en Noord geldt dat de opgave die in deze delen van de stad speelt complex en verweven is. De intergenerationele problematiek van die wijken is niet meer op te lossen langs de reguliere werkwijze van organisaties. Het vraagt om een ander handelingsperspectief en een andere aanpak. Vandaar ook dat het college heeft besloten voor deze twee wijken een programmamanager aan te stellen. Zij zal zich in 2024 concentreren op het ophalen van de opgave en het bouwen van een programma, samen met bewoners en partnerorganisaties. De huidige gebiedsvisie voor Oost, die met name op uitvoerend niveau is geformuleerd, is hierin een belangrijke

		bouwsteen. In 2024 maken we een vergelijkbare gebiedsvisie voor Noord.
1.10	Oude ziekenhuislocatie: onderzoeken of naast de zorgcomponent ook reguliere woningbouw op een deel van de locatie kan worden toegelaten	In 2023 is richting ontwikkelaar de bereidheid uitgesproken om een positieve grondhouding aan te nemen ten aanzien een verruiming van de mogelijkheden voor woningbouw, onder een aantal voorwaarden ook met het oog op de aangenomen motie van de gemeenteraad. Deze voorwaarden hadden onder meer betrekking op de passendheid van de (resterende) zorgvoorzieningen bij de in voorbereiding zijnde Regionale Woonzorgvisie, omgevingsparticipatie en de vereiste instemming van de gemeenteraad. De ontwikkelaar is gestart met nader onderzoek naar deze gewijzigde invulling. In de loop van 2024 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan.

	Doel: Wat wilden we bereiken
2	Implementatie van de nieuwe regionale en lokale woonvisie.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Regionale en lokale prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties op het gebied van beschikbaarheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, wonen en zorg en evt. andere nog toe te voegen thema's.	De besluitvorming rond de lokale prestatieafspraken kon ultimo 2023 nog niet worden afgerond. Ondertekening zal in januari 2024 plaats vinden.
2.2	Een geactualiseerde regionale en lokale woningbouwprogrammering.	De woningprogrammering wordt jaarlijks geactualiseerd in de Plan Capaciteits Monitor Limburg.
2.3	Geactualiseerde transformatie opgave regionale en lokale herstructureringsvisie.	De envelop transformatieopgave is in 2023 geactualiseerd voor de periode 2022-2025 met een doorkijk naar 2030, gebruik makende van de meest actuele gegevens ten aanzien van de woningvoorraad, leegstand en Huishoudensprognoses.
2.4	Sturen op de woningmarkt d.m.v. een nieuwe (regionale) urgentieregeling voor de woningtoewijzing sociale sector en op goed verhuurderschap.	De (nog niet in werking getreden) Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting verplicht tot een urgentieregeling voor aangewezen aandachtsgroepen. De Wet Goed Verhuurderschap is op 1 juli 2023 in werking getreden.
2.5	Subsidieverwerving t.b.v. de taakstelling transformatie woningvoorraad.(o.a. Regiodeal, Kwaliteitskader Limburgse Centra, Volkshuisvestingsfonds).	Vanuit de Regiodeal Parkstad Limburg II en het Volkshuisvestingsfonds 2.0 konden middelen worden verworven voor het Project Rumpenerstraat (resp. € 225.000.- en € 2.6 mln.). In het kader van de Start Bouw Impuls voor de Projecten Emma, Raadhuisstraat, entree Dorpstraat en Rumpenerstraat (Bristol) werden middelen verworden (€ 1.341.592). De 5e tranche WoningBouwImpuls leverde een rijksbijdrage op van € 420.988.- (Victoriapark).

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	Een duurzaam, veilige en efficiënt ruimtegebruik van de fysieke leefomgeving waarborgen en daarmee een bijdrage leveren aan de kwaliteit van wonen, werken en recreëren in Brunssum.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
3.1	Het in stand houden van de bijzondere karakteristieken van het gebied dat is aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht.	Door toetsing aan de door de Raad vastgestelde welstandscriteria bij aanvragen omgevingsvergunning en aansluitend ook bij het toezicht op de uitvoering van de vergunde werkzaamheden is de bijzondere kwaliteit in dit gebied bewaakt.
3.2	Vergunningen verlenen en toezicht houden op grond van de Omgevingswet (voorheen Wabo).	Door een gestructureerd proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitvoering gegeven aan deze wettelijke taken.
3.3	Ten behoeve van het toezicht uitbreidingen van het vast/ mobiel cameratoezicht.	In 2023 zijn er - naast de 4 vaste locaties - op 2 plekken mobiele camera’s ingezet. In 2024 wordt het cameratoezicht van de afgelopen jaren geëvalueerd en zullen wij keuzes aan de Raad voorstellen hoe we ons toekomstig camerabeleid gestalte willen geven.
3.4	Het opstellen van een beleidsnota omtrent het aanbrengen van airco's en warmtepompen.	Doordat de invoering van de Omgevingswet meerdere keren is uitgesteld, wordt deze beleidsnota in 2024 opgesteld.
3.5	Het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Wabo vergunningverlening Wabo 2023 op basis van het vigerende Meerjarenbeleidsplan.	Eind december 2022 is het Wabo-Uitvoeringsprogramma 2022, gezien de onzekerheid over de invoering van de Omgevingswet, in eerste instantie verlengd tot 1 juli 2023 en daarna wederom verlengd tot 31 december 2023. Dit Uitvoeringsprogramma 2023 is in januari 2023 ter kennisname aan Raad en provincie, als Interbestuurlijk Toezichthouder (IBT) doorgezonden.
3.6	Het evalueren van het Uitvoeringsprogramma Wabo-vergunningverlening 2022.	Eind december 2022 is de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Wabo 2022 uitgevoerd en in januari 2023 ter kennisname doorgezonden aan de Raad en het IBT.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-83 - Wonen en bouwen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
830000 - Salarislasten Wonen en bouwen	874	874	
830001 - Monumenten/archeologie	5	5	0
830002 - Volkshuisvesting algemeen	4	12	8
830010 - Leges omgevingsvergunning		64	64
830012 - Omg. verg.Bouw/sloop Brandveiligheid	36	32	-4
830020 - Toezicht en Handhaving	87	29	-58
830030 - Info. Man. Applicatiebeheer vastgoed	165	168	2
830042 - Brs Nrd Uitvoeringskosten Gemeente	100	73	-27
830101 - Leefbare wijken			
830102 - Wijkgericht werken			
Totaal LASTEN	**1.271**	**1.256**	**-15**
BATEN			
830002 - Volkshuisvesting algemeen	-7	-7	0
830010 - Leges omgevingsvergunning	-499	-996	-497
830020 - Toezicht en Handhaving	-2	-0	1
830030 - Info. Man. Applicatiebeheer vastgoed		-3	-3
Totaal BATEN	**-508**	**-1.006**	**-499**
RESULTAAT	**763**	**250**	**-514**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
830020 Toezicht en Handhaving: In 2023 is de inzet van een gehuurde mobiele camera niet vaker dan twee keer noodzakelijk en passend geweest.
830042 Brs Nrd Uitvoeringskosten Gemeente: Vertraging in de planvorming van externe partners waar-door minder is uitgegeven.
830010 Leges omgevingsvergunning: Door de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is eind 2023 hard gewerkt om diverse projecten onder het oude regime in procedure te brengen, dit geneert leges. Daarnaast zijn in de laatste maand van 2023 meer omgevingsvergunningen aangevraagd waaronder een omvangrijk project.

PROGRAMMA 12 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

TERUGBLIK

De huidige samenleving vraagt om een andere, meer flexibele en klantgerichte opstelling van onze organisatie naar de buitenwereld. In 2023 hebben we enkele belangrijke stappen gezet In de omslag van sectoraal naar integraal werken en naar opgaven- en gebiedsgericht werken. Inmiddels beschikt de gemeente over eigen programmamanagers en projectcontrollers en wordt bijvoorbeeld het integrale programma Brunssum Noord/Oost in de steigers gezet.
In 2023 hebben we een financieel gezond beleid gevoerd en mede daardoor is onze gemeente nog steeds financieel gezond. Keuzes die we maken zijn erop gericht om dit zo te houden.
We zijn in 2023 bezig geweest met heel veel plannen en (gebieds)ontwikkelingen. Er zijn meters gemaakt! Waarbij weer diverse subsidiemogelijkheden vanuit Rijk/ Provincie/ Parkstad-regio zijn benut. In 2023 hebben we gestreefd naar het zo laag mogelijk houden van de lasten voor burgers en ondernemers. Gezien de gestegen kosten en prijzen zijn lasten wel noodgedwongen gestegen, maar we hebben de stijging weten te beperken.

Taakveld: Mutaties reserves (XT-010)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Een financieel gezond beleid en zorgen voor een structureel sluitende begroting.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	De gemeente Brunssum valt in 2023 onder repressief toezicht vanuit de provincie.	Ook in 2023 viel de gemeente weer onder repressief toezicht van de provincie.
1.2	Voor de Jaarstukken 2022 een goedkeurende accountantsverklaring verkrijgen.	De goedkeurende accountantsverklaring van de accountant over 2022 is verkregen.
1.3	We begroten realistisch en dekken structurele uitgaven met structurele middelen.	Volgens de beoordeling van de provincie, als toezichthouder van de gemeente, begroten we realistisch en dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten.
1.4	De gemeente behoudt een solide reservepositie.	De ratio weerstandsvermogen geeft de status van de reservepositie weer. De waardering die hoort bij ons ratiocijfer is uitstekend. Zie hiervoor paragraaf 2 bij het onderdeel verloop weerstandsvermogen.
1.5	Er wordt ingezet op het actief zoeken naar subsidiemogelijkheden en het doen van slimme investeringen.	Een nieuwe regiodeal, het volkshuisvestingsfonds 2.0 zijn enkele subsidies die we in 2023 aangeboord hebben.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Een efficiënt werkende financiële administratie.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Van de binnenkomende facturen wordt 90% binnen de betaaltermijn van 30 dagen betaald.	In 2023 werd 83% van de facturen waarvoor de prestatie geleverd is, binnen 30 dagen betaald.

	Doel: Wat wilden we bereiken
3	Een Planning & Control cyclus op basis waarvan de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende rol optimaal kan vervullen.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
3.1	De Jaarstukken, 1e en 2e bestuursrapportage, voorjaarsbrief en begroting zijn tijdig klaar en bevatten de benodigde sturingsinformatie.	Alle P & C documenten waren op tijd klaar en bevatten de benodigde sturingsinformatie.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-010 - Mutaties en reserves - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
Totaal LASTEN	**2.780**	**3.131**	**351**
Totaal BATEN	**-9.462**	**-9.625**	**-163**
RESULTAAT	**-6.682**	**-6.494**	**187**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
De werkelijke lasten zijn voornamelijk hoger door de stortingen die plaats hebben gevonden in de reserves MOP-Wegen (€ 148.000,-) en Openbare Verlichting (€ 183.000,-) en een hogere storting (€ 27.000, -) in de reserve decentralisatie onderwijs. De hogere baten zijn met name een gevolg van de niet geraamde onttrekkingen uit de reserve Crisis- en herstelfonds (€ 104.000,-) en reserve Proeftuin Aardgasvrije wijk (€ 78.000,-).

Taakveld: Beheer overige gebouwen en gronden (XT-03)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Als beleidsmatige basis voor het gebouwenbeheer hanteren we het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) hetgeen zal aanhaken aan het in 2022 geactualiseerde Accommodatiebeleid.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen vindt plaats conform het vigerend Accommodatiebeleid en het nog op te stellen Vastgoedbeleid.	Het onderhoud is volgens de opgave MJOP uitgevoerd, afwijkingen zijn aangegeven in de bestuursrapportages.
1.2	We stellen Vastgoedbeleid op, waarbij ook rekening gehouden wordt met het thema duurzaamheid en reductie van energiegebruik	De voorbereidingen voor het opstellen van vastgoedbeleid zijn in 2023 begonnen. Gezien de marktontwikkelingen (o.a. exorbitante verhoging energielasten) zien we de noodzaak om tegelijk het accommodatiebeleid te actualiseren. Een voorstel voor de aanpak wordt in 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.
1.3	Vooruitlopend op het vastgoedbeleid worden maatregelen bedacht en genomen om het energiegebruik al op korte termijn terug te dringen.	In 2023 is ingezet op reductie van energie, conform het advies van de Europese Unie, namelijk minimaal gemiddeld een besparing van 15% op het energieverbruik. Ook worden energiebesparende maatregelen al toegepast/meegenomen, bij de uitvoering van groot onderhoud.
1.4	Het streven is om op meer gemeentelijke panden zonnepanelen te plaatsen.	Dit wordt eerst beleidsmatig meegenomen in het nog vast te stellen vastgoed- en accommodatiebeleid.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-03 - Beheer overige gebouwen en gronden - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
Totaal lasten beheer gebouwen/gronden	**290**	**432**	**142**
Totaal baten beheer gebouwen/gronden	**-163**	**-305**	**-142**
RESULTAAT	**127**	**127**	**-0**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Als gevolg van enkele niet geplande onderhoudswerkzaamheden, zoals aanpassing klimaatinstallatie en gevelindekking aan de achterzijde, is meer uitgegeven bij Ontmoetingscentrum D'r Brikke Oave
Als gevolg van hogere energiekosten en niet geplande onderhoudswerkzaamheden, zoals asbestverwijdering, vervangen plafonds en schoonmaak zijn de kosten voor De Gasperistraat 3 hoger.
Hogere uitgave door onvoorziene zaken tijdens de realisatiefase vervanging sanitaire gebouwtjes Rembrandstraat.

Taakveld: Overhead (XT-04)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Een goed functionerende interne control functie.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Het vanuit control gevraagd en ongevraagd adviseren van het college over de financiele rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het middelenbeleid, het middelenbeheer en de beleidsuitvoering.	In 2023 is vanuit de interne control functie advies gegeven over diverse beleidsonderwerpen/projecten. Te weten verbetering subsidiebeleid, Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht belastingen (DHT), wijziging van de financiële- en controle verordening i.v.m. de rechtmatigheids- verantwoording, controle verwerking kas, aanbesteding accountant, procedure werkwijze en controle nazorg Wmo en Jeugd, opzet en werkwijze verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa regelingen).
1.2	De organisatie wordt erop ingericht dat vanaf 2023 de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is opgenomen.	In deze jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.
1.3	Uitvoering van het Algemeen Controle Plan (ACP) en het op basis daarvan doen van verbetervoorstellen aan de organisatie.	Er is uitvoering gegeven aan het algemeen controle plan. Daarnaast is er een control rapportage opgesteld waarin verbetervoorstellen worden gedaan aan de organisatie.
1.4	Opzetten van een Internal Control Framework (ICF). Waarbij de AO/IC van (significante) bedrijfsprocessen, belastingen, privacy en informatiebeveiliging cyclisch worden vastgelegd, gecontroleerd en indien nodig bijgesteld.	In 2023 is er gestart met het opzetten van een ICF. De significante processen zijn cyclisch gecontroleerd en vastgelegd. Brunssum maakt gebruik van een Information Security Management System (ISMS) dat o.a. wordt gebruikt om de veiligheidsrisico's in kaart brengen, het beleid te beheersen en op te stellen, taken en verantwoordelijkheden te verdelen en de invoering van de maatregelen te monitoren. De ENSIA verantwoording wordt ook binnen het ISMS uitgezet: ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. De ENSIA helpt om in één keer verantwoording af te leggen over informatieveiligheid.
1.5	Voor het vastleggen en monitoren van de interne controles en het actueel houden van regelgeving en normenkaders wordt verbijzonderde interne controle (VIC) software geïmplementeerd waarin het ICF wordt vormgegeven.	De betreffende software is geïmplementeerd (pakket Key2Control). Het ICF wordt hier momenteel in vormgegeven.
1.6	Er wordt capaciteit ingezet op inkoop- en contractmanagement als onderdeel van interne controle om dit proces te optimaliseren.	In 2023 is gebruik gemaakt van de capaciteit vanuit Inkoopcentrum Zuid, waar gemeente Brunssum lid van is. De capaciteit is ingezet voor inkoop advies algemeen en voor de implementatie van nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid (raadsbesluit 202326048, vastgesteld d.d. 23 september 2023). Het optimaliseren van contractmanagement heeft door de beperkt beschikbare capaciteit in 2023 nog niet kunnen plaatsvinden.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	De organisatie door ontwikkelen van sectoraal naar integraal opgave- en gebiedsgericht werken.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	De acties voortvloeiend uit de projecten van het programma 'organisatieontwikkeling' in 2023 verder implementeren.	In 2023 zijn er diverse stappen gezet in de ontwikkeling van het opgave- en gebiedsgericht werken, zoals de start van eigen programmamanagers.
2.2	Een plan van aanpak maken en beginnen met de uitvoering daarvan voor de doorontwikkeling van de organisatie naar integraal opgave- en gebiedsgericht werken.	De werkwijze voor het ontwikkelen integraal opgave- en gebiedsgericht werken is in 2023 ontwikkeld.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
3	De organisatie aantrekkelijk houden voor ons personeel, door medewerkers te binden, te boeien en te ontwikkelen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
3.1	Plan van aanpak arbeidsmarktcommunicatie ('employer branding') opstellen, waarin Brunssum laat zien waarin wij ons onderscheiden.	Door de vertraging van de implementatie van HR21 (functiewaarderingssysteem voor gemeenten) en onvoorziene omstandigheden (uitval wegens ziekte) is dit project doorgeschoven. Voor dit onderwerp is het namelijk van belang dat we een up-to-date functiehandboek en functiewaardering hebben. In 2024 wordt dit opgepakt.
3.2	Het werving- en selectiebeleid updaten m.b.t. de interne doorstoom mogelijkheden.	Bij werving en selectie hebben we in 2023 gekeken naar andere wervingsmogelijkheden. Eerst uitproberen, om vervolgens beleid te maken. Er zijn koffiemomenten ingevoerd, informele gesprekken gevoerd en we hebben kandidaten al eerder gesproken voordat een reactietermijn verstrijkt, om zo geen potentiële kandidaten te verliezen. Verder hebben we in 2023 deelgenomen aan 'de banenmarkt Parkstad breed'. Het jaar 2024 wordt gebruikt om het werving- en selectiebeleid verder door te ontwikkelen en te updaten.
3.3	Het verder implementeren van het in 2022 vastgestelde Introductiebeleid.	In 2023 hebben we het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers verder doorontwikkeld. Zo is er een introductiegids samengesteld en gedrukt, zijn er nieuwe filmpjes gemaakt, zijn de introductiedagen doorontwikkeld en hebben we de netwerkborrel ná de introductiedag geïntroduceerd. Het jaar 2024 wordt gebruikt om het beleid vast te klikken en een stevig introductieprogramma neer te zetten binnen de gemeente Brunssum.
3.4	In 2023 blijvend aandacht besteden aan de vitaliteit van medewerkers en aan flexibel en resultaatgericht werken.	Het project flexibel en resultaatgericht werken is in 2023 afgerond en het beleid hybride werken binnen de gemeente Brunssum is in 2023 vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2024 wordt het thuiswerkmeubilair uitgerold voor alle medewerkers die (deels) thuiswerken. Vitaliteit blijft aandacht vragen. In 2023 is het voorstel voor de nieuwe secundaire arbeidsvoorwaarden vastgesteld en hierin heeft vitaliteit een plek gekregen. Vitaliteit is

		een onderwerp dat doorlopend onze aandacht blijft hebben.
3.5	Verdere doorloop en afronding in 2023 van de invoering van HR-21 (Implementatie nieuw functieboek en –waardering).	Dit onderwerp heeft vertraging opgelopen. Er is gekozen voor kwaliteit boven snelheid. In het eerste kwartaal van 2024 wordt het college een functieboek en conversietabel ter vaststelling aangeboden. De verwachting is dat de invoering en afronding van HR21 in het tweede kwartaal van 2024 volledig is afgerond. De vertraging leidt niet tot nadeel voor onze medewerkers. Het functieboek en de functiewaarderingen worden met terugwerkende kracht (1 juli 2023) ingevoerd na vaststelling door het college.
3.6	Implementatie van lokale regelingen bij CAO wijzigingen.	Lokale regelingen die aanpassing behoefden sinds de nieuwe CAO heeft het college in 2023 vastgesteld.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
4	Het continu optimaliseren van onze (digitale) dienstverlening en (interne) processen (informatiemanagement).	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
4.1	In 2023 formuleren we beleid inzake de duurzame toegankelijkheid van onze informatievoorziening.	Beleid is opgesteld en vastgesteld door het college medio 2023. De raad is via een raadsinformatiebrief geïnformeerd en in de auditcommissie is het beleid nader toegelicht.
4.2	Het opstellen, herijken en verder ontwikkelen van de noodzakelijke kaders voor o.a. het digitaal werken, procesmanagement en informatie-architectuur.	In het afgelopen jaar zijn aanvullende kaders opgesteld en is het project “Informatiehuishouding op orde opgestart” om kaders over Informatieveiligheid, privacy, Informatie- & archiefbeheer, de Wet Open Overheid (WOO), de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV), de Wet Digitale Overheid (WDO) en de Wet Elektronisch Publiceren (WEP) te koppelen aan onze eigen ambities inzake bedrijfsvoering en dienstverlening.
4.3	De gehele organisatie werkt zaakgericht en uiteraard digitaal conform de wettelijke richtlijnen van Informatie- en Archiefbeheer en conform de Archiefwet en het Besluit Informatiebeheer.	Uit ons kwaliteitssysteem is gebleken dat de informatiehuishouding op steeds meer fronten voldoet aan de wettelijke kaders. De provincie heeft onlangs in het kader van het interbestuurlijk toezicht geoordeeld dat het niveau van het informatie- en archiefbeheer van Brunssum als ruim voldoende (hoogst haalbare score) kan worden betiteld.
4.4	De informatievoorziening is zodanig ingericht dat voldaan wordt aan (externe) audits.	Alle verplichte wettelijke audits vanuit de overheid en de accountancy zijn behaald.
4.5	Significante afname ongestructureerde informatie (20%).	Het genoemde percentage is nog niet behaald. Enerzijds worden processen geoptimaliseerd die tot een afname leiden anderzijds is er een toename in nieuwe producten, diensten en opgaven die nog niet in gestructureerde aanpak zijn gegoten. Het structureel terugdringen van ongestructureerde informatie zal een resultante worden van het project “Informatiehuishouding op orde”.
4.6	Het verder implementeren in 2023 van de Wet Open Overheid (WOO).	Dit is ondergebracht in het project “Informatiehuishouding op orde”.

	Doel: Wat wilden we bereiken
5	De gemeente voldoet wat betreft informatiebeveiliging en privacy aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
5.1	Jaarlijks een objectieve toetsing uitvoeren via de ENSIA en hierover verantwoording afleggen aan de raad.	Voor het jaar 2022 heeft het college in april 2023 een formele verantwoording gegeven. De raad is hierover geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. Bespreking van de verantwoording heeft plaatsgevonden in de auditcommissie.
5.2	Integratie van informatiebeveiliging en privacy met het kwaliteitssysteem voor informatie- en archiefbeheer.	Integratie heeft plaats gevonden.

	Doel: Wat wilden we bereiken
6	We zorgen voor een effectieve communicatie en actueel communicatiebeleid, waarbij we uiteraard gebruik maken van de mogelijkheden van digitale media (social media).

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
6.1	Herijking communicatiestrategie/ media mix (communicatiekanalen) door vaststelling en uitvoering van een geactualiseerd communicatiebeleid.	In de raadsvergadering van 9 mei 2023 heeft de gemeenteraad een nieuw communicatiebeleidsplan vastgesteld. Het is een geactualiseerde versie van het oude communicatiebeleidsplan uit 2012. In het Communicatiebeleidsplan 2023 is een communicatiestrategie vastgelegd die leidt tot de ontwikkeling en inzet van een mix aan communicatiemiddelen waarmee we al onze burgers, ondernemers en andere doelgroepen bereiken met voor hun relevante overheidsinformatie en –diensten. Aansluitend aan het beleidsplan is in 2023 tevens een uitvoeringsplan opgesteld. Met de implementatie daarvan zal in 2024 worden gestart.
6.2	Implementatie van het in 2022 vastgestelde intern communicatieplan.	In 2023 is het nieuwe intranet, dat als belangrijk communicatiemiddel werd beschreven in het plan, gelanceerd. In het verlengde daarvan is er sterk ingezet op het invullen van het smoelenboek en de kenniskaarten van medewerkers, zodat ze elkaar makkelijker en sneller kunnen opzoeken. In 2023 zijn we gestart met blogs, onder andere de gemeentesecretaris en de integriteitsfunctionaris hebben daarin de medewerkers geïnformeerd over lopende zaken binnen de organisatie. Daarnaast is er sterk ingezet op het creëren van meer verbinding binnen de organisatie. Onder andere door het maken van interne bedrijfsvideo’s. In 2023 hebben in het kader van inspireren en informeren 4 Lunchspiratie-sessies plaatsgevonden over onderwerpen zoals de Omgevingswet, De Ambtenaar 2.0, een sessie door de gemeentesecretaris en over Ondermijning in Brunssum.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
7	Via Citybranding het stimuleren van de dynamiek van de stad en het verbeteren van het imago van Brunssum.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
7.1	Uitvoering van het strategisch Citybranding programma gericht op de aanwas van de bevolkingsdoelgroep 20-45 jaar.	We houden vast aan de uitgezette strategie: we creëren positiviteit met, voor en door Brunssummers en zorgen dat dit gedeeld wordt. Hierdoor geven we samen met Brunssummers meer inhoud aan 'het merk' OnsBrunssum. Door zichtbare initiatieven te ontplooien en dit via verschillende kanalen te verspreiden, ontstaat er steeds meer draagvlak voor OnsBrunssum. Zo evalueert OnsBrunssum meer en meer in een 'passende jas', die ontwikkeld is door Brunssummers die meedenken en doen. Zo kunnen steeds meer Brunssummers zich in het merk OnsBrunssum herkennen en zich hiermee identificeren.
7.2	We ontplooien met én voor Brunssumse burgers zichtbare initiatieven die zorgen voor meer binding en een verbetering van het imago. Om dit zichtbaar te maken en de doelstelling te behalen zetten we strategische on- en offline marketing in.	De ontplooide zichtbare initiatieven van 2023 zijn meer dan voorgaande jaren gericht op specifieke doelgroepen. We hebben hiermee maatwerk geleverd. Denk hierbij aan het OnsBrunssum Hinkelpad en Brunssum Borrelt. Daarnaast is er in de vorm van Buro Brunssum een fysieke plek gecreëerd voor alle Brunssummers, zodat 'OnsBrunssum' zeer laagdrempelig benaderbaar is. Op deze plek kunnen we de komende jaren nog veel meer zichtbare initiatieven bedenken en ontwikkelen, die zorgen voor positiviteit in Brunssum. We hebben dit zichtbaar en deelbaar gemaakt, door in 2023 meer dan 50 nieuwe artikelen te publiceren op OnsBrunssum.nl en dit vervolgens te distribueren via allerlei kanalen. Dit zorgt on- en offline voor positieve publiciteit die het imago van Brunssum positief versterkt.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-04 - Overhead - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
Totaal lasten overhead	**14.431**	**14.895**	**464**
Totaal baten overhead	**-906**	**-1.400**	**-495**
RESULTAAT	**13.525**	**13.495**	**-30**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Het voordelig saldo Overhead in 2023 bedraagt € 30.000,-. Dit voordelig saldo is de optelsom van hogere lasten (€ 464.000,-) en hogere baten (€ 495.000,-) ten opzichte van de begroting.
Overhead is de verzamelnaam voor alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dit betreft personeelskosten en kosten voor facilitering.
Personeelskosten ambtelijke organisatie vormen het grootste aandeel van de afwijking binnen de lasten in het product Overhead (€ 647.000,-). De personeelskosten ambtelijke organisatie worden verantwoord in de tabel "Personeel in cijfers 2023" opgenomen in Paragraaf 5 Bedrijfsvoering.
Naast het voordelig saldo op personeelskosten zijn er binnen dit taakveld nog andere financiële afwijkingen. De afwijkingen heffen elkaar onderling nagenoeg op. De belangrijkste afwijkingen op taakveld 04 zullen hieronder worden toegelicht.
<u>Belangrijkste afwijkingen lasten Overhead:</u> - Per 1-1-2022 hebben medewerkers recht op verlofsparen zoals afgesproken in de CAO gemeenten. Het is een wettelijke verplichting om voor het verlofsparen een voorziening in te stellen. Daarnaast dient het overmatig bovenwettelijk verlof voorzien te worden. Voor 2023 heeft een dotatie plaats gevonden van € 585.000 in deze voorziening. - De kosten voor elektra zijn overschreden als gevolg van prijsstijgingen die worden veroorzaakt door de energiecrisis. Dit resulteert in een nadeel van € 142.000,-. - De implementatie van diverse informatiesystemen verloopt minder voorspoedig dan oorspronkelijk verwacht. Dit speelt zich onder andere af bij E-dienstverlening, Roostersoftware, Tijdsregistratie, Opwaardering van de GIS-viewer en software voor het scannen en automatisch herkennen van documenten. Hierdoor worden minder afschrijvingskosten toegerekend aan het product Technische infrastructuur. Dit resulteert in een voordeel van € 112.000,-. - Bij het product Technische infrastructuur is de bijdrage aan Parkstad IT hoger dan begroot. Door de toename van het aantal gebruikers binnen de gemeente Brunssum leidt dit tot een nadeel van € 67.000,-. - Door de prijsstijging van de koffie, de toename van het gebruik van de koffiemachine en de uitbreiding van het assortiment door het faciliteren van soep zijn de kosten voor deze onderdelen hoger uitgevallen. Dit leidt tot een nadeel van € 37.000,-.
<u>Belangrijkste afwijking baten Overhead:</u> - ISD-BOL huurt een gedeelte van het gemeentehuis. Door de stijgende energieprijzen is de huurprijs verhoogd. Dit leidt tot een voordeel van € 96.000,-.

Taakveld: Treasury (XT-05)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Het goed sturen en beheersen van de financiële vermogenswaarden, de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Alsmede het toezicht houden hierop en het verantwoording afleggen hierover.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Het tegen zo laag mogelijke kosten lenen van geld.	Bij het aangaan van langdurige leningen worden altijd meerdere offertes gevraagd.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-05 - Treasury - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
050001 - Geldleningen-uitzettingen < 1 jaar	259	150	-110
050002 - Geldleningen-uitzettingen > 1 jaar	68	61	-7
050003 - Overige Financiële Middelen	95	96	1
Totaal LASTEN	**423**	**307**	**-116**
BATEN			
050001 - Geldleningen-uitzettingen < 1 jaar	-60	-168	-108
050002 - Geldleningen-uitzettingen > 1 jaar	-505	-512	-7
050003 - Overige Financiële Middelen	-812	-824	-12
Totaal BATEN	**-1.377**	**-1.504**	**-127**
RESULTAAT	**-954**	**-1.197**	**-243**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
050001 Geldleningen-uitzettingen < 1 jaar: De lasten van product 050001 zijn lager omdat de financiële positie aanleiding was minder aanspraak te maken op kasgeldleningen, waardoor minder rente werd betaald. Ook is betaalde rente voor spaartegoeden personeel lager, omdat de raming nog is gestoeld op een hoger spaargeldsaldo en rentepercentage. Er is vanwege gewijzigde voorwaarden veelvuldig spaargeld opgenomen waardoor de te vergoeden rente lager uitvalt. De baten bij product 050001 duiden de rente van het rekening-courant saldo. Dat saldo wordt dagelijks afgeroomd (door BNG) en toegevoegd aan de schatkist. Het rentepercentage voor schatkisttegoed is in 2023 met name in het 2e halfjaar herhaaldelijk verhoogd, hetgeen leidt tot deze hogere opbrengsten.

Taakveld: OZB woningen (XT-061)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Behalen van de begrote inkomsten van algemene middelen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Zo laag mogelijk houden van de lasten voor burgers.	In 2023 zijn enkel de onontkoombare kostenstijgingen doorberekend aan de burgers.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-061 - OZB woningen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
BATEN			
061000 - Baten OZB eigenaren woningen	-4.559	-4.571	-12
Totaal BATEN	**-4.559**	**-4.571**	**-12**
RESULTAAT	**-4.559**	**-4.571**	**-12**

Taakveld: OZB niet-woningen (XT-062)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Behalen van de begrote inkomsten van algemene middelen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Zo laag mogelijk houden van de lasten voor ondernemers.	In 2023 zijn enkel de onontkoombare kostenstijgingen doorberekend aan de ondernemers.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-062 - OZB niet-woningen - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
BATEN			
062000 - Baten OZB eigenaren niet-woningen	-1.140	-1.156	-16
062001 - Baten OZB gebruikers niet-woningen	-601	-559	42
Totaal BATEN	**-1.741**	**-1.715**	**26**
RESULTAAT	**-1.741**	**-1.715**	**26**

Taakveld: Belastingen overig (XT-064) en (XT-09)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Het behouden van horizontaal toezicht met de Belastingdienst.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Het opzetten van een Tax Control Framework, waarbij opzet bestaan en werking wordt getoetst zodat in de toekomst kan worden ingezet op de Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht met de Belastingdienst.	Er zijn grote stappen gezet bij het implementeren van het Tax Control Framework. Afronding vindt in 2024 plaats, waarna met de belastingdienst een nieuw convenant horizontaal toezicht afgesloten kan worden. Het huidige convenant liep 31 december 2023 en is daarom opgezegd.
1.2	Het Tax Control Framework wordt opgezet in daarvoor bestemde software zodat de door de Belastingdienst vereiste monitoring in het kader van Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht kan plaatsvinden.	De benodigde software is aangeschaft en implementatie van het Tax Control Framework wordt in de loop van 2024 afgerond.

	Doel: Wat wilden we bereiken	
2	Het realistisch heffen en innen van belastingen.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
2.1	Het opstellen van een Nota belastingenbeleid, waarin rekening wordt gehouden met een goede balans tussen inkomsten en uitgaven.	Het opstellen van de nota belastingenbeleid is doorgeschoven naar 2024, omdat eerst het Tax Control Framework verder ontwikkeld moet worden.
2.2	Zo laag mogelijk houden van de lasten voor burgers en ondernemers.	In 2023 zijn enkel de onontkoombare kostenstijgingen doorberekend.
2.3	We streven naar evenwicht bij de inkomsten en uitgaven van de hondenbelasting.	Voor 2023 was het tarief voor de eerste hond verlaagd met € 25,- (aangenomen amendement 6: tegemoetkoming hondenbelasting d.d. 1 november 2022).

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-064 - Belastingen overig - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
064100 - Kosten BsGW etc.	674	682	8
Totaal LASTEN	**674**	**682**	**8**
BATEN			
064000 - Baten Hondenbelasting	-218	-203	15
064001 - Baten Reclamebelasting	-43	-46	-3
064002 - Baten Precariobelasting			
064100 - Kosten BsGW etc.	-1	-6	-5
Totaal BATEN	**-262**	**-256**	**7**
RESULTAAT	**412**	**427**	**15**

XT-09 - Vennootschapsbelasting - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
090000 - Vennootschapsbelasting (Vpb)		15	15
Totaal LASTEN		**15**	**15**
RESULTAAT		**15**	**15**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
090000 Vennootschapsbelasting (Vpb): Deze afwijking betreft de voorlopige aanslag Vennootschapsbelasting (Vpb) 2023. Uit ervaringscijfers van voorgaande jaren blijkt dat de latere definitieve aanslag nagenoeg nihil is, waarna met een teruggaaf de Vpb wordt verrekend.

Taakveld: Algemene uitkering gemeentefonds (XT-07)

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

	Doel: Wat wilden we bereiken	
1	Optimaal toetsen Algemene Uitkering.	
	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	**Terugblik**
1.1	Een zo reëel mogelijke inschatting/berekening van de te ontvangen algemene uitkering gemeentefonds.	De doorberekeningen zijn gemaakt met behulp van een externe specialist.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-07 - Algemene uitkering - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
BATEN			
070000 - Algemene Uitkering Gemeentefonds	-62.578	-65.569	-2.991
070001 - Integratie-uitkering Sociaal Domein	-9.728	-9.463	265
Totaal BATEN	**-72.306**	**-75.032**	**-2.726**
RESULTAAT	**-72.306**	**-75.032**	**-2.726**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Met raadsinformatiebrief (202347784) van 24 oktober 2023 over de septembercirculaire 2023 en raadsinformatiebrief (202372933) van 16 januari 2024 over de decembercirculaire 2023 is de raad van Brunssum geïnformeerd over de gevolgen voor Brunssum. Deze circulaires zijn mede door het tijdstip van publiceren door het Rijk niet meer als begrotingsbudget verwerkt. De afwijking van de realisatie in vergelijk met de begroting is bij de Algemene Uitkering (AU)

daarom hoofdzakelijk het gevolg van het netto-effect septembercirculaire (€ 393.000) en decembercirculaire (€ 2.648.000). Daarbij meegenomen de "verrekening bedragen AU voorgaande jaren" (- € 285.200) die in 2023 vallen is het resultaat nagenoeg verklaard.

N.B.:

Er moet worden vermeld dat de hier genoemde decembercirculaire inclusief het geoormerkte begrotingsbudget van € 1.815.000 bestemd voor de energietoeslag 2023 is. Bij product 630003 Armoedebeleid, Programma 3 en Taakveld 63 zijn de gerealiseerde uitgaven energietoeslag die daar tegenover staan verantwoord.

Taakveld: Overige baten en lasten (XT-08)

	Doel: Wat wilden we bereiken
1	Het verantwoorden van baten en lasten die niet rechtstreeks aan een specifiek taakveld toegewezen kunnen worden.

	Resultaat: Wat hebben we daarvoor gedaan	Terugblik
1.1	Slechts posten die niet op een ander taakveld ondergebracht kunnen worden hier verantwoorden.	Conform genoemd resultaat verantwoord.

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

WAT HEEFT HET GEKOST?

XT-08 - Overige baten en lasten - exploitatie (*€ 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Afwijking
LASTEN			
080000 - Overige baten en lasten	450	333	-118
Totaal LASTEN	**450**	**333**	**-118**
BATEN			
080000 - Overige baten en lasten	-417	-459	-43
Totaal BATEN	**-417**	**-459**	**-43**
RESULTAAT	**33**	**-127**	**-160**

TOELICHTING AFWIJKINGEN

Toelichting belangrijkste afwijkingen
Bij het opstellen van de begroting zijn binnen dit taakveld bedragen begroot voor het niet volledig benutten van budgetten en het opvangen van prijsstijgingen door de hele begroting heen. Voor zover dit ook is gerealiseerd, is dit verantwoord op de betreffende taakvelden. Per saldo zorgt dit voor een overschot op dit taakveld van circa € 72.000.
Daarnaast is de in dit taakveld opgenomen post onvoorzien (€ 75.000) in 2023 niet aangewend.
De afrekening compensabele BTW over 2016 en 2017 op re-integratie is in 2023 ontvangen, waardoor er nog een voordeel is ontstaan van circa € 20.000.

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

ALGEMEEN

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen direct in hun portemonnee. Gemeentelijke heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling.
Jaarlijks stelt de Raad de belastingverordeningen en de daarbij behorende tarieven vast.
De tarieven voor 2023 zijn vastgesteld op 29 nov. 2022.

BELEID EN TARIEFSTELLING

Het totale pakket van de verschillende gemeentelijke belastingen en heffingen wordt gelegitimeerd met belastingverordeningen. Voor de hoogte van tarieven/leges gelden de volgende uitgangspunten:
1. Voortzetten van gemaakte keuzes uit het verleden, onder de voorwaarde dat deze keuzes voldoende aansluiten bij de huidige situatie.
2. Tarieven en leges welke in de begroting maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.
3. Prijsindexering. Lokale heffingen, leges en overige inkomsten, waaronder huren en inkomsten sportaccommodaties worden jaarlijks aangepast voor inflatie. De gehanteerde indexering in de begroting 2023 bedroeg 2,4 %.
4. De legestarieven mogen de wettelijk vastgestelde bedragen niet overschrijden.
5. De kosten van de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) worden toegerekend aan de verschillende belastingsoorten. Conform het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) geeft de BsGW de verdeelsleutel aan op basis waarvan hun kosten verdeeld dienen te worden. De BsGW verdeelt daarbij de kosten naar rato van de prognose belastingopbrengsten per belasting.

Het verdere beleid voor de lokale lasten wordt hierna per heffing afzonderlijk vermeld.

SOORTEN LOKALE HEFFINGEN

Soort Heffing	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Onroerende zaakbelastingen (a)	29-11-2022	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Afvalstoffenheffing (b)	29-11-2022	Vast tarief per perceel.
		Daarnaast aanslag voor het aantal ledigingen (volume-frequentie)
Rioolheffing (c)	29-11-2022	Tarief voor eigenarendeel gebaseerd op WOZ-waarde
		onderverdeeld in 3 categorieën
Toeristenbelasting (d)	29-11-2022	Per persoon per overnachting
Hondenbelasting (e)	29-11-2022	Aantal honden, tarief is progressief
Precariobelasting (f)	29-11-2022	Per m2 per jaar; per m2 per maand of een kortere periode
Reclamebelasting (g)	29-11-2022	vast bedrag per jaar voor één of meer aankondigingen
Marktgelden (h)	29-11-2022	Los tarief per m2/dag of vast tarief per m2/jaar
Begraafrechten (i)	29-11-2022	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel
Leges (j)	29-11-2022	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel

INKOMSTEN EN KOSTENTOEREKENING AAN LEGES EN RECHTEN

Conform het wijzigingsbesluit Besluit Begroting en verantwoording (BBV) worden kosten verantwoord op de taakvelden. Vanuit de taakvelden zijn de directe kosten toegerekend aan de betreffende leges en rechten. De kosten van overhead (indirecte kosten) worden toegerekend conform een intern vastgestelde methodiek namelijk op basis van de geraamde salariskosten per taakveld.
Hieronder worden de inkomsten voor de gemeente en de heffing voor de burger per belasting/ heffing in beeld gebracht en toegelicht.

<u>a. Onroerende zaakbelastingen (XT-061)</u>
De onroerende zaakbelastingen (OZB) hebben tot doel om de gemeente te voorzien van algemene middelen. Voor de OZB is de herwaardering ingevolge de Wet Waardering Onroerende Zaak (Wet WOZ) van belang. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Voor het belastingjaar 2023 gaat het daarbij om de

waarde op peildatum 1 januari 2022. Het OZB-bedrag per individueel huishouden kan naast de jaarlijkse tariefaanpassing wijzigen, indien de waardeontwikkeling van de individuele woning afwijkt ten opzichte van de gemeente brede waardeontwikkelingen van alle woningen.

Ontwikkeling WOZ-waarden (bedragen in €) conform rapportages en prognose BsGW

Jaar	2021	2022	2023
Peildatum	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Totale waarde woningen	€ 2.513.030.000	€ 2.684.183.000	€ 3.223.848.000
Totale waarde niet-woningen Eigenaar	€ 345.292.000	€ 347.871.000	€ 350.840.000
Totale waarde niet-woningen Gebruiker	€ 211.621.000	€ 221.229.000	€ 220.404.000
Tarieven:	**2021**	**2022**	**2023**
OZBE woning	0,1772%	0,1659%	0,1414%
OZBE niet-woning	0,3223%	0,3199%	0,3248%
OZBG niet-woning	0,2779%	0,2653%	0,2727%

Heffing OZB / Inkomsten OZB gemeente Brunssum

Inkomsten onroerende zaakbelastingen:	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2023	2023
Onroerende zaakbelastingen	€ 6.274.000	€ 6.300.000	€ 6.286.000

b. Afvalstoffenheffing (XT-73)

De kosten voor de verwijdering van huisvuil bij particuliere huishoudingen worden verhaald door een heffing van de feitelijke gebruiker van het perceel. De afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn*. Onderdeel van het vaste tarief zijn de geraamde kosten van de kwijtschelding (zie hiervoor onderdeel “kwijtschelding afvalstoffenheffing” van deze paragraaf).

* Sinds 2003 kunnen gemeenten met het btw-compensatiefonds toch een belangrijk deel de btw terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed werk. Ter voorkoming van een budgettair probleem is bepaald dat de omzetbelasting inzake de afvalstoffenheffing en rioolrecht tot de lasten blijft behoren voor de bepaling van de tarieven.

Afvalstoffenheffing x € 1.000	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2023	2023
Kosten afval:			
Kosten Rd4	€ 2.654	€ 2.760	€ 2.558
Overige kosten	€ 1	€ 10	€ 6
Rd4, geprognotiseerd batig saldo	€ 0	€ 0	€ 0
Aandeel kosten overhead	€ 55	€ 29	€ 68
Kosten BsGW	€ 94	€ 94	€ 94
BTW-component	€ 557	€ 553	€ 503
Aandeel kosten straatreiniging	€ 193	€ 174	€ 205
Kwijtschelding (incl. kosten overhead)	€ 254	€ 250	€ 230
TOTAAL DOOR TE BEREKENEN KOSTEN (A)	*€ 3.808*	*€ 3.870*	*€ 3.664*
Heffingsbedragen afval:			
Vast bedrag	€ 189,91	€ 204,72	€ 204,72
per lediging 240 l. container rest	€ 10,75	€ 11,00	€ 11,00
per lediging 140 l. container rest	€ 7,90	€ 8,10	€ 8,10
per zak of inworp verzamelcontainer 60 l.	€ 1,95	€ 2,00	€ 2,00
per zak of inworp verzamelcontainer 30 l.	€ 1,00	€ 1,05	€ 1,05
Inkomsten afval:			
Afvalstoffenheffing	€ 3.593	€ 3.870	€ 3.814
Bijdragen van derden (zwerfafval o.a.)	€ 4	€ 0	€ 32
TOTAAL INKOMSTEN AFVAL (B)	*€ 3.597*	*€ 3.870*	*€ 3.846*
Kostendekkendheid (B / (A-(A-B))	*94%*	*100%*	*105%*
t.l.v. algemene middelencnfrm begrotin	€ 117	€ 0	€ 0
SALDO TEN LASTE (+)/ GUNSTE (-) VAN VOORZIENING (A-B)	*€ 211*	*€ 0*	*-€ 182*

De afvalstoffenheffing is in 2023 € 56.000 lager dan begroot.
De werkelijke Kosten van Rd4 vallen lager uit dan begroot omdat er een afrekening heeft plaatsgevonden van het jaar 2022.
Het saldo wordt gestort in de voorziening afval compartiment.

<u>Kwijtschelding afvalstoffenheffing</u>
In de gemeente Brunssum kan alleen kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing.
Het maximale jaarlijkse kwijtscheldingsbedrag is gelijk aan dat van 2022 en wordt bepaald op basis van vast tarief 2023 en voor de ledigingen is het bedrag afhankelijk van de grootte van het huishouden.

Gezinssamenstelling	maximaal bedrag 2023
1-persoonshuishouden	€ 55,00
2-persoonshuishouden	€ 75,00
3-persoonshuishouden	€ 90,00
4 en meer personen in een huishouding	€ 100,00

Kwijtschelding	2020	2021	2022	2023
Vast tarief 2023: € 204,72	€ 152.793	€ 175.427	€ 173.493	€ 179.742
Diftar	€ 47.000	€ 48.000	€ 54.000	€ 58.000
Verrekening voorgaande jaren	€ 2.414	-€ 4.648	€ 3.771	-€ 7.161
Totaal	€ 202.207	€ 218.780	€ 231.264	€ 230.581

c. Rioolheffing (XT-72)

De kosten die gemaakt worden voor de rioleringszorg worden gedekt uit de rioolheffing. De rioolheffing mag maximaal 100 % kostendekkend zijn. De belasting wordt geheven via een eigenarenheffing naar de waarde van een perceel in het economisch verkeer.

Rioolheffing x € 1.000	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten riool:			
Kosten	€ 1.758	€ 1.739	€ 1.717
Vervangingsinvesteringen	€ 0	€ 0	€ 0
Kapitaallasten	€ 529	€ 522	€ 529
Aandeel kosten overhead	€ 806	€ 806	€ 806
Kosten BsGW	€ 107	€ 107	€ 107
Aandeel kosten onkruidbestrijding verharding	€ 123	€ 119	€ 137
Aandeel kosten straatreiniging	€ 272	€ 250	€ 289
BTW-component	€ 336	€ 323	€ 336
TOTAAL DOOR TE BEREKENEN KOSTEN (A)	*€ 3.931*	*€ 3.866*	*€ 3.921*
Heffingsbedragen riool:			
Rioolrecht eigenaar ≥ € 30.000,-	€ 233,75	€ 243,60	€ 243,60
Rioolrecht eigenaar ≤ 30.000,-	€ 22,80	€ 23,64	€ 23,64
Inkomsten riool:			
Bijdragen van derden	€ 0	€ 0	€ 0
Rioolheffing	€ 3.583	€ 3.728	€ 3.755
TOTAAAL INKOMSTEN RIOOL (B)	*€ 3.583*	*€ 3.728*	*€ 3.755*
Kostendekkendheid (B / (A-(A-B))	*100%*	*96%*	*96%*
SALDO TEN LASTE (+)/ GUNSTE (-) VAN VOORZIENING (A-B)	*€ 348*	*€ 138*	*€ 166*

Er is € 27.000 meer rioolheffing ontvangen dan begroot in 2023.
Bij de opstelling van de begroting 2023 werd incidenteel budget toegevoegd aan riolering voor een bedrag van € 62.000,- ten laste van de algemene middelen. Ook werd het budget bij de 1e BeRap 2023 met € 76.000,- . De uitgaven worden in 2023 met € 28.000,- overschreden. Deze overschrijding komt ten laste van de algemene middelen.

d. Toeristenbelasting (XT-34)

Door de heffing van een toeristenbelasting is het mogelijk om een bijdrage te verkrijgen in de kosten van de (algemene) voorzieningen waarvan ook de toeristen profiteren. Dit betekent dat bij de toeristenbelasting sprake is van een algemene heffing waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen. De toeristenbelasting is € 6.200 lager dan begroot. Er zijn minder overnachtingen geweest dan bij het opstellen van de begroting verwacht werd.

Inkomsten toeristenbelasting:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Toeristenbelasting	€ 164.800	€ 171.500	€ 165.300

e. Hondenbelasting (XT-064)

De hondenbelasting is een belasting die bijdraagt aan de algemene middelen van de gemeente. De Hoge Raad acht het niet nodig dat de gemeente een relatie legt tussen de opbrengst van de hondenbelasting en de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de vervuiling door honden.

De controle op de hondenbelasting is een belangrijk instrument om nog niet aangemelde honden alsnog in de belasting te betrekken.

Inkomsten hondenbelasting:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Hondenbelasting	€ 274.600	€ 217.900	€ 203.000

Voor 2023 is het tarief voor de eerste hond met €25 verlaagd (amendement 6 begroting 2023).
De hondenbelasting is € 14.900 lager dan begroot. Er waren in werkelijkheid minder honden dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

f. Precariobelasting (XT-064)

Precariobelasting is een heffing voor het gebruiken van voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Naast onderdelen van gebouwen, zoals luifels en balkons, gaat het bijvoorbeeld om reclamevoorwerpen als uithangborden, zonneschermen, lichtreclames, het uitstallen van winkelgoederen en terrassen. Het tarief is afhankelijk van het soort voorwerp.

Inkomsten precariobelasting:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Precariobelasting	€ 0	€ 0	€ 0

In 2023 is net als in 2021 en 2022 besloten om geen precariobelasting te heffen.

g. Reclamebelasting (XT-064)

Reclamebelasting wordt binnen het centrumgebied geheven over de periode waarin daadwerkelijk aankondigingen zichtbaar zijn. Op initiatief van de ondernemers wordt zo een ondernemersfonds gevoed waarmee allerlei voorzieningen, activiteiten en projecten in het kernwinkelcentrum worden gefinancierd. De geïnde belasting wordt doorbetaald aan de ondernemersvereniging.

Inkomsten reclamebelasting	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Reclamebelasting	€ 41.400	€ 43.400	€ 46.400
Doorbetaling aan de ondernemersvereniging			
Reclamebelasting	€ 41.400	€ 43.400	€ 46.400

h. Marktgelden (XT-33)
In 2023 is besloten om geen marktgelden te heffen. De gemiste inkomsten marktgelden van € 9.100 zijn ten laste gebracht van het Crisis- en herstelfonds. Het bedrag van € 1.300 heeft betrekking op marktgelden uit voorgaande jaren

Inkomsten Marktgelden	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Marktgelden	€ 0	€ 9.100	€ 1.300

i. Begraafrechten (XT-75)

Inkomsten begraafrechten	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Begraafrechten	€ 116.000	€ 60.000	€ 87.400

In 2023 zijn de opbrengsten € 27.400 hoger dan begroot. Zie toelichting bij taakveld XT-75.

j. Leges (div. taakvelden)
Het betreft hier de volgende leges:

1. Burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de BRP.
2. Bestuursstukken, vastgoedinformatie, gemeentearchief, leegstandswet, kansspelen, kinderopvang, telecommunicatie, verkeer en vervoer, verstrekken van afschriften, begraven op eigen terrein
3. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/Wabo
4. Tarieven werken voor derden
5. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Er wordt gestreefd naar maximaal 100% kostendekkendheid met uitzondering van de door het rijk bepaalde tarieven.

TOTAAL OVERZICHTEN LOKALE HEFFINGEN TABEL

Geraamde inkomsten	Realisatie	Begroting	Realisatie
(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2023
Specificatie:			
Onroerende zaakbelastingen (a)	€ 6.274	€ 6.300	€ 6.286
Afvalstoffenheffing (b)	€ 3.593	€ 3.870	€ 3.814
Rioolheffing (c)	€ 3.583	€ 3.728	€ 3.755
Toeristenbelasting (d)	€ 165	€ 172	€ 165
Hondenbelasting (e)	€ 275	€ 218	€ 203
Precariobelasting (f)	€ 0	€ 0	€ 0
Reclamebelasting (g)	€ 41	€ 43	€ 46
af: doorbetaling reclamebelasting	-€ 41	-€ 43	-€ 46
Marktgelden (h)	€ 0	€ 9	€ 1
Begraafrechten (i)	€ 116	€ 60	€ 87
lokale belastingen (excl. Leges) bedraagt TOTAAL	€ 14.006	€ 14.357	€ 14.311
Leges (j)	€ 669	€ 807	€ 1.414

Overzicht gemeentelijke woonlasten Parkstad Limburg gemeenten in 2023

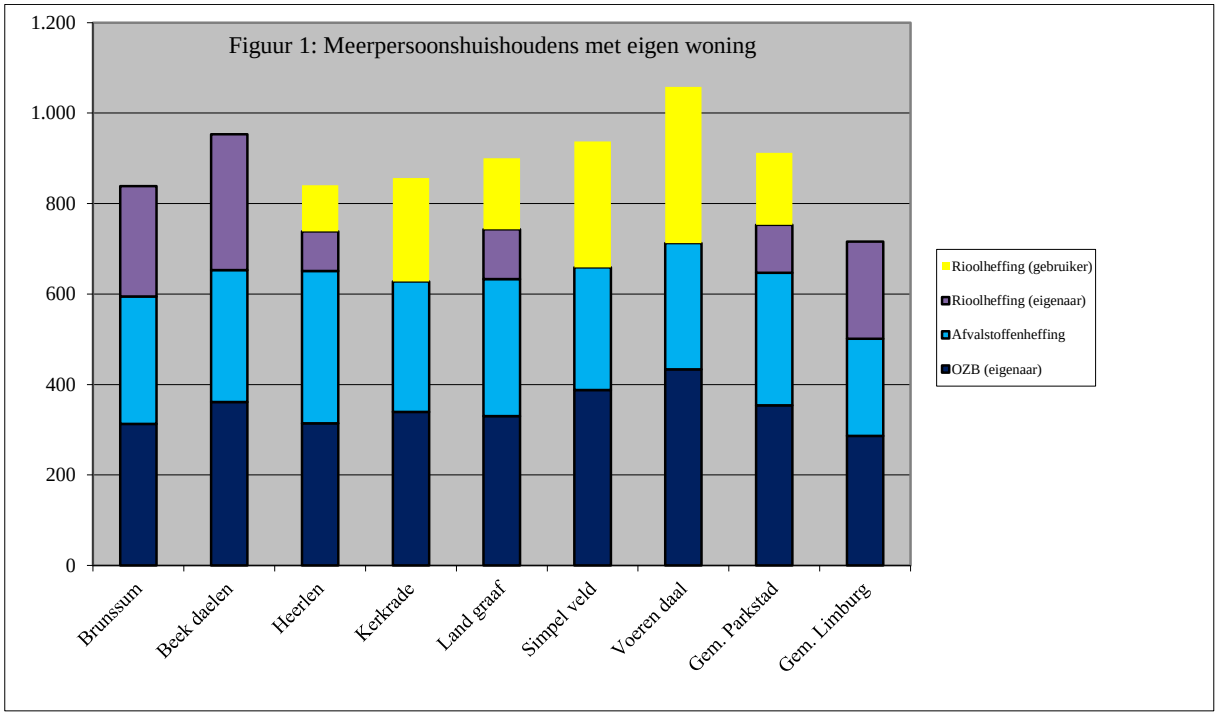

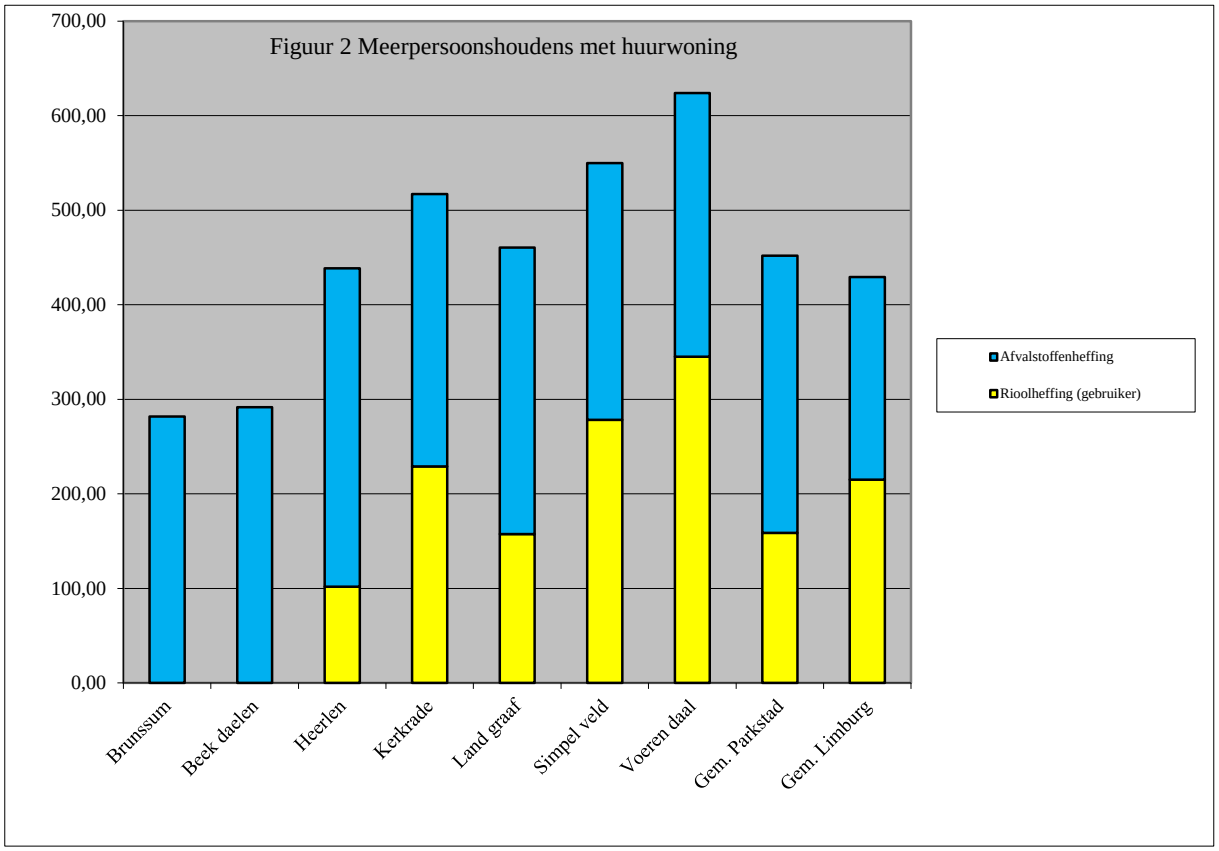

Bron: Belastingoverzicht 2023 van de Provincie Limburg

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

BELEIDSUITGANGSPUNTEN

Het beleid is vastgelegd in de “Nota risicomanagement 2021” vastgesteld door de Raad op 23 februari 2021. Uitgangspunt is dat het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende moet zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de continuïteit van de gemeente in gevaar komt. Het streven is een weerstandsratio van 1,4 of hoger (dit is ruim voldoende of beter).

AANLEIDING EN ACHTERGROND

Het is nodig om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. De gemeente voert hiertoe twee keer per jaar een gemeente brede risico-inventarisatie uit. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie van ultimo 2023. Op basis van de geïnventariseerde risico’s is het weerstandsvermogen berekend.

RISICOPROFIEL

Om de risico's van Gemeente Brunssum in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Het risicoprofiel is tot stand gekomen door gebruik te maken van een rekenmodel (van de BNG) waarmee risico’s in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Het definiëren van de maatregelen en het inschatten van het effect van deze maatregelen op de gevolgen is ook onderdeel van de risico-inventarisatie. In de inventarisatie zijn in het totaal 114 risico's in beeld gebracht. Een aantal daarvan heeft geen financiële gevolgen of de gevolgen worden beperkt door het treffen van maatregelen. Bij andere risico’s blijft een kans op een financieel gevolg bestaan. Het totaal van deze financiële gevolgen is maximaal € 26.547.000 (“als alles tegen zit”). Het totaal van de risico’s bestaat uit grote en kleine risico’s, risico’s met interne en/of externe oorzaak, met geen tot grote financiële gevolgen en operationeel dan wel strategisch van aard.

De grootste risico’s lopen we bij de bedrijfsvoering. Binnen de bedrijfsvoering is het risico met de grootste maximale omvang het overlijdensrisico bestuurders. De risico's bij overlijden zijn met de overgang naar PROambt door PROambt inzichtelijk gemaakt. Als tweede lopen we het meeste risico bij de GREX, waarbij het grootste financiële risico het mislopen van reeds geraamde subsidiegelden betreft. Als derde lopen we - zoals veel gemeenten- risico’s bij de financiering. Hierbij lopen we risico als gevolg van onzekerheid rondom de uiteindelijke hoogte van de uitkering uit het BTW-compensatiefonds, welke afhankelijk is van de door de gezamenlijke gemeenten ingediende BCF-declaraties. Als vierde lopen we risico’s bij het sociaal domein, onder andere verband houdend met hogere prijsstijgingen en de zorgelijke situatie bij meerdere jeugdaanbieders.

In onderstaand overzicht worden de tien risico’s gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij is aangeven onder welke cluster het risico valt (GREX, sociaal domein, bedrijfsvoering, financiering). De risico’s worden vergeleken met de laatst gemaakte risico-inventarisatie; dit is medio 2023 gebeurd bij het opstellen van de begroting 2024.

TABEL 1: BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S							
	cl	RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	MAX. FIN. GEVOLG JAARR 2023	IN-VLOED	BEDRAG BE-GROTING 2024
1	SD	Jeugd en Wmo	In de begroting is rekening gehouden met een voorlopige indexering van 3,1%. Echter is merendeel van de jeugd-arrangementen gestegen met 6,33%.	90%	525.441	12,1%	525.441
2	BV	Kwetsbaarheid bedrijfsvoering	Met de krappe arbeidsmarkt is het lastig om geschikte medewerkers te vinden. De opbouw en samenstelling van ons personeelsbestand kan eveneens een risico inhouden (vergrijzing, weglekken van kennis, etc.) Soms zal om deze redenen een beroep moeten worden gedaan op het inhuren van medewerkers. Hiermee gaan financiële consequenties gemoeid.	70%	500.000	4,7%	500.000
3	GREX	GTD	De grond is functioneel gesaneerd. Extra saneringskosten zijn waarschijnlijk noodzakelijk. Indien de vervuilde grond moet worden afgevoerd bedraagt het risico € 400.000. Indien de grond kan worden verwerkt in de geluidswal dan zijn de kosten en daarmee het risico, lager.	70%	400.000	4,4%	375.000
4	FIN	Stelpost BTW-compensatie-fonds	Stelpost structureel ad € 375.000 opgenomen. Dit is afhankelijk van door de gezamenlijke gemeenten ingediende BCF-declaraties	50%	656.000	4,3%	656.000
5	BV	Risico's mbt eigen risico dragerschap bestuurders (APPA) en werkloosheidswet medewerkers	Risico's mbt het feit de gemeenten eigen risico drager is voor alles omtrent bestuurders/wethouders (oa wachtgeld, arbeidsongeschiktheid en overlijden). De risico's bij overlijden zijn met de overgang naar PROambt door PROambt inzichtelijk gemaakt.	10%	3.202.913	4,1%	3.004.823
6	BV	Datalekken	We spreken van een datalek als persoonsgegevens in handen val-len van derden die geen toegang tot die gegevens zouden mogen hebben. Continue worden er ver-beteringen doorgevoerd in de processen, informatiesystemen en automatisering om het risico op datalekken te beperken. Daar-naast zien we een stijgende lijn in de bewustwording bij onze medewerkers inzake privacy en datalekken. Echter door de complexiteit, de vergaande integratie en tempo waarmee bedrijfsprocessen aan de digitale transformatie worden onderworpen blijft het risico van een datalek altijd aanwezig en kan	70%	410.000	3,8%	410.000

			de impact -ondanks alle inspanningen - behoorlijk fors zijn.				
7	BV	Ongestructureerde informatie	"Het aantal bestanden dat als ongestructureerde informatie kan worden aangeduid blijft onverminderd hoog. Blj de meting in 2016 was er sprake van bijna 1,2 miljoen bestanden in 121.000 mappen met een omvang van 2,27 Tb. Op deze bestanden is niet het beleid van toepassing conform de archiefwet met bewaking op authenciteit, beveiliging en betrouwbaarheid. De enige zekerheid is een backup en uitwijk mogelijkheid. Mechanismen zoals versie beheer, audit-trail, metadatering, relevante zaaksgewijze koppeling ontbreken. Kortom geen beheer en toezicht. Deze bestanden staan opgeslagen in de groeps- en persoonlijke mappen van de gebruikers.	90%	300.000	3,6%	300.000
8	SD	Jeugdzorg	Financiële situatie bij meerdere jeugdzorgaanbieders is zorgelijk. Van Xonar maar ook Mutsaersstichting is bekend dat ze liquiditeitsproblemen hebben. Hierdoor kan de continuïteit van de zorg en het aanbod van de zorg onder druk komen te staan.	70%	300.000	3,6%	300.000
9	GREX	worst-case-scenario subsidiegelden Regiodeal, KLC en WBI	De subsidiegelden voor het Victoriapark omvatten samen EUR 3,2 miljoen. Het risico bestaat dat het subsidiebedrag lager wordt als verplichtingen niet gehaald worden, te weten onomkeerbare besluiten t.a.v. de ontwikkeling (ontwerpbestemmingsplan en overeenkomsten partijen om tot uitvoering te komen) en start realisatie/bouw.	10%	2.900.000	3,5%	2.750.000
10	FIN	Niet nakoming rente- en aflossingsverplichting door Enexis uit hoofde van de achtergestelde aandeelhoudersslening	Gemeente heeft in 2020 een achtergestelde aandeelhouderslening verstrekt van € 2 miljoen) Looptijd is in theorie 40 jaar, rente% wordt iedere 10 jaar herzien. Gemeente heeft geen zekerheden verkregen (die het risico zouden kunnen beperken).	10%	2.000.000	2,7%	2.000.000

	JAARREKENING 2023	BEGROTING 2024
Totaal 10 grootste risico's	€ 11.194.000	€ 10.941.000
Overige risico's	€ 15.353.000	€ 12.915.000
Totaal alle risico's	€ 26.547.000	€ 23.856.000

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT

Op basis van de ingevoerde risico's is met behulp van het rekenmodel een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Onderstaande tabel 2 toont de resultaten van de risicosimulatie. In Nederland wordt bij de meeste gemeenten een zekerheidspercentage tussen de 80-90% gehanteerd.

TABEL 2: BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT BIJ MEERDERE ZEKERHEIDSPERCENTAGES	
Percentage	Bedrag
75%	€ 4.300.000
80%	€ 4.500.000
85%	€ 4.900.000
90%	**€ 5.200.000**
95%	€ 6.000.000

Uit de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 5.200.000 (benodigde weerstandscapaciteit) In de begroting 2024 was dit nog € 6.300.000. De daling wordt veroorzaakt door de verlaging van de kansen dat bepaalde grote risico's zich voor gaan doen, doordat er inmiddels rekening is gehouden met slechtere scenario's (bijv. herijking algemene uitkering).

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Brunssum bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

TABEL 3: BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT	
	31-12-2023
Algemene reserve - vrij besteedbaar	7.989
Algemene reserve - weerstandsvermogen	12.000
Totale weerstandscapaciteit	19.989

RELATIE BENODIGDE EN BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT PER 31-12-2023

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare Weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde Weerstandcapaciteit}} \quad \frac{€\ 19.989.000}{€\ 5.200.000} = 3{,}84$$

VERLOOP WEERSTANDSVERMOGEN 2023 - 2026

Bedragen x € 1.000	Jaar 2023	Jaar 2024	Jaar 2025	Jaar 2026
	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Algemene reserve vrij besteedbaar 1/1	€ 12.753	€ 7.989	€ 6.335	€ 9.004
Sluitend maken begroting 2023-2026	€ 31	€ 1	€ 926	€ 0
Bij: Rekeningresultaat 2022	€ 1.374			
Bij: September circulaire 2022 algemene uitkering	€ 85	€ 0	€ 0	€ 0
Bij: Overhevelingen 2023 naar 2024 (2e BeRap 2023)	€ 1.721			
Bij: Storting saldo 2e BeRap 2023	€ 115			
Reservering/inzet inzake Ravijnjaar 2026 ev		€ 0	€ 1.330	€ -1.141
Bij: September circulaire 2023 algemene uitkering		€ 737	€ 568	€ 451
Af: Instelling betsemmingsreserve Stimulering Centrumgebied conform raadsbesluit van 21 december 2021	€ -200			
Af: herijking strategische visie	€ -100			
Af: klimaatbeheersing/vergroening schoolpleinen	€ -200			
Af: Prijsstijgingen Energiekosten	€ -808			
Af: budget Omgevingsplan cnfrm Voorjaarsbrief 2021	€ -50			
Af: budget Sportbeleid cnfrm Voorjaarsbrief 2021	€ -30			
Af: budget doorontwikkeling afd. ROV cnfrm Voorjaarsbrief 2021	€ -155	€ -155	€ -75	€ 0
Af: Parade 2024	€ -400			
Af: overhelingen van 2022 naar 2023	€ -1.571			
Af: Budget verkeersbeleid nav 1e begr. Wijz. 2023 Mobiliteitsplan	€ -45	€ 0	€ 0	€ 0
Af: Budget Stichting de Positieve Stad (3e begr. Wijz. 2023)	€ -40			
Af: Budget viering 70-jaar NAVO (conform 4e Begr wijz 2023)	€ -65			
Af: onttrekking 1e BeRap 2023	€ -2.618	€ 0	€ 0	€ 0
Af: onttrekking inzake bestemmingsresultaat jaarrekening 2022 (8e begr wijz 2023)	€ -1.368			
Af: Inzake 2e BeRap 2023 ISD-BOL (11e begr wijz 2023)	€ -441			
Af: Viering 80 jaar bevrijding		€ -75		
Af: Implementatie omgevingswet		€ -100		
Af: Schutterspark		€ -120	€ -80	
Af: Taalrijke voorziening Brunssum Noord		€ -100		
Af: inzake badhokjes		€ -31		
Af: Verhoging budget Parkstad route ivm stikstofproblematiek		€ -50		
Af: Professionalisering OLT		€ -40		
Af: Onttrekking overhevelingen 2023		€ -1.721		
Af: inhuur tbv binnenstedelijke transformatie				€ -40
Algemene reserve vrij besteedbaar 31/12	7.989	6.335	9.004	8.274
Algemene reserve - weerstandsvermogen 1/1 - 31/12	12.000	12.000	12.000	12.000
Raming Algemene reserve - totaal per 31 dececember	19.989	18.335	21.004	20.274
Beginstand per 1-1-2023 o.b.v. jaarrekening 2022 (vóór accountantscontrole)				
= A. Beschikbaar weerstandsvermogen				
B. Benodigde weerstandscapaciteit	5.200	5.200	5.200	5.200
ratio weerstandsvermogen (A / B)	3,84	3,53	4,04	3,90

Bij de laatste berekening bij de begroting 2023 was de ratio 2,79 (per ultimo 2024). De ratio is dus gestegen. Alle bekende toekomstige ontwikkelingen zijn betrokken bij deze recente risico-inventarisatie en bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Bij de bepaling van de beschikbare weerstandsvermogen is rekening gehouden met alle bekende mutaties.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio. De huidige ratio van 3,58 is dan uitstekend.

TABEL 4: WEERSTANDSNORM		
WAARDERINGSCIJFER	RATIO	BETEKENIS
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

VERPLICHTE KENGETALLEN

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente. Door de Adviescommissie Vernieuwing BBV zijn ter versterking van de horizontale verantwoording 5 verplichte financiële kengetallen vastgesteld.

Jaarrekening 2023							
	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
Kengetallen:	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
netto schuldquote	5,9%	11,4%	6,2%	8,9%	2,8%	12,4%	3,7%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-5,0%	4,3%	-2,8%	1,8%	-4,8%	3,8%	-3,6%
solvabiliteitsratio	64,0%	66,0%	64,2%	63,5%	64,2%	61,6%	57,6%
grondexploitatie	5,5%	2,9%	2,9%	1,1%	0,1%	2,7%	0,2%
structurele exploitatieruimte	0,7%	0,1%	0,5%	1,0%	-0,5%	-3,2%	-1,4%
belastingcapaciteit	107,1%	103,5%	103,5%	99,1%	88,9%	88,7%	88,7%

Beoordeling kengetallen algemeen
Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Beoordeling kengetallen Brunssum
Kijkend naar de kengetallen kan hieruit worden geconcludeerd dat Brunssum een goede netto schuldquota heeft. De structurele exploitaiteruimte is slecht (is negatief) en de belastingcapaciteit is hoger dan het landelijk gemiddelde. De solvabiliteitsratio is zeer goed.

Hieronder wordt per kengetal weergeven welke verhouding wordt uitgedrukt en wat het kengetal inhoudt.

1 Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100% (groen). Afhankelijk of een gemeente net grote investeringen achter de rug heeft, is de netto schuldquote hoger of lager. Op het moment dat de netto schuldquote boven de 100% komt springt het licht op oranje. Boven de 130% springt het licht op rood, er is dan sprake van een zeer hoge schuld.

2 Solvabiliteitsrisico
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.
De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.
Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

3 Kengetal grondexploitatie
De afgelopen jaren is landelijk gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiele positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grondexploitatie) is ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves.
Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen de actuele waarde op de balans zijn opgenomen en of een eventueel gevormde voorziening van voldoende omvang is.
Hoe lager de ratio hoe minder invloed het grondbedrijf heeft op de exploitatie.

4 Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.
Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele baten. Bij een negatieve ratio is de gemeente structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

5 Belastingcapaciteit
De OZB is de belangrijkste eigen belastinginkomst van een gemeente. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten van meerpersoonshuishoudens. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De reden dat tevens wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing is dat deze heffing maximaal kostendekkend mag zijn.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In deze paragraaf wordt gereflecteerd op het onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente Brunssum. De kapitaalgoederen kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- Infrastructuur (wegen, verkeersregelinstallaties, riolering)
- Voorzieningen (openbaar groen, openbare verlichting, speeltoestellen)
- Gebouwen

Het onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen is opgenomen in het Meerjarig Onderhoud Plan (MJOP) gebouwen 2023-2027. Het MJOP-gebouwen is gebaseerd op de in 2021-2022 uitgevoerde conditiemetingen per gebouw volgens de NEN-2767 metingen. De resultaten van de conditiemetingen en de energiescans (EPA-labels) zijn verwerkt in het vastgoedbeheersysteem Ultimo. Aan de hand van voornoemde resultaten is de volgende stap het opstellen van vastgoedbeleid met als input het vigerend accommodatiebeleid en aan de hand daarvan wordt bepaald wat de toekomst van het vastgoedobject zal worden.

WEGEN

Uitvoering 2023

Grootschalig onderhoud.

Het project reconstructie Kerkstraat - Kerkeveldstraat is succesvol afgerond met goede samenwerking tussen de betrokken partijen, waaronder lokale ondernemers en bewoners. De herinrichting van de Kerkstraat en Kerkeveldstraat is conform planning uitgevoerd, waarbij de snelheidslimiet op beide straten is verlaagd van 50 km/u naar 30 km/u. Het project is in lijn met de centrumplannen en stedenbouwkundig kwaliteitskader, waarbij de uitgangspunten hebben bijgedragen aan meer groen in de Kerkeveldstraat en een verfijning van de materialisatie en inrichting van het gebied.
Het aanleggen van de Parkstadroute (voorheen Leisure Lane) heeft vertraging opgelopen i.v.m. een onderzoek van uitstoot stikstof. De werkzaamheden in Brunssum zullen eind 2024, begin 2025, voltooid worden.

Tijdens de verdere uitwerking van de centrumplannen is er ontwerptechnisch een verdiepingsslag gemaakt, met name bij de entreegebieden. Dit heeft geleid tot het definitieve ontwerp van het ov-overstapstation en de aansluiting van de Wilhelminastraat op de Pastoor Savelbergstraat. Er is gestreefd naar uniformiteit in materiaal en uitstraling van de entrees, waarbij zowel de entree Wilhelminastraat - Pastoor Savelbergstraat als de entree Kerkstraat - Pastoor Savelbergstraat zijn aangeduid voor uniformering.

Door gebruik te maken van de herinrichtingswerkzaamheden is de kans benut om de kruising Kerkstraat - Pastoor Savelbergstraat op dezelfde wijze als de kruising Wilhelminastraat - Pastoor Savelbergstraat (ov-overstapstation) te realiseren. Hierbij is ook de rioolvervanging op deze kruising aangepakt om het toekomstbestendig te maken. Deze uitbreiding van het projectgebied en aanpassing van materialen en wegdekkleurstelling zijn inhoudelijk in lijn met de eerdere omgevingsgesprekken en vormen geen wijziging ten opzichte van de voorfase van het project. Binnen de herinrichting is tevens het riool volledig vervangen.

Helaas zijn door de slechte weeromstandigheden de projecten Herinrichting Emmapark en Groot Asfaltonderhoud aan de N276, Karel Doormanstraat en Akerstraat doorgeschoven naar 2024.

De projecten Wilhelminastraat – Julianastraat en Herinrichting Bodemplein zijn eind 2023 aanbesteed en in het voorjaar van 2024 gaat de schop in de grond.

De reconstructies van de woonwagenlocaties zijn in 2023 naar tevredenheid van alle partijen uitgevoerd. Slechts het extra uitgevoerde werk, het Mijnspoorfietspad, dient nog te worden voorzien van een deklaag. Door de slechte weersomstandigheden in 2023 is dit nog niet uitgevoerd. Het budget is hier wel al reeds voor gereserveerd en toereikend.

*Regulier onderhoud wegen en trottoir***s**.
De prioriteitstelling bij de aanpak van regulier onderhoud wordt in hoge mate bepaald door winterschade aan wegen. Elk voorjaar wordt daarom aan de hand van de actuele schadebeelden het onderhoudsprogramma voor het betreffende jaar bepaald. Uitgangspunt voor het onderhoudsniveau van wegen en trottoirs is CROW-kwaliteitsniveau B, dit conform het MOP-OR 2022-2025.

Bij reconstructie werkzaamheden zal ook de noodzaak van vervangen van de ander wegdelen zoals trottoirs en parkeerplaatsen e.d. betrokken worden. Het voornemen is om in 2023 de reconstructies van de woonwagenlocatie in uitvoering te nemen. Tot slot wordt de laatste fase van de herbestrating van de Kling ter hand genomen.

Met ingang van 2016 is er een verbod gekomen op de toepassing van glyfosaat op open verhardingen. Dit betekent dat het onkruid mechanisch, met stoom of met branden bestreden wordt. Het gewenste kwaliteitsniveau wordt hiermee moeizaam behaald en dit leidt vaak tot extra inzet van middelen. Voorts leidt mechanische bestrijding in enkele gevallen tot hogere slijtage van trottoirs en wegen (a.g.v. borstelen) waardoor onderhoud c.q. vervanging in de toekomst wellicht eerder dan gepland noodzakelijk is.

Stand restant krediet inzake investeringen wegen		
Stand per 1-1-2023:		
Restant	1.580.519	
Budget investeringen 2023	1.720.000	
Bijdragen uit Mobiliteitsplan ivm combineren werkzaamheden MOP-OR:		
Reconstructie Kerkstraat/Kerkeveldstraat	210.000	
Herinrichting Kruisbergstraat	710.000	
Reconstructie Loogstraat	30.000	
Totaal		*4.250.519*
Werkelijke uitgaven 2023:		
Loonkosten 2023	80.000	
Verzekering	2.875	
Herinrichting Pr. Hendriklaan-Rimburgerweg	3.917	
Reconstructie Trichterweg	47.175	
Gebiedsontwikkeling Clemensdomein	182.828	
Reconstructie Bodempleinroute en omgeving	93.755	
Reconstructie Kerkstraat/Kerkeveldstraat	474.637	
Reconstructie Wilhelminastraat	56.895	
Groot onderhoud K. Doormanstraat/Akerstraat	59.003	
Reconstructie Haefland	10.495	
Bouwplan Hof van Oeloven	46.051	
Reconstructie Merkelbeekerstraat	725	
Onderhoud woonwagenlocaties	346.632	
Onderhoud Eggelaan	30.000	
Herinrichting Kruisbergstraat	23.893	
Reconstructie Loogstraat	21.715	
Totaal onttrekking		*-1.480.596*
Restantkrediet investeringen wegen per 31-12-2023		**2.769.923**

Stand MOP - Wegen onderhoud		
Stand per 1-1-2023:		
Restant in MOP	542.629	
Totaal		*542.629*
Ten gunste gebracht van het MOP - Wegen onderhoud 2023:		
Saldo producten onderhoud wegen 2023:		
- 210002 Onderhoud wegen	117.812	
- 210004 Overige kosten wegen	7.522	
- 210005 Opritten	3.010	
- 210007 Inrichting Eggeplein	-803	
- 210070 Straatmeubilair	20.938	
Totaal storting		*148.479*
Restant in MOP - wegen onderhoud per 31-12-2023		**691.108**

Toelichting financieel resultaat:
210002 - Project groot onderhoud achterpad Op Gen hoes moest vanwege weersomstandigheden uitgesteld worden en is verplaatst naar 2024 .
210002 -Project groot onderhoud straatwerk de Kling is vanwege uitgelopen werkzaamheden WML verplaats naar 2024 .
210070 – Als gevolg van onderschrijding op de post elektriciteit (o.a. door minder verkeerslichten).

RIOLERING

Uitvoering
Het project “Gebiedsontwikkeling Clemensdomein is wat de riolering betreft afgrond. Er is verhardoppervlak van het riool afgekoppeld en een berging gerealiseerd waardoor wateroverlast ter plaatse zal verminderen.
In het project Kerkstraat – Kerkeveldstraat zijn de oude rioleringen vervangen en vergroot zodat er weer voldoende capaciteit aanwezig is.
De onderbouw en de riolering van het bouwplan Hof van Oeloven is grotendeels gerealiseerd, wel dient nog het regenwaterriool aangesloten te worden op de Kattenkoelenvijver. Deze werkzaamheden zijn in 2023 niet uitgevoerd omdat in het tracé van deze riolering een asbestcement waterleiding lag die niet op de tekeningen stond en omgelegd dient te worden.
Het gedeelte Bodemplein van de Bodempleinroute is voorbereid en gaat in 2024 uitgevoerd worden.
Het Basisrioleringsplan (BRP) is opgesteld en de maatregelentabel voor het klimaatbestendig maken van het rioolstelsel is in concept.
In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om het Samenwerkingsverband Water Parkstad onder te brengen bij het Regiobureau Parkstad en vanaf 1 januari 2024 is dit operationeel.
Er heeft in 2023 een verdiepingsslag plaatsgevonden van de stresstesten waardoor er nu kaarten beschikbaar zijn die inzichtelijk maken wat de gevolgen zijn van de klimaatsverandering betreffende wateroverlast, droogte en hitte.
Bij het onderhoud van pompen en gemalen is in 2023 getart met het vervangen van de E installaties.
De vervanging is noodzakelijk enerzijds omdat diverse telemetrie technisch zijn afgeschreven en niet kunnen communiceren met het vereiste 4G IEC104 protocol, anderzijds dat per 1 januari 2025 het huidige communicatienetwerk 2G uit de lucht wordt gehaald en daardoor alles op 4GIEC104 moet gaan communiceren.

Stand MOP - Riolering inzake investeringen		
Stand per 1-1-2023:		
Restant in MOP	601.416	
Budget vervanging 2023	1.114.000	
Totaal		*1.715.416*
Ten laste gebracht van het MOP - Riolering in 2023:		
Gebiedsontwikkeling Clemensdomein	182.828	
Reconstructie Trichterweg	15.725	
Reconstructie Rembrandtstraat	40.278	
Reconstructie Merkelbeekerstraat	1.449	
Herinrichting Pr. Hendriklaan-Rimburgerweg	1.306	
Reconstructie Haefland	20.989	
Reconstructie Bodempleinroute en omgeving	31.252	
Bouwplan Hof van Oeloven	92.102	
Reconstructie Kerkstraat/Kerkeveldstraat	949.274	
Renovatie BBB Loopgraaf	8.954	
Reconstructie Wilhelminastraat	56.895	
Overige kosten inzake vervanging (o.a. onderzoekskosten, verzekeringen, herstel schade riool)	2.875	
Totaal onttrekking		*-1.403.927*
Restant in MOP - riolering inzake investeringen per 31-12-2023		**311.489**

Toelichting financiën
Herinrichting Bodemplein is eind 2023 aanbesteed en in het voorjaar van 2024 gaan de werkzaamheden starten.
Bouwplan Oeloven is reeds gestart maar er moeten nog diverse werkzaamheden uitgevoerd worden terwijl deze gelden al voor 2023 gereserveerd waren.

Stand MOP - Riolering tarieven/onderhoud		
Stand per 1-1-2023:		
Restant in MOP	0	
Totaal		*0*
Ten laste gebracht van het MOP - Riolering tarieven/onderhoud in 2023:		
Totaal onttrekking		*0*
Restant in MOP - riolering tarieven/onderhoud per 31-12-2023		**0**

OPENBARE VERLICHTING

Stand MOP - Openbare verlichting		
Stand per 1-1-2023:		
Restant in MOP	435.172	
Totaal		*435.172*
Ten gunste gebracht van het MOP - Openbare verlichting 2023:		
Saldo producten Openbare verlichting 2023:		
- 210200 Verkeersborden/wegmarkeringen	208	
- 210201 Verkeerszuilen/verkeerslichten	32.514	
- 210203 Openbare straatverlichting	150.291	
Totaal storting		*183.013*
Restant in MOP - Openbare verlichting per 31-12-2023		**618.185**

Toelichting financieel resultaat:

Post elektriciteit verkeerslichten valt lager ui omdat er strak gestuurd werd op de afrekeningen elektriciteit én omdat er minder verkeerslichten zijn.

OPENBAAR GROEN

Uitvoering
In 2023 is er een start gemaakt met een uitbreiding van de hangvennen in het Schutterspark. Hier wordt circa 4 hectare bos omgevormd naar hangven dat ten goede komt aan de biodiversiteit binnen het park en waarmee er een extra overgangszone komt tussen de heide en de Schinveldse bossen/Tevener-heide.
Wederom dit jaar een uitbreiding van de “kruidige bermen” rondom de gronden bij het Clemensdomein.
In Treebeek is de driejaarlijkse snoei uitgevoerd en op het gebied van participatie zijn we in de Zuid en Oost aan de slag gegaan met het uitbreiden van bomen, kruidige bermen en een prairietuin.
Wat betreft het onderhoud was 2023 een zeer groeizaam jaar waarin we veel moeite hadden om alles op beeld te houden.

Stand MOP - Groen		
Stand per 1-1-2023:		
Restant in MOP	0	
Totaal		*0*
Ten laste gebracht van het MOP - Groen 2023:		
Totaal onttrekking		*0*
Restant in MOP - Groen per 31-12-2023		**0**

Toelichting financieel resultaat:
Geen restant budget door het groeizame jaar waardoor er geen storting heeft plaatsgevonden in de reserve MOP-Groen.

GEBOUWEN

Het jaar 2023 was een turbulent jaar waarbij we met onvoorziene omstandigheden te maken kregen. Denk hierbij aan de exorbitante energielasten, verhoging van onderhoudskosten door prijzen van materialen, gebrek aan technisch personeel met als gevolg dat bepaalde werkzaamheden langer duurde dan vooraf was voorzien.

Door voornoemde veranderingen is het advies het destijds geaccordeerde Accommodatiebeleid te actualiseren op basis van de recente ontwikkelingen. Hier wordt ook invulling aan gegeven en in 2024 wordt een herziene versie (Vastgoed-/Accommodatiebeleid) ter besluitvorming voorgelegd aan college en gemeenteraad.

In het huidige Accommodatiebeleid is een wijkgerichte aanpak van toepassing en van daaruit zijn verschillende businesscases opgepakt, in voorbereiding ofwel bevinden zich in de realisatiefase. Dat heeft tot gevolg zo efficiënt en effectief mogelijk onze financiële middelen in te zetten op de verschillende groot onderhoudswerkzaamheden (planmatige vervangingen) in afwachting van het nog op te stellen herziene versie vastgoed-/accommodatiebeleid die zijn uitgesteld dan wel worden meegenomen in de diverse businesscases. Hierbij is rekening gehouden dat het niet ten koste mag gaan van de veiligheid en bruikbaarheid van de accommodaties.

Voor de onderwijshuisvesting hebben we ook enkele keuzes gemaakt om bepaalde groot onderhoudswerkzaamheden niet uit te voeren. Als voorbeeld de Brede Maatschappelijke Voorziening Oost Bronsheim, hier hebben we vooruitlopend op het project Integraal Kind Centrum (IKC) geen groot onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Het team vastgoed heeft derhalve op verantwoorde wijze keuzes gemaakt door verschillende (geplande werkzaamheden) bewust uit te stellen.

In onderstaande tabel wordt er een weergave gedaan van het verloop van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen voor het jaar 2023 op basis van begroting en rekening.
Deze cijfers zijn inclusief de begrote en werkelijke exploitatielasten 2023 van de diverse gemeentelijke eigendommen.

Verloop 2023 Voorziening Onderhoud Gemeente eigendommen (G043100)

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023 + = onttrekking - = storting
Beginstand Voorziening per 1-1-2023	-1.661.853	-1.661.853
Diverse gemeentelijke eigendommen:		
Uitgaven:		
Belastingen (o.a. btw/riool/ozb)	54.019	60.248
Energiekosten	84.936	132.444
Onderhoud (klein/klachten)	543.597	744.031
Onderhoud (groot)	680.806	484.825
Verzekering	28.302	47.030
Kapitaallasten	213.774	210.289
Adviesbureaus		13.696
Doorbelasting anders	134.953	134.953
Loonkosten medewerkers		
Inkomsten:		
Geraamde budgetten 2023	-1.431.609	-1.431.609
Huur derden	-83.661	-108.483
Bijdragen van derden	-6.846	-6.068
Opbrengst verkoop panden		
Jaarlijkse storting	-261.080	-261.080
Stand per 31-12-2023	**-1.704.662**	**-1.641.578**

In onderstaande tabel wordt een weergave gegeven van de geraamde en het gerealiseerde Groot onderhoud in het jaar 2023 per eigendom.

Overzicht rekening 2023 inzake Groot Onderhoud gemeentelijke eigendommen						
Proj. Nr.	Accommodatie	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023	Gepland en uitgevoerd	Gepland maar niet uitgevoerd	Niet gepland maar wel uitgevoerd
G043101	Bestuurscentrum	268.255,00	188.684,85		Schilderwerk hoog- en laagbouw (verplaatst naar 2024)	Vervangen hoofdmeterkast elktra (brand)
G043102	Oude Raadhuis	76.502,00	76.202,08	Renovatie trappenhuis en vergaderruimte begane grond		
G043103	Muziekschool	16.104,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043104	Houserveld BSV Limburgia	101.637,00	35.119,39	Vervangen erfafscheiding terrein	Vervangen kozijnen kantine en asbestverwijdering plafond keuken	Vervangen leunhekwerk hoofdveld
G043105	In de Struiken Langeberg	2.529,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	
G043106	Sportpark Klingelsberg	635,00	14.253,17	In verband met nieuwbouw geen planmatig groot onderhoud gepland	In verband met nieuwbouw geen groot onderhoud gepland	Omleggen infra terreinen en gebouw
G043108	LTCB	10.870,00	0,00		Zie bussinesscase onderzoek huisvesting tennisverenigingen LTCB/ATIVU (2024-2025)	
G043109	Sporthal Rumpen	20.058,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	
G043110	Sportzaal Brunssum Noord	4.173,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	

Overzicht rekening 2023 inzake Groot Onderhoud gemeentelijke eigendommen						
Proj. Nr.	Accommodatie	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023	Gepland en uitgevoerd	Gepland maar niet uitgevoerd	Niet gepland maar wel uitgevoerd
G043111	Sportzaal Treebeek	0,00	0,00	Geen planmatig groot onderhoud opgenomen in begroting		
G043112	Bronspot	8.051,00	17.567,92	Pomp vervangen		Variantenstudie toekomstig gebruik zwembad (2024)
G043113	Rumpenerhof	8.604,00	0,00	0,00	Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	0,00
G043116	Rembrandtstraat sanitaire gebouwen	0,00	119.680,00	Renovatie/verduurzaming sanitaire rgebouwtjes		Aanpassen meterkasten, vervangen dak WMO-aanbouw Rembrandtstraat 56
G043117	Speeltuingebouw Buschkesberg	1.300,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043118	Speeltuingebouw Klaver-4	200,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043120	Dorpstraat 18D Franciscus	5.514,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043121	Pr. Hendriklaan Vincentius	612,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043122	Spoorstraat 32 Willibrordus	4.765,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043124	Gemeenschapshuis Klaver Vier	200,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043125	De Gasperistraat 3	16.218,00	0,00		Geen planmatig groot onderhoud uitgevoerd in verband met nog niet bekende toekomstige bestemming Noorderhuis (2024-2025)	
G043127	Begraafplaats	130,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	

Overzicht rekening 2023 inzake Groot Onderhoud gemeentelijke eigendommen						
Proj. Nr.	Accommodatie	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023	Gepland en uitgevoerd	Gepland maar niet uitgevoerd	Niet gepland maar wel uitgevoerd
G043131	Speeltuin Treebeek	378,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043132	Planeetstraat 1	7.624,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043133	Poolse Huis	2.199,00	0,00		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum in verband met vaststellen vastgoedvisie (2024)	
G043138	Kinderboerderij	0,00	10.699,59		Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	Reparatie daken bijgebouwen
G043139	ATIVU	325,00	0,00		Zie bussinesscase onderzoek huisvesting tennisverenigingen LTCB/ATIVU (2024-2025)	Reparatie cv-ketel
G043144	Brikke Oave	7.682,00	0,00	0,00	Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	0,00
G043146	Openluchttheater	25.750,00	22.617,50	Planmatiog groot onderhoud goedkoper uitgevoerd conform MJOP	0,00	0,00
G043148	Accomm. Robin Hood	15.890,00	0,00	0,00	Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	0,00
G043152	De Gasperistraat 7	28.640,00	0,00	0,00	Werkzaamheden worden uitgevoerd conform project BBV Taalschool	0,00
G043155	Kinderboerderij	7.658,00	0,00	0,00	Planmatig groot onderhoud gebouw (MJOP) doorgeschoven naar later datum (2024-2025)	0,00
G043500	Rombouts	38.303,00	0,00	0,00	Zie bussinesscase onderzoek 't Rombouts en bibliotheek (2024-2025)	0,00
Totale uitgaven		**680.806,00**	**484.824,50**			

Overzicht rekening 2023 inzake Groot Onderhoud Brede Scholen						
Proj. Nr.	Brede School	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023	Gepland en uitgevoerd	Gepland maar niet uitgevoerd	Niet gepland maar wel uitgevoerd
G043610	BMV Oost	76.940,00	14.011,80		Vervanging van lampen en gepland schilderwerk.	Vervanging terrastegels €10.000,- en vervanging cv-ketel € 4.000,-.
G043611	Brede School Langeberg	12.200,00			Gepland schilderwerk.	
G043612	Brede School Treebeek	6.600,00			Gepland schilderwerk.	
G043613	Brede School Centrum		49.445,91			Uitvoering van noodzakelijke schilderwerkzaamheden
G043614	Sporthal Treebeek	3.965,00			Gepland schilderwerk.	
Totale uitgaven groot onderhoud		**99.705,00**	**63.457,71**			

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

BELEIDSUITGANGSPUNTEN

De uitgangspunten voor de financiering zijn vastgelegd in het Treasury statuut 2020 dat op 28 jan. 2020 door de raad is vastgesteld (gemeentebladnr. 2019/101).
Brunssum hanteert als algemeen uitgangspunt een risicomijdend financieringsbeleid dat binnen de kaders van de Wet Fido past. (Wet Financiering Decentrale Overheden). De financieringsfunctie moet ervoor zorgen dat er altijd voldoende geld beschikbaar is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

RISICOBEHEER

Uitzettingen

De lening voor het opstarten en financieren van de Woon Wijzer Winkel Zuid Limburg is in 2023 verhoogd met € 21.000. Het gaat om een bedrag van totaal € 144.716,- dat in 5 jaar termijnen aan de Woon Wijzer Winkel wordt uitbetaald (raadsbesluit 28 jan. 2020). Het rentepercentage is 4%.

Kredietrisico op verstrekte gelden

Risicogroep	Met/zonder Hypothecaire Zekerheid	Restantschuld In € 1.000 op 1-1-2023	Restantschuld In € 1.000 op 31-12-2023
Semi overheidsinstellingen: ISD-BOL verbouwing hoogbouw, verrekend met bijdrage en investering	Verrekening	€ 715	€ 623
Niet toegestane instellingen volgens treasurystatuut:			
WoonWijzerWinkel Zuid Limburg BV	Zonder hyp.	€ 102	€ 123
Lening Enexis 2020	Zonder hyp.	€ 2.000	€ 2.000
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut			
waarvan:			
-rentedragende leningen muziekverenigingen	Verr.via subsidie	€ 22	€ 17
-leningen voor zonnepanelen	Debiteurenrisico bij Volta	€ 2.538	€ 2.282
	Totaal verstrekte gelden	**€ 5.377**	**€ 5.045**

FINANCIERING

Kortlopende financiering

In principe worden de investeringen gefinancierd via kas- of call-geldleningen. Hiertoe worden twee offertes aangevraagd. Een bij de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en een bij een andere partij. Dit is vastgelegd in het Treasury statuut.
In de loop van 2022 heeft de ECB besloten om de rente te verhogen met als doel het beperken van de inflatie. Deze stijging is in 2023 voortgezet. Dit heeft als gevolg dat lenen voor de gemeente duurder is geworden.

overzicht renteniveau's kortlopende financiering 2023	bron: BNG/global rates	gemiddeld 2023
1 maands-Euribor:	varieerde van 1,854% tot 3,893%	3,245%
1 maands kasgeld BNG	op aanvraag	

In 2023 zijn 5 kasgeldleningen afgesloten met een waarde variërend tussen € 4 en € 9 miljoen. De maximale looptijd was 2 maanden. De rente varieerde van 2,48 % in het begin van 2023 tot 4,05 % aan het eind van het jaar.

Financiering via Leasecontracten
Er zijn leasecontracten afgesloten voor de dienstauto van Toezicht en Handhaving, koffieautomaten, couverteermachine, vouwmachine, plotters en waterkoelers.
De nog te betalen leasetermijnen staan vermeld in de Balans, onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen aan de creditzijde van de Balans.

Langlopende financiering
Om de renterisico's zoveel mogelijk tegen te gaan, worden meestal onderhandse leningen aangetrokken. Deze hebben een rentevast periode van minimaal 10 jaar, of zijn rentevast gedurende de gehele looptijd. Voor de leningen van de gemeente wordt geen renterisico gelopen. Dat komt omdat de reeds afgesloten leningen een rentevaste periode hebben, die gelijk is aan de looptijd van de lening. Tot op heden zijn alleen leningen aangegaan met een lineaire aflossing, waardoor het renterisico ook beperkt is tot het schuldrestant op het moment van renteherziening, aangezien dan geen herfinanciering plaats hoeft te vinden.
In 2023 is er een nieuwe langlopende lening afgesloten van 6 miljoen met een looptijd van 20 jaar en een rentepercentage van 3,33 %.

Mutaties in de leningenportefeuille

Omschrijving (bedragen x € 1.000,--)	Begroting 2023	Begroting 2023
Stand per 1 januari 2023	€ 4.808	€ 10.150
Nieuwe leningen	€ 0	€ 0
Reguliere aflossingen	€ 658	€ 658
Stand per 31 december 2023	€ 4.150	€ 9.492

WET VERPLICHT SCHATKISTBANKIEREN
Vanaf december 2013 dienen overtollige gelden bij de schatkist te worden gestald.
Met ingang van 1 juli 2021 is de drempel voor schatkistbankieren verhoogd van 0,75% naar 2 % van het begrotingstotaal. Voor 2023 € 2.282.340 . Dit bedrag mag buiten de schatkist worden aangehouden per dag.
De rentevergoeding van de schatkist is de daggeldrente. De rente varieerde in 2023 van 0,64 % aan het begin tot 3,91% aan het eind van het jaar.

TOETSING AAN DE WET FIDO
De wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) verbiedt overschrijding van de zogenaamde 'kasgeldlimiet'. Deze wordt bepaald aan de hand van 8,5% van de totale omvang van de begroting, zoals hierboven vermeld. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet door de gemeente worden aangegeven op welke termijn en op welke wijze er voor wordt gezorgd dat de netto vlottende schuld weer lager zal worden dan de kasgeldlimiet.

	Overzicht toetsing aan kaders Wet Fido				
	Omschrijving (bedragen x €1.000)	1e kw.2023	2e kw.2023	3e kw.2023	4e kw.2023
	Omvang begroting per 1-1-2023: € 114.117				
1	Toegestane kasgeldlimiet op jaarbasis				
	-in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
	-in Euro	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700
2	Omvang vlottende schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar kasgelden	€ 7.300	€ 6.500	€ 4.000	€ 1.300
	Schuld in rekening-courant	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Gestorte gelden door derden	€ 90	€ 79	€ 77	€ 77
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
	Totaal vlottende schuld	€ 7.390	€ 6.579	€ 4.077	€ 1.377
3	Vlottende middelen				
	Contante gelden in kas	€ 12	€ 11	€ 15	€ 37
	Tegoeden in rekening-courant	€ 594	€ 384	€ 265	€ 359
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Tegoeden bij de schatkist	€ 4.690	€ 7.336	€ 6.063	€ 4.142
	Totaal vlottende middelen	€ 5.296	€ 7.731	€ 6.343	€ 4.538
4	Toets kasgeldlimiet				
	Totaal netto vlottende schuld	€ 2.094	-€ 1.152	-€ 2.266	-€ 3.161
	Toegestane kasgeldlimiet	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700	€ 9.700
	Ruimte(+)Overschrijding(-) 1-4	€ 7.606	€ 10.852	€ 11.966	€ 12.861

Conclusie: uit bovenstaande toetsing is dat de kasgeldlimiet in 2023 niet is overschreden.

EMU SALDO (ONTWIKKELING)

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden, zoals de gemeenten, een aandeel.
Hoeveel het tekort van een gemeente mag zijn, wordt jaarlijks bekend gemaakt in de septembercirculaire. Deze zogenaamde referentiewaarde wordt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken bepaald. In onderstaand overzicht wordt het berekend exploitatieresultaat weergegeven en de referentiewaarde waaraan Brunssum moet voldoen. Brunssum blijft ruim beneden de referentiewaarde.

BEDRAGEN * € 1.000			2022	2023	2023
			realisatie	raming	realisatie
Berekend EMU-saldo			**€ 2.980**	**-€ 1.417**	**-€ 1.201**
Referentiewaarde gemeente Brunssum			-€ 4.009	-€ 4.009	-€ 4.009

BBV EN RENTETOEREKENING

Het nieuwe BBV bevat voorschriften met betrekking tot de rentetoerekening. Vanaf 2018 is de nieuwe regelgeving in werking getreden waarbij de interne rentetoerekening mede afhankelijk is geworden van de verhouding netto rentelasten afgezet tegen de integraal gefinancierde activa.
Onderstaand schema geeft nader inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Boekwaarde investeringen per 1-1-jaar 2023 (incl. grondbedr.)		€ 65.361.184,00	A
Af: vaste eigen financiële middelen			
reserves en voorzieningen per 1-1-jaar 2023		€ 57.278.171,00	B
restantschuld geldleningen		€ 4.808.333,00	C
		€ 62.086.504,00	B + C
Financieringstekort		€ 3.274.680,00	A - (B+C)
Rentelasten/-baten			
rente vaste schulden		€ 61.458,00	D
rente eigen (interne) financieringsmiddelen (incl spaartegoeden)		€ 244.012,00	E
rente financieringstekort/-overschot		€ 0,00	F
Totaal rentekosten		€ 305.470,00	D+E+F
Boekwaarde investeringen per 1-1- jaar 2023		€ 65.361.184,00	A
af: investeringen met vast rentepercentage		-€ 10.320.876,00	G
rente te verdelen over		€ 55.040.308,00	A-G
totaal rentekosten		€ 305.470,00	D+E+F
af: vaste rente van investeringen		-€ 92.889,00	H
te verdelen rente		€ 212.581,00	D+E+F-H
te verdelen rente (D+E+F-H)			
	x % = omslagrente	**0,39%**	
0,5% rente te verdelen over (A-G)			

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

De paragraaf bedrijfsvoering is een verplichte paragraaf volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV; art 9 lid 2 sub e). De paragraaf moet "ten minste inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering" (BBV art 14) en omvat de onderdelen Personeel en Organisatie, Informatievoorziening, Facilitaire Zaken, Communicatie, Financiën en Algemeen Juridische Zaken en moet in samenhang worden gelezen met de in programma 12 'Algemene Dekkingsmiddelen' opgenomen doelen en resultaten op het gebied van bedrijfsvoering.

ORGANISATIEONTWIKKELING

In 2023 zijn allerlei acties, die voortvloeien uit de projecten van het programma "organisatieontwikkeling" geïmplementeerd. De integriteitsfunctionaris is aangesteld, alle medewerkers hebben de training morele oordeelsvorming gevolgd, het beleid "hybride werken binnen de gemeente Brunssum" is vastgesteld en (kleine) weeffouten vanuit de reorganisatie zijn hersteld.

Het centraal stellen van de betrokkenheid van burgers en maatschappelijke partners is in 2023 verder vergroot. Bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma heeft het college omgevingsgesprekken gevoerd met de maatschappelijke partners. De kwartiermaker participatie is aangesteld om burgerparticipatie naar een hoger niveau te tillen. Ook is het wijkgericht werken in 2023 verder doorontwikkeld. Onder meer door het instellen van een stuurgroep wijkgericht werken.

Om de omslag van sectoraal naar integraal werken en naar opgaven- en gebiedsgericht werken te kunnen maken heeft het college in 2023 beoordeeld welke actiepunten uit het coalitieakkoord op een meer samenhangende wijze kunnen worden uitgevoerd in de vorm van "majeure opgaven". Als majeure opgaven zijn aangewezen: de Omgevingsvisie, de Centrumontwikkeling, het programma Brunssum Noord-Oost, de gebiedsontwikkeling Oostflank en de herijking Sociaal Domein.

De ingezette organisatieontwikkeling heeft in 2023 steeds meer vorm gekregen en draagt bij aan de bovengenoemde omslag. De 'majeure opgaven' zijn in 2023 grotendeels via een project- dan wel programmatische aanpak opgepakt en bemenst. De aangezette verandering is op diverse vlakken merkbaar binnen de organisatie, zoals: de programmamanager Centrumplan en de programmamanager Noord-Oost, de zelfstandige positie van concerncontroller en de concrete invulling door het DT van het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. In 2024 wordt de ingezette organisatieontwikkeling organisch en planmatig doorontwikkeld, waarbij steeds geldt dat het proces van organisatieontwikkeling volgend is op de ontwikkelingen van het primaire (inhoudelijke) proces.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

In 2023 hadden we net als veel andere organisaties te maken met de toenemende krapte op de arbeidsmarkt. In 2023 hebben we echter gewerkt aan een herkenbare positionering op de arbeidsmarkt. Wervingskanalen zijn optimaal ingezet en we hebben ook gekeken naar andere wervingsmogelijkheden. Zo hebben we in 2023 deelgenomen aan 'de banenmarkt Parkstad breed' en zijn er koffiemomenten ingevoerd, waarbij we potentiële kandidaten al hebben gesproken vóór het verstrijken van de reactietermijn. Met de inzet van goede en pakkende vacatureteksten, contentmarketing en de juiste online marketingtechnieken hebben we in 2023 geprobeerd te laten zien wat onze waarden zijn en wat we te bieden hebben aan werkzoekenden. Daardoor is het ons gelukt om kwalitatief goede mensen aan te trekken, zelfs tijdens de arbeidsmarktkrapte. Desalniettemin zet de gespannen situatie van de arbeidsmarkt zich ongetwijfeld door in 2024 e.v.. Daar bereiden we ons op voor en juist daarom zetten we – onder het motto behouden is het nieuwe werven - ook in op behoud en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We proberen medewerkers te binden, door ze ontwikkelperspectief te bieden en kansen te geven om door te groeien. Er wordt veel geïnvesteerd in kennis, kunde en persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers, mede ook om-

dat het zo belangrijk wordt gevonden om aan te sluiten bij wat de inwoners nodig hebben. Ook het introductieprogramma hebben we in 2023 doorontwikkeld. Er is een introductiegids samengesteld en gedrukt, er zijn nieuwe filmpjes gemaakt, de introductiedagen zijn doorontwikkeld en we hebben de netwerkborrel ná de introductiedag geïntroduceerd. Verder is het project flexibel en resultaatgericht werken in 2023 afgerond en is het beleid hybride werken binnen de gemeente Brunssum in 2023 vastgesteld. Ook is in 2023 aandacht geweest voor vitaliteit. Het voorstel voor de nieuwe secundaire arbeidsvoorwaarden is in 2023 vastgesteld. Hiermee nemen we als werkgever een concurrerende positie in op de arbeidsmarkt en ook vitaliteit heeft daarin een duurzame plek gekregen. Lokale regelingen die aanpassing behoefden sinds de nieuwe cao-gemeenten 2023 heeft het college in 2023 vastgesteld. Alleen de invoering van HR21 heeft vertraging opgelopen. Er is gekozen voor kwaliteit boven snelheid. De verwachting is dat de invoering en afronding van HR21 in het tweede kwartaal van 2024 volledig is afgerond. De vertraging leidt overigens niet tot nadeel voor onze medewerkers. Het functieboek en de functiewaarderingen worden namelijk met terugwerkende kracht (1 juli 2023) ingevoerd na vaststelling door het college.

INFORMATIEMANAGEMENT

In het afgelopen jaar zijn we gestart met het op orde krijgen en houden van onze Informatiehuishouding. Door de wettelijke verplichtingen op het gebied van Informatiebeheer zoals de WOO, WMEBV, WEP, WDO [1]enz. te verbinden met onze eigen ambities op het vlak van bedrijfsvoering en dienstverlening werken we naar een integrale blauwdruk toe waarbij vrijwel alle processen op termijn ingericht zijn op basis van onze bedrijfsvoeringsstandaarden. Deze aanpak hebben we on-the-fly in 2023 al toegepast op een behoorlijk aantal processen zoals meldingen Openbare Ruimte en een aantal producten van Burgerzaken. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat onze klanten, de proceseigenaren en de ondersteunende diensten een significante toename zien in transparantie, integraliteit en klantgerichtheid. Op basis van die bevindingen kunnen we verder met het organisatie breed inventariseren van de processen om ze daarna in de gekozen blauwdruk te gieten.

Dat we op het vlak van informatie- en archiefbeheer de juiste stappen hebben gezet blijkt wel uit het oordeel van de provincie in het kader van Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Zij waarderen onze aanpak, uitvoering en beleid met een ruime voldoende.

In 2023 zijn wederom een aantal informatiesystemen gemigreerd naar een SAAS[2]/Cloud omgeving. Synchroon aan deze migraties zijn we strakker gaan sturen op het beheer van deze systemen en de onderliggende koppelingen. In het kader van de transformatie van de informatiefunctie zijn de functioneel applicatiebeheerders steviger gepositioneerd in de domeinen waarin ze acteren waarbij de nadruk steeds meer komt te liggen op procesinrichting en advisering.

INFORMATIEBEVEILIGING & PRIVACY

In 2023 is een aanvang gemaakt met het systematisch en periodiek controleren van de loggings als significant onderdeel van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. In eerste instantie richt de controle zich op informatiesystemen belast met de verwerking van persoonsgegevens. De komende jaren zullen gefaseerd alle informatiesystemen onder het nieuwe loggingbeleid worden gebracht. Een uitgebreide cybercrime-test aan het einde van 2023 heeft een behoorlijke bijdrage geleverd aan de structurele instrumenten die reeds worden ingezet om het bewustzijn op het gebied van informatieveiligheid en privacy van onze medewerkers verder te vergroten. Daarnaast zijn we gestart om de afzonderlijke kwaliteitssystemen van Informatiebeveiliging & Privacy, Informatie- en Archiefbeheer en Integriteit en Ethiek te integreren.

[1] WOO= Wet Open Overheid, WMEBV= Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer, WEP= Wet Elektronisch, WDO= Wet Digitale Overheid.
[2] SAAS= Software As A Service

FACILITAIRE ZAKEN
In 2023 zijn alle vergaderlocaties hybride ingericht en zijn we gaan experimenteren met fysiek nieuwe overleg- en samenwerkingsconcepten. Tevens is een aanvang gemaakt met het verhogen van de flexibiliteit van de reguliere werkplekken. De ervaringen uit deze trajecten zullen worden toegepast in de verder inrichting van het gebouw als onderdeel van het Flexibel- en Resultaatgericht Samenwerken en Hybride werken. Voorts zijn in 2023 nieuwe functionaliteiten aan de kantoorinrichting toegevoegd zoals een kolf-kamer, omkleedruimte, verbetering toegankelijkheid en ijskasten. Continue monitoring voor het terugdringen van de energiekosten heeft onze aandacht en zal planmatig verder worden uitgewerkt.

COMMUNICATIE
Mediamix/ Herijking communicatiestrategie
In de raadsvergadering van 9 mei 2023 heeft de gemeenteraad een nieuw communicatiebeleidsplan vastgesteld. Het is een geactualiseerde versie van het oude communicatiebeleidsplan uit 2012. In het Communicatiebeleidsplan 2023 is een communicatiestrategie vastgelegd die leidt tot de ontwikkeling en inzet van een mix aan communicatiemiddelen waarmee we al onze burgers, ondernemers en andere doelgroepen bereiken met voor hun relevante overheidsinformatie en –diensten.

Aansluitend aan het beleidsplan is in 2023 tevens een uitvoeringsplan opgesteld. Met de implementatie daarvan zal in 2024 worden gestart.

Projectcommunicatie
De organisatie zette in 2023 steeds zwaarder in op het integraal werken in projecten en programma's. Zowel bij de verschillende afdelingen, alsook bij diverse grote opgaves waar de gemeente voor staat, zoals de Transitievisie Warmte en de Ontwikkeling van een Toekomstvisie voor Brunssum. In al deze project- en programmagroepen heeft projectcommunicatie in 2023 vanaf het begin een vaste plaats gekregen om te kunnen communiceren binnen en over het project. Op deze wijze werd proactief vanuit communicatieperspectief meegedacht en gezorgd voor een integrale aanpak, ook op communicatief vlak. Middels deze werkwijze werd ook geborgd dat de specifieke communicatie voor de verschillende projecten en programma's onderling werd afgestemd en tevens in lijn bleef met de algemene communicatie van de gemeente. Deze ontwikkeling wordt in 2024 verder doorgezet.

Citybranding
Citybranding is gericht op het stimuleren van de dynamiek van de stad en het verbeteren van het imago van Brunssum. Dit doen we door concrete zichtbare initiatieven; bedacht en uitgevoerd met, door en voor Brunssumers. Hierbij zetten we in op het creëren van (ver)binding, betrokkenheid en draagvlak bij de Brunssumer, met als doel meer trotse Brunssumse ambassadeurs. Deze basis hebben we in 2020 gelegd en hebben we ook in 2023 voortgezet. Hierbij hebben we afgelopen jaar meer focus aangebracht op specifieke doelgroepen. Denk hierbij aan initiatieven als het OnsBrunssum Hinkelpad (voor onze jongste Brunssumers) en Brunssum Borrelt (24 tot 45 jarigen). Door de initiatieven te combineren met het breed inzetten van het platform OnsBrunssum.nl én de fysieke locatie 'Buro Brunssum' die dit jaar geopend is, zorgen we voor een zeer laagdrempelig geheel. Zo evalueert OnsBrunssum meer en meer in een 'passende jas', die ontwikkeld is door Brunssumers die meedenken en doen. Ons Brunssum wordt zo onderdeel van de identiteit van elke Brunssumer.

FINANCIËN EN CONTROL
De beleidsvoornemens voor wat betreft financiën en control zijn in de vorm van doelen en resultaten opgenomen en verantwoord in programma 12 Algemene Dekkingsmiddelen.

PERSONEELSFORMATIE EN CIJFERS

Formatie en bezetting van de ambtelijke organisatie (inclusief Griffie) 2023 in fte

Datum:	31/12/ 2022	31/12 2023
Formatie:	224,57	230,88
Bezetting:	218,73	226,78

PERSONEEL IN CIJFERS 2023			
Salarissen	**Begroting**	**Realisatie**	**B -/- R**
	2023	**2023**	**2023**
Ambtelijke organisatie	20.178.129	18.260.078	1.918.051
	20.178.129	**18.260.078**	**1.918.051**
Externe inhuur	**Begroting**	**Realisatie**	**B -/- R**
	2023	**2023**	**2023**
Externe inhuur	660.668	581.772	78.896
Externe inhuur (vacatures)	0	1.435.855	-1.435.855
	660.668	**2.017.628**	**-1.356.960**
Terugontvangen personeelskosten	**Begroting**	**Realisatie**	**B -/- R**
	2023	**2023**	**2023**
Ontvangen personeelskosten	0	-152.356	152.356
	0	**-152.356**	**152.356**
SALDO SALARISSEN/INHUUR & TERUGONTV	**20.838.797**	**20.125.350**	**713.447**
Overige personeelskosten	**Begroting**	**Realisatie**	**B -/- R**
	2023	**2023**	**2023**
	143.614	165.197	-21.583
	143.614	**165.197**	**-21.583**
TOTAAL PERSONEELSKOSTEN	**20.982.411**	**20.290.546**	**691.865**

Toelichting op personeel in cijfers 2023

Formatie en bezetting

Belangrijkste redenen voor de toename van de formatie zijn dat bij de vaststelling van de Transitievisie Warmte besloten is dat bestaande formatie uitgebreid wordt. En om uitvoering te geven aan de organisatieontwikkeling zijn vanuit bestaande middelen voor de organisatieontwikkeling programmamanagers in de formatie opgenomen. Daarnaast is er vanuit het project kernwaarden uit bestaande middelen een integriteitsfunctionaris toegevoegd aan de formatie.

Ambtelijke organisatie

In de tabel personeel in cijfers zien we lagere uitgaven bij de salarissen ambtelijke organisatie.
Er is minder respons op openstaande vacatures als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.
Met name vacatures met gekwalificeerde eisen krijgen we daardoor moeilijk bezet.
Indirect is het aanzienlijke verloop in de bezetting van personeel ook nog van invloed op de lagere uitgaven aan salarissen.

De tegenhanger van de lagere uitgaven salarissen zijn de hogere uitgaven voor externe inhuur.
Er is hier sprake van een causaal verband. Het geld dat niet wordt besteed aan het invullen van vacatures wordt besteed aan extern ingehuurd personeel. Dit zien we in de tabel bij de realisatie van Externe inhuur (vacatures).
Externe inhuur wordt daarnaast ook ingezet voor specialistische deskundigheid, voor projectmatige (deeltijd) opdrachten en voor vervanging van langdurige uitval op posities waar dat voor continuïteit noodzakelijk is.

De terugontvangen personeelskosten zijn inkomsten die enkel betrekking hebben op eigen personeel. Het betreft de vergoedingen die wij ontvangen van derden als bijdragen in onze personeelskosten. Het betreft voornamelijk UWV gerelateerde bijdragen (zwangerschapsverlof, ziektewet), vergoedingen voor piketdiensten, detachering en subsidie.
De terugontvangen personeelskosten hebben een fluctuerend en onvoorspelbaar karakter. Er is geen begrotingsbudget voor opgenomen en ze worden meegenomen in het geheel van de salarislasten.

Externe inhuur in % tot personeelskosten
De werkelijke cijfers geven weer dat de externe inhuur (€ 2.017.628,-) uitgedrukt in percentage van de personele uitgaven (salarissen en inhuur = € 20.277.706,-) bedraagt: 9,9 %. Dit percentage is gelijk aan 2022 (9,9%) en duidelijk lager dan in 2021 (11,5 %).

Overige personeelskosten
De overige personeelskosten zijn te specificeren in beloningsdifferentiatie, eindheffing WKR (werkkostenregeling), kosten voormalig personeel en reiskosten. Opgeteld laten ze een overschrijding op het begrotingsbedrag zien. Deze overschrijding komt o.a. door hogere uitgaven in vergelijk met de begroting bij voormalig personeel en de werkkostenregeling (WKR).
Bij de aangifte werkkostenregeling wordt een deel van de vergoedingen aan personeel (niet zijnde salarissen en toelagen) belast en afgedragen.

Ontwikkelingen
Naast het intensief werken met programma's om onze ambities te realiseren, moet de staande lijnorganisatie haar diensten voor burger en bestuur blijven leveren.
Dit leidt tot een organische doorontwikkeling van de organisatie. Daarvoor zijn in de begroting o.a. budgetten gereserveerd voor ontwikkelingen toekomstperspectief Brunssum.
Daar waar van toepassing zijn deze budgetten geïntegreerd in de begrotingscijfers personeel.
We informeren u onderstaand over die toepassingen:

- Organische doorontwikkeling organisatie € 450.000,-. Toegewezen aan dienstbetrekkingen waarop van toepassing en daarmee bijna volledig aangewend. Het restbudget is € 30.000,-.
- Budget Ziektevervanging van € 400.000,- is volledig benut.

ALGEMEEN-JURIDISCHE ZAKEN
De werkzaamheden bestreken een breed terrein. Gevraagd en proactief werd publiekrechtelijk en ook privaatrechtelijk juridisch geadviseerd aan bestuur en organisatie. Samen met juridische kwaliteitstoetsing van producten en diensten, het afwikkelen van bezwaarschriften en klachten waarbij zo veel als mogelijk primair werd ingezet op informele afhandeling, droeg dit bij aan goede besluitvorming waarbij binnen de wettelijke kaders zo optimaal mogelijk werd geadviseerd.

Daarnaast heeft het team verzoeken die volgens de Wet open overheid worden gedaan gecoördineerd en afgewikkeld. Een toename van deze verzoeken in omvang en het ontbreken van een duidelijke omschrijving van het verzoek, maakt dat hiervoor een groter beroep op het team is gedaan.

Verder heeft het team algemeen-juridische zaken verzoeken in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, schadeclaims en aansprakelijkstellingen behandeld en de regie gevoerd op de inzet van externe juridische inhuur.

Ook heeft het team de bezetting van de commissie voor de bezwaarschriften opgepakt, omdat de benoemingstermijn in 2023 afliep. Met de benoeming van de nieuwe voorzitters en leden van de commissie voor de bezwaarschriften is voor een nieuwe benoemingstermijn van 4 jaar de continuïteit van de juridische kwaliteit van de commissie behouden en kan een onafhankelijke en deskundige advisering over ingediende bezwaarschriften worden gewaarborgd.

Tot slot, heeft het team ingekomen klachten gecoördineerd. In 2023 ontving de gemeente 35 klachten. Nog niet alle klachten zijn inmiddels afgerond. In 14 gevallen konden wij de klachten in overleg met de klagers laagdrempelig via de informele weg afhandelen samen met de betrokken afdeling(en). Bij 7 klachten volgden we de formele procedure bij de externe klachtencommissie en 2 klachten zijn buiten behandeling gesteld. Het totaal aantal klachten in 2023 is gestegen ten opzichte van de afgelopen drie jaren.

RECHTMATIGHEIDSMONITOR

Vanaf boekjaar 2023 is de rechtmatigheidsmonitor ingevoerd, daardoor wordt onderstaande monitor opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording		
A	Begrotingscriterium	
-	Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	7.910.161
-	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	
-	Niet geautoriseerde reservemutaties	
-		
		7.910.161
B	Voorwaardencriterium	
-	Gemiste aanbesteding	
-	Projecten zonder investeringskredieten	
		0
C	Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	
-	Geen bevindingen	
		0
D	Totaal rechtmatigheidsfouten = A+B+C	7.910.161
E	Verantwoordingsgrens	1.211.880
	1% van € 121.188.000	
F	Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	
-	D is groter dan E: totaal afwijkingen = rechtmatigheidsfouten als bedrag opnemen in rechtmatigheidsverklaring college overeenkomstig A t/m C	
-	D is kleiner dan E: afwijkingen toelichten in paragraaf bedrijfsvoering	
-		
G	Totaal grondslag afwijkingen voor toelichtingen op fouten = D	7.910.161
H	Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze acceptabel zijn i.c. "niet rechtmatig" (artikel 5 kaderstelling rechtmatigheid)	7.910.161
I	Saldo resterende rechtmatigheidsfouten = G-H	0
	Nader toe te lichten in de Rechtmatigheidsverklaring	0

Uit bovenstaande rechtmatigheidsmonitor blijkt dat er geen netto lastenoverschrijdingen zijn. De bruto lastenoverschrijdingen per programma zijn toegelicht in bijlage 1.

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

De gemeente Brunssum neemt deel in een aantal maatschappelijke organisaties waarbij sprake is van een financieel en bestuurlijk belang. Dit zijn de zogenaamde verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente.

We spreken van een financieel belang wanneer de gemeente de middelen die zij aan een organisatie ter beschikking heeft gesteld, in het geval van faillissement niet terugkrijgt. Of wanneer financiële problemen op de gemeente kunnen worden verhaald. De gemeente blijft dus risicodragend.
Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie. Dat kan door middel van een bestuurszetel, of door het uitoefenen van stemrecht als aandeelhouder.
Toezicht wordt in veel gevallen uitgeoefend via het bestuur. Daarin heeft een afvaardiging zitting uit het college van B&W of uit de gemeenteraad. Op ambtelijk niveau vindt ondersteuning op dit toezicht plaats via de deelname in financiële en beleidscommissies.

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt van de verbonden partijen gevraagd om de vastgestelde jaarrekening/jaarverslag en de begroting aan te bieden aan de gemeente. Hieraan voorafgaand dienen de Algemene en Financiële Beleidsmatige Kaders (AFBK) aan de raad te worden aangeboden. Deze stukken worden eerst ambtelijk getoetst en vervolgens via het college van B en W ter informatie c.q. voor een zienswijze aan de gemeenteraad verstrekt.

De gemeente voert taken uit via de inzet van verbonden partijen. Het is, gezien het feit dat een substantieel deel van de gemeentelijke begroting hiermee op afstand staat, van groot belang om als individuele gemeente grip te kunnen uitoefenen op deze verbonden partijen. Begin 2016 heeft de raad de nota “In verbinding met verbonden partijen” vastgesteld. Deze kadernota omvat een algemeen beleidskader en een sturingskader om de grip op verbonden partijen te versterken.

Vanuit het besef, dat we als individuele gemeente niet in staat zijn om onze zeggenschap binnen een gemeenschappelijke regeling wezenlijk te vergroten, hebben de Parkstadgemeenten vanaf 2016 de krachten gebundeld. Deze regionale aanpak heeft geleid tot het document ´Zo doen we dat in Parkstad´. In dit document zijn afspraken vastgelegd, die beogen om de raden beter in positie te brengen, de verbinding met verbonden partijen te versterken, het ambtelijk collectief te organiseren en de colleges van B en W optimaal te faciliteren.

De Parkstadgemeenten hebben met een aantal GR-en de volgende afspraken gemaakt:
1. Gemeenschappelijke regeling en meerjarenplan vormen de basis voor kaderstelling door de raad
2. Gemeenten organiseren samen met de GR-en collectiviteit in de ambtelijke voorbereiding
3. GR-en organiseren informatiebijeenkomsten voor raads- en commissieleden
4. GR-en sturen voorafgaand aan het indienen van begroting en jaarrekening hun Algemene Financiële en Beleidsmatige Kaders (AFBK) op naar de raden
5. Sturing vindt gedurende het jaar plaats.

<u>Uiterlijk 1 juli 2024</u> moeten een aantal wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn doorgevoerd. Hiertoe trekt Brunssum samen op met de andere deelnemers aan de GR in Zuid-Limburg. De wijzigingen zijn onder te verdelen in:
-versterking van de positie van gemeenteraden in de besluitvorming;
-de introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden;
-het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN PER CATEGORIE

Gemeenschappelijke regelingen (in overeenstemming met de nota verbonden partijen zijn lichte gemeenschappelijke regelingen ook opgenomen in deze opsomming):

- Stadsregio Parkstad Limburg
- Belastingsamenwerking Gemeente en Waterschappen (BSGW)
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (met als onderdelen Brandweer en GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen)
- GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidszorg) Zuid Limburg
- Kredietbank Limburg (Gemeenschappelijke Regeling voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening Limburg)
- Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
- GR Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP)
- Regionale reinigingsdienst (Rd4)
- Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Intergemeentelijke sociale dienst BOL (ISD BOL)
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
- Lichte GR Parkstad IT (PIT)
- Lichte GR beheer afvalwaterketen
- GR Het Gegevenshuis
- Centrumregeling Verwerving Jeugdhulp Regio Zuid-Limburg 2019
- Omnibuzz
- Samenwerking Watertaken Parkstad

<u>Vennootschappen/Deelnemingen:</u>

- Betere Buren BV
- IBA Parkstad BV
- Bank Nederlandse Gemeenten NV
- Enexis BV (nieuw energienetwerkbedrijf; vroeger onderdeel van Essent BV)
- Rd4 NV
- WML
- Nazorg Limburg BV
- Woon Wijzer Winkel BV

	Stadsregio Parkstad Limburg, programma 1
Visie	Met de samenwerking willen we het hoofd bieden aan de gevolgen van krimp en vergrijzing en aan sociale achterstanden.
Doel/openbaar belang	1. Om op basis van de onderwerpen genoemd in de Kern-agenda en de Keuze-agenda de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten te faciliteren en te komen tot een samenhangend beleid en uitvoering daarvan op de gebieden van ruimte & mobiliteit, economie & toerisme, wonen & herstructurering, energie en duurzaamheid (inclusief klimaatadaptatie en circulaire economie), sociaaleconomische structuurversterking en grensoverschrijdende samenwerking. 2. De vorm van de samenwerking kan verschillen. Aan de onderwerpen die deel uitmaken van de Kern-agenda nemen alle gemeenten deel. Daarbij is het Regiobureau procesmatig en inhoudelijk verantwoordelijk. Aan de onderwerpen die deel uit maken van de keuze-agenda nemen alleen Gemeenten deel die daarvoor kiezen. Daarbij heeft het Regiobureau ten minste een monitorende en versterkende taak. Tot de onderwerpen van de Kern-agenda behoren in elk geval: Ruimte Energie en duurzaamheid, Mobiliteit, Economie & toerisme; Wonen & herstructurering, Sociaaleconomische structuurversterking (verbinding onderwijs/arbeidsmarkt, Gezonde Basisschool van de Toekomst, verlengde schooldag en kansrijke start) en Grensoverschrijdende samenwerking..
Financieel belang	Totaal werkelijke bijdrage SPL voor 2023: € 582.370,- (product 010040/441200 € 559.904,- product 310001/441200 € 19.947,- en product 570005/441200 € 2.519,-).
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	DB: burgemeester van elke gemeente; ieder lid beschikt over 1 stem. AB: burgemeester en 1 portefeuillehouder van elke gemeente; ieder lid krijgt de helft van het aantal per gemeente toebedeelde stemmen. Iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen. Bestuurscommissies (er zijn er 5): 1 portefeuillehouder per gemeente; iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen.
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Reeds decennia wordt met de samenwerking gewerkt aan het oplossen van de problematiek die is ontstaan door vergrijzing en krimp: door inzet op herstructurering en economische structuurversterking. Met de in 2019 met het Rijk gesloten Regiodeal en die is afgelopen op 31 december 2022 wordt nog meer ingezet op sociaaleconomische thema's, zoals het bestrijden van onderwijsachterstanden en gezondheidsproblematiek, de verbetering van perspectief op werk voor kwetsbare groepen, het zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel voor bedrijven, het vergroten van de veiligheid voor burgers en het voorzien in en versterken van de sociale infrastructuur. De projecten die gefinancierd zijn vanuit de Regio Deal 1.0 bevinden zich in de afrondende fase.

	De ingezette lijn via de Regio Deal 2019 – 2022 is voortgezet met de Regio Deal 2023-2026, die in 2023 is toegekend en van start is gegaan. De Regio Deal 2023-2026 is geënt op drie hoofdlijnen: 1. Integrale, gebiedsgerichte aanpak van 8 focusgebieden; 2. Kansen voor brede welvaart in een grensoverschrijdende context; en 3. Versterken uitvoerings- en organisatiekracht..
Risico's financieel/ beleidsmatig	De financiële risico's worden beschreven in de begroting van Parkstad. Parkstad voert het door het Bestuur vastgestelde jaarplan uit.
Ontwikkelingen	Om de grote en complexe opgaven voor de gemeenten in Parkstad te kunnen aanpakken, blijft de samenwerking binnen de Gemeentelijke regeling essentieel. Het inhoudelijke kompas voor de Stadsregio Parkstad Limburg en de Parkstad gemeenten vormt de Strategische Agenda Parkstad 2021-2030. Belangrijke ontwikkelingen in 2023 waren: - het verder versterken van aanpak van de sociaaleconomische achterstanden/ brede welvaart; meer dan in het verleden benutten van kansen, zoals de ontwikkeling op de bedrijventerreinenmarkt, die sneller gaat dan de afgelopen 40 jaar; het inzetten op het verkrijgen van financiële middelen van het rijk uit de gelden die zijn bedoeld voor inzet in stedelijke vernieuwingsgebieden en grens- en krimpregio's: o.a. de Regio Deal 2.0 (waarvoor Brunssum in 2023 het project Rumpenerstraat heeft ingediend) en middels het nog op te stellen nieuwe narratief (waarmee in 2023 is gestart); het meer gebruik maken van de mogelijkheden van grensoverschrijdende samenwerking; het uitvoeren van de energietransitie en werken aan water- en klimaatadaptie.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 6.145.000	€ 6.355.000	€ 61.111.000	€ 56.710.000	€ 343.000

	Veiligheidsregio Zuid- Limburg: crisisbeheersing en brandweerzorg, programma 2
Visie	Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is één van de 25 veiligheidsregio's van ons land. Binnen VRZL werken de 16 gemeenten, Brandweer, Politie en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR, onderdeel van GGD Zuid-Limburg) met elkaar samen om bij een ramp of crisis zo effectief mogelijk op te kunnen treden. Op basis van de gemeenschappelijke regeling is elke gemeente van de regio deelnemer van VRZL en daardoor medeverantwoordelijk voor de bestuurlijke en organisatorische aansturing van de organisatie
Doel/openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie en uitvoering van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het werkgebied van de Veiligheidsregio.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 o.b.v. verdeelsleutel (inwoneraantal) : € 2.164.744,- - product brandweerbeleid 110001-441205: € 2.110.017,- - product Rampenbestrijding/GHOR 110002-441205: € 54.727,-
Vestigingsplaats	Maastricht
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger/ burgemeester in AB. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de 16 gemeenten. De leden van het AB hebben ieder één stem en daarboven één stem per volledig veelvoud van 25.000 inwoners.

Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Kerntaak van de Veiligheidsregio is om iedereen die in Zuid-Limburg woont, werkt of verblijft te beschermen tegen gezondheidsrisico's, crises en rampen. Dat gebeurt door: - voorkomen: risico's in kaart brengen en treffen van voorbereidingen op maat; - bestrijden: effectief optreden tijdens een crisis of ramp om levens te redden en schade te beperken; - herstellen: inzetten op slachtofferhulp, nazorg en herstel van materiële schade. Fysieke veiligheid, waar een adequate brandweerzorg en crisisbeheersing toe worden gerekend, is een van de thema's van het gemeentelijke veiligheidsbeleid. De ambities van de Veiligheidsregio, sluiten aan op de ambities van het gemeentelijk veiligheidsbeleid.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Externe trends en ontwikkelingen beïnvloeden onze voorbereiding en zorgen soms voor nieuwe risico's. Het is daarom van belang dat continu en op een dynamische manier risico's worden gemonitord en daar waar nodig direct de operationele voorbereiding wordt aangepast. De komende jaren wordt vooral gefocust op het beter beheersbaar maken van belangrijke risico's, zoals: - Toenemende maatschappelijke onrust: onder andere de COVID-19 pandemie, oplopende energiekosten, inflatie, klimaatverandering en de stikstofcrisis leiden tot een maatschappelijke discussie, waarbij ongenoegen zich steeds vaker uit in maatschappelijke onrust. - Klimaatverandering: een sluimerende crisis die ons bedreigt op de lange termijn en die behalve politieke en maatschappelijke aandacht vraagt om een gerichte aanpak van de verantwoordelijke autoriteiten. - Energietransitie: nieuwe energiebronnen brengen nieuwe risico's met zich mee. Dit vraagt om grote veerkracht en acceptatie van de samenleving, maar ook van hulpdiensten. Voor de grootste risico's in onze regio zijn specifieke bij wet verplichte rampenbestrijdingsplannen opgesteld. De financiële risico's worden beschreven in de jaarlijkse begroting van de Veiligheidsregio.
Ontwikkelingen	De bestuurlijke dialoog 'verantwoorde brandweerzorg 2024 - 2030' is in april 2023 afgerond en heeft zijn beslag gekregen in de goedgekeurde Meerjarenbeleidsplan VRZL 2024-2027. In het meerjarenbeleidsplan VRZL 2024-2027 zijn de ambities voor de komende vier jaar gepresenteerd. Samen met het risicoprofiel, het crisisplan en de rampbestrijdingsplannen is dit plan het uitgangspunt voor een efficiënte en effectieve organisatie bij de voorbereiding en aanpak van (grootschalige) incidenten, rampen en crises. De gemeenteraad van Brunssum heeft op 12 juni 2023 ingestemd met de Jaarstukken 2022 en Begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Verder heeft de raad de Begroting 2024 en de Jaarstukken 2022 van het Meld- en Coördinatiecentrum voor kennisgeving aangenomen. Tevens heeft de VRZL als beleidsambitie om de kwaliteit te behouden van de brandweerzorg, de doorontwikkeling naar een integraal kwaliteitszorgsysteem en de afronding van de huisvestingsdialoog.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 4.641.202	€ 4.387.029	€ 55.556.432	€ 59.386.018	€ -402.000

	Betere Buren BV, progr. 2
Visie	De gemeente Brunssum ziet Betere Buren als hét instrument om vanuit de Participatiewet de integrale uitvoeringsschakel te zijn naar o.a. de domeinen van Jeugdzorg en de WMO.
Doel/openbaar belang	De primaire opdracht voor Betere Buren is het vormgeven van re-integratie- en participatie activiteiten in het kader van de Participatiewet. Deze activiteiten zijn onder te verdelen in een aantal componenten: • Mensontwikkeling oftewel het vormgeven van individuele ontwikkeltrajecten; • Creëren van werkgelegenheid voor de doelgroep vanuit de Participatiewet; • Bijdragen aan maximale participatie van cliënten en daarmee een bijdrage leveren aan het wijkgericht werken.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 vanuit de gemeente Brunssum: € 440.000,- (650003/438103)
Vestigingsplaats	Brunssum
Zeggenschap	Gemeente Brunssum is 100% aandeelhouder
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Betere Buren is gepositioneerd als integrale uitvoeringschakel. Zo voorziet Betere Buren in diensten van de WMO, zoals bijvoorbeeld de was- en strijkservice, de scootmobiel pool en de mantelzorgondersteuning. Anderzijds dragen medewerkers bij aan het onderhoud van het openbaar groen en grijs binnen de gemeente, terwijl zij werken aan hun eigen ontwikkeling. Betere Buren werkt 'ontschot'; er zijn zowel medewerkers die werken aan hun ontwikkeltraject op basis van de Participatiewet (PW) en SW-medewerkers.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Betere Buren is voor een groot deel (inmiddels 95%) afhankelijk van de inbestedingsopdrachten van gemeente Brunssum. Het niet of minder inbesteden bij Betere Buren heeft derhalve directe impact op de bedrijfsvoering en de organisatie van ontwikkeltrajecten. De verschillende bijdragen vanuit de gemeente worden al sinds 2015 niet geïndexeerd. Dit terwijl de kosten jaarlijks stijgen, waarbij de kosten in 2023 zelfs explosief zijn gestegen (o.a. door cao verhoging, energie prijzen en reguliere indexeringen). Ter dekking van dit te verwachten exploitatie tekort is (met instemming van B&W) een bestemmingsreserve gevormd in 2022.
Ontwikkelingen	Sinds 2023 is alleen Betere Buren nog verantwoordelijk voor de uitstroom, re-integratie en participatie van alle ontwikkelbare (PW-)cliënten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met het Werkgeversservicepunt Parkstad Limburg. In de afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in de ontwikkeling van leerlijnen bij Betere Buren. Zo zijn er inmiddels leerlijnen Logistiek, Horeca en Groen, waarin deelnemers een gecertificeerde Praktijkverklaring op MBO 1 en 2 niveau kunnen behalen. Daarnaast vervult Betere Buren sinds 2019 het werkgeverschap voor medewerkers die vanuit de banenafspraak hun werkzaamheden bij de gemeente Brunssum vervullen en is Betere Buren ook werkgever voor 6 medewerkers vanuit Nieuw Beschut Werk.

Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
€ 48.720	€ 48.720	€ 340.549	€ 395.778	€ 64.185

	Centrumregeling verwerving Jeugdhulp, progr. 2
Visie	Sinds 2016 werken de Zuid-Limburgse gemeenten intensief samen op het gebied van Jeugdhulp, waarbij de gemeente Maastricht fungeert als centrumgemeente en (een groot deel van) Jeugdhulp inkoopt namens de 16 gemeenten. Deze samenwerking komt voort uit een visie waarin wij een dekkend en passend hulpaanbod bieden voor kinderen en jongeren die dit nodig hebben: voor elkaar en met elkaar. Dit aanbod bestaat uit specialistische hulp waar nodig en voorliggende hulp waar mogelijk. Uitgangspunten zijn om dit zo dicht mogelijk bij de burger te bieden waarbij de eigen regie en verantwoordelijkheid centraal staan. Om dit aanbod te realiseren is samenwerking in de regio van belang.
Doel/openbaar belang	De centrumregeling is gericht op verwerving van de dienstverlening van de jeugdhulp t.b.v. de deelnemende gemeenten en regionaal beleid te formuleren
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 8.993.981; incl. ambulante jeugdhulp en kosten programma bureau (prod. 612101; 672002; 672003; 672004; 673010; 673020; 673030; 674010; 674020; 682002)
Vestigingsplaats	Maastricht
Zeggenschap	De Stuurgroep Jeugd is het bestuurlijk adviesorgaan inzake de inkoop van Jeugdhulp. Zij adviseren de centrumgemeente Maastricht of het Bestuurlijk Overleg van de 16 gemeenten inzake besluitvormingsvoorstellen. In deze Stuurgroep nemen van elke regio 2 vertegenwoordigers deel (in totaal 6). Namens regio Parkstad nemen de gemeenten Heerlen en Kerkrade deel. Via het Bestuurlijk Overleg Parkstad, waar alle wethouders Jeugd van de Parkstadgemeenten deelnemen, kunnen adviezen worden meegegeven aan de vertegenwoordigers in de Stuurgroep.
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Jeugdhulp is onderdeel van het Sociaal Domein en draagt eraan bij dat jongeren en jeugdigen en hun gezinssysteem daar waar nodig ondersteuning ontvangen van een professional. Deze hulp is gericht op het herstellen of behouden van de zelfredzaamheid en participatie van de jeugdige/ het gezin.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Brunssum wil regie houden op het proces (toegang, uitstroom en financieel). Een sluitende formatie om de processen te kunnen borgen is daardoor van belang. Verzuim en krapte op de arbeidsmarkt zijn daartoe verhoudende risico's. Een tijdige aanlevering van juiste data/aanvragen en de verwerking daarvan is eveneens van noodzakelijk.
Ontwikkelingen	In deze lichte gemeenschappelijke regeling wordt gemeente Maastricht aangewezen als centrumgemeente en verwervende partij voor jeugdhulp. Om tot een transparante en kwalitatieve samenwerking te komen is er een SLA (Service Level Agreement) opgesteld. Met ingang van deze regeling werd een verplicht basispakket geïntroduceerd welke alle gemeenten afnemen en een facultatief keuzepakket voor met name ambulante jeugdhulp. Brunssum koopt vanaf 2023 de ambulante jeugdhulp (grotendeels) op sub regionaal verband in Parkstad bij Maastricht in. Voor een het overige deel werkt gemeente Brunssum samen in de sub regio met Kerkrade en Simpelveld. Om deze ontwikkelingen aan te laten sluiten bij de vraagstukken vanuit Brunssum participeert gemeente Brunssum in diverse overlegstructuren in Zuid-Limburg inzake beleid en verwerving (inkoop) om de koppeling met de eigen strategische keuzes goed te stroomlijnen.

Is onderdeel van de gemeente Maastricht en stelt zelf geen balans op	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022

	Werkgevers Servicepunt Parkstad Limburg BV, progr. 2
Visie/Doel/ openbaar belang	De gemeente Brunssum neemt deel aan het Werkgevers Servicepunt Parkstad BV (WSP) vanwege de bundeling van kennis en expertise wat betreft de regionale arbeidsmarkt en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de werkgeversbenadering in Parkstad. WSP Parkstad Limburg heeft tot doel: Het leveren van dienstverlening die gericht is op duurzame participatie van personen op de arbeidsmarkt. Deze personen hebben een dienstverband bij de GR WOZL óf hebben een uitkering in het kader van de Participatiewet en hebben een loonwaarde tussen de 30 en 100 procent van het wettelijke minimumloon.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 57.779 (prod. 640002/443300) incl. € -92.138 correctie afrekening boekjaar 2022
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in de aandeelhoudersvergadering (AVA WSP)
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	WSP Parkstad is hét aanspreekpunt voor werkgevers in de regio Parkstad en ondersteunt ondernemers en ondernemingen in het realiseren van hun economische, sociaal-maatschappelijke en juridische doelstellingen. Dit doet WSP Parkstad door vanuit één loket het beschikbare aanbod van kandidaten in de regio te bemiddelen naar duurzaam betaalde arbeid bij werkgevers. Kandidaten zijn ofwel afhankelijk van een uitkering vanuit de Participatiewet ofwel hebben een dienstverband in het kader van de (oude) Wsw. WSP Parkstad is dé specialist in het vormgeven van het nieuwe denken waar bij werkgevers beschikbaar werk geschikt gemaakt wordt voor personen met een loonwaarde tussen de 30 en 80 procent van het wettelijk minimumloon. Medewerkers van WSP Parkstad participeren actief in relevante netwerken en geven samen met de gemeenten invulling aan de 'couleur locale'. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de lokale krachten om de participatiegraad te kunnen verhogen.
Risico's financieel/ beleidsmatig	WSP Parkstad Limburg BV is opgericht in maart 2017 en heeft per 1 januari 2018 een Gemeenschappelijke Regeling als rechtsvorm. De gemiddelde leeftijd van de huidige populatie SW-medewerkers is relatief hoog. De groei van het aantal detacheringen van SW- medewerkers stagneert omdat steeds meer vak-vaardige en productieve medewerkers uitstromen door pensioen.
Ontwikkelingen	WSP Parkstad Limburg is georganiseerd in GR- vorm, waarin de onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning OZL zijn opgenomen. In lijn met het beleidsuitgangspunt 'Van binnen naar buiten', worden zoveel mogelijk medewerkers naar vermogen geplaatst bij reguliere werkgevers. Dat geldt ook voor de werkbegeleiders. Vervanging door mensen uit de Participatiewet heeft daarom volle aandacht. In 2023 is daarom een 'Taskforce Onbenut Arbeidspotentieel' van start gegaan. Ook hier zien we dat de meest kansrijke mensen aan het werk zijn. WSP Parkstad werkt veel samen met de andere WSP's in de regio Zuid-Limburg opdat het arbeidsmarktbeleid en de dienstverlening meer afgestemd en de herkenbaarheid voor werkzoekenden en werkgevers beter wordt. GR WSP is inmiddels vaste partner in aansluiting op alle gewestelijke en regionale ontwikkelingen en initiatieven die mobiliteit en uitstroom bevorderen. Uiterlijk 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen worden doorgevoerd, zo ook voor GR WSP. Dit verloopt volgens planning. De wijzigingen zijn onder te verdelen in: -versterking van de positie van gemeenteraden in de besluitvorming; -de introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden; -het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 1.804.000	€ 787.000	€ 2.822.000	€ 3.366.000	€ 787.000

	Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg, programma 3
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (GR WOZL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).
Doel/openbaar belang	Het Werkvoorzieningsschap heeft tot doel: 1. Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn op basis van de WSW. 2. Uitvoering geven aan de door de deelnemende Gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van een beschutte werkomgeving.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 9.732.400 (640001/441200-443300) incl. € -53.166 correctie afrekening 2022.
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	WOZL heeft tot doel om de SW-doelgroep tewerk te stellen die aangewezen is op beschut werk volgens de oude WSW-systematiek. De strategische doorontwikkeling van de GR WOZL en haar uitvoeringsorganisaties dient onverkort de koers, waartoe de 11 deelnemende gemeenten met betrekking tot de uitvoering van de WSW hebben besloten.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het tekort op de uitvoering van de WSW, bovenop de ontvangen rijkssubsidie, komt ten laste van de deelnemende gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via ambtelijke beleids-, en financiële commissies, een auditwerkgroep en het dagelijks- en algemeen bestuur WOZL.
Ontwikkelingen	De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is met ingang van 2015 op slot gegaan. De cliënten die onder de WSW vallen, behouden hun rechten en plichten. WOZL is de door gemeente Brunssum aangewezen uitvoerder van de WSW. Vanwege het afnemende aantal WSW-ers, is in 2015 de basis gelegd voor de verdere afbouw van de uitvoeringsorganisatie WOZL. De onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning zijn in 2018 opgegaan in de GR WSP. Daarmee heeft de GR WOZL nog twee belangrijke taken: het werkgeverschap voor alle SW medewerkers van de 11 deelnemende gemeenten én het bieden van werkplekken voor SW medewerkers die zijn aangewezen op een beschutte werkplek. Na ingang van het adoptieplan 'Grip op de GR' neemt Gemeente Brunssum het voortouw voor de coördinatie rondom de GR WOZL, met back up van gemeente Landgraaf. Door de afgestemde en procesmatige overlegstructuur houden we goede sturingsmogelijkheden op de resultaten van de GR. De vormgeving van 'nieuw beschut' en 'Sociaal Ontwikkelbedrijven' is nog in onderzoekende fase. Elementen daarbij zijn de uitstroom van het aantal SW-medewerkers, die sneller verloopt dan verwacht, en de beschutte werkplekken voor mensen met een grote afstand tot regulier werk. Dit is ook in samenhang met de re-integratie van deelnemers uit de Participatiewet, die steeds moeilijk aan betaald werk geraken, ondanks de vele vacatures op de arbeidsmarkt.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 871.000	€ 646.000	€ 7.243.000	€ 10.935.000	€ 570.000

	ISD BOL Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum, Landgraaf, progr. 2
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum & Landgraaf (GR ISD BOL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Participatiewet alsmede administratief-financiële processen, werkgeversdienstverlening, scholing/re-integratie en fraudebestrijding.
Doel/openbaar belang	De ISD BOL heeft als doel het op bedrijfsmatige wijze uitvoeren van taken op terreinen van: a. de Participatiewet inclusief de invoeringswet, de uitvoering van de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) en de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ), de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en bij deze wetten behorende algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregelingen. b. De uitvoering van de Wet inburgering 2021. c. de uitvoering van andere door een of meer deelnemende gemeenten aan de dienst opgedragen taken binnen het sociaal domein. d. het verlenen van diensten aan gemeenten en andere organisaties buiten het onder artikel 3 lid 2 genoemde rechtsgebied, met dien verstande dat het algemeen bestuur hiermee dient in te stemmen. De diensten worden verleend tegen een vooraf overeengekomen prijs. Verschuldigde BTW wordt apart in rekening gebracht.
Financieel belang	De werkelijke uitvoeringskosten ISD BOL 2023 € 3.245.765,- (prod.630003, 441200) Doorbetaling Participatiewet, Bijzondere bijstand, gebundelde uitkering, BBZ: € 4.312.184,-
Vestigingsplaats	Brunssum
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 3 vertegenwoordigers in AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ISD BOL is een van onze uitvoeringspartners in het sociaal domein, specifiek voor de uitvoering van de Participatiewet en aanverwante taken. We gaan ervan uit dat al onze inwoners meedoen naar vermogen. Indien dit niet kan via een betaalde baan, kijken we naar andere manieren van participatie. We bieden een (tijdelijk) vangnet en ondersteuning aan inwoners als zij het op eigen kracht, met hun sociaal netwerk of via vrijwilligers niet redden. Doelstelling is dat inwoners - op termijn- weer zelfstandig kunnen functioneren, al dan niet met ondersteuning van hun sociaal netwerk of via vrijwilligers.
Risico's financieel/ beleidsmatig	ISD BOL bouwt geen weerstandvermogen op. Financiële risico's ten aanzien van de programmakosten worden afgedekt door de aan de ISD BOL verbonden partijen. Hierom zijn de reserves en voorzieningen ondergebracht bij de twee BOL-gemeenten. Het is tevens de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de gevormde reserves en voorzieningen in stand te houden en in relatie tot de potentiele risico's aan te passen. ISD BOL heeft wel een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen in de begroting.

Ontwikkelingen	De gemeenteraad heeft in november 2022 een nieuw beleidsplan vastgesteld voor 2023 -2026. In de komende jaren blijven inkomensverstrekking en uitvoering van het minimabeleid de belangrijkste taken, waarbij beleid en uitvoering permanent langs de menselijke maat gelegd worden. Daarnaast speelt ISD BOL een belangrijke rol in de administratieve ondersteuning van Betere Buren.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	0	0	€ 6.954.982	€ 7.092.254	0

	Kredietbank Limburg, progr. 2
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg (GR KBL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS).
Doel/openbaar belang	De GR KBL heeft tot doel: a. hulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen, door middel van Schuldhulpverlening; b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind; c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 385.811,- (prod. 630003/443301) incl. € 14.007.- correctie niet compensabele btw.
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 1 vertegenwoordiger in AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De doelen van de Kredietbank Limburg zijn tot op heden in lijn met de doelen van gemeente Brunssum. Het is de ambitie van de KBL om flexibele, doelmatige en adequate schuldhulpverlening te leveren, waarbij de individuele mogelijkheden en de eigen verantwoordelijkheid van de burger centraal staan. Dit past binnen de Brunssumse visie, verwoord in het 'Masterplan Sociaal Domein' en het uitvoeringsprogramma van de coalitie.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Indien KBL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen van de KBL, komt dit ten laste van gemeentelijke exploitatie van de deelnemende GR-gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via een ambtelijke adviescommissie, een directeurenoverleg KBL en het dagelijks bestuur KBL. Aanvullend is er een voorziening oninbare kredieten ingesteld. Indien geen voorziening was ingesteld zouden de oninbare posten ten laste van gemeentelijke exploitatie komen. Met instemming van het bestuur heeft KBL de rentepercentages voor de leningen (uitgezonderd de saneringskredieten) verlaagt naar 2%. Het verschil in rente- inkomsten wordt gecompenseerd door de aangesloten gemeenten. Het uittreden van de gemeente Heerlen uit de GR KBL kan gepaard gaan met hogere bijdragen voor de achterblijvende deelnemers. Eind 2023 is nog niet duidelijk wat de uitwerking is.
Ontwikkelingen	Een voorstel voor herijking van het financiering- en kostenstructuur werd in 2022 verwacht maar moest uitgesteld worden door diverse ontwikkelingen, waaronder de uittreding uit de GR van gemeente Heerlen per januari 2024. De schulddienstverlening aan ondernemers is buiten KBL ingeregeld. De procedure met betrekking tot de uittreding is gepland. Medio 2024 wordt de specifieke regeling bekend.

	De wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen bij KBL is in routing naar colleges en raden van de deelnemende gemeenten. Uiterlijk 1 juli 2024 moeten de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn doorgevoerd, zo ook voor GR KBL. De wijzigingen hebben betrekking op: -versterking van de positie van gemeenteraden in de besluitvorming; -de introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden; -het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling. Daarnaast is in 2023 de keuze gemaakt voor delegatie van werkzaamheden door KBL; een openstaande omissie in de gemeenschappelijke regeling.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	0	0	€ 13.025.023	€ 12.642.306	0

	GR Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg, progr. 2				
Visie	Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke behandeling.				
Doel/openbaar belang	ADV Limburg voert de wettelijke taken uit voor gemeenten in Limburg rondom het voorkomen en bestrijden van discriminatie en ongelijke behandeling.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 16.176,- (prod. 682001/443302)				
Vestigingsplaats	Maastricht en Roermond				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging. Centrumgemeenten Maastricht en Roermond coördineren informatie- en geldstromen en houden een vinger aan de pols.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ADV behandelt en registreert meldingen van discriminatie, rapporteert, adviseert en zet zich in voor preventie en voorlichting.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Geen risico's. Geen				
Ontwikkelingen	ADV zette zich in 2023 verder in om discriminatie te bestrijden en om de bewustwording van discriminatie in de maatschappij te vergroten. Zij doen dit op scholen, bij bedrijven en bij andere organisaties. Er is door maatschappelijke ontwikkelingen een grote toename van meldingen van discriminatie. Om deze meldingen adequaat te kunnen behandelen en daarnaast nog goede voorlichting te kunnen blijven geven zal het aantal fte bij ADV Limburg moeten worden uitgebreid. Voor versterking van de ADV heeft het Rijk extra budget toegekend aan de gemeenten. De Limburgse gemeenten hebben besloten 20% van dit extra budget direct toe te kennen aan de ADV Limburg. De overige 80% kunnen gemeenten vrij besteden aan activiteiten of programma's ter voorkoming van discriminatie.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 222.029	€ 221.332	€ 79.120	€ 101.560	€ -697

	Gr GGD Zuid Limburg – programma 4 Volksgezondheid
Visie	De gemeenten hebben de wettelijke taak om de lokale publieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen. Eveneens is het een wettelijk verplichte taak voor gemeenten om Jeugdgezondheidszorg, inclusief het rijksvaccinatieprogramma, te realiseren binnen de gemeente. De GGD ZL voert de gemeentelijke taken op het gebied van de volksgezondheid uit en draagt bij aan het actief deelnemen aan onze samenleving door oud en jong
Doel/openbaar belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid waaronder de jeugdgezondheidszorg, toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang, calamiteitentoezicht Wmo, Veilig Thuis, infectieziektebestrijding en GHOR.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 GGD (incl. 1JGZ & RVP): € 1.342.430,- (product 710001/443302-443820); Bijdrage Veilig Thuis € 340.308,- (product 621001/443820) Totaal GGD € 1.682.738,-
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De visie en de doelen van de GGD-ZL sluiten aan op de uitgangspunten in de strategische visie Brunssum het Masterplan Sociaal Domein “Wij zijn Brunssum” en programma 4 uit de programmabegroting Volksgezondheid. De GGD-ZL levert een bijdrage in het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners d.m.v. het stabiliseren en verminderen van de gezondheidsproblemen en de sociale achterstanden, het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners en in een goed vangnet voor jong en oud die ondersteuning nodig hebben. Om een omslag in de achterstanden op het gebied van gezondheid en participatie ten opzichte van de rest van het land te gaan inlopen staat de aanpak van de Trendbreuk centraal. De Jeugd Gezondheidszorg biedt sinds 2021 in alle Zuid Limburgse gemeenten dezelfde werkwijze aan d.m.v. van het nieuw samengesteld basispakket. Veilig Thuis is zowel regionaal als landelijk een aandachtspunt: Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn de meest voorkomende vormen van geweld die Nederland kent.
Risico’s financieel/ beleidsmatig	Indien de GGD ZL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen, komt dit ten laste van de Zuid-Limburgse Gemeenten. Voor de periode 2020-22023 hebben de gemeenten de beleidsagenda bepaald. De beleidsagenda geldt ook in 2024. De regionale gezondheidsnota: “Zuid springt eruit”, “Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid” en het “Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de GGD Zuid Limburg” zijn hierbij de leidende documenten. Ook de GGD heeft te maken met personeelstekorten. Dit is een risico voor een adequate dienstverlening.
Ontwikkelingen	In de beleidsperiode 2020-2023 zijn de GGD, de gemeenten en de regionale partners gestart met het implementeren van de Trendbreuk. In de beleidsperiode 2024-2027 wordt de Trendbreuk 2.0 ingevoerd waarbij ook aandacht voor de gezondheid van (kwetsbare) ouderen is. Veilig Thuis blijft een belangrijk onderdeel van de GGD. De aanmeldingen worden binnen de gestelde termijnen opgepakt en afgehandeld. In 2022 is besloten dat het concept Handle with Care bij alle basisscholen wordt ingevoerd. (leerkrachten worden geïnformeerd als er huiselijk geweld heeft plaatsgevonden bij een leerling thuis). Door een tekort aan personeel is de GGD gestopt met de Sociaal Medische Advisering. Bij de uitvoering van de forensische zorg heeft de GGD ZL een tekort aan deskundig personeel, een samenwerking met GGD Noord Limburg geeft ruimte. 2023 heeft in het teken gestaan van GALA (het gezond actief leven akkoord) en IZA (integraal zorg akkoord). GALA heeft als doel een gezondere samenleving te

	krijgen. Het doel van IZA is de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. De GGD heeft met betrekking tot GALA van de Zuid-Limburgse gemeenten de opdracht om de procesregie en inhoudelijke coördinatie van de doelen en resultaten uit GALA regionaal uit te werken. De procesregie en inhoudelijke coördinatie van IZA, betreffende de rol van gemeenten, ligt bij de GGD ZL. De GGD doet dit in nauwe samenwerking met zowel CZ en VGZ als alle gemeenten.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€2.196.193	€ 148.781	€39.117.544	€36.190.680	€-1.697.412

	GR Omnibuzz, progr. 6				
Visie	Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer.				
Doel/openbaar belang	Ervoor zorgen dat inwoners met een beperking in mobiliteit (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 incl. verrekening eigen bijdragen € 788.945,- (prod. 660003/434318; 660004/838206) incl. afrekening 2022 ad. € 17.689.-				
Vestigingsplaats	Sittard				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB, beleidsmedewerker neemt deel aan voorbereidend coordinatorenoverleg.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Mensen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Draagt bij aan “op eigen kracht”.				
Risico’s financieel/ beleidsmatig	Vanaf 2022 zien we dat het aantal ritten weer flink is toegenomen, het is in feite weer op het niveau van 2019. Dit hoge gebruik door een relatief klein gedeelte van de mensen die een Omnibuzz pasje hebben, heeft zich doorgezet in 2023 en maakt dat de gemeente Brunssum in 2023 opnieuw extra kosten maakt voor Omnibuzz.				
Ontwikkelingen	De gemeente Brunssum is sinds eind 2016 tot Omnibuzz toegetreden. Per 1 januari 2023 geldt de nieuwe afrekensystematiek: de directe vervoerskosten worden afgerekend op basis van kilometers in plaats van zones en de indirecte vervoerskosten worden al naar gelang gebruik en aantal inwoners afgerekend. Het gebruik van Omnibuzz door onze inwoners is aanzienlijk t.o.v. de rest van de deelnemende gemeenten. Hiervoor zijn we beheersmaatregelen aan het verkennen nadat we de behoefte van de gebruikers goed in beeld hebben.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 4.241.986	€ 4.421.663	€ 3.625.799	€ 1.977.411	€ 3.382.235

	Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten (RD4), progr. 9
Visie	De GR Reinigingsdiensten Rd4 heeft als doel het door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van: • het (doen) inzamelen en bewerken van afval- en grondstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten, • het reinigen van de openbare ruimte en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid in het gebied. Hiermee wordt voldaan aan de wens om via samenwerking de belangen van het op een milieu hygiënische verantwoorde wijze inzamelen van grond- en afvalstoffen te behartigen met in acht name van het door de overheid gevoerde afval- en grondstoffenbeleid én uitgangspunten van de circulaire economie.
Doel/openbaar belang	Reinigingsdiensten Rd4 is de inzameldienst voor huishoudelijke afval- en grondstoffen voor de regio Parkstad Limburg en de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals. Naast de inzameling van het huishoudelijk afval beheert en exploiteert Rd4 tevens de regionale grondstoffenparken en het Kringloopbedrijf en bijbehorende winkels. Deze hoofdactiviteiten vormen het Basispakket van de GR. Daarnaast verricht Reinigingsdiensten Rd4 via een pluspakket optionele diensten in het kader van het reinigen van de openbare ruimte: straatreiniging, kolkenzuigen, gladheidbestrijding etc. Deze pluspakket diensten worden in de verdere beschouwing van de verbonden partij niet betrokken omdat dit een facultatieve deelname betreft vergelijkbaar met de uitbesteding van werkzaamheden. Hiermee is de GR Reinigingsdiensten Rd4 een belangrijke schakel bij de uitoefening van de publieke taak. Het eigenaarschap van de gemeenten voorziet in een directe gemeentelijke betrokkenheid op bestuursniveau van de GR Reinigingsdiensten Rd4: het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur
Financieel belang	Werkelijke bijdrage basispakket 2023 € 2.390.171,- (prod. 730001/443300)
Vestigingsplaats	Heerlen
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Door voortdurende bijstelling van het beleid wordt gestreefd om afval- en grondstoffen op zo goed mogelijke milieuverantwoorde (circulaire) manier in te zamelen tegen een zo'n gunstig mogelijk tarief.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het aanwezige weerstandsfonds wordt voldoende geacht om risico's te kunnen dekken.
Ontwikkelingen	Binnen de GR Reinigingsdiensten is, in nauw overleg met de betrokken gemeenten, in 2021 een Grondstoffenplan vastgesteld. De basis van de inzameling van afval en grondstoffen is in de afgelopen jaren gerealiseerd, doch afvalbeheer is meer dan inzamelen alleen. Vandaar dan ook dat de laatste jaren nader gekeken wordt naar het totale beheer van de afvalketen alsmede het stimuleren en verleiden tot een 'gewenst afvalgedrag'. Op termijn zullen grondstoffen schaarser worden hetgeen betere scheiding van afvalstromen noodzakelijk maakt. Betere afvalscheiding, meer preventie en verdere duurzaamheid van afvalbewerking en verwerking vormen de bouwstenen van het nieuwe Grondstoffenplan 2022-2026. Nadruk komt te liggen op het (nog) beter scheiden van restafval en het optimaliseren van hergebruik van afvalstromen als grondstoffen (circulaire economie). Concreet komt dit neer op maximaal 100 kg fijn én grof huishoudelijk restafval per inwoner en 80% bronscheiding in 2026. In de Landelijke VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling wordt voor 2025 gesproken over 30 kg!

	In Landgraaf en Kerkrade is in 2023 een proef gestart met de zogenaamde Grondstoffentas waarbij waardevolle grondstoffen zoals, piepschuim, harde kunststoffen, oud ijzer en opblaasbare artikelen van PVC apart worden ingezameld. Naar verwachting zal dit positief bijdragen aan de vermindering van de afvalhoeveelheid en een toename van gescheiden grondstoffen. Bij succes zal de grondstoffentas in alle Rd4-gemeenten ingevoerd worden. Algemeen stellend blijven exogene factoren (denk aan de kosten voor de verwerking van afval- en grondstoffen, brandstof, salarislasten) vooralsnog de begroting van de GR Rd4 sterk bepalen. De doorontwikkeling van de circulaire economie en de inherent hieraan stijgende waarde van grondstoffen zal naar verwachting op termijn positief bijdragen aan de nivellering van de kosten.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 4.027.084	€ 2.494.718	€ 38.832.517	€ 40.447.785	€ -496.896

	GR Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, programma 9.				
Visie	De RUD Zuid-Limburg voert voor de 16 gemeenten van Limburg en de provincie minimaal de basistaken uit de milieuwetgeving op een adequaat niveau uit.				
Doel/openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de deelnemers ter zake de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023: € 122.482,- (prod.740001/443300);				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB. Het aantal stemmen per lid is afhankelijk van de mate van deelname c.q. de urenafname. Brunssum heeft 2 van de 100 stemmen.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Bij wet is bepaald dat gemeenten en provincies op het terrein van de Wabo-taken samenwerken binnen een omgevingsdienst. De samenwerking is verplicht voor de zogenaamde basistaken. Voor de overige specialistische milieu en Wabo-taken is dat optioneel. De achterliggende gedachte voor een RUD is dat het door het Rijk voorgestane kwaliteitsniveau (kwaliteitscriteria) van uitvoering van de basistaken, alleen door regionale samenwerking in zo'n omgevingsdienst kan worden bereikt. Brunssum heeft ervoor gekozen om de samenwerking te beperken tot de verplichte basistaken.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel zijn er in algemene zin geen risico's; de RUD heeft voldoende weerstandsvermogen. Beleidsmatig zijn er geen risico's; de RUD verricht alleen uitvoeringstaken. Brunssum betaalt voor de geleverde diensten.				
Ontwikkelingen	Met de (mogelijke) komst van de Omgevingswet zal de doorontwikkeling van de RUD ook verder gestalte gaan krijgen. Deze doorontwikkeling zal ook gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering (aantal fte's, uit te voeren taken) en dus voor de financiële bijdrage die elke individuele gemeente aan de RUD zal doen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 2.218.613	€ 1.128.281	€ 2.161.161	€ 2.329.200	€ -18.219

	Lichte GR beheer afvalwaterketen tussen gemeente Brunssum en Waterschapsbedrijf Limburg, programma 9
Visie	Duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen.
Doel/openbaar belang	Oogmerk van de samenwerking is het duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 voor onderhoud pompen en gemalen volgens contract € 62.419,31 (prod. 720004), calamiteiten alsmede incidenteel onderhoud worden op factuurbasis afgerekend, kosten zijn variabel. Werkelijke bijdrage 2023 voor onderhoud IBA's volgens contract € 5.655,34 (prod. 720004), calamiteiten alsmede incidenteel onderhoud worden op factuurbasis afgerekend, kosten zijn variabel. Werkelijke bijdrage 2023 voor onderhoud BBB Molenvaart volgens contract € 36.411,08 (prod. 720002), incidenteel onderhoud alsmede stortkosten worden op factuurbasis afgerekend, kosten zijn variabel. Kosten WBL monitoring inzake huur apparatuur € 5.306,88 (prod.720001)
Vestigingsplaats	Roermond
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiger in AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De gemeente draagt bij door middel van financiële middelen
Risico's financieel/ beleidsmatig	Beleidsmatig gezien is het risico klein, het betreft een samenwerking tussen overheden met als doel het vergroten van kennis en minder kwetsbaar maken van het watersysteem.
Ontwikkelingen	We hebben een samenwerkingsovereenkomst met alle Parkstad gemeenten, Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg afgesloten waarbij de gemeente Heerlen penvoerder is, passend binnen de reeds bestaande samenwerkingsovereenkomst afvalwaterketen.

onderdeel van Waterschapsbedrijf	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022

	Woonwijzerwinkel BV programma 9
Visie	De gemeente neemt deel aan de BV om via de WWW bij te dragen aan het behalen van de eigen en gedeelde regionale doelstellingen op het gebied van het klimaat-/energiebeleid.
Doel/openbaar belang	Het verduurzamen van (koop)woningen (incl. VVE) in Parkstad / Brunssum (energiebesparing, opwek duurzame energie en klimaatbestendig wonen)
Financieel belang	De deelnemende gemeenten verstrekken de 1ste 5 jaar marktconforme leningen. Voor Brunssum betekent dit: *2019: € 2.284,-* *2020: € 42.716,-* *2021: € 30.000,-* *2022: € 29.000,-* **2023: € 21.000,-** 2024: € 22.000,- Deze leningen worden opgenomen op de staat uitgeleende gelden van de Gemeente Brunssum en geadministreerd op de balans. De rente komt jaarlijks ten gunste van de algemene middelen
Vestigingsplaats	Kerkrade
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in de AvA van de BV

Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Invullen van de PALET-doelstellingen; het regionale en lokale beleidskader voor de energietransitie. Bijdrage leveren aan klimaatadaptatie; adviesgesprekken voor stimuleringsregeling Waterklaar. Ook aanbod voor groene daken en andere maatregelen die bijdrage aan inperken van hitte-stress zijn aanwezig. Ondersteunend in de uitvoering van de Transitievisie Warmte 2.0 en het regionaal isolatie-en verduurzamingsprogramma, die op 26-9-2023 zijn vastgesteld.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het financiële risico voor de Gemeente Brunssum is in totaal € 147.000 na 5 jaar (dit is inclusief het ingelegde aandelenkapitaal in 2020 à € 2.284,-). Dat is het totaal aan verstrekte leningen in de eerste 5 jaar van het project. Bij een conversiepercentage van 20% voorziet de prognose in een situatie waarin de WoonWijzerWinkel break-even draait. Er zijn afspraken gemaakt omtrent resultaten die binnen 10 jaar gerealiseerd zouden worden. Gedurende deze periode blijft dit risico dan ook bestaan. Het risico van max. € 147.000,- moet jaarlijks worden meegenomen in de risicoparagraaf van de jaarrekening en de programmabegroting. Als deelnemer aan het economisch verkeer loopt de B.V. risico's, zoals bijvoorbeeld exploitatieverlies en interne en externe aansprakelijkheid. Indien deze risico's zich mochten voordoen, dan is het risico waarvoor de B.V. verhaal biedt in beginsel niet groter dan haar eigen vermogen. De mogelijkheid bestaat dat de B.V. failliet gaat. Aanloopverliezen zullen leiden tot interen op eigen vermogen, en het verstrekken van leningen, maar fiscale verliezen zijn wel fiscaal verrekenbaar met fiscale winsten in daaropvolgende jaren.
Ontwikkelingen	

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 227.972	€ 289.397	€ -919.923	€-1.048.270	€ -241.779

	Nazorg Limburg BV, programma 9
Visie	Nazorg Limburg BV (Bodemzorg Limburg) beheert en beheerst afgewerkte stortplaatsen in Limburg. Bodemzorg Limburg is verantwoordelijk voor de nazorg van locaties die zijn gesloten vóór 1 september 1996. Voor locaties die na voornoemde datum zijn gesloten ligt de verantwoordelijkheid voor de nazorg bij de Provincie Limburg. Alle gemeenten in Limburg zijn aandeelhouder van Nazorg Limburg BV.
Doel/openbaar belang	Nazorg en beheer van voormalige stortlocaties in Limburg.
Financieel belang	Met ingang van 2022 is geen eigen bijdrage meer gevraagd aan de Limburgse gemeenten.
Vestigingsplaats	Maastricht
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma	Door middel van advies en het verstrekken van een financiële bijdrage worden nadelige milieugevolgen zoveel als mogelijk opgevangen. Nazorg Limburg BV zoekt duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en is gespecialiseerd in het maken van risicoberekeningen, in monitoring en in risicobeheersing van dit soort locaties. Er worden nieuwe functies gecreëerd, waarbij gedacht kan worden aan natuur en landschap, recreatie en zonneparken.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Per 2022 is de bijdrage van € 0,25 per inwoner vervallen. Het vermogen wordt gefinancierd uit de exploitatie van de zonneparken en beleggingsactiviteiten. Het eigen vermogen van Nazorg wordt voldoende geacht om de risico's te dekken.
Ontwikkelingen	De tegenvallende resultaten van de effectenportefeuille werden deels gecompenseerd door gunstige resultaten van de investeringen in de zonneparken op de voormalige stortplaatsen (ten gevolge van de hoge energieprijzen). Het beleid om met een lange beleggingshorizon te beleggen wordt voortgezet.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	8.744.317	6.380.593	32.736.016	32.568.370	-2.363.724

	IBA Parkstad BV, programma 10				
Visie	IBA Parkstad is een transformatie- en herstructureringsinstrument voor de regio Parkstad dat bestaande en nieuwe fysiek-ruimtelijke en sociale projecten op een hoger plan brengt en haar hoogtepunt kende middels een Internationale Bauausstelling in Parkstad in het i.v.m. corona tot 2022 uitgestelde expojaar.				
Doel/openbaar belang	Het versterken van de economische structuur van de regio. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en is het een motor voor vernieuwende ideeën en toonaangevende projecten, die Parkstad moeten gaan transformeren en vernieuwen. De IBA is daarbij te zien als een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat. De projecten moeten in 2021 gereed zijn (of in uitvoering) en worden tijdens de slotmanifestatie van IBA in 2022 tentoongesteld.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 bedraagt € 0,- (product 310007/441200)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AVA				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Met de aanpak van IBA krijgen herstructurering en economische structuurversterking, maar ook de sociale agenda in Parkstad, een extra kwaliteitsimpuls. Een IBA verbindt mensen en projecten met elkaar en brengt die projecten op een hoger plan: fysiek, economisch, sociaal en cultureel. IBA creëert zodoende een dynamisch uitvoeringsprogramma met een hoge graad van samenwerking.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De gemeentelijke bijdrage voor de duur van het project is contractueel vastgelegd. Eventuele negatieve resultaten kunnen worden gedekt uit de opgebouwde algemene reserve.				
Ontwikkelingen	IBA Parkstad bevindt zich na afronding van het Expojaar in een afwikkelende fase. In deze fase, welke naar verwachting tot en met 2026 zal duren, dienen onder betrokken- en gezamenlijkheid van de aandeelhouders van IBA Parkstad BV nog verschillende werkzaamheden uitgevoerd te worden. Deze werkzaamheden betreffen de afwikkeling van de subsidievaststellingen en het borgen van het IBA-archief. Om dit mogelijk te maken is besloten de Samenwerkingsovereenkomst te verlengen tot het moment waarop de laatste subsidievaststelling onherroepelijk is geworden en de BV opgeheven kan worden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 2.118.313	€ 687.709	€ 11.604.129	€ 9.426.795	€-1.430.604

	Het Gegevenshuis, programma 11
Visie/Doel/openbaar belang	Behartiging van de (wettelijke) belangen van de deelnemers op het gebied van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 147.860,-: Geo-informatie € 82.002,- (830030/438212); MIP € 47.838,- (720002/438262); Wibon[3]/KlicWin 2023 € 3.138,- (MIP Riolering 720001/438262);

[3] Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken. Bijvoorbeeld glasvezel, riool, electriciteitsbekabeling

KSG Registeraccountants B.V.
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024
Paraaf: PBO

	Mutatiesignalering WOZ € 14.882,- (064100/441206) incl. afrek.2022 ad. € 4.391,-
Vestigingsplaats	Landgraaf
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB en AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De diensten die in het kader van de BGT worden afgenomen van het Gegevenshuis zorgen ervoor dat de gemeente Brunssum aan haar wettelijke verplichtingen inzake de BGT voldoet.
Risico's financieel/ beleidsmatig	Door de beperkte afname van diensten bij het Gegevenshuis is er op dit moment geen sprake van beleidsmatige risico's. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.
Ontwikkelingen	De dienstverlening van HGH op het gebied van de BGT en landmeetkundige diensten zijn intensief gemonitord en daar waar nodig aangepast. E.e.a. moet de basis vormen voor een vergaande centralisatie van het Beheer Openbare Ruimte (BOR) binnen gemeente Brunssum. Tevens is in regionaal verband gestart met watermanagement. De registratie hiervan is belegd bij het Gegevenshuis. Vanaf 2019 wordt er een nieuw product bij het Gegevenshuis afgenomen. Dit betreft de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de WIBON. De kosten zijn jaarlijks ongeveer €3.000,-. Vanaf 2023 is Brunssum ook aangesloten op het contract inzake mutatie signalering WOZ. In de voorgaande jaren werd de mutatiedetectie uitgevoerd door de BsGW.

	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 318.557	€ 315.631	€ 1.079.295	€ 1.060.973	€ 298.872

	BSGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen, progr. 12
Visie	Samenwerking gericht op kwaliteitsverbetering, efficiencyverhoging en kosten- reductie.
Doel/openbaar belang	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen.
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2023 € 603.430 ,- (Kosten BsGW 064100,441200)
Vestigingsplaats	Roermond
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Via de BSGW worden de gemeentelijke belastingen geïnd.
Risico's financieel/ beleidsmatig	De extra proceskosten in verband met bezwaarschriften inzake de OZB en de stijging van de uitvoeringskosten die hiermee verband houden beïnvloeden het saldo negatief. Vanaf 2018 worden de proceskosten structureel opgenomen in de Begroting. Mocht dit niet voldoende blijken dan kan een aanvullende bijdrage aan de deelnemers worden gevraagd. Eind 2023 is een wetvoorstel ter beperking van de proceskosten aangenomen waardoor deze kosten vanaf 2024 substantieel zullen dalen. Jaarlijks wordt een risicoanalyse gemaakt om het benodigde weerstandsvermogen vast te stellen. Als blijkt dat het weerstandsvermogen onvoldoende is of dat er een negatief resultaat behaald wordt in de jaarrekening dan worden deze bedragen in rekening gebracht bij de deelnemers van BsGW. Het aandeel van Brunssum hierin bedraagt dan 2,2% (begroting 2023)
Ontwikkelingen	**Resultaat 2023** De BsGW verwacht in 2023 een negatief resultaat te behalen van € -1.309 mln. Dit tekort wordt veroorzaakt door: • Meer WOZ bezwaren € -2,720 mln.

- Rente opbrengsten € 0,711 mln.
- Reguliere bedrijfsvoering € 0,700 mln.

Proceskosten

In 2023 zijn in totaliteit 2,7 keer zoveel bezwaren ingediend dan in 2022. BsGW is er in geslaagd om het overgrote deel van de ingediende bezwaren in 2023 af te handelen. In 2023 zijn alle flitsbezwaren (12.366) afgehandeld en van het aantal objecten waartegen bezwaar is gemaakt (69.239) is 94% afgehandeld. De totale proceskosten bedragen € 6,895 mln. tegen € 4,175 mln begroot. Vanwege het grote aantal bezwaren en zeker ook vanwege de consequenties van het Wetsvoorstel herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm voor de ncnp-bedrijven is er ook sprake van een forse stijging van het aantal beroepen. Op basis van de meest actuele informatie kan geconstateerd worden dat er sprake is van een stijging van het aantal beroepszaken met een ruime factor 3 ten opzichte van voorgaande jaren. De afhandeling van deze beroepszaken zal in 2024 en volgende jaren plaatsvinden.

Waarderen op gebruiksoppervlakte

Vanaf 1 jan. 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (m2). De omzetting van de bestanden is in 2021 afgerond. Om de gegevens actueel te houden vindt periodiek een mutatiedetectie plaats. De applicatie is uitgerold en in gebruik genomen door BsGW en de deelnemers. In 2023 is de bestaande applicatie verder doorontwikkeld en gebruiksvriendelijker gemaakt. In 2024 wordt ingezet op kwaliteitsverbetering door het opwerken van de geconstateerde onderlinge verschillen tussen bestanden BsGW, gemeenten, en de landelijke voorzieningen, hetgeen tijdelijk extra werk met zich meebrengt.

Rekenkamerrapport

In 2021 is het gezamenlijke rapport van de rekenkamercommissies van 11 BsGW gemeenten opgeleverd. BsGW heeft een plan van aanpak opgesteld inzake de 6 aanbevelingen van het rekenkamerrapport:

- Gefaseerde ontwikkeling van een volledige en samenhangende set kwaliteitsindicatoren;
- Ontwikkeling van een overzichtelijk dashboard met relevante financiële gegevens;
- Actiever en gerichtere communicatie met gemeenteraden;
- Opstellen en vaststellen van een strategische aanpak ten einde de proceskosten terug te dringen: nieuwe wetgeving zal ondersteunend werken, echter, verontrustend is dat de wettelijke maatregelen ‘alleen’ voor de Wet WOZ en OZB gelden. Dit kan in de hand werken dat vaker de overige heffingen van de combi-aanslag ter discussie worden gesteld. Het gaat dan met name om die heffingen die de WOZ-waarde als heffingsgrondslag hanteren (rioolheffingen en forensenbelasting). Hiervoor blijft immers het oorspronkelijke, ruimere vergoedingsregime gelden;
- Organiseren van het harmonisatietraject: het bijbehorende kostenaspect is in 2023 afgerond en middels een begrotingswijziging toegevoegd;
- Het maken van afspraken ter verbetering van het samenspel tussen Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

Middels de Bestuursrapportage wordt ieder kwartaal gerapporteerd over de voortgang van deze aanbevelingen.

	Kinderopvangtoeslag affaire BsGW is in het tweede kwartaal van 2022 gestart met het kwijtschelden van belastingschulden van gedupeerden. De vergoeding die de gemeente hiervoor krijgt van het rijk wordt doorbetaald aan BsGW.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ -362.000	€ 2.002.000	€ 9.395.000	€ 8.244.000	€ 812.000

	Bank Nederlandse Gemeenten NV, programma 12				
Visie/Doel/openbaar belang	BNG Bank richt zich exclusief op het publieke domein in Nederland. Klanten zijn onder meer gemeenten, woningcorporaties, energiebedrijven en zorg- en onderwijsinstellingen. Ambitie is dat klanten de bank beschouwen als natuurlijke partner voor het financieren van hun maatschappelijke vraagstukken. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.				
Financieel belang	Ontvangen dividend in 2023 over 2022 € 216.645 (2021: € 197.580) (product 050003/852002)				
Vestigingsplaats	Den Haag				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	BNG bank is tevreden met de financiële resultaten en wil door voortzetten van bestaand beleid de bank zijn van en voor het publieke domein. Het dividendpercentage is 50% van de winst.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 5.062 mln.	€ 4.615 mln.	€ 143.995 mln.	€107.459 mln.	€ 300 mln.

	Enexis BV, programma 12				
Visie/Doel/openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.				
Financieel belang	Ontvangen netto dividend in 2023 over boekjaar 2022 € 467.106,- (2021: € 240.282,-) realisatie (product 050003/852001); inclusief extra dividend wegens boekwinst verkoop commerciële dochter Fudura.				
Vestigingsplaats	Zwolle				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	In 2022 is door de aandeelhouders van Enexis een nieuw strategisch plan vastgesteld. Deze komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties en digitale transformaties De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook het Rijk heeft voert overleg met de regionale netbeheerders en hun aandeelhouders over een eventuele participatie door het Rijk. Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgesteld ratio's blijft voldoen. Participatie door het Rijk middels emissie nieuwe aandelen kan gepaard gaan met verwatering van onze deelneming en lagere dividenden voor de aandeelhoudende gemeenten.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 4.241 mln.	€ 5.441 mln.	€ 5.154 mln.	€ 4.907 mln.	€ 1.300 mln.

	Lichte GR Parkstad-IT (PIT), programma 12
Visie	PIT biedt haar klanten en gemeenten efficiënte en kwalitatief hoogwaardige diensten op het gebied van ICT en draagt zo bij aan een verbeterde bedrijfsvoering en dienstverlening van deze klanten en gemeenten aan hun burgers, bezoekers en bedrijven.
Doel/openbaar belang	Het leveren van een continue ICT-dienstverlening conform wet & regelgeving en de eisen van de Informatiebeveiliging (BIO). Door samenwerking wordt kostenbeheersing en synergie nagestreefd.
Financieel belang	De werkelijke bijdrage van 2023 is € 1.380.089,- (product 041112/kostensoort 441200). De begroting was oorspronkelijk vastgesteld op: € 1.312.547,-. De overschrijding wordt veroorzaakt door een toename in het aantal accounts, applicaties en mobiele computerapparatuur. In het kader van wettelijke verplichtingen a.g.v. de Baseline Informatieveiligheid en Privacy zijn de diensten rondom dit onderwerp significatie uitgebreid. (o.a. Monitoring & Response)
Vestigingsplaats	Heerlen

Zeggenschap	Op bestuurlijk niveau via het deelnemersoverleg waarin bestuurders en directeuren bedrijfsvoering/gemeentesecretaris zijn vertegenwoordigd. Tactisch en operationele aansturing via het bedrijfsvoeringsoverleg waarin de contractmanagers van de deelnemers zijn vertegenwoordigd.
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De bijdrage van PIT heeft grotendeels betrekking op de verbetering van de informatievoorziening en de ambitie om te komen tot een excellente gemeentelijke dienstverlening. De bijdrage is concreet te vertalen in de volgende onderdelen: • Het borgen van continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht door beperking van organisatorische kwetsbaarheid; • borgen van de kwaliteit van processen; waardoor de gemeente beter kan functioneren; · realiseren van besparingen door schaalvoordelen en gezamenlijke inkoop.
Risico's financieel/ beleidsmatig	De kostenstructuur is gebaseerd op de afname van de diensten en producten door de deelnemers. Hierbij bestaat de mogelijkheid om te sturen op het aantal accounts, beheer van applicaties en de apparatuur (zogenaamde pijlers). Er zijn twee ijkmomenten per jaar waarop de afname voor het daaropvolgende begrotingsjaar wordt bepaald. Kijken we verder vooruit dan zal er de komende jaren rekening moeten worden gehouden met een verdere toename van de kosten voor Parkstad-IT. Niet als gevolg van een aanpassing van de tariefstelling maar met name door ontwikkelingen in de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering. Hierbij moet o.a. gedacht worden aan: · De toename van maatregelen in het kader van de Informatiebeveiliging & Privacy · Landelijke ontwikkelingen zoals de Wet Open Overheid, Wet Modernisering Bestuurlijk Verkeer, Omgevingswet enz. Mogelijke uittreding Veiligheidsregio en Het Gegevenshuis als deelnemer van de GR PIT.
Ontwikkelingen	· De nieuwe GR-structuur moet PIT meer ruimte en vrijheid bieden om als serviceorganisatie voor haar deelnemers te fungeren. In 2023 zijn de diverse onderdelen opgeleverd die een overgang naar een volwaardige GR met een AD en DB mogelijk maken. Deze onderdelen zijn o.a. een concept GR-regeling, een bedrijfsplan en een transitieplan. Daarnaast is de samenwerking geïntensiveerd a.g.v. de toegenomen complexiteit van de informatiesystemen en hun onderlinge samenhang,

Vormt een afdeling van de gemeente Heerlen. Een aparte balans is niet voorhanden.	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
					€ -74.995

	NV Reinigingsdiensten Rd4, programma 12
Visie	De NV Rd4 komt voort uit de gemeenschappelijke regeling Rd4. De middelen die nodig zijn om het huishoudelijk afval op te halen en te verwerken kunnen eveneens worden ingezet in het kader van bedrijfsafval. Die activiteiten dienen echter wel fiscaal gescheiden te worden uitgevoerd. Het bedrijf is grotendeels afhankelijk van ontwikkelingen op de afvalmarkt en de economie.
Doel/openbaar belang	De NV Reinigingsdiensten Rd4 heeft tot doel het tot stand brengen van een doelmatige inzameling en vooral verwerking van bedrijfsafvalstoffen en het adviseren

	op het gebied van milieubeleid. Een en ander gebeurt met inachtneming van het provinciale milieubeleidsplan en het door de overheid gevoerde afval- en grondstoffenbeleid.				
Financieel belang	Het in 2023 over het jaar 2022 ontvangen dividend bedraagt € 45.987,- (050003/852002)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De doelstellingen van N.V. Rd4 hebben geen directe relatie met een programma. De baten uit het dividend worden onder de algemene baten en lasten verantwoord.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Mocht de winstuitkering stoppen, dan kan overwogen worden de NV op te heffen. Tussentijds vindt echter voortdurend bijstelling plaats.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid. Wel staat de afvalbranche onder druk vanwege concurrentie en ook is er een terugloop van het aantal kleine en middelgrote bedrijven in de retail. In 2021 is een Strategisch Meerjarenplan 2022-2026 opgesteld met acties voor een transitieplan naar een circulaire economie en hierop afgestemde eigen duurzaamheidsambities.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 1.211.664	€ 1.363.835	€10.213.782	€ 14.316.255	€ 510.489

	WML, Waterleidingmaatschappij Limburg NV, programma 12				
Visie/Doel/openbaar belang	Verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de provincie Limburg				
Financieel belang	Er wordt geen dividend uitgekeerd.				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Via dit aandelenbezit wordt de drinkwatervoorziening in de gemeente Brunssum gewaarborgd.				
Risico's financieel/beleidsmatig	Jaarlijks wordt, op basis van een organisatie brede risico-inventarisatie, een integraal WML auditplan opgesteld.				
Ontwikkelingen	De ontwikkeling van de financieringsbehoefte voor de komende jaren wordt voortdurend gemonitord. Jaarlijks wordt een treasury jaarplan opgesteld. De ontwikkeling van de rente op de kapitaalmarkt is en blijft voorlopig onvoorspelbaar. WML blijft de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt nauwlettend volgen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2022	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 1-1-2022	Vreemd vermogen 31-12-2022	Financiële resultaat 2022
	€ 195 mln.	€ 201 mln.	€ 398 mln.	€ 391 mln.	€ 6 mln.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

INLEIDING

In deze paragraaf wordt het grondbeleid over 2023 toegelicht. De nadruk ligt daarbij op verslaglegging over het afgelopen jaar en een doorkijk op de korte termijn.
De informatie in de paragraaf maakt onderdeel uit van het begrotingsprogramma 10 (Economie en toerisme) en begrotingsprogramma 11 Volkshuisvesting en RO.
Met de exploitatie van gronden wordt bijgedragen aan de visie op de stad en de doelstelling tot het verbeteren van het vestigings- en ondernemingsklimaat. De centrale ambitie hierbij is een aantrekkelijke leefomgeving en een goede bereikbaarheid van voorzieningen met aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijfsleven. Dit is vertaald in de Structuurvisie Brunssum 2025.

BELEIDSUITGANGSPUNTEN: GRONDBELEID IN BRUNSSUM

In 2023 was het grondbeleid zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2019-2022 van toepassing.
In 2023 heeft een actualisatie van de nota Grondbeleid plaatsgevonden. De 'Nota Grondbeleid 2024-2028' is 12 december 2023 door uw Raad vastgesteld.

In de nota Grondbeleid 2019-2022 is het grondbeleid van de gemeente Brunssum vastgelegd. Per geval wordt de afweging gemaakt of de gemeente het initiatief bij de markt laat en een faciliterende/kaderstellende rol inneemt of dat de gemeente actief ingrijpt op de grondmarkt en op die wijze de ruimtelijke doelstellingen wil bereiken. Dit hangt af van de ambities van de gemeente, de houding van de markt ten opzichte van de betreffende ontwikkeling, grondposities en de risico's die met een ontwikkeling gepaard gaan.

Via het grondbeleid kan de gemeente Brunssum mede sturing geven aan het grondgebruik.
Met de paragraaf grondbeleid wordt inzicht verstrekt in de (financiële) positie van het grondbedrijf alsmede in de te verwachten resultaten. Voor de risico's verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN GRONDEXPLOITATIES

Binnen de Gemeente Brunssum vindt minimaal 1 x per jaar, bij de jaarrekening, een actualisatie plaats van alle lopende grondexploitatiecomplexen.
Bij de actualisatie in het kader van de jaarrekening 2023 worden in de exploitaties:

- de kosten en opbrengsten over het afgelopen jaar verwerkt;
- vindt een aanpassing plaats van het kostenstijgingspercentage en het opbrengstenstijgingspercentage;
- daarnaast wordt de fasering van de nog te maken kosten en opbrengsten tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast.

Het totale resultaat op netto contante waarde (oftewel de huidige waarde) is het saldo van de positieve en negatieve resultaten van alle grondexploitatieprojecten.

<u>Rapportage Meerjaren Prognose Grondexploitaties</u>
De cijfers die in deze paragraaf grondbeleid worden vermeld zijn eveneens toegelicht in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). In dit MPG worden de ontwikkelingen op portefeuilleniveau en projectniveau toegelicht en de belangrijkste verschillen ten opzichte van het vorig jaar verklaard.

<u>Winst en verliesnemingen</u>
Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV) schrijft voor dat geprognosticeerde verliezen op grondexploitaties direct moeten worden genomen door het vormen van een verliesvoorziening ter hoogte van het begrote tekort. Zie hiervoor het kopje 'Reserves en voorzieningen verwachte tekorten grondexploitaties'.

Bij winstgevende exploitaties wordt winst genomen bij het afsluiten van het project, maar volgens de regels van het BBV, ook tussentijds indien voldoende zekerheid bestaat over de winst (zie hiervoor het kopje 'Winstnemingen').

BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN BINNEN DE MAJEURE PROJECTEN HET AFGELOPEN JAAR:

	Boekwaarde 1-1-2023	Mutaties 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te maken Kosten	Opbrengsten	Eindwaarde	CW per 1-1-2024	
Masterplannen								
Masterplan Treebeek	-549.953	58.413	**-491.540**	540.535	135.137	-86.142	**-82.797**	positief
Masterplan Brunssum Centrum	8.167.780	640.083	**8.807.863**	11.041.382	8.679.792	11.169.453	**9.942.771**	negatief
Totaal masterplannen	7.617.827	698.496	**8.316.323**	11.581.917	8.814.928	11.083.311	**9.859.974**	negatief
Overige complexen in exploitatie								
Rode Beek	239.341	2.154	**241.495**	25.632	102.772	164.355	**161.132**	negatief
vm BSV terrein	-156.846	12.313	**-144.533**	611	152.208	-296.130	**-284.631**	positief
Oeloven	1.219.875	-879.247	**340.628**	386.655	618.194	109.089	**104.853**	negatief
vm GTD locatie	1.400.679	23.018	**1.423.697**	1.232.281	1.579.410	1.076.568	**1.034.764**	negatief
Totaal overigen	2.703.049	-841.762	**1.861.287**	1.645.180	2.452.584	1.053.882	**1.016.118**	negatief
TOTAAL GRONDEXPLOITATIES	**10.320.876**	**-143.266**	**10.177.610**	**13.227.096**	**11.267.512**	**12.137.193**	**10.876.092**	negatief
TOTAAL C-STAAT 820 (excl. Strategische gronden)			**10.177.610**					

- / - is voordelig exploitatieresultaat, + is nadelig exploitatieresultaat

Masterplan Treebeek

- De nog uit te voeren werkzaamheden betreffen 'Aanpassing Wijenweg/Schildstraat' en 'plaatsen speeltoestel fase 6'.
- Verder dient de herontwikkeling van de voormalige gymzaal tot woningen nog plaats te vinden.

Masterplan Brunssum Centrum: Victoriapark

- Per 21 maart 2023 is een nieuw ontwikkelprogramma door de gemeenteraad vastgesteld.
- Op 12 december 2023 heeft uw Raad het bestemmingsplan vastgesteld.
- In 2023 heeft de sloop van een eerste set panden plaatsgevonden en is conform het ontwikkelprogramma een pand verworven.
- In 2023 is een tender uitgezet zodat in 2024 een ontwikkelaar geselecteerd kan worden.

Masterplan Brunssum Centrum: Lindeplein

- Na een uitgebreide aanbesteding heeft de gemeente de RO-groep voor de ontwikkeling in de arm genomen.
- Op 28 december is het bestemmingsplan Lindehof ter inzage gelegd.

Masterplan Brunssum Centrum: Entree Dorpstraat

- 12 juni 2023 heeft uw Raad het bestemmingsplan Entree Dorpstraat vastgesteld. Inmiddels is het bestemmingsplan onherroepelijk.
- Eind 2023 is de inrichting van de openbare ruimte civieltechnisch aanbesteed.
- Eind 2023 is vanuit de regeling Start Bouwimpuls een subsidie toegekend.

Masterplan Brunssum Centrum: Raadhuisstraat

- 12 juni 2023 heeft Uw Raad het bestemmingsplan Raadhuisstraat vastgesteld. Per 22 februari 2024 is het bestemmingsplan vigerend.
- De aanbesteding van de openbare ruimte heeft plaatsgevonden.
- Eind 2023 is vanuit de regeling Start Bouwimpuls voor het project subsidie toegekend.

Masterplan Brunssum Centrum: Kloosterstraat

- Ten behoeve van de ontwikkeling heeft in 2023 de verwerving van een perceel van Cicero plaatsgevonden.
- Het verleggen van de hogedruk gasleiding is in 2023 uitgevoerd.
- Eind 2023 is de tenderprocedure inzake de verkoop inclusief ontwikkelopgave van de bouwgrond afgerond.

Hof van Oeloven

- In 2023 heeft de verkoop van 12 van de 20 kavels plaatsgevonden.

Vm. GTD locatie

- In 2023 is een tender uitgezet zodat in 2024 een ontwikkelaar geselecteerd kan worden.

STRATEGISCHE AANKOPEN

Strategische aankopen dragen bij aan de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied in de toekomst. Om beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren kan het van belang zijn dat de gemeente strategische grondposities inneemt als de kans zich voor doet. Het betreft aankopen van gronden/panden die (nog) geen deel uitmaken van een bestaand exploitatiegebied en bijbehorende (grond) exploitatiebegroting.

Strategische aankopen worden pas gedaan als de bewuste percelen grond geografisch strategisch in het beoogde plangebied zijn gelegen én noodzakelijk worden geacht vanuit sturingsmogelijkheden. Een andere reden kan zijn dat de gronden aangekocht worden vanuit een mogelijk
vereveningsperspectief of vanuit noodzaak tot planrealisatie (maatschappelijk rendement).
Strategische verwerving moeten worden bezien in het kader van de noodzaak/wens om een
locatie ruimtelijk te ontwikkelen en de financiële en maatschappelijke rendementen van de aankoop.

Het college heeft mandaat vanuit de Nota Grondbeleid 2019-2022 (vastgesteld door de raad in de raadsvergadering van 11 maart 2019). Via dit raadsbesluit is het college gemandateerd tot, het onder voorwaarden, doen van strategische aankopen tot een bedrag van € 2.000.000,-. In 2021 zijn de voorwaarden voor strategische aankopen (inhoudelijk en procesmatig), verder aangescherpt. Dit naar aanleiding van door de raad overgenomen aanbevelingen van de concerncontroller.

Ten behoeve van het doen van strategische aankopen is, ná raadsbehandeling in maart 2019, een separaat werkbudget in het leven geroepen. Met betrekking tot dit werkbudget is vanaf 2019 de volgende werkwijze gehanteerd:

- het college neemt (na consultering van de raadswerkgroep) een gemotiveerd besluit tot het doen van een strategische aankoop;
- de aankoop wordt administratief tijdelijk ten laste van het werkbudget strategische aankopen geboekt;
- op een bepaald moment wordt de aankoop administratief opgenomen in een GREX dan wel overgeheveld naar de staat van activa. Dit gebeurt via de P&C cyclus dan wel bij de actualisering van het MPG (gaat dus via een raadsbesluit);
- zodra de aankoop niet meer op het werkbudget drukt, is er weer meer werkbudget beschikbaar (tot maximaal € 2.000.000,-).

In 2023 zijn er 3 aankopen gedaan ten laste van het strategisch aankoopkrediet. De aankopen zijn gedaan in het kader van de 'Gebiedsaanpak entree Rumpenerstraat/Componistenwijk'. In verband met de geheimhouding die op dit dossier ligt, is de verwerving in onderstaand overzicht gecomprimeerd. Ultimo 2023 bedraagt het werkbudget strategische aankopen € 837.000.

In onderstaande tabel zijn de strategisch verworven gronden weergegeven.

Jaar verwerving	Perceel	Ontwikkeling	Verwervings kosten
2021	BSM02I95	Clemensdomein	€ 150.959
2023	Diverse panden	Gebiedsaanpak entree Rumpenerstraat	€ 1.011.773

TUSSENTIJDSE WINSTNEMING

Op basis van de regelgeving van het BBV moet op positieve grondexploitaties winst worden genomen in het tijdsvak waarin de winst wordt gerealiseerd en niet pas aan het einde van de looptijd van de grondexploitatie. Dit betekent dat voor positieve grondexploitaties tussentijdse winstneming aan de orde kan zijn. Het percentage gerealiseerde kosten en opbrengsten van de totale geraamde kosten en opbrengsten én de projectspecifieke risico's bepalen de hoogte van de tussentijdse winstneming. Door veranderingen in marktomstandigheden kan het voorkomen dat er in voorgaande jaren te veel winst is genomen. Als dat het geval is moet er winst worden teruggeboekt.

De berekening van de winstneming over 2023 is als volgt:

Winstneming 2023		
	Treebeek	Vm. BSV
Kosten totaal	€ 3.667.174	€ 417.554
Kostenstijging	€ 19.315	€ 34
Rentekosten	€ -	€ -
Totale kosten op ew	€ 3.686.489	€ 417.588
Gerealiseerde kosten	€ 3.145.954	€ 416.977
% gerealiseerd	85,3%	99,9%
Opbrengsten totaal	€ 3.763.294	€ 711.110
Opbrengstenstijging	€ -	€ -
Renteopbrengsten	€ 9.337	€ 2.608
Totale opbrengsten op ew	€ 3.772.631	€ 713.718
Opbrengsten gerealiseerd	€ 3.637.494	€ 561.510
% gerealiseerd	96,4%	78,7%
% gerealiseerd kosten en opbrengst	82,3%	78,6%
saldo op ew	€ 86.142	€ 296.130
winstneming totaal	€ 70.878	€ 232.636
eerdere winstneming	€ 78.774	€ 218.995
nieuwe tussentijdse winstneming	**€ -7.896**	**€ 13.641**

RESERVES EN VOORZIENINGEN VERWACHTE TEKORTEN GRONDEXPLOITATIES

Het geprognosticeerd eindresultaat van een grondexploitatie kan negatief uitvallen. Voor dit geprognosticeerde verlies (op basis van de netto contante waarde methode), moet bij de vaststelling van deze grondexploitatie een verliesvoorziening worden getroffen. De voorziening wordt jaarlijks herijkt op basis van het meest actuele geprognosticeerde resultaat van de grondexploitatie.

Op basis van de bij de jaarrekening geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties zijn er tekorten (op netto contante waarde) berekend bij het Masterplan Centrum (€ 9.942.771), Rode Beek (€ 161.132), Hof van Oeloven (€ 104.853) en complex GTD (€ 1.034.764). In totaal is dat een tekort van € 11.243.520. Bij de jaarrekening 2022 bedroeg de verliesvoorziening € 10.456.196. Bij de jaarrekening 2023 dient een bedrag van € 787.324 ten laste van de algemene middelen, gestort te worden in de verliesvoorziening.

Deze mutatie is enerzijds het gevolg het verantwoorden van de verliesvoorziening tegen contante waarde circa € 209.000. Anderzijds betreft het een stijging van het te kort op grondexploitaties Masterplan Centrum (stijging van circa € 545.000), Hof van Oeloven (stijging circa € 18.000), vm. GTD locatie (daling circa € 6.000).

Voorziening verwachte tekorten BIE's		Mutaties	Saldi
Stand per 1 januari 2023			€ 10.456.196
	Storting:	€ 787.324	
	Onttrekking:		
Stand verliesvoorziening BIE's per 31-12-2023			€ 11.243.520

ALGEMENE RESERVE GRONDEXPLOITATIE

In december 2019 heeft de raad de Nota reserves en voorzieningen (verseonnr. 941174) vastgesteld. Onderdeel daarvan was het instellen van een 'Algemene reserve grondexploitaties'.
Het doel van de reserve is om een bufferfunctie te creëren voor het opvangen van risico's en resultaten binnen het grondbedrijf.

De reserve wordt gevoed door:

- Voordelige saldi bij het afsluiten van grondexploitaties;
- Incidentele verkoopwinsten bij het afstoten van gemeentelijk onroerend goed (gronden en panden);
- Tussentijdse winstnemingen uit grondexploitaties.

Reserve grondexploitaties			
Stand per 1-1-2023		€	-
	Storting:	-	
	Onttrekking:	-	
Reserve bovenwijkse voorziening, stand per 31-12-2023		€	-
Reserve bovenwijkse voorziening			
Stand per 1-1-2023		€	177.809
	Storting:	-	
	Onttrekking:	-	
Reserve bovenwijkse voorziening, stand per 31-12-2023		€	177.809

RISICO'S GRONDEXPLOITATIE

Ruimtelijke projecten zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook risico's van buitenaf, zoals economische omstandigheden, waarop de gemeente niet of nauwelijks kan sturen.

Als algemene risico's in de grondexploitaties van het grondbedrijf kunnen onder andere de onderstaande aspecten genoemd worden:

- Conjuncturele risico's: vertraging in de afzet als gevolg van een lage (of geen) economische groei.
- Verwervingsrisico's: het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankoopprijzen of de noodzaak tot dure onteigening.

- Ontwikkelingsrisico’s: milieuaspecten zoals bodemsanering, stortrechten, infrastructuur, archeologie, planschade etc.
- Prijsontwikkelingen: het onvoorspelbaar bewegen van de prijzen van materialen en loonkosten als gevolg van geopolitieke gebeurtenissen.
- Renterisico’s: de vraag naar bouwgrond/woningen verschuift verder de toekomst in en renteverliezen kunnen ontstaan.
- Maatschappelijke en politieke invloeden: politieke besluitvorming omtrent de wijze waarop projecten worden uitgevoerd en ingevuld.

Brunssum spant zich in om dit soort risico’s in de planontwikkeling te ondervangen. Dat gebeurt door het tijdig nemen van maatregelen en door een periodieke doorrekening van de grondexploitaties. Bovendien wordt in de exploitatieberekeningen zoveel mogelijk rekening gehouden met de genoemde risico’s en worden de risico’s ook nog 2x per jaar gewogen en geactualiseerd bij het samenstellen van de paragraaf weerstandsvermogen.

De projectspecifieke risico's blijken uit de jaarlijks te actualiseren exploitatieopzetten per complex. Voor een verwacht verlies op een complex wordt een voorziening getroffen, de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties. Normale risico’s dienen zo veel mogelijk binnen de grondexploitatie zelf te worden opgevangen.

De risico’s rondom de grondexploitaties maken deel uit van het integrale risicomanagement. Doel hiervan is om organisatie breed de risico’s te kwalificeren en te kwantificeren en te koppelen aan het gemeentelijk weerstandsvermogen. Alle mogelijk risico’s die niet worden opgevangen binnen de grondexploitaties zelf, zijn opgenomen in dit model.
De risico’s die zijn meegenomen bij het hiervoor beschreven risicomanagement zijn opgenomen en beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Hier wordt kortheidshalve naar verwezen.

PARAGRAAF 8 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

Zoals aangekondigd zijn we in 2023 verder aan de slag gegaan met het borgen van de Wet Open Overheid als onderdeel van onze ambitie om bedrijfsprocessen en dienstverlening transparant in te richten. De noodzakelijke beheersinstrumenten zoals onder andere de zaaktypecatalogus (ZTC) zijn vrijwel volledig geactualiseerd en voorzien van de correcte elementen om vanaf te start een proces WOO-proof in te richten. Overigens blijft het niet beperkt tot de WOO maar worden andere normenkaders ook meteen meegenomen.
In 2023 hebben we alle processen geïnventariseerd en beoordeeld of deze onder de WOO vallen. De WOO heeft een fasering voor implementatie aangebracht en deze is gebaseerd op zogenaamde informatiecategorieën. Op basis van onze inschatting gerangschikt naar 'makkelijk', 'gemiddeld' of 'moeilijk'. Op basis van deze inschatting zijn we in staat om in een globale planning op te stellen. De 'makkelijke' informatiecategorieën worden in grote mate al gepubliceerd en de laatste onderdelen willen we in 2024 nog openbaar publiceren als de daarvoor beschikbare platformen beschikbaar worden gesteld. Bij de overige informatiecategorieën speelt verdere verloop van het project "Informatiehuishouding op Orde" een rol en het feit dat de deadlines vanuit de landelijke overheid zijn omgezet naar tranches.

In het kader van de passieve openbaarmaking kunnen we mededelen dat in 2023 de gemeente 22 WOO-verzoeken heeft binnengekregen. Ter vergelijking in 2022 ontvingen we 24 WOO-verzoeken.

JAARREKENING 2023

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Bedragen in Euro	Raming begrotingsjaar 2023 voor wijziging			Raming begrotingsjaar 2023 na wijziging			Realisatie begrotingsjaar 2023		
Omschrijving programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Bestuur en ondersteuning	-249.216	3.520.283	3.271.067	-249.216	3.724.900	3.475.684	-349.268	6.717.256	6.367.988
02 Veiligheid	-18.876	3.064.534	3.045.658	-118.876	3.372.295	3.253.419	-3.295.372	4.240.417	945.045
03 Sociaal Domein	-11.327.749	50.308.052	38.980.303	-12.424.228	54.809.151	42.384.923	-12.564.167	57.161.783	44.597.617
04 Volksgezondheid	-20.000	1.485.645	1.465.645	-20.000	1.450.433	1.430.433	-139.560	1.588.834	1.449.274
05 Onderwijs en educatie	-2.300.388	5.020.611	2.720.223	-2.300.388	4.905.611	2.605.223	-2.715.643	5.515.026	2.799.383
06 Wijkger. werken, integr., particip.	-40.977	4.189.453	4.148.476	-40.977	5.307.953	5.266.976	-182.382	4.672.793	4.490.411
07 Verkeer,vervoer en waterstaat	-145.117	4.477.704	4.332.587	-225.487	4.656.374	4.430.887	-272.175	4.345.545	4.073.369
08 Sport, cultuur en recreatie	-685.394	8.309.706	7.624.312	-685.394	7.776.604	7.091.210	-1.471.628	8.119.640	6.648.012
09 Milieu en duurzaamheid	-8.336.816	7.633.952	-702.864	-8.336.816	7.545.452	-791.364	-8.244.343	7.544.172	-700.171
10 Economie en toerisme	-440.567	1.223.853	783.286	-508.239	1.341.525	833.286	-211.278	980.426	769.148
11 Volkshuisvesting en RO	-8.238.488	10.476.306	2.237.818	-5.640.370	7.803.188	2.162.818	-3.827.844	6.557.085	2.729.241
Subtotaal programma's	**-31.803.588**	**99.710.099**	**67.906.511**	**-30.549.991**	**102.693.486**	**72.143.495**	**-33.273.660**	**107.442.978**	**74.169.318**
Beheer overige gebouwen en gronden(XT-03)	-174.386	288.537	114.151	-163.321	290.122	126.801	-305.450	432.251	126.801
Overhead XT-04	-865.705	14.228.612	13.362.907	-905.705	14.431.076	13.525.371	-1.400.237	14.895.145	13.494.908
Sub-totaal taakveld XT-03+XT-04	**-1.040.091**	**14.517.149**	**13.477.058**	**-1.069.026**	**14.721.198**	**13.652.172**	**-1.705.688**	**15.327.397**	**13.621.709**
Algemene Dekkingsmiddelen									
OZB woningen	-4.558.800	0	-4.558.800	-4.558.800	0	-4.558.800	-4.571.075	0	-4.571.075
OZB niet-woningen	-1.740.800	0	-1.740.800	-1.740.800	0	-1.740.800	-1.715.005	0	-1.715.005
Belastingen overig	-262.278	649.292	387.014	-262.278	674.310	412.032	-255.642	682.293	426.650
Algemene uitkering gemeentefonds	-71.125.000	0	-71.125.000	-72.305.572	0	-72.305.572	-75.031.834	0	-75.031.834
Overige baten en lasten	-277.848	375.253	97.405	-416.848	375.253	-41.595	-459.471	332.591	-126.880
Treasury	-993.139	297.766	-695.373	-1.377.128	422.766	-954.362	-1.504.106	307.075	-1.197.032
Vennootschapbelasting	0	0	0	0	0	0	0	15.337	15.337
Post Onvoorzien	0	75.000	75.000	0	75.000	75.000	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**-78.957.865**	**1.397.311**	**-77.560.554**	**-80.661.426**	**1.547.329**	**-79.114.097**	**-83.537.133**	**1.337.296**	**-82.199.838**
Gerealiseerde totaal van baten en lasten	**-111.801.544**	**115.624.559**	**3.823.015**	**-112.280.443**	**118.962.013**	**6.681.570**	**-118.516.481**	**124.107.670**	**5.591.189**
Toevoeging/onttrekking									
aan reserves	-4.517.505	694.490	-3.823.015	-9.461.890	2.780.320	-6.681.570	-9.625.195	3.130.867	-6.494.328
Gerealiseerde resultaat	**-116.319.049**	**116.319.049**	**0**	**-121.742.333**	**121.742.333**	**0**	**-128.141.677**	**127.238.537**	**-903.140**

KSG Registeraccountants B.V.	Paraaf:
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	PBO

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de ramingen en de werkelijke cijfers over 2023, wordt verwezen naar de programmaverantwoording in het jaarverslag. Hier staan de analyse per programma op taakveldniveau.

Begrotingsrechtmatigheid (overschrijding lasten)
De begrotingsrechtmatigheid wordt per afzonderlijk programma beoordeeld. Hierbij worden alleen de lasten beoordeeld. Indien de werkelijke lasten meer dan € 50.000 hoger zijn dan het door de raad vastgestelde budget, is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Programma 1 Bestuur en ondersteuning: overschrijding € 2.992.000.
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de verplichte vorming van een voorziening pensioenverplichting bestuurders als gevolg van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en het ingaan van het nieuwe pensioenstelsel. Hierdoor is in 2023 een bedrag van circa 3 miljoen gestort ten laste van taakveld XT-01.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat dit past binnen het bestaande beleid.

Programma 2 Veiligheid: overschrijding € 868.000.
De overschrijding van is voornamelijk toe te schrijven aan de opvang van Oekraïners (€ 705.000), waarbij ook een extra bijdrage van het Rijk tegenover staat. Tevens extra inzet van straatcoaches en donatie aan Marokko.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat er directe gerelateerde inkomsten tegenover staan.

Programma 3 Sociaal domein: overschrijding € 2.353.000.
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door een forse overschrijding op jeugdhulp. De 3 belangrijkste redenen waardoor de afwijkingen op de totale uitgaven Jeugdhulp (zie XT-672) veroorzaakt worden zijn:

1) Achterstand bij leveranciers inzake het aanvragen van beschikkingen.
2) De budgetten in de begroting 2023 zijn afgeleid van de inkoop en realisatie 2022. Vanaf 2023 is Brunssum aangesloten bij de regionale inkoopafspraken van Maastricht.
3) Stijging kosten van gesloten plaatsingen.

Daarnaast worden de hogere uitgaven op armoedebeleid (€ 1.192.000) volledig veroorzaakt door de betaalde 2e termijn energietoeslag 2023 welke pas met de decembercirculaire 2023 is gecompenseerd. Deze compensatie is verantwoord in programma 12 bij de algemene uitkering. Hiermee verloopt deze post budget neutraal in 2023.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat er directe gerelateerde inkomsten tegenover staan, open-einde regeling en dit past binnen het bestaande beleid.

Programma 4 Volksgezondheid: overschrijding € 138.000.
Deze overschrijding wordt veroorzaakt doordat er specifieke uitkering is ontvangen in het kader van versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026. Hier tegenover staan inkomsten van het Rijk.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat er direct gerelateerde inkomsten tegenover staan.

Programma 5 Onderwijs en educatie: overschrijding € 609.000.
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door het OAB (€405.000). Er zijn hogere uitgaven gedaan echter staat hier tegenover de ontvangst van de specifieke uitkering vanuit het Rijk. Daarnaast zijn de kosten gestegen van het leerlingenvervoer wegens indexatie en beleidsaanpassing.

Daarnaast wordt deze overschrijding veroorzaakt bij Onderwijshuisvestiging door ongeplande werkzaamheden en een stijging van de energie- en schoonmaakkosten (€ 204.000).

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid, enerzijds omdat er directe gerelateerde inkomsten tegenover staan (geen onrechtmatigheid) en anderzijds is de overschrijding op energiekosten verantwoordt vanuit een ander taakveld.

Programma 8 Sport, cultuur en recreatie: overschrijding € 343.000
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door hogere energielasten en meer klachtenonderhoud bij het Zwembad Bronspot. Deze worden gecompenseerd door toename van bezoekers en door de specifieke uitkering voor zwembaden.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat er directe gerelateerde inkomsten tegenover staan.

Programma 12 Algemene dekkingsmiddelen: overschrijding € 747.000
Het is een wettelijke verplichting om voor het verlofsparen een voorziening in te stellen. Daarnaast dient het overmatig bovenwettelijk verlof voorzien te worden. Voor 2023 heeft een dotatie plaats gevonden van € 585.000 in deze voorziening. Dit is het gevolg van, en wordt gecompenseerd door, een onderschrijding op de personeelslasten. Hiervoor wordt verwezen naar het taakveld XT-04.

Als gevolg van enkele niet geplande onderhoudswerkzaamheden, hogere energiekosten, onvoorziene zaken bij de Ontmoetingscentrum D'r Brikke Oave, De Gasperistraat 3 en Rembrandtstraat ontstaat een overschrijding van € 142.000.

Bij de reserves MOP-Wegen (€ 148.000), Openbare Verlichting (€ 183.000) en in de reserve decentralisatie onderwijs (€ 27.000) hebben diverse stortingen plaatsgevonden.

De overschrijding op dit programma heeft geen invloed op de rechtmatigheid omdat dit past binnen het bestaande beleid of wordt gedekt door onderschrijding op de lasten.

Rapportage begrotingsafwijkingen (over- en onderschrijding van baten of onderschrijding van lasten)
Indien de baten hoger of lager zijn dan begroot, of de lasten of investeringen lager zijn dan begroot is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Deze afwijkingen dienen overigens wel als toelichting in de jaarrekening te worden opgenomen. Om die reden zijn deze afwijkingen, indien meer dan € 50.000, hieronder per programma opgenomen:

Programma 1 Bestuur en ondersteuning: overschrijding baten € 100.000.
De overschrijding komt doordat er meer rijbewijzen, reisdocumenten en uittreksels BRP zijn aangevraagd en uitgegeven.

Programma 2 Veiligheid: overschrijding baten € 3.176.000.
De overschrijding is voornamelijk toe te schrijven aan de extra bijdrage van het Rijk voor de opvang van Oekraïners (€ 3.169.000).

Programma 3 Sociaal domein: overschrijding baten € 140.000.
De overschrijding is het resultaat van een Specifieke uitkering inburgeringsvoorzieningen (SPUK) vanuit het Rijk.

Programma 4 Volksgezondheid: overschrijding baten € 120.000.
De overschrijding is het resultaat van een uitkering vanuit het Rijk voor Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA).

Programma 5 Onderwijs en educatie: overschrijding baten € 415.000.
De overschrijding is het resultaat van een uitkering vanuit het Rijk voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB), het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en een bijdrage vanuit Regiodeal Parkstad.

Programma 6 Wijkgericht werken, integratie en participatie: overschrijding baten € 141.000 en onderschrijding lasten € 635.000.

De overschrijding op de baten is met name het resultaat van een uitkering vanuit het Rijk voor GALA en IZA.

De onderschrijding op de lasten is met name het resultaat van lagere lasten doordat er minder activiteiten zijn uitgevoerd inzake verbetering leefbaarheid in de wijk en de wijkbedrijven (XT-62). Daarnaast vallen bedrijfskosten lager uit (XT-61).

Programma 7 Verkeer, vervoer en waterstaat: onderschrijding lasten € 310.000
Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door een aantal onderdelen:

- Doordat niet alle geplande MOP-werkzaamheden in 2023 zijn gerealiseerd, waaronder Bodemplein en de N276, vanwege interactie met de buurt, aanpassing van het technisch ontwerp en weersomstandigheden.
- Het project Achterpad Op Den Hoes is vanwege de weeromstandigheden niet uitgevoerd kunnen worden.
- Minder uitgaven voor energie voor Openbare straatverlichting MOP-OR vanwege personeelstekort bij de onderaannemer
- Minder kosten gemaakt voor het opstellen van het mobiliteitsplan, omdat er meer gebruikt is gemaakt van eigen inzet.

Programma 8 Sport, cultuur en recreatie: overschrijding baten € 786.000.
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door een aantal onderdelen:

- Uitkering vanuit het Rijk inzake GALA en IZA
- Meer huurinkomsten van verenigingen
- Onttrekking uit de voorziening Groot onderhoud gemeentelijke eigendommen

Programma 9 Milieu en duurzaamheid: overschrijding baten € 92.000
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door een aantal onderdelen:

- Meer rioleringen aangelegd wat leidt tot meer baten.
- Meer inkomsten uit begraafrechten door de overstap naar een digitaal systeem.
- Rijksbijdrage ontvangen voor de CDOKE-subsidie voor de uitvoering van de transitie warmte.

Programma 10 Economie en Toerisme: onderschrijding baten € 297.000 en onderschrijding lasten € 361.000.
Beide onderschrijding en overschrijding worden veroorzaakt door:

- Vertraging ontwikkelingsplan van Complex 42 Rode Beek.
- Voor het Complex 46 Voormalig BSV terrein moet het verkooptraject voor één kavel nog beginnen.

Programma 11 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ontwikkeling: onderschrijding baten € 1.813.000 en onderschrijding lasten € 1.246.000

De onderschrijding op de baten wordt veroorzaakt door enerzijds hogere baten leges (XT-83) en anderzijds lagere baten bij grondexploitaties (XT-82).
De onderschrijding op de lasten wordt met name veroorzaakt door mutaties in de grondexploitaties (XT-82).

Programmama 12 Algemene dekkingsmiddelen: overschrijding baten € 3.676.000.
Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de september- en decembercirculaire. Door het tijdstip van publicatie zijn deze niet meer in de begroting verwerkt. Met raadsinformatiebrief van 24 oktober 2023 over de septembercirculaire 2023 en raadsinformatiebrief van 16 januari 2024 over de decembercirculaire 2023 is de raad van Brunssum geïnformeerd over de gevolgen voor Brunssum.

2. OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

taak-veld	Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting	Begr. bijgesteld	Werkelijk	Tekstuele toelichting
XT-010	Dekking incidentele budgetten prijsstijgingen energie	€ -807.500		€ -807.500	Dekking incidentele bijraming uitgaven prijsstijgingen energie
XT-010	Dekking incidenteel budget herijken strategische visie	€ -100.000		€ -100.000	Dekking incidentele bijraming uitgaven herijking strategische visie
XT-010	Dekking incidenteel budget klimaatbeheersing/vergroening	€ -200.000		€ -200.000	Dekking incidentele bijraming uitgaven klimaatbeheersing/vergroening
XT-010	Dekking incidenteel budget Ontwikkeltraject Zonneweide Terca	€ -48.000		€ -51.520	Dekking incidentele bijraming uitgaven ontwikkeltraject zonneweide
	Voorjaarsbrief 2022 t.b.v. begroting 2023				
XT-010	Dekking incidentele intensiveringen	€ -105.000		€ -105.000	Dekking incidentele bijraming uitgaven Voorjaarsbrief 2022
	Overhevelingen vanuit 2e berap 2022				
XT-010	Dekking overhevelingen 2022 naar 2023	€ -1.571.080		€ -1.571.080	Dekking incidentele bijraming overhevelingen uit 2e Berap 2022
	1e Bestuursrapportage 2023				
XT-63	mutatie nadere voorlopige beschikking BUIGgelden		€ -1.073.379	€ -1.123.650	Omdat het wettelijke minimumloon in 2023 fors is gestegen (en daarmee ook uitkeringen uit de Participatiewet) krijgt de Gemeente Brunssum o.b.v. een nadere inschatting compensatie vanuit het Rijk later dit jaar
XT-64	Lagere bijdrage exploitatie GR WSP		€ -143.000	€ -558.500	Door de combinatie van zowel een hogere bruto marge lagere bedrijfskosten en opnieuw een fors beter subsidieresultaat.
XT-673A	Uitgaven Jeugdhulp Pleegzorg		€ -527.000	€ -486.085	Lagere uitgaven wegens volume effect jeugdhulp pleegzorg door afame van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-673C	Uitgaven Jeugdhulp gezinsgericht		€ -128.000	€ 889.534	Lagere uitgaven wegens volume effect jeugdhulp gezinsgericht door afname van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-010	Mutaties Reserves (Programma Bestuur en Burger)		€ -67.250	€ -67.250	Verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen + extra urenuitbreiding bureau verkiezingen
XT-010	Mutaties reserves (Programma's Volkshuisves-ting en RO)		€ -200.000	€ -200.000	Conform raadsbesluit 21 december 2021 (gemeenteblad 2021/107) een bedrag van € 200.000 te onttrekken uit de algemene reserve ten behoeve van stimulering Centrumgebied.
XT-07	Mutaties Algemene Uitkering Gemeentefonds		€ -62.000	€ -62.000	Met de decembercirculaire 2022 hebben wij per saldo voor dit bedrag meerdere kleine bijdragen ontvangen.

KSG Registeraccountants B.V.	Paraaf:
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	PBO

	Overhevelingen vanuit 2e berap 2023				
XT-42	Uitgaven financiering basisonderwijs		€ -200.000	€ -200.000	Het onderzoek naar een goede klimaatbeheersing op scho-len wordt begin 2024 afgerond. Daarna volgt een operationeel plan, daarom wordt het beschikbare bedrag overgeheveld.
XT-62	Uitgaven verbetering leefbaarheid in de wijk		€ -35.000	€ -35.000	overgeheveld naar 2024, omdat de buurtnetwerken op moment van schrijven nog bezig zijn met het ontwikkelen van de plannen.
XT-62	Uitgaven pilot wijkbedrijf Brunssum Noord		€ -75.000	€ -75.000	Medio 2023 werd de raad geïnformeerd over de (ver-traagde) voortgang van wijkgericht werken. De verwachting is dat het accent m.b.t. uitvoering van de vervolgstappen in 2024 komt te liggen
XT-51	Uitgaven sportbeleid		€ -40.000	€ -40.000	Medio 2023 is de kadernota sport- en beweegbeleid vastgesteld. De uitvoeringsnota wordt eind dit jaar vastgesteld. Uit-voering begint in 2024
XT-54	Uitgaven Schutterspark		€ -40.000	€ -40.000	De planvorming voor de museale functie wordt 1e kwartaal 2024 afgerond.
XT-57	Uitgaven Groen- toerisme en recreatiebeleid		€ -400.000	€ -400.000	Brug over de Akkerweg: In 2023 zal alleen onderzoek van de haalbaarheid plaats vinden.
XT-57	Uitgaven Groen- toerisme en recreatiebeleid		€ -388.000	€ -388.000	Parkstadroute: Delen hiervan in Beekdalen en Heerlen zijn al gerealiseerd maar vanwege de stikstofproblematiek is er een stagnatie opgetreden. Hierdoor zal realisatie binnen de gemeente Brunssum pas in 2024 plaatsvinden.
XT-57	Uitgaven Schutterspark algemeen		€ -70.000	€ -70.000	De huidige visie Schutterspark is momenteel nog niet volledig uitvoerbaar. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringspro-gramma 2024-2028 voor het Schutterspark.
XT-74	Uitgaven Klimaatakkoord rijk		€ -180.000	€ -180.000	De TVW 2.0 is in september door de raad vastgesteld. De uit-voering begint in 2024.
XT-04	Uitgaven ondersteuning organisatie		€ -100.000	€ -100.000	De strategische visie wordt onderdeel van de omgevingsvisie die in 2024 gemaakt wordt.
XT-04	Uitgaven Financiën & Control		€ -38.000	€ -38.000	De implementatie van Tax Control Framework is vertraagd, waardoor de uitrol die in fases wordt uitgevoerd ook doorschuift.
XT-04	Uitgaven bestuurszaken		€ -75.000	€ -75.000	De kwartiermaker participatie start eind 2023. De kadernota burgerbetrokkenheid wordt daarom volgend jaar gemaakt.
	2e Bestuursrapportage 2023				
XT-12	Uitgaven criminaliteitspreventie	€ -	€ -100.000	€ -100.000	Van het RIEC is € 100.000,- ontvangen voor een preventie-project in 2023.
XT-21	Uitgaven Verkeerszuilen/Verkeerslichten		€ -42.000	€ -42.000	Voor de door Brunssum gemaakte kosten i.v.m. bewegwijze-ring buitenring is van de provincie een compensatie ontvan-gen.
XT-53	Uitgaven cultuur		€ -100.000	€ -100.000	Voor het organiseren van de kleine Parade is er jaarlijks een storting in de bestemmingsreserve Parade.

XT-53	Uitgaven evenementenbeleid		€ -40.000	€ -40.000	Op 21 maart heeft de raad geld beschikbaar gesteld voor het mede organiseren van het NATO feest. Het feest heeft zonder Brunssumse bijdrage plaatsgevonden.
XT-74	Uitgaven milieubeleid		€ -40.000	€ -40.000	De RES 2.0 is in 2023 niet uitgewerkt. Deze verplichting tot herijking is vervallen. Het bedrag voor de herijking kan daarom afgeraamd worden.
XT-81	Uitgaven bestemmingsplannen		€ -60.000	€ -60.000	Schutterspark: Omdat eerst een natuurvisie nodig is, voordat aanpassing bestemmingsplan kan starten, wordt een deel van het bedrag voor het bestemmingsplan nu afgeboekt.
XT-83	Uitgaven leges omgevingsvergunning		€ -90.000	€ -90.000	Mede naar aanleiding van de ondertekening van de Woondeal worden meer en versneld aanvragen ingediend en behandeld.
XT-05	Uitgaven overige financiële middelen		€ -325.000	€ -325.000	Hogere opbrengsten (€ 285.000,-) omdat de definitieve uitkering van Enexis per aandeel ruim hoger is dan er in de begroting was opgenomen volgens advies ''begrotingsbrief Provincie''. Uitbetaling dividend 2022 van RD4 NV betekent een opbrengst van € 39.989,-.
XT-07	Algemene uitkering Gemeentefonds		€ -1.119.000	€ -1.119.000	Hogere Algemene Uitkering Gemeentefonds (AU en Integratie-uitkering Sociaal Domein) volgens meicirculaire 2023. Dit mede door vrijval reservering volumedeel accres 2023.
XT-08	Overige baten en lasten		€ -139.000	€ -139.000	Hogere baten bij uitkering SPUK sport aanvulling 2021 en voordeel eindafrekening GBRD (€ 43.796,-), volgens besluit DB 08-12-2022.
XT-010	Onttrekking aan de reserve Volkshuisvestingsfonds.		€ -100.000	€ -100.000	De uitvoeringskosten van het Volkshuisvestingsfonds voor 2023 worden onttrokken aan de reserve Volkshuisvestingsfonds. Het budget komt ten gunste van het product 830042 (Brs Nrd Uitvoeringskosten Ge-meente)
XT-11	Rijksvergoeding inzake opvang Oekraine vluchtelingen			€ -225.516	Ontvangen middelen Rijk inzake opvang vluchtelingen Oekraïne verrekening voorgaand jaar 2022
XT-11	Rijksvergoeding inzake opvang Oekraine vluchtelingen			€ -2.943.467	Ontvangen middelen Rijk inzake opvang vluchtelingen Oekraïne incl. afrekening en transitiekosten
XT-21	Leges Telecom/degeneratiekosten	€ -9.705		€ -28.923	Effecten meer ontvangen legesinkomsten
XT-21	Leges Telecom/degeneratiekosten			€ -29.367	Effecten meer ontvangen legesinkomsten
XT-52	Subsidie Rijk cnfrm SPUK-regeling			€ -266.404	Ontvangen middelen Specifieke Uitkeringen
XT-75	Inhaalslag inkomsten begraafrechten			€ -27.424	Effecten meer ontvangen inkomsten begraafrechten
XT-32	Winstneming Cmpl 46 Voormalig BSV terrein			€ -13.641	Baten Grondexploitatie
XT-82	Opbrengsten inzake verkoop losse gronden			€ -47.270	Baten Grondexploitatie
XT-07	Energietoeslag armoede 2023			€ -1.815.000	Ontvangen middelen Rijk inzake uitbetaling Energietoeslag minima
XT-07	Omgevingswet			€ -155.420	Ontvangen middelen Rijk inzake Omgevingswet
XT-07	Voodgij +			€ -110.109	Ontvangen middelen Rijk inzake uigaven Voorgdij 18+
XT-07	Bijzondere bijstand			€ -96.000	Ontvangen middelen Rijk inzake extra uitgaven Bijzondere Bijstand
XT-07	Leerlingenvervoer Oekraine			€ -27.736	Ontvangen middelen Rijk inzake extra uitgaven leerlingenvervoer Oekraïnse vluchtelingen
XT-07	Overig (o.a. BCF plafond ad 567K)			€ -605.000	Ontvangen middelen Rijk inzake BTW Compensatiefonds
XT-05	Dividend uitkeringen Enexis en BNG			€ -11.490	Ontvangen dividenden Verbonden Partijen; deelnemingen
XT-83	Incidenteel lagere leges bouwvergunningen			€ -497.276	Effecten meer ontvangen legesinkomsten
	TOTAAL INCIDENTELE BATEN	**€ -2.841.285**	**€ -5.996.629**	**€ -15.139.093**	

	Actiepunten coalitieakkoord					
XT-02	Integrale en burgergerichte dienstverlening (ac 7)	€	30.000		€ 6.759	Burgeronderzoek dienstverlening + welkomstmappen Brunssum
XT-12	Inzet straatcoaches/jeugdboa's (ac 13)	€	25.000		€ 60.103	Inhuur per maand via Secutor Safety & Facilities
XT-42	Klimaatbeheersing en vergroening schoolpleinen (ac 23)	€	200.000		€ 200.000	Overheveling naar 2024
XT-61	Vrijwilligersplatform en ondersteuning wijkbewoners (ac 28)	€	25.000		€ -	Nog niet opgestart in 2023
XT-54	Museale functie Schutterspark (ac 32)	€	100.000	€ 60.000	€ 35.978	Haalbaarheidsonderzoek afronding naar 2024
XT-33	Faciliteren markt en kermis (ac 44)	€	15.000		€ 15.000	Overheveling naar 2024
XT-34	Integrale visie toeristische-recreatieve ontwikkeling (ac 48)	€	60.000		€ 53.030	Visie is afgerond
XT-57	Visie Schutterspark (ac 51)	€	125.000	€ 55.000	€ 28.376	Diverse onderzoekskosten Schutterspark
XT-04	Herijken strategische visie (ac 4)	€	100.000	**€ -**	€ -	Budget overgeheveld naar 2024 via 2e BeRap 2024
XT-04	Kadernotitie 'burgerbetrokkenheid' (ac 5)	€	75.000		€ -	Budget overgeheveld naar 2024 via 2e BeRap 2024
XT-04	Zichtbaarheid BOA's en politie in wijken (ac 14)	€	25.000		€ 25.000	Inhuur jeugdcoaches
	Overig uit begroting 2023					
XT-42	Prijsstijgingen energie	€	207.000		€ 346.281	Betreft de energiekosten Romboutscollege en Brede Scholen
XT-21	Prijsstijgingen energie	€	145.000		€ 145.000	Betreft energiekosten straatverlichting. Niet ingezet budget toegevoegd aan MOP-OV.
XT-21	Basisfinanciering MOP-OR op realistische basis	€	158.100		€ 158.100	Bedrag wat niet werd besteedt in 2023 werd toegevoegd aan reserve MOP-OR
XT-52	Vervanging afgekeurde baskets (1e BeRap 2022)	€	30.000		€ -	De Baskets werden nog niet vervangen
XT-52	Prijsstijgingen energie	€	207.000		€ 408.868	Met name de energiekosten Zwembad De Bronspot waren hoger
XT-53	Bijdrage Parade Brunssum 2024	€	400.000		€ 400.000	Subsidie Stichting Parade Brunssum, editie juli 2024
XT-57	Basisfinanciering MOP-OR op realistische basis	€	40.000		€ 167.711	Dekking algemene middelen inzake meerkosten Plantsoenen
XT-72	Basisfinanciering MOP-OR op realistische basis	€	66.900		€ 66.900	Dekking algemene middelen inzake meerkosten riolering door prijsstijgingen
XT-72	Prijsstijgingen energie	€	8.000		€ -1.070	Betreft energiekosten riolen en gemalen
XT-74	Ontwikkeltraject zonneweide Terca	€	48.000		€ 51.520	Kosten externe inhuur projet Zonneweide Terca terrein
XT-33	Centrumvisie/revitalisering promenadegebied	€	25.000		€ 32.815	Inhuur derden en kosten Streetwise 2023
XT-34	Prijsstijgingen energie	€	12.000		€ 9.590	Betreft energiekosten Kermis Brunssum
XT-81	Bestemmingsplan Schutterspark	€	125.000	€ -60.000	€ 36.739	Scan bestemmingsplan Schutterspark
XT-81	Omgevingswet	€	300.000	€ -25.000	€ 290.079	
XT-03	Prijsstijging energie	€	18.000		€ 18.000	Hogere energiekosten oude school Rumpenerhof
XT-04	Prijsstijging energie	€	186.000		€ 297.318	Hogere energiekosten Bestuurscentrum
XT-04	Inhuur TCF	€	37.500	€ -37.500	€ -	Budget overgeheveld naar 2024 via 2e BeRap 2024
XT-04	Aanschaf software rechtmatigheidstoets	€	20.000		€ 18.626	Abonnement Key2Control incl. auditmodule en normenkader

XT-01	Storting in voorziening wachtgelden wethouders			€ 2.924.400	Extra uitgaven wachtgeldvoorziening
XT-11	Opvang Oekraine vluchtelingen			€ 705.174	Extra uitgaven opvang vluchtelingen Oekraïne
XT-63	Budget inzake incidentele stijging cliënten ABW	€ -	€ 626.563	€ 604.867	Verwachte stijging ABW cliënten uitgekomen op 3,5%
XT-63	Noodfonds Energie armoede	€ -	€ 979.000	€ 2.618.888	Extra uitgaven energietoeslag minima huishoudens
XT-64	Participatie: participatiewet extra uitstroom	€ -	€ -	€ 177.607	Stimuleren duurzame uitstroom Bijstandsgerechtigden: realisatie +3,5% (target -2%)
XT-82	Storting in verliesvoorzineing Masterplan Centrum algemeen			€ 8.055	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-32	Stroting in verliesvoorziening inzake complex Rode Beek			€ 3.226	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Onttrekking uit verliesvoorziening Entree Dorpstraat MP Centrum			€ -222.966	Voordeel inzake uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Kloosterstraat MP Centrum			€ 2.761	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Raadhuisstraat MP Centrum			€ 200.518	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Verliesneming inzake afsluiting fase 1a/1B Het Ei De Doorsteek				Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Victoriapark MP Centrum			€ 539.696	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorzineing MP Centrum Kerkeveld			€ 2.937	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Lindeplein MP Centrum			€ 39.271	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Complex 64 Oeloven			€ 20.281	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-82	Storting in verliesvoorziening inzake Complex 65 Haansberg			€ 14.032	Extra uitgaven grondexploitatie
XT-04	Dotatie voorziening spaarverlof (B111208)	€ -	€ -	€ 585.556	Extra uitgaven vanuit CAO Gemeenten betreffende spaarverlof medewerkers
	2e Bestuursrapportage 2023				
XT-02	Uitgaven verkiezingen voor 2e kamer	€ -	€ 75.000	€ 61.756	Door de val van het kabinet worden er dit jaar in november extra verkiezingen gehouden. Hiervoor is er in de begroting 2023 geen budget
XT-11	Uitgaven Veiligheidsregio inzake brandweerbeleid	€ -	€ 90.000	€ 51.973	Extra uitgaven GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg inzake begrotingswijziging betreffende indexering en verhoging cao-/ energiekosten
XT-12	Uitgaven criminaliteitspreventie	€ -	€ 100.000	€ 100.000	Extra uitgaven voor een preventie-project in 2023.
XT-12	Uitgaven Fysieke veiligheid	€ -	€ 38.000	€ 47.177	Extra uitgaven wegens aan de Raad voorgelegde voorstel (raad d.d. 12 juni 2023, gemeenteblad 2023/9) inzake een verhoging van de bijdrage aan Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Incl. begrotingstekort 2022 ad € 9.177,- t.b.v. Zorg en Veiligheidshuis
XT-53	Uitgaven evenementenbeleid	€ 65.000	€ 25.000	€ 24.980	Op 21 maart heeft de raad geld beschikbaar gesteld voor het mede organiseren van het NATO feest. Het feest heeft zonder Brunssumse bijdrage plaatsgevonden. Daarom is dit budget met € 40.000 afgeraamd en is het saldo ad. € 25.000 ingezet voor het veteranenmonument in het Vijverpark.
XT-63	mutatie nadere definitieve beschikking BUIGgelden 2023		€ 146.000	€ 95.421	Effecten bijgestelde BUIG beschikking 2023
XT-64	GR WOZL correctie afroep door te betalen Rijkssubsidie 2023		€ 676.000	€ 815.258	Effect door te betalen hogere Rijksbijdrage WSW wegens meer subsidie en hoger aantal AJ's GR WOZL

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

XT-65	Uitgaven Betere Buren Brunssum BV		€ 115.000	€ -100.000	Extra uitgaven wegens CAO-effecten 2023 en indexering verantwoord op Wmo Collectieve voorzieningen (612030); wegen vrijval bestemmingsreserve 2022 € 100.000 lagere exploitatie bijdrage Betere Buren
XT-61	Uitgaven beleidsontwikkeling jeugd		€ 155.000	€ 138.211	Extra uitgaven incidentele bijdrage Xonar inzake herstelplan (cf Raadsbesluit 202315422)
XT-62	Uitgaven voorliggende voorzieningen jeugd		€ 38.000	€ 44.130	Bijstelling Veilig Thuis conform begrotingswijziging GR-GGD
XT-21	Uitgaven Straatreiniging		€ 40.000	€ 46.015	Extra uitgaven omdat de kosten als gevolg van inflatie hoger uit te pakken.
XT-72	Uitgaven onderhoud riolering		€ 50.000	€ 72.625	Als gevolg van hevige stortbuien dit jaar is gebleken dat op sommige plekken aanpassingen aan het riool nodig zijn ter voorkoming van waterschade.
XT-83	Uitgaven Brunssum Noord uitvoeringskosten		€ 100.000	€ 73.098	De uitvoeringskosten van het Volkshuisvestingsfonds voor 2023 worden onttrokken aan de reserve Volkshuisvestings-fonds.
XT-010	Dotatie reserve kleine Parade 2026		€ 100.000	€ 100.000	Voor het organiseren van de kleine Parade vindt er een storting plaats vanuit product 530003 Cultuur in de bestemmingsreserve Parade.
	Overhevelingen vanuit 2e berap 2022				
XT-010	Het totaalbedrag aan overhevelingen van het jaar 2023 naar 2024.		€ 1.720.500	€ 1.720.500	Incidentele aframing overhevelingen uit 2e Berap 2022
	1e Bestuursrapportage 2023				
XT-02	Verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen	€ -	€ 61.350	€ 49.247	De kosten die gemaakt zijn voor de organisatie van de verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen op 15 en 16 maart 2023
XT-11	Rampenbestrijding	€ -	€ 55.348	€ 83.030	Extra uitgaven GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg inzake aangenomen motie van de PAK-fractie en de SP-fractie d.d. 2 februari 2023 met als onderwerp Aardbevings-ramp Turkije/ Syrië. Tevens € 27.682,- steun slachtoffers aarbeving Marokko
XT-64	Hogere bijdrage exploitatie GR WOZL		€ 48.000	€ -147.977	Extra uitgaven wegens een fout met de SW-personeelskosten in de begroting van Relim en enkele formatie-uitbreidingen betreffende archief- en Informa-tiebeheer
XT-671A	Uitgaven Zorg in natura, Hulp bij het Huishouden (HbH)		€ 420.400	€ 211.553	Extra uitgaven wegens volume effect Hulp bij het Huishouden door toename van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-672A	Uitgaven Zorg in natura, ambulante jeugdhulp begeleiding		€ 630.900	€ 767.639	Extra uitgaven wegens volume effect ambulante jeugdhulp begeleiding door toename van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-672B	Uitgaven Zorg in natura, ambulante jeugdhulp behandeling		€ 1.243.330	€ 2.230.922	Extra uitgaven wegens volume effect ambulante jeugdhulp behandeling door toename van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-674B	Uitgaven Jeugdbescherming		€ 282.321	€ 52.624	Extra uitgaven wegens volume effect Jeugdbescherming door toename van het aantal cliënten uit realisatie 2022.
XT-42	Uitgaven exploitatie Rombouts gebouw		€ 85.000	€ 37.510	Extra uitgaven vanwege niet voorziene extra brandpreventieve maatregelen, oplossen gebreken NEN 1010 en extra controle cv installatie.

XT-57	Uitgaven Sanering-/reconstructie bomenbestand		€ 80.000	€ -104.488	De verhoging van de kosten heeft ermee te maken dat we de wortelopdruk willen aanpakken in straten waarbij de opdruk dermate groot is dat hier gevaarlijke situaties zijn of aan het ontstaan zijn
XT-31	Uitgaven Economische samenwerking		€ 50.000	€ 40.116	Conform raadsbesluit 21 december 2021 (gemeenteblad 2021/107) een bedrag van € 50.000 extra uitgaven inzake stimulering Centrumgebied
XT-010	Mutaties reserves (Programma's Volkshuisvesting en RO)		€ 150.000	€ 150.000	Conform raadsbesluit 21 december 2021 (gemeenteblad 2021/107) het restant bedrag ad € 150.000,- conform raadsbesluit gestort in de nieuw gevormde bestemmingsreserve Stimulering Centrumgebied.
XT-04	Uitgaven Ondersteuning organisatie		€ 35.000	€ 28.948	Extra uitgaven in verband met het uitbesteden werk/ het inschakelen van externe adviseurs i.v.m. de implementatie van functiewaarderingssysteem HR21.
XT-05	Uitgaven rente geldleningen-uitzettingen < 1 jaar		€ 155.000	€ 122.743	Door de hogere marktrente stijgen de rentelasten.
XT-04	Externe inhuur Financiën			€ 212.323	Extra uitgaven externe inhuur afdeling Financiën wegens bezettingsproblemen
	Overhevelingen vanuit 2e berap 2022				
XT-63	Initiatieven projecten kinderarmoede	€ 75.000		€ 23.372	Wegens annulering kledingbeurs lagere uitgaven
XT-64	Re-integratie initiatieven (buddy; logistieke leerlijn; Balanz@work)	€ 247.080		€ -133.464	Naast lagere bijdrage ISD-BOL ad.-€ 113.356,- ook minder uitgaven via Betere Buren wegens minder uitgaven op 'Maatwerk' en 'Voorzieningen PW':
XT-71	Project centering pregnacy	€ 10.000		€ -	Project is niet uitgevoerd in 2023
XT-61	Uitvoering plan van aanpak eenzaamheid	€ 25.000		€ -	Project is niet uitgevoerd in 2023
XT-22	Fietsenstalling Centrum Brunssum	€ 100.000	€ 80.000	€ 93.134	Fietsenstalling in 2023 geopend; overheveling naar 2024 € 20.000
XT-51	Programmakosten 'Jeugd-op-gezond-gewicht'	€ 20.000		€ -	Project via uitgaven spuk GALA verantwoord
XT-53	Achterstanden Cultuur projecten	€ 134.000		€ 145.622	Cultuurnota Brunssum volledig uitgevoerd
XT-57	Brug over de Akkerweg	€ 400.000	€ -	€ -	Budget brug over de Akkerweg overgeheveld naar 2024
XT-73	Plan van aanpak zwerfvuil	€ 20.000	€ -	€ -	budget plan van aanpak zwerfvuil overgeheveld naar 2024
XT-74	OVH gelden klimaatakkoord Rijk	€ 180.000	€ -	€ -	budget klimaataccord Rijk overgeheveld naar 2024
XT-74	Transitievisie Warmte	€ 60.000	€ -	€ -	budget transitievisie warmte overgeheveld naar 2024
XT-34	Werkbudget voor economische activiteiten	€ 50.000		€ 44.407	plannen versterking economische activiteiten zijn uitgevoerd in 2023
XT-81	Implementatie Omgevevingswet	€ 250.000	€ 225.000	€ 265.000	plannen voorbereiding invoering omgevingswet uitgevoerd excl. € 25.000,- overheveling naar 2024
	TOTAAL INCIDENTELE LASTEN	**€ 4.449.580**	**€ 8.668.212**	**€ 18.558.431**	
	Per saldo	**€ 1.608.295**	**€ 2.671.583**	**€ 3.419.338**	

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

3. STRUCTURELE ONTTREKKINGEN EN STORTINGEN IN RESERVES

Omschrijving	Budget 2023	Werkelijk 2023
Toevoeging aan Egalisatiereserve Verkiezingen	€ 40.000	€ 40.000
Toevoeging aan Egalisatiereserve Speeltoestellen	€ 6.000	€ 6.000
Toevoeging aan reserve Revitalisering Landgraaf	€ 8.000	€ 8.000
Toevoeging aan reserve Bomenfonds	€ 11.250	€ 3.000
Toevoeging aan reserve PALET	€ 16.015	€ 16.015
Toevoeging aan diverse reserves ter dekking van kapitaallasten	€ 93.998	€ 94.300
Totaal van de structurele toevoegingen aan reserves	**€ 175.263**	**€ 167.315**
Ontrekking aan diverse reserves ter dekking van kapitaallasten	€ 702.939	€ 703.239
Totaal van de structurele onttrekkingen aan reserves	**€ 702.939**	**€ 703.239**

4. BALANS EN TOELICHTING

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(bedragen x € 1.000,-) ACTIVA	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		*568*		*32*
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	540		-	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	28		32	
Materiële vaste activa		*58.395*		*58.510*
- Investeringen met een economisch nut				
- strategische gronden	1.264		1.558	
- overige investeringen met een economisch nut	33.925		32.788	
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten	9.856		10.326	
kosten een heffing kan worden geheven				
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.350		13.838	
Financiële vaste activa		*5.521*		*5.870*
- Kapitaalverstekkingen aan:				
- deelnemingen	313		313	
- gemeenschappelijke regelingen				
- overige verbonden partijen				
- Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	162		181	
- Overige langlopende leningen u/g	2.763		2.838	
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.283		2.538	
Totaal vaste activa		**64.484**		**64.412**
Vlottende activa				
Voorraden		*373*		*1.187*
- Grond- en hulpstoffen:				
- overige grond- en hulpstoffen	-		-	
- Onderhanden werk:				
- gronden in exploitatie	69		890	
- winstneming complexen	304		297	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		*12.219*		*12.918*
- vorderingen op openbare lichamen	4.777		4.575	
- rekening-courantverhouding met het Rijk	6.159		6.806	
- overige vorderingen	1.283		1.537	
Liquide middelen		*488*		*573*
- Kassaldi	136		12	
- Banksaldi	352		561	
Overlopende activa		*8.041*		*7.281*
- De van Europese en Nederlandse Overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel nog te ontvangen van:				
- het Rijk	474		6	
- overige Nederlandse overheidslichamen	811		1.449	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.756		5.826	
Totaal vlottende activa		**21.121**		**21.959**
TOTAAL-GENERAAL		**85.605**		**86.371**

(bedragen x € 1.000,-) PASSIVA	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		*49.176*		*54.766*
- Algemene reserve	19.989		24.753	
- Bestemmingsreserves				
- ter dekking van kapitaallasten	10.389		10.998	
- overige bestemmingsreserves	17.895		17.641	
- Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	903		1.374	
Voorzieningen		*8.951*		*4.910*
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.465		1.477	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.993		2.832	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	182		-	
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	311		601	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		*13.577*		*9.992*
- Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-		-	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.150		4.808	
- Door derden belegde gelden	3.403		5.160	
- Waarborgsommen gemeentewoningen	24		24	
Totaal vaste passiva		**71.704**		**69.668**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		*6.134*		*12.433*
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-		-	
- Overige kasgeldleningen	-		6.000	
- Banksaldi	-		-	
- Overige schulden	6.134		6.433	
Overlopende passiva		*7.767*		*4.270*
- Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd en die op een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-		-	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:				
- het Rijk	4.083		272	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	869		1.255	
- Overige te betalen bedragen aan overige overheidslichamen	1.528		-	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.287		2.743	
Totaal vlottende passiva		**13.901**		**16.703**
TOTAAL-GENERAAL		**85.605**		**86.371**
Niet in de balans opgenomen verplichtingen(borg- en garanties en leaseverplichtingen)		***117.480***		***105.993***

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 12-12-2023 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van de BBV. Op 9 maart 2021 heeft uw Raad de Nota Activabeleid 2021 vastgesteld. Voor investeringen met een economisch nut wordt de zgn. "bruto-methode" gehanteerd. Investeringen met een maatschappelijk nut worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. De activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 en Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 van de commissie BBV het volgende.
Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie.
Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin betaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Waarderingsgrondslagen

Artikel 59 BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een beperkt) economisch nut. (Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten met economisch nut.
De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid.
Dat betekent dat:

- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
- Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 12-12-2023 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Voor het M&O criterium zijn in verschillende wetten waaraan de gemeente zich dient te houden, bepalingen opgenomen die misbruik en oneigenlijk gebruik tegengaan. Daarnaast zijn ook in verschillende door de Raad vastgestelde verordeningen en besluiten criteria opgenomen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 1 % (zijnde € 1.211.880) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen; -
- Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

BALANS

Vaste Activa

Onder activa worden de bezittingen verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdrage van derden, de jaarlijkse afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting structureel zijn.

Materiële vast activa met een economisch nut

De gemeente Brunssum kent geen erfpachtgronden.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten) verminderd met de afschrijvingen en structurele waardeverminderingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Bij de waardering wordt in bijzondere gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze structureel is.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.
Op grondbezit met een economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.
Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit, met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de nota Activabeleid 2021 (vastgesteld 9 maart 2021) worden navolgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Woonruimten/gebouwen	30 jaar
Bedrijfsgebouwen	40 jaar*
Schoolgebouwen en gymnastieklokalen nieuwbouw	40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15/20/25/30/40 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Machines-, apparaten en installaties	10 jaar
ICT	4 jaar

Op het merendeel van de activa wordt lineair afgeschreven. Annuïtair wordt afgeschreven op de brede scholen Brunssum Oost, Langeberg Zuid en Treebeek en de Brikke Oave.
Conform besluitvorming jaarrekening 2022 is de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen aangepast naar 40 jaar.
*Nadere toelichting afschrijvingstermijnen bedrijfsgebouwen

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting van) wegen, fietspaden, voetpaden, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de Raad aan te geven tijdsduur. Conform de Nota activabeleid wordt op deze investeringen een afschrijvingstermijn van 10 jaar aangehouden. Onder de afwaarderingen staan de structurele afwaarderingen vermeld.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van de BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.
Tot dusver is een dergelijke afwaardering nog niet noodzakelijk gebleken.
De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en kosten). Zie verder de toelichting bij de financiële vaste activa.

Vlottende activa

Voorraden
Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.
De als "onderhanden werk" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en de kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt per debiteurensoort bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen(schulden) van de gemeente.
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.
-De voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's zijn gevormd ter dekking van toekomstige risico's, waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijze te schatten.
Tevens voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar.
-De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gevormd ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud van gebouwen, gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan.
-De door derden beklemde middelen, betreffen van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed.
-Per voorziening is aangegeven onder welke van hierboven genoemde categorie voorzieningen deze valt.

Stelselwijziging pensioenvoorziening
Met ingang van de jaarrekening 2023 is de wijze waarop wordt omgegaan met (toekomstige) pensioenlasten voor (voormalig) wethouders aangepast. Voorheen werden deze lasten begroot en gefinancierd vanuit de jaarlijkse exploitatie, maar vanaf de jaarrekening 2023 zijn ze ondergebracht in een aparte voorziening.

Deze aanpassing voldoet aan de voorschriften en richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is tevens in lijn met de nieuwe wetgeving rond pensioenen voor politieke ambtsdragers, zoals vastgelegd in de Wet toekomst pensioenen (Wtp) van 1 juli 2023.

De stelselwijziging is reeds verwerkt en toegelicht in onze voorzieningen, waardoor vanaf het boekjaar 2023 de volledige pensioenverplichting voor (voormalig) wethouders conform de geldende regelgeving is voorzien.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer. De spaargelden gemeentepersoneel bevatten een harde kern, welke langer dan één jaar uitstaan. Vandaar de rubricering onder de vaste schulden. In principe kan een spaarder direct beschikken over zijn spaartegoed. Het zal echter nooit voorkomen dat het gehele spaartegoed van alle spaarders in één keer wordt opgevraagd.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.
Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Verplichtingen voortvloeiend uit leasing
De waardering van de verplichting uit hoofde van financial leasing van de vervoermiddelen en ICT vindt plaats tegen de nominale waarde van de contractueel nog verschuldigde leasetermijnen.

Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling	€ 540.000	€ 0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 28.193	€ 31.910
Totaal immateriële vaste activa	**€ 568.193**	**€ 31.910**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten onderzoek en ontwikkeling	€ 0	€ 600.000	-€ 60.000	€ 540.000
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 31.910	€ 0	-€ 3.717	€ 28.193
Totaal immateriële vaste activa	**€ 31.910**	**€ 600.000**	**-€ 63.717**	**€ 568.193**

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Niet in exploitatie genomen gronden	€ 1.263.999	€ 1.558.415
Overige investeringen met een economisch nut	€ 33.925.319	€ 32.787.991
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan geheven	€ 9.855.723	€ 10.326.123
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	€ 13.350.364	€ 13.838.278
Totaal materiële activa	**€ 58.395.405**	**€ 58.510.807**

Strategische gronden
Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Afschrijvingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2023
Strategische gronden	€ 1.558.415	€ 0	€ 0	-€ 294.416	€ 1.263.999

Overige investeringen met een economisch nut
Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	€ 396.344	€ 1.011.773			€ 1.408.117
Woonruimten	€ 0				€ 0
Bedrijfsgebouwen	€ 31.012.367	€ 138.020		-€ 1.213.223	€ 29.937.164
Bedrijfsgebouwen onderhanden werk	€ 74.143	€ 1.218.732			€ 1.292.875
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken (Waarvoor ter bestrijding ksn. een heffing)	€ 10.326.123			-€ 470.400	€ 9.855.723
Grond, -wegwaterb. werken overig	€ 187.039			-€ 23.242	€ 163.797
Vervoermiddelen	€ 439.704	€ 466.146	-€ 24.000	-€ 275.941	€ 605.909
Machines, apparaten en	€ 678.394	€ 243.371		-€ 404.308	€ 517.457
Totaal investeringen economisch nut	**€ 43.114.114**	**€ 3.078.042**	**-€ 24.000**	**-€ 2.387.114**	**€ 43.781.042**

De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven en het in 2023 daadwerkelijk bestede bedrag dat ten laste van het krediet is gebracht.

Investeringen	Rubriek	Beschikbaar gesteld krediet	Investeringen in 2023
Ontwikkeling E-Brunssum	Machines, apparaten en installaties	€ 160.914	€ 114.310
Modernisering primaire-applicaties	Machines, apparaten en installaties	€ 49.933	€ 35.067
Integrale GEO-informatievoorziening	Machines, apparaten en installaties	€ 176.854	€ 67.062
Professionalisering DIV., Digit., DSP	Machines, apparaten en installaties	€ 159.594	€ 25.872
ICT Investeringen Sociaal domein	Machines, apparaten en installaties	€ 55.000	€ 1.060
Hybride werken, meubilair	Bedrijfsgebouwen	€ 56.000	€ 52.604
Vervangingsinvesteringen wegen MOP-OR	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	€ 4.250.519	€ 1.480.596
Aankoop wagens/machines rioolbeheer	Vervoermiddelen	€ 34.125	€ 34.125
Materieel plantsoenen, incl. bussen	Vervoermiddelen	€ 205.950	€ 156.103
Herinrichting Treebeekplein	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	€ 2.645.745	€ 2.650.077
Sportpark Klingelsberg	Bedrijfsgebouwen	€ 68.200	€ 51.529
SV Langeberg, zandgras oefenveld	Bedrijfsgebouwen	€ 23.200	€ 33.887
Werkbudget Strategische aankopen	Gronden en terreinen	€ 1.849.041	€ 1.011.773
Aanschaf rolstoelen WVG	Vervoermiddelen	€ 200.000	€ 275.918
Realisatie Carnaval loods (AC 31)	Bedrijfsgebouwen onderhanden werk	€ 0	€ 7.127
Raad-/Quintzaal klimaatinstallatie	Bedrijfsgebouwen onderhanden werk	€ 215.000	€ 108.483
Nieuwbouw Accomm. VV De Leeuw	Bedrijfsgebouwen onderhanden werk	€ 2.500.000	€ 1.103.122
Totaal		**€ 12.650.075**	**€ 7.208.715**

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut, had het volgende verloop:

	31-12-2022	Investeringen	Mutatie OHW/bijdrage derden	Afschrijvingen	31-12-2023
Gronden en terreinen	€ 0				€ 0
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken	€ 10.096.564	€ 4.130.673	-€ 500.745	-€ 727.016	€ 12.999.476
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken, onderhanden werk	€ 3.741.714		-€ 3.390.826		€ 350.888
Totaal invest. maatschappelijk nut	**€ 13.838.278**	**€ 4.130.673**	**-€ 3.891.571**	**-€ 727.016**	**€ 13.350.364**

Investeringen 2023 betreffen vervangingsinvesterignen MOP-OR en herinrichting Treebeekplein.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Aflossing / Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	€ 313.444			€ 313.444
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	€ 181.059		-€ 18.938	€ 162.121
- overige verbonden partijen	€ 837.972	€ 21.000	-€ 96.430	€ 762.542
Lening project zonnepanelen	€ 2.537.642	€ 14.520	-€ 269.557	€ 2.282.605
Lening Enexis	€ 2.000.000			€ 2.000.000
Totaal financiële vaste activa	**€ 5.870.117**	**€ 35.520**	**-€ 384.925**	**€ 5.520.712**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	€ 68.999	€ 889.693
Onderhanden werk, vaste activa		
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Winstneming complexen	€ 303.514	€ 297.769
	€ 372.513	**€ 1.187.462**

Bouwgronden in exploitatie
Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening verliesgev. complex	Balanswaarde 31-12-2023
Voorraad woongebieden	€ 2.620.554	€ 185.103	-€ 1.041.332	€ 1.764.325	-€ 1.139.616	€ 624.709
Voorraad bedrijfsterreinen	€ 82.495	€ 17.807	-€ 3.340	€ 96.962	-€ 161.132	-€ 64.170
Centrumplan Treebeek	-€ 549.953	€ 58.413	€ 0	-€ 491.540	€ 0	-€ 491.540
Masterplan centrum	€ 8.167.974	€ 958.060	-€ 318.170	€ 8.807.863	-€ 8.807.863	€ 0
Totaal bouwgronden in exploitatie	**€ 10.321.070**	**€ 1.219.383**	**-€ 1.362.842**	**€ 10.177.610**	**-€ 10.108.611**	**€ 68.999**

	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde kosten 2024 ev.	Geraamde opbrengsten 2022 ev.	Geraamd Resultaat* (eindwaarde)	Geraamd Resultaat* (contante waarde)
Voorraad woongebieden	€ 1.764.325	€ 1.618.936	-€ 2.197.604	€ 1.185.657	€ 1.139.617
Voorraad bedrijfsterreinen	€ 96.962	€ 26.243	-€ 254.980	-€ 131.775	-€ 123.499
Centrumplan Treebeek	-€ 491.540	€ 540.535	-€ 135.137	-€ 86.142	-€ 82.797
Masterplan centrum	€ 8.807.863	€ 11.041.382	-€ 8.679.792	€ 11.169.453	€ 9.942.771
Totaal bouwgronden in exploitatie	**€ 10.177.610**	**€ 13.227.096**	**-€ 11.267.513**	**€ 12.137.193**	**€ 10.876.092**

*negatief bedrag is positief resultaat

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op inzichten op peildatum 1-1-2024 en de daarbij behorende uitgangspunten van financiële parameters, uitgangspunten en risico's.
De financiële parameters waarmee de grondexploitaties zijn opgesteld zijn:

	2024	2025	2026	2027>
Opbrengsten				
Woningbouw	diverse	0%	0%	2%
bedrijven	0%	0%	0%	2%
Maatschappelijk	0%	0%	0%	2%
Overige opbrengsten	0%	0%	0%	2%
Kosten				
GWW kosten	3%	2%	2%	2%
Plankosten	5%	4%	4%	2%
Overige kosten	3%	2%	2%	2%

Disconteringsvoet	2%
Rente	0,90%

Indexatie GWW kosten	3%
Indexatie plankosten	5%

Rijwoning	0%
Twee-onder-één kapwoning	3,20%
Vrijstaande woning	2,90%
appartement	2,40%

De investeringsramingen zijn opgesteld in overleg met de Afdeling Openbare Ruimte. Voor de het bepalen van de opbrengsten worden de richtprijzen gehanteerd, zoals vermeld in de Grondprijzenbrief 2023 van de gemeente Brunssum. Per project is in beeld gebracht wat de actuele planning is en zijn de fasering van kosten en opbrengsten daarop afgestemd. Bovendien zijn per project de risico's geïnventariseerd en in relatie gebracht met het gemeentelijke weerstandsvermogen.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is conform richtlijnen van het BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

Voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma 11 (Volkshuisvesting en RO) en de paragraaf 7 Grondbeleid van de programmarekening.

Uitzettingen een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Overige vorderingen	€ 2.323.020	€ 1.040.438	€ 1.282.582	€ 1.537.149
Vorderingen op openbare lichamen(gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincie en Rijk)	€ 4.776.704		€ 4.776.704	€ 4.575.075
Rekening-courantverhouding met het Rijk	€ 6.159.339		€ 6.159.339	€ 6.806.465
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**€ 13.259.063**	**€ 1.040.438**	**€ 12.218.625**	**€ 12.918.689**

Overige vorderingen en vorderingen op openbare lichamen:

De specificatie van de (overige) vorderingen per 31 december 2023 luidt als volgt:	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
- debiteuren algemeen	€ 523.193		€ 420.810	€ 687.164
Af:: Voorziening dubieuze debiteuren		-€ 102.383		
tussenrekening deb. Inhoudingen		€ 0		
- debiteuren belastingen	€ 538.798		€ 471.976	€ 357.039
Af:-Voorziening debiteuren belastingen		-€ 66.822		
Totalen Debiteuren Algemeen en Belastingen	**€ 1.061.991**	**-€ 169.205**	**€ 892.786**	**€ 1.044.203**
- verhaalsdebiteuren cliënten Sociale Zaken	€ 1.247.096		€ 496.553	€ 603.000
Af: -Voorziening oninbare Sozadebiteuren		-€ 750.544		
Totaal Debiteuren Soza:	€ 1.247.096	-€ 750.544	€ 496.553	€ 603.000
-Claim inzake BTW Compensatiefonds	€ 4.776.704		€ 4.776.704	€ 4.575.075
- voorschotten kleine uitgaven en BTW inkoop	€ 13.933		€ 13.933	€ 13.837
subtotaal	€ 4.790.637		€ 4.790.637	€ 4.588.912
Af: -Voorziening oninbaar TOZO		-€ 120.690	-€ 120.690	-€ 123.891
Totaal overige vorderingen en vorderingen op openbare lichamen	**€ 7.099.724**	**-€ 1.040.438**	**€ 6.059.286**	**€ 6.112.224**

De voorziening voor de debiteuren algemeen bedraagt € 102.383 per balansdatum. Voor een aantal openstaande posten zijn nog invorderingstrajecten gaande c.q. volgen nog correctiefacturen. Conform de Uitvoeringsregels Debiteurenbeheer wordt voor een oninbare post een voorziening getroffen ten laste van het budget waar de bate in eerste instantie is geboekt.
De voorziening debiteuren belastingen bedraagt € 66.822 per balansdatum. Dit bedrag is bepaald aan de hand van een weging per jaar van het nog openstaande bedrag. Er wordt rekening gehouden met een percentage te verwachten oninbaar.

De gewenste hoogte van de voorziening ad € 750.544 per balansdatum voor Soza-debiteuren is aangegeven door ISD-BOL.

Rekening-courant verhouding met het Rijk.
De drempel voor schatkistbankieren bedraagt 2% van het begrotingstotaal. Voor 2023 is dit €2.435.000. Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden.
In 2023 is het drempelbedrag gemiddeld niet overschreden.

Bedragen afgerond op 1.000	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten de schatkist van het Rijk aangehouden, gemiddeld per kwartaal	€ 594	€ 384	€ 265	€ 359
Drempelbedrag 2% van begrotingstotaal	€ 2.435	€ 2.435	€ 2.435	€ 2.435
Ruimte onder drempelbedrag	€ 1.841	€ 2.051	€ 2.170	€ 2.076
Overschrijding van het drempelbedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	€ 136.103	€ 12.189
Banksaldi	€ 351.623	€ 561.208
Totaal liquide middelen	**€ 487.726**	**€ 573.397**

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen		
- het Rijk	€ 474.142	€ 6.334
- Overheid	€ 811.307	€ 1.448.877
Overige vorderingen en overlopende activa	€ 6.757.358	€ 5.826.056
Totaal overlopende activa	**€ 8.042.807**	**€ 7.281.267**

Nog te ontvangen bijdrage Rijk

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de nog te onvangen bijdragen van het Rijk:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Deb.Soza trans.post BBZ bijdr.Rijk	€ 6.334	€ 4.432	-€ 6.334	€ 4.432
Nog te ontvangant POO opv. Oekraïne 2023	€ 0	€ 459.277		€ 459.277
Nog te ontvangen bijdrage Rijk	€ 0	€ 10.433		€ 10.433
Totaal nog te ontvangen bijdragen Rijk	**€ 6.334**	**€ 474.142**	**-€ 6.334**	**€ 474.142**

Voorschotten ontvangen van overheden

Onderstaand overzicht geeft het verloop van voorschotten ontvangen van overheden.

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Vorderingen van overheden	€ 1.357.171	€ 811.307	-€ 1.357.171	€ 811.307
Afrekening 2022 SD Maastricht	€ 91.706		-€ 91.706	€ 0
Totaal	**€ 1.448.877**	**€ 811.307**	**-€ 1.448.877**	**€ 811.307**

Overige vorderingen en overlopende activa
Onderstaand overzicht geeft het verloop van de overige vorderingen en overlopende activa.

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Ambulant Jeugd	€ 2.459.182	€ 1.750.670	-€ 2.459.182	€ 1.750.670
Algemene uitkering verrekening 2022	€ 1.116.120		-€ 1.116.120	€ 0
Balanspost Diftar	€ 975.852	€ 988.659	-€ 975.852	€ 988.659
Vooruitbetaalde crediteuren	€ 459.525	€ 2.968.746	-€ 459.525	€ 2.968.746
basispakket januari 23	€ 254.843		-€ 254.843	€ 0
Afrekening ISD-BOL	€ 183.530	€ 160.317	-€ 183.530	€ 160.317
Leges Telecom/degeneratiekosten	€ 73.059	€ 58.224	-€ 73.059	€ 58.224
Nagekomen facturen OAB	€ 46.065		-€ 46.065	€ 0
December 2022 Zonnepanelen	€ 24.897	€ 21.469	-€ 24.897	€ 21.469
Telefoonkosten 2022 ISD Bol	€ 23.371		-€ 23.371	€ 0
Vooruit betaalde accountantskosten	€ 16.875		-€ 16.875	€ 0
Overig	€ 1.459		-€ 251	€ 1.208
Afrekening TOZO 2021 Maastricht	€ 67.278	€ 120.377	-€ 67.086	€ 120.569
Afrekening Jeugd Maastricht	€ 0	€ 219.563		€ 219.563
Sisa-regeling A16/terugbetaling	€ 124.000		-€ 124.000	€ 0
Aandeel 2023 Ketenaansprakelijkheid valpreventie	€ 0	€ 20.595		€ 20.595
Omgevingsvergunningen 23	€ 0		€ 441.539	€ 441.539
Debetbedragen in crediteuren	€ 0	€ 5.799		€ 5.799
Totaal overige vorderingen en overlopende activa	**€ 5.826.056**	**€ 6.308.620**	**-€ 5.383.117**	**€ 6.757.358**

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	€ 19.988.659	€ 24.753.472
Bestemmingsreserves:		
-ter dekking van kapitaallasten	€ 10.389.292	€ 10.998.232
-overige bestemmingsreserves	€ 17.894.929	€ 17.641.247
	€ 48.272.880	**€ 53.392.951**
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	€ 903.140	€ 1.374.144
	€ 49.176.020	**€ 54.767.095**

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. De "Nota Reserves en Voorzieningen 2022" is geactualiseerd in 2022 en door uw Raad vastgesteld op 20 december 2022.

Het verloop van de reserves in 2023 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Nr.	Naam reserve / voorziening	programma	Raadsbesluit nieuw c.q.herzien	Omschrijving	Saldo aan het begin van 2023	Vermeerdering in 2023	Vermeerdering rente in 2023	Vermindering in 2023	Saldo aan het einde van 2023
	RUBRIEK A								
	Reserves van de Algemene Dienst								
B111110	Algemene Reserve - vrij besteedbaar	12	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 12.753.472	€ 3.325.902		€ 8.090.715	€ 7.988.659
B111111	Algemene Reserve - weerstandsvermogen	12	10-12-2019	Nota Reserves 2019	€ 12.000.000	€ 0			€ 12.000.000
	Totaal rubriek A				€ 24.753.472	€ 3.325.902	€ 0	€ 8.090.715	€ 19.988.659
	RUBRIEK B								
	Bestemmingsreserves								
B120040	Reserve representatie Parade	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 56.725				€ 56.725
B120530	Reserve Parade	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0	€ 100.000			€ 100.000
B120043	Reserve Personele ontwikkelingen	1	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 143.500				€ 143.500
B120050	Reserve Risico Lening Atrium	1	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0	€ 0			€ 0
B121420	Reserve decentralisatie onderwijs	5	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 5.116.518	€ 430.416		€ 423.895	€ 5.123.040
B120614	Reserve "Kinderen doen mee"	9	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 31.431			€ 0	€ 31.431
B120830	Reserve bovenwijkse voorziening	6	23-5-2017	2e begr. wijz. 2017	€ 177.809				€ 177.809
B120834	Reserve PALET	3	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 352.983	€ 16.015		€ 61.600	€ 307.398
B120615	Reserve sociale vernieuwing/Wijkgerichte aanpak	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 46.408				€ 46.408
B120616	Reserve Wet Inburgering	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0				€ 0
B120531	Reserve Ilse Frankenthalstichting	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0				€ 0
B120210	Reserve Revitalisering Landgraaf	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 90.321	€ 8.000			€ 98.321
B120510	Reserve Brunssum Beweegt (GIDS-gelden)	8	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 102.539				€ 102.539
B120573	Egalisatiereserve speeltoestellen	1	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 66.000	€ 6.000			€ 72.000
B120511	Reserve Knelpunten Verenigingen	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 236.405				€ 236.405
B120020	Egalisatiereserve verkiezingen	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 41.043	€ 40.000		€ 67.250	€ 13.793
B120572	Reserve Bomenfonds	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 20.664	€ 3.000			€ 23.664
B120211	Reserve MOP wegen onderhoud	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 542.629	€ 148.479			€ 691.108
B120571	Reserve MOP groen	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0				€ 0
B120212	Reserve MOP Openbare verlichting	7	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 435.172	€ 183.013			€ 618.185
B120310	Egalisatiereserve economische ontwikkelingen	10	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 136.175			€ 25.000	€ 111.175
B120833	Reserve Calamiteitenfonds Mijnschade Brunssum	11	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 0				€ 0
B120617	Egalisatiereserve Huishouden op orde	6	10-11-2015	Nota Reserves 2016	€ 2.543			€ 2.543	€ 0
B120618	Reserve Sociaal domein/Jeugd	3	2-11-2021	Begroting 2022	€ 0				€ 0
B120320	Reserve Werkkapitaal Oostflankontwikkeling	11	11-10-2016	Nota Reserves 2016	€ 418.988				€ 418.988
B120832	Herstructureringsreserve	11	10-11-2015	Jaarrekening 2018	€ 44.674				€ 44.674
B120835	Reserve Aardgasvrije wijken	11	25-6-2019	Nota Reserves 2019	€ 4.367.798			€ 77.543	€ 4.290.255
B111112	Algemene reserve grondexploitatie	7	10-12-2019	Raadsbesluit	€ 0				€ 0
B120836	Reserve Parkeerfonds	12	7-11-2006	Jaarrekening 2019	€ 0				€ 0
B120838	Reserve Volkshuisvestingsfonds	11	28-9-2021	6e Begr. Wijz. 2021	€ 4.723.514			€ 73.098	€ 4.650.416
B120839	Reserve Crisis- en herstelfonds	12	1-11-2022	Begroting 2023	€ 487.409			€ 100.314	€ 387.095
B120840	Reserve Stimulering Centrumgebied	10	21-12-2021	1e BeRap 2023	€ 0	€ 150.000			€ 150.000
B120575	Reserve VVV / wandel- en fietsstructuren	10	8-11-2016	Begroting 2017	€ 0				€ 0
	Sub-totaal bestemmingsreserves				**€ 17.641.247**	**€ 1.084.923**	**€ 0**	**€ 831.242**	**€ 17.894.929**
	Reserves ter dekking van kapitaallasten								
B121520	Reserve All Weatherbanen LTCB	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 42.900		€ 215	€ 3.515	€ 39.600
B121617	Reserve gemeenschapshuis Klaver 4	6	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 24.899		€ 125	€ 1.435	€ 23.589
B121521	Reserve kleedlokalen VV de Leeuw	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 67.393		€ 337	€ 4.549	€ 63.181
B121524	Reserve Accommodatie Langeberg	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 1.018.020		€ 5.090	€ 58.670	€ 964.440
B121525	Reserve BSV-Limburgia accommodatie	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 321.241		€ 1.606	€ 19.453	€ 303.395
B121526	Reserve Ir.de Katstraat accommodatie TTV	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 107.831		€ 539	€ 6.882	€ 101.488
B121030	Reserve Renovatie Hoogbouw	1	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 854.031		€ 43.579	€ 153.688	€ 743.922
B121616	Reserve huisvesting Scouting Willibrordus	1	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 127.939		€ 640	€ 8.166	€ 120.414
B121210	Reserve rotonden Emmaweg	7	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 277.368		€ 1.387	€ 17.703	€ 261.053
B121612	Reserve Brede School Langeberg	5	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 1.827.328		€ 9.137	€ 65.745	€ 1.770.720
B121570	Reserve Opwaardering Pompgebouwen	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 194.007		€ 970	€ 11.748	€ 183.229
B121613	Reserve Brede School Treebeek	5	22-10-2019	2e berap 2019	€ 614.565		€ 3.073	€ 20.830	€ 596.807
B121213	Reserve aanpassen bushaltes	7	23-5-2017	Nota Reserves 2019	€ 54.288		€ 271	€ 3.287	€ 51.272
B121527	Reserve huisvesting Robin Hood	8	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 107.413		€ 537	€ 5.908	€ 102.043
B121614	Reserve Brede School Centrum	5	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 496.650		€ 2.483	€ 17.533	€ 481.600
B121212	Reserve Verlichtingsplan Lindeplein	7	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 130.000		€ 650	€ 10.650	€ 120.000
B121615	Reserve Nieuwbouw Brikke Oave	6	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 825.448		€ 4.127	€ 27.196	€ 802.379
B121211	Reserve parkeerplaats Schinvelderstraat	7	10-11-2015	Nota Reserves 2019	€ 18.667		€ 93	€ 1.427	€ 17.333
B121523	Nieuwe reserve Kunstgrasveld SV Brunssum	8	11-10-2016	ProRap 2016	€ 75.000		€ 375	€ 25.375	€ 50.000
B121214	Reserve renovatie Muziekbuurt	7	24-10-2017	ProRap 2017	€ 791.667		€ 3.958	€ 35.625	€ 760.000
B121528	Reserve SV De Leeuw kunstgrasveld (Toplaag)	8	7-11-2017	Begroting 2018	€ 171.138		€ 856	€ 29.379	€ 142.615
B121529	Reserve SV Langeberg kunstgrasveld (Toplaag)	8	7-11-2017	Begroting 2018	€ 171.138		€ 856	€ 29.379	€ 142.615
B121215	Reserve Voorbereidingskrediet Centrum	11	23-9-2020	2e berap 2021	€ 600.000		€ 3.000	€ 63.000	€ 540.000
B121618	Reserve Maatschappelijke voorziening Treebeek	5	22-10-2019	2e berap 2019	€ 2.079.300		€ 10.397	€ 82.097	€ 2.007.600
	Sub-totaal reserves ter dekking kap.lasten				**€ 10.998.232**	**€ 0**	**€ 94.300**	**€ 703.239**	**€ 10.389.292**
	Totaal rubriek B				**€ 28.639.479**	**€ 1.084.923**	**€ 94.300**	**€ 1.534.480**	**€ 28.284.221**
	Totaal rubrieken A + B				**€ 53.392.951**	**€ 4.410.825**	**€ 94.300**	**€ 9.625.195**	**€ 48.272.881**

AARD EN REDEN VAN DE RESERVES (TOELICHTING OP BOVENSTAANDE TABEL)

ALGEMENE RESERVES

Algemene Reserve –weerstandsvermogen: Dit gedeelte van de algemene reserve is de benodigde weerstandscapaciteit die noodzakelijk is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's

Algemene Reserve – vrij besteedbaar: Dit is het gedeelte van de algemene reserve dat geen deel uitmaakt van de benodigde weerstandscapaciteit die noodzakelijk is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's.

BESTEMMINGSRESERVE

Ter dekking van kapitaallasten: Deze reserves dienen ter dekking van kapitaallasten van het betreffende activa. De omvang van de reserves is gelijk aan de boekwaarde van de investering. De rente wordt toegevoegd aan de reserve.

Overige bestemmingsreserves:

- Egalisatiereserves dienen om pieken en dalen over de jaren heen te egaliseren
- Resterende reserves zie onderstaand overzicht.

Reserve	Toelichting
Reserve representatie Parade	Egalisatie van representatiekosten inzake vierjaarlijkse parade.
Reserve Parade	Egalisatie van kosten inzake vierjaarlijkse parade.
Personele ontwikkelingen	Mobiliteit, ontwikkeling en flexibiliteit van personeel en zal worden gebruikt bij onverwachte tegenvallers in personele bezetting als gevolg van reorganisatietrajecten.
Risico Lening Atrium (Zuyderland)	Risico opvangen betreffende aflossing van lening verstrekt aan het Atrium. Deze reserve is in 2022 bij de herijking van de nota Reserves en Voorzieningen opgeheven.
Decentralisatie onderwijs	Middelen voor huisvesting onderwijs, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.
"Kinderen doen mee"	Op grond van het amendement 7 uit de raadsvergadering van 1 november 2022 wordt de reserve bestemd voor uitbreiding van de bijstandsnorm voor winterkledingpakketten t.b.v. kinderen in armoede.
Bovenwijkse voorziening	Financiering van bovenwijkse voorzieningen (bijv. openbare parken, speelplaatsen en musea).
PALET	T.b.v. financiering van investeringen passende binnen het Uitvoeringsprogramma PALET
Sociale vernieuwing / Wijkgerichte aanpak	Incidentele wijkgerichte ontwikkelingen via wijkteams die gelegenheid krijgen om hun eigen plannen voor de toekomst te maken en uit te voeren.
Wet Inburgering	Gevormd uit de oude wet inburgering-middelen. Deze reserve is in 2022 bij de herijking van de nota Reserves en Voorzieningen opgeheven.
Ilse Frankenthalstichting	Ter dekking van de 3-jaarlijkse kunstmanifestatie. Deze reserve is in 2022 bij de herijking van de nota Reserves en Voorzieningen opgeheven.
Revitalisering Landgraaf	T.b.v. het via cofinanciering/subsidiëring van projecten in het Schutterspark.
Brunssum Beweegt	Dekking kosten inzake nationaal Actieplan Sport en Bewegen.
Speeltoestellen	T.b.v. het instandhouden van speeltoestellen.

Knelpunten Verenigingen	Knelpunten in accommodaties van de plaatselijke verenigingen oplossen
Bomenfonds	Onderhoud beeldbepalende bomen particulieren.
MOP Wegen onderhoud	Reservering voor schommelingen in de begroting mbt wegen onderhoud te vermijden.
MOP groen	Reservering voor schommelingen in de begroting mbt groenonderhoud te vermijden.
MOP Openbare verlichting	Reservering voor schommelingen in de begroting mbt onderhoud openbare verlichting te vermijden.
Economische ontwikkelingen	Ten behoeve van investeringen op het gebied van economische structuurversterking, acquisitie, herstructurering van werklocaties en activiteiten ter bevordering van werkgelegenheid.
Calamiteitenfonds Mijnschade Brunssum	Herstelkosten mijnschade. Het gemeentelijk aandeel, indien hier aanspraak op wordt gemaakt door Stichting Calamiteitenfonds Mijnschade Limburg.
Huishouden op orde	Dit wordt ingezet voor o.a. “Mantelzorgers verdienen een betere buur” en “Gezond lunchen in de buurt”. Mede met het oog op verder gaande dienstverlening richting wijken is deze reserve gehandhaafd.
Werkkapitaal Oostflankontwikkeling	Werkkapitaal voor gebiedsontwikkeling Oostflank t.b.v. voorbereidende onderzoeken, maatregelen in kader van noodzakelijke herstructurering, potentiële verwervingen van gronden en vastgoed, projectmanagement. Ook ingezet als cofinanciering voor de verkrijging van derdengelden (o.a. Parkstad, provincie Limburg, IBA).
Herstructureringsreserve	Verbetering van de leefbaarheid in de wijken. Uitgaven alleen in overleg met Weller.
Aardgasvrije wijken	T.b.v. de Aardgasvrije wijken
Algemene reserve grondexploitatie	Bufferfunctie voor het opvangen van risico’s en resultaten van grondexploitaties.
Parkeerfonds	Aanleg van compenserende parkeergelegenheid binnen het Bestemmingsplan Centrum. Er is tot nu toe geen gebruik gemaakt van het fonds en derhalve zijn nog geen bijdragen in het parkeerfonds gestort.
Volkshuisvestingsfonds	Betreft Cofinanciering in het kader van een bijdrage uit het volkshuisvestingsfonds.
Crisis- en herstelfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2023 is een amendement aangenomen om deze reserve in te stellen. Daarbij is aangegeven de reserve voor dit moment te bestemmen voor zowel de corona- als de energiecrisis.
Stimulering Centrumgebied	Ter dekking van de uitgaven tbv de stimulering van het centrumgebied in de jaren 2022 tot en met 2026
VVV / wandel- en fietsstructuren	T.b.v. verdere ontwikkeling toeristische infrastructuur (wandelnetwerk, toeristische bewegwijzering Buitenring). Deze reserve is in 2022 bij de herijking van de nota Reserves en Voorzieningen opgeheven.

Algemene Reserve onttrekkingen en stortingen:
In de loop van 2023 zijn de volgende begrotingswijzigingen vastgesteld, waarin **onttrekkingen** aan de Algemene Reserve zijn opgenomen:

Onderwerp	Bedrag
Primitieve begroting	€ 3.313.580
1e begrotingswijziging 2023	€ 45.000
3e begrotingswijziging 2023	€ 39.900
4e begrotingswijziging 2023	€ 65.000
7e begrotingswijziging 2023/1e BeRap 2023	€ 2.818.190
Jaarrekening 2022/8e begr. Wijz. 2023	€ 1.368.000
11e Begr. Wijz. 2023 ISD-BOL	€ 441.045
Totaal onttrekkingen	**€ 8.090.715**

De **stortingen** betreffen o.a.:

Onderwerp	Bedrag
Primitieve begroting	€ 115.928
2e BeRap 2022	€ 1.835.830
Resultaat 2022	€ 1.374.144
Totaal stortingen	**€ 3.325.902**

In 2023 is het rekeningsaldo 2021 ad € 1.374.144 toegevoegd aan de Algemene Reserve.
Voor meer informatie inzake het doel en het nut en noodzaak van een betreffende reserve, verwijzen wij u naar de nota Reserves en Voorzieningen 2022.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 5.465.473	€ 1.476.554
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€ 2.992.680	€ 2.832.263
Voorziening ter egalisering van kosten	€ 182.053	€ 0
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	€ 311.488	€ 601.416
Totaal voorzieningen	**€ 8.951.694**	**€ 4.910.233**

Het verloop in 2023 wordt in onderstaand overzicht per voorziening weergegeven:

Voorzieningen	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Verplichting/risico:					
Voorziening afwikkeling GBRD	€ 0	€ 0		€ 0	€ 0
Voorziening wachtgelden SMK	€ 15	€ 0		€ 0	€ 15
Voorziening wachtgelden B&W	€ 333.759	€ 0		-€ 140.709	€ 193.050
Voorziening Verlofsparen	€ 117.767	€ 585.556			€ 703.323
Voorziening pensioenen wethouders	€ 0	€ 3.370.117		€ 0	€ 3.370.117
Voorziening tekort toekomstige grondexploitatie	€ 1.025.013		€ 109.895		€ 1.134.908
Voorziening Omgevingsvergunningen	€ 0	€ 64.060			€ 64.060
Totaal voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	**€ 1.476.554**	**€ 4.019.733**	**€ 109.895**	**-€ 140.709**	**€ 5.465.473**
Onderhoudsvoorziening:					
Voorziening groot onderh. gem. gebouw.	€ 1.661.853	€ 871.313		-€ 891.587	€ 1.641.579
Voorziening groot onderh. Rombouts	€ 84.100	€ 42.050			€ 126.150
Voorziezing groot onderhoud BMV Bronsheim	€ 385.267	€ 85.618		-€ 14.012	€ 456.873
Voorziening groot onderhoud BMV-Zuid	€ 81.862	€ 20.472			€ 102.334
Voorz.groot onderh.Brede School Treebeek	€ 298.791	€ 41.909			€ 340.700
Voorz. groot onderh. Brede School Centrum	€ 212.719	€ 34.100		-€ 49.446	€ 197.373
Voorz. groot onderh. Sporthal Treebeek	€ 107.671	€ 20.000			€ 127.671
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	**€ 2.832.263**	**€ 1.115.462**	**€ 0**	**-€ 955.045**	**€ 2.992.680**
Egalisering kosten					
Voorziening Afval compartiment	€ 0	€ 182.053			€ 182.053
Voorziening Riolering egalisatie tarieven/onderhoud	€ 0				€ 0
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	**€ 0**	**€ 182.053**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 182.053**
Voorz. Bijdrage vervanging					
Voorz.MIP Riool-compartiment investeringen	€ 601.416	€ 1.114.000		-€ 1.403.928	€ 311.488
Voorz. v.bijdr. aan toekomstige vervangingsinv.	**€ 601.416**	**€ 1.114.000**	**€ 0**	**-€ 1.403.928**	**€ 311.488**
Algeheel totaal	**€ 4.910.233**	**€ 6.431.248**	**€ 109.895**	**-€ 2.499.682**	**€ 8.951.694**
Voorziening tekort toekomstige grondexplotatie in mindering gebracht op voorraden	€ 9.431.183	€ 677.428			€ 10.108.611
Algeheel totaal voorzieningen	**€ 14.341.416**	**€ 7.108.676**	**€ 109.895**	**-€ 2.499.682**	**€ 19.060.305**

De vorming van een voorziening, dan wel een toevoeging aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

AARD EN REDEN VAN DE VOORZIENINGEN (TOELICHTING OP BOVENSTAANDE TABEL)

VERPLICHTING/RISICO

Voorziening afwikkeling GBRD: Dekking van de kosten van de afwikkeling GBRD.
Voorziening wachtgelden SMK: Ter afdekking van toekomstig te betalen wachtgelden van het SMK.
Voorziening wachtgelden B&W: Dekking van de kosten van de wachtgelden van voormalige collegeleden.
Voorziening verlofsparen: betreft verplichting van nog op te nemen spaarverlof.
Voorziening tekort toekomstige grondexploitatie: verliezen op grondexploitaties dienen voorzien te worden zodra ze verwacht worden. Deze worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de

betreffende grondexploitatie. Voor het deel dat de verliesvoorziening hoger is dan de huidige boekwaarde wordt deze voorziening opgenomen.
Voorziening pensioenen wethouders: Deze voorziening dient om de verplichtingen van de gemeente met betrekking tot de pensioenen van (voormalige) wethouders te dekken en te voorzien in toekomstige uitbetalingen.
Voorziening omgevingsvergunningen: Deze voorziening draagt bij aan een gelijkmatige tariefontwikkeling en waarborgt dat de baten uit de belastingheffing worden gebruikt voor het doel waarvoor zij zijn ingezameld.

ONDERHOUDSVOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud divers gebouwen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van groot onderhoud o.b.v. opgestelde onderhoudsplanningen. Aan deze voorzieningen ter egalisatie van deze lasten over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag.

VOORZIENINGEN TER EGALISERING VAN KOSTEN.

Egalisatie van afval en riool-compartiment teneinde ontwikkelingen na het vaststellen van het tarief op te vangen.

VOORZIENINGEN VOOR BIJDRAGEN AAN TOEKOMSTIGE VERVANGINGSINVESTERING

Voorziening Riool-compartiment investeringen: voor onvoorziene overschrijdingen van lopende projecten. De bestemming van de gelden is vastgelegd in het door de Raad geaccordeerde MOP Openbare Ruimte.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer van één jaar of langer

De onderverdeling van in de balans opgenomen langlopende schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhandse leningen:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 10.150.000	€ 4.808.333
	€ 10.150.000	**€ 4.808.333**
Door derden belegde gelden:	€ 3.403.185	€ 5.160.270
Waarborgsommen huren gemeentewoningen	€ 23.901	€ 23.901
Algeheel totaal vaste schulden	**€ 13.577.086**	**€ 9.992.504**

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2023:

	Saldo 31-12-2022	Vermeerdering	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	€ 4.808.333	€ 6.000.000	-€ 658.333	€ 10.150.000
Fonds Sociale Voorzieningen	€ 33.610	€ 2.320		€ 35.930
Lief en Leedpotje O.R./afsplitsing FSV	€ 1.279			€ 1.279
Pensioenpremie wethouders*	€ 406.692		-€ 406.692	€ 0
Spaargelden personeel/college/raad	€ 4.718.689	€ 788.990	-€ 2.141.703	€ 3.365.976
Waarborgsommen gemeentewoningen/eigendommen	€ 23.901			€ 23.901
	€ 9.992.504	**€ 6.791.310**	**-€ 3.206.728**	**€ 13.577.086**
*Pensioenpremie wethouders is overgegaan naar voorzieningen				

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 58.242.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan uit de volgende posten:

	31-12-2023	31-12-2022
Kasgeldleningen	€ 0	€ 6.000.000
Overige schulden	€ 6.134.333	€ 6.432.985
Totaal kortlopende schulden	**€ 6.134.333**	**€ 12.432.985**
Tot de overige schulden horen de volgende posten:	**31-12-2023**	**31-12-2022**
- crediteuren extern	€ 3.562.336	€ 6.276.400
- nog te ontvangen facturen (2022 onder crediteuren)	€ 2.429.538	€ 0
- afdrachten BTW-bedrijfsmatige activiteiten	€ 65.689	€ 65.689
- ontvangen waarborgsommen (trottoir, gereedmelding Bouwvergunning etc.)	€ 76.770	€ 90.896
Totaal overige schulden	**€ 6.134.333**	**€ 6.432.985**

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen		
- het Rijk	€ 4.083.218	€ 272.478
- overige Nederlandse overheidslichamen	€ 869.296	€ 1.254.961
Te betalen bedragen aan overige overheidslichamen	€ 1.527.611	€ 0
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	€ 1.286.726	€ 2.743.392
Totaal overlopende passiva	**€ 7.766.851**	**€ 4.270.831**

Voorschotbedragen ontvangen van het Rijk:

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de in de overlopende passiva opgenomen voorschotten en afrekeningen met het Rijk:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31-12-2023
SPUK Toeslagen Affaire 2022	€ 52.004	€ 386		€ 52.390
Vooruitbetaalde facturen 2023	€ 93.944		-€ 93.944	€ 0
BBZ 2022	€ 89.250	€ 90.414	-€ 89.249	€ 90.415
BTW vooruitbetaalde facturen 2023	€ 10.343		-€ 10.343	€ 0
Spaarrente 4e kwartaal 2022	€ 6.199		-€ 6.199	€ 0
C55-Regeling Energiearmoede/-fixers		€ 586.292		€ 586.292
C94 Ontvangsten SPUK LAI RVO		€ 1.343.409		€ 1.343.409
D8 Onderwijs Achterstanden Beleid		€ 1.389.981	-€ 1.138.347	€ 251.634
D14 reserve NPO 2023		€ 264.447	-€ 218.862	€ 45.585
D23 - SPUK Bibliotheek		€ 162.637		€ 162.637
Sisa-regeling F9/ warmtetransitie	€ 12.000			€ 12.000
F28 SPUK CDOKE RVO		€ 575.800	-€ 112.273	€ 463.527
G10-Wet Inburgering 2021		€ 469.832	-€ 111.436	€ 358.396
G13 SPUK Onderwijsroute SZW		€ 24.990		€ 24.990
H8 Ontvangsten SPUK GALA VWS		€ 670.311	-€ 488.115	€ 182.196
H8 Leefstijlgelden		€ 27.290		€ 27.290
H12 SPUK lokaal preventie akkoord	€ 8.739		-€ 8.739	€ 0
SPUK Valpreventie		€ 20.594		€ 20.594
Negatieve bedragen debiteuren		€ 461.864		€ 461.864
Totaal voorschotbedragen Rijk	**€ 272.478**	**€ 6.088.247**	**-€ 2.277.507**	**€ 4.083.218**

Voorschotbedragen en overige te betalen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de in de overlopende passiva opgenomen voorschotten en afrekeningen met overige Nederlandse overheidslichamen:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31-12-2023
Parkstadroute/Mijnspoor	€ 104.608	€ 0	€ 0	€ 104.608
Provincie Limburg, Project Herinrichting Treebeekplein	€ 62.500	€ 37.500	€ 0	€ 100.000
Herinrichting Treebeekplein	€ 137.500	€ 0	-€ 137.500	€ 0
Prov.Limb. Investeringen Schutterspark	€ 300.000	€ 0	-€ 244.000	€ 56.000
Restauratiefonds subs. Schutterspark	€ 4.550	€ 0	-€ 4.550	€ 0
Subsidie waterschap groene berging KRW 2019	€ 50.000	€ 0	€ 0	€ 50.000
Prov.Limb.vs subs.Clemensdomein fase	€ 270.000	€ 0	-€ 270.000	€ 0
Gebiedsinrichting Clemensdomein	€ 10.000	€ 0	-€ 10.000	€ 0
Provincie Limburg, Busoverstapstation Centrum	€ 230.596	€ 0	€ 0	€ 230.596
Min I&W, Reconstructie Kerkstraat/Kerkeveldstr.	€ 85.207	€ 0	-€ 31.267	€ 53.940
Overkapping open luchttheater	€ 0	€ 13.308	€ 0	€ 13.308
Regio Parkstad Limburg -Regiodeal BS	€ 0	€ 170.844	€ 0	€ 170.844
Subs. Provincie Verduurzaming woning	€ 0	€ 90.000	€ 0	€ 90.000
Totaal voorschotbedragen overige overheden	**€ 1.254.961**	**€ 311.652**	**-€ 697.317**	**€ 869.296**
Aan overige overheden te betalen bedragen:				
Reinigingsdiensten Rd4 GR	€ 0	€ 356.038	€ 0	€ 356.038
Gemeente Maastricht	€ 0	€ 265.592	€ 0	€ 265.592
GR Omnibuzz	€ 0	€ 224.229	€ 0	€ 224.229
Gemeente Heerlen	€ 0	€ 177.439	€ 0	€ 177.439
CMWW Maatschappelijk Werk Pluk	€ 0	€ 169.512	€ 0	€ 169.512
Belastingdienst Centrale Admninistr.	€ 0	€ 75.281	€ 0	€ 75.281
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	€ 0	€ 60.088	€ 0	€ 60.088
Waterschapsbedrijf Limburg	€ 0	€ 53.985	€ 0	€ 53.985
Gemeente Beekdaelen	€ 0	€ 33.149	€ 0	€ 33.149
Betere Buren BV	€ 0	€ 32.653	€ 0	€ 32.653
GGD Zuid-Limburg	€ 0	€ 23.280	€ 0	€ 23.280
Visit Zuid Limburg	€ 0	€ 20.826	€ 0	€ 20.826
WSP Parkstad Detachering BV	€ 0	€ 13.957	€ 0	€ 13.957
NV Waterleiding Maatschappij Limburg	€ 0	€ 12.786	€ 0	€ 12.786
Gemeente Landgraaf	€ 0	€ 4.454	€ 0	€ 4.454
CMWW Brunssum-Onderbanken	€ 0	€ 3.236	€ 0	€ 3.236
Overig	€ 0	€ 1.106	€ 0	€ 1.106
Overige te betalen bedragen overige overheden	**€ 0**	**€ 1.527.611**	**€ 0**	**€ 1.527.611**

Overige vooruitontvangen bedragen

De overige vooruitontvangen bedragen kennen een volgend verloop:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Saldo onderwijsachterstanden beleid	€ 458.958		-€ 458.958	€ 0
LVO inz BIEB termijn 2 t/m 7	€ 330.000		-€ 110.000	€ 220.000
Afrekening BUIG/BBZ/Bijz.Bijstand2022	€ 302.069		-€ 302.069	€ 0
IBA Parkstad B.V subsidieTreebeekplein	€ 300.000		-€ 300.000	€ 0
Saldo NPO Gez.BS (D14)	€ 114.171		-€ 114.171	€ 0
Regiodeal Parkstad	€ 55.141		-€ 55.141	€ 0
Onderwijsroute (G13)	€ 23.751		-€ 23.751	€ 0
SPUK Inburgering 2022-23	€ 174.698		-€ 174.698	€ 0
Budget SPUK Nationaal Isolatiepr	€ 147.523		-€ 147.523	€ 0
Aangifte werkkostenregeling	€ 141.924	€ 56.532	-€ 141.924	€ 56.532
Verlofsparen 2022	€ 0			€ 0
Restitutie bijdrage RIEC 2022	€ 75.000		-€ 75.000	€ 0
Afrekening Participatiewet W-deel + Kinderopvang	€ 56.471		-€ 56.471	€ 0
Doeluitkering leefstijlgelden (H8)	€ 27.290		-€ 27.290	€ 0
Balanspost Diftar 2021	€ 54.000	€ 58.000	-€ 54.000	€ 58.000
nog te betaleng 2022 energiekosten Heufstraat	€ 65.000		-€ 65.000	€ 0
Bijdrage derden gebiedsinrichting Clemensdomein	€ 44.900	€ 23.943		€ 68.843
Rente per 31-12	€ 41.042	€ 44.257	-€ 41.042	€ 44.257
IBA Parkstad B.V gebiedsinrichting Clemensdomein	€ 40.000		-€ 40.000	€ 0
Prognose PGB Jeugdhulp 2022	€ 32.300	€ 35.568	-€ 32.300	€ 35.568
Basispakket januari 23	€ 27.844		-€ 27.844	€ 0
Rekening-courant Cultureel Fonds	€ 25.000		-€ 2.500	€ 22.500
Negatieve bedragen in saldo debiteuren	€ 22.231	€ 7.214	-€ 22.231	€ 7.214
Prognose PGB Wmo begeleiding	€ 17.400	€ 51.548	-€ 17.400	€ 51.548
Bijdrage 50% POI Treebeekplein	€ 11.190		-€ 11.190	€ 0
ZO ntb 2022 energiekst Barbarahoes	€ 11.000		-€ 11.000	€ 0
IBA Parkstad B.V herinrichting Emmapark	€ 10.445		-€ 10.445	€ 0
Prognose PGB Wmo HH	€ 6.241	€ 2.300	-€ 6.241	€ 2.300
ID-karten en paspoorten dec 2022	€ 3.936		-€ 3.936	€ 0
Saldo Cadeaukaart Ons Brunssum	€ 635		-€ 635	€ 0
VOG december 2022	€ 406		-€ 406	€ 0
Saldo netto salaris 2023	€ 12		-€ 12	€ 0
Afrekening TOZO 2021	€ 59.814	€ 123.578	-€ 66.186	€ 117.206
Sisa-regeling A16/terugbetaling Oekraine	€ 63.000		-€ 63.000	€ 0
Nog te betalen facturen WMO	€ 0	€ 381.289		€ 381.289
Nog te betalen factuur Medipoint	€ 0	€ 200.000		€ 200.000
PGB en 13de run december	€ 0	€ 4.049		€ 4.049
Prognose PGB jeugdhulp 2023	€ 0	€ 1.105		€ 1.105
Bender 2024	€ 0	€ 5.928		€ 5.928
Preventie accoord 2023	€ 0	€ 10.388		€ 10.388
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen	**€ 2.743.392**	**€ 1.005.699**	**-€ 2.462.365**	**€ 1.286.726**

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Borg- en garantstellingen
Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Aard/ Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage leningsbedrag borgstelling	Restant 31-12-2022	Restant 31-12-2023
Gewaarborgde geldleningen t.b.v. stichtingen en verenigingen	Woningbouw, etc	€ 378.615.633	100%	€ 103.765.557	€ 116.325.273
Gewaarborgde geldleningen t.b.v. particuliere woningbouw	Woningbouw	€ 19.160.045	100%	€ 2.169.434	€ 1.110.730
	Totaal	€ 397.775.678		€ 105.934.991	€ 117.436.003

Conform het raadsbesluit van 20 juli 2021 (2021/57) betreffende de nieuwe achtervangovereen-komst Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) lopen nieuwe borgstellingen via dit fonds.

Niet in de Balans opgenomen langlopende financiële verplichtingen
De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

		Nog verschuldigde termijnen 31-12-2022	Nog verschuldigde termijnen 31-12-2023
Operational lease-contracten nog verschuldigde termijnen	Excl. BTW	€ 58.140	€ 44.373
			Looptijd in maanden
Auto VTH			22
Koffie automaten			3
Couverteermachine			18
Vouwmachine			16
Plotter bestuurscentrum			27
Plotter Boschstraat			48
Waterkoelers			12

Meerjarige verplichtingen
Het betreft de belangrijkste financiële verplichtingen (niet zijnde subsidieverstrekkingen) waaraan de organisatie voor een aantal toekomstige jaren is verbonden doordat er langlopende overeenkomsten over zijn afgesloten die Europees zijn aanbesteed. Overeenkomsten met samenwerkingsverbanden zijn in dit overzicht niet meegenomen.

Levering/dienst	Leverancier	Ingang	Einde	Optie tot verlenging
Onderhoud openbare verlichting	Spie Infratechniek	2014	2024	
Bomenonderhoud	Dolmans Landscaping	2019	2027	
Kredietfaciliteit BNG € 300.000	BNG	2019	onbeperkt	
Plantsoenen en boomspiegels	Vebego Groen	2020	2024	
Intensief maaien gazons	Dolmans Landscaping	2021	onbeperkt	
Inkoop ambulante hulp	Diverse leveranciers	2021	2022	2026
Schoonmaak gebouwen	Vebego	2023	2027	2029
Energie	Vattenfall	2023	2025	2028
Relinen	Van de Kreeke	2024	2025	2027
Reinigen, Inspecteren en Renoveren	Van de Kreeke	2024	2025	2027
Onderhoud sportvelden	Krinkels	2024	2025	2027
Accountant	KSG	2024	2026	2027

5. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden.

6. WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT) VERANTWOORDING 2023

De WNT is van toepassing op de gemeente Brunssum. Het voor de Gemeente Brunssum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	R. Evers	HGM. V.d. Roer	P. Peeters
Functiegegevens	Secretaris	Plv. Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/02 – 31/12	01/01 – 31/03	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	96.081	27.866	108625
Beloningen betaalbaar op termijn	15.508	5.006	18.109
Subtotaal	111.589	32.872	126.734
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	204.060	54.986	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet teruggontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**111.589**	**32.872**	**126.734**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	OLGM. Eussen	HGM. V.d. Roer	P. Peeters
Functiegegevens	Secretaris	Plv. Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/05	21/02- 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	58.585	106.734	108.611
Beloningen betaalbaar op termijn	9.373	18.863	20.856
Subtotaal	67.958	125.596	129.467
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	89.359	185.819	216.000
Bezoldiging	**67.958**	**125.596**	**129.467**

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

Tabel 2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

Tabel 3. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

Hier is voor de gemeente Brunssum geen sprake van in 2023.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.911.723			€ 0	€ 0	€ 19.564
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 12.180	€ 2.943.467	€ 5.172.056		
JenV	**A18B**	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*			
		1	50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0			
		2		Hotels/centra	€ 0			
		3		Overige specifieke meerkosten	€ 0			
		4		Overige Meerkosten	€ 0			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*				
			Nee					

KSG Registeraccountants B.V.	Paraaf:
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	PBO

FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			34	35	1	12	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 760	€ 13.300	€ 3.468	€ 41.616	€ 1.795	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 4.228	

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

BZK	**C47B**	**Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één gemeente/provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente of provincie invullen Gemeenten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/01*	Deelplannaam / projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C47B/03*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/04*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/05*	Besteding (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/06*
		1	060899 Gemeente Brunssum	Brunssum	0	0	0	€ 0
		2						
		16						
			Kopie deelplannaam / project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/08*	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/09*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/10*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/11*	
		1	*Brunssum*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2						
		16						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/12*					
			Nee					
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			367	€ 121.199	€ 335.670	105	€ 36.704	€ 90.219
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			276	€ 25.139	€ 63.653			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	276	0

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 327	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 28.429	€ 0	1	103	88	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LAI23-03493843*	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 573.636	€ 0	€ 564.712	€ 13.681	€ 412.893	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 173.277	€ 0	€ 0	€ 0	€ 114.171	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						

OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2023 naar 2024. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D24/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
		1	SB230096	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 162.637	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
		2	SB230096	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
		3	SB230096	d) De verruiming van bemande sta-uren van de bibliobus	€ 0	€ 0	d) De verruiming van bemande sta-uren van de bibliobus	€ 0
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
		1	Nee					
		2	Nee					
		3	Nee					
		100						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 2.632.568	€ 1.849.488	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0			
		2	215 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom | aantal in st	Nee	0			
		50						

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	060917 Gemeente Heerlen	Ntb	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		20						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	060917 Gemeente Heerlen	Ntb	Nee			
		2						
		20						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	060917 Gemeente Heerlen	Ntb	Ntb	Nee		
		2						
		20						
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 331.552	€ 331.552	€ 246.345	Ja		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	1			
		2	334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone|aantal in Stuks	Ja	1			
		3	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Ja	320			
		4						
		50						

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 112.273	€ 0	€ 0	€ 112.273	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				

SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **IOAW**	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **IOAZ**
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
		1	060899 Gemeente Brunssum	€ 9.411.365	€ 167.976	€ 248.871	€ 300	€ 92.425
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1	060899 Gemeente Brunssum	€ 604	€ 61.453	€ 1.529	€ 0	€ 617.407
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**)	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/13*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	*Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
		1	060899 Gemeente Brunssum	€ 0	€ 0	€ 0		
		2						
		100						

KSG Registeraccountants B.V.	**Paraaf:**
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	PBO

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1 060899 Gemeente Brunssum	€ 0	€ 0	€ 8.445	€ 0	€ 0	
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/11*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/12*
		1 060899 Gemeente Brunssum	€ 5.864	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2						
		100						

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
				Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 7.777	€ 67.125	€ 2.620
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.093	€ 18.799	€ 411
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 530	€ 19.470	€ 1.162
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 270	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 115	€ 5
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 10.670	€ 105.509	€ 4.198
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6	Totaal	0	0	0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	**G12A**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12A/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/03*		
		1	060899 Gemeente Brunssum	€ 0	€ 0		
		2					
		20					
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 219.688	€ 543.609				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 onroerende zaken nieuwbouw	€ 191.386	€ 191.386	€ 0	€ 0	Nieuwbouw accommodatie VV de Leeuw
		2	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 14.948	€ 14.948	€ 0	€ 0	
		3	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 6.017	€ 6.017	€ 0	€ 0	
		4	2.1 roerende zaken aankoop	€ 702	€ 0	€ 702	€ 0	
		5	2.2 roerende zaken dienstverlening door derden	€ 108.611	€ 0	€ 108.611	€ 0	
		6	2.3 roerende zaken beheer en exploitatie	€ 164.467	€ 0	€ 164.467	€ 0	
		7	3.1 mengpercentage	€ 57.478	€ 0	€ 0	€ 57.478	
		100						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 18.351	€ 51.858	Ja	Ja		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026						
				Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 27.696	€ 23.438	€ 4.258	€ 23.438	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 190.679	€ 160.757	€ 29.922	€ 160.757	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 42.610	€ 36.335	€ 6.275	€ 36.335	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 31.957	€ 31.957	€ 0	€ 31.957	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 14.913	€ 11.930	€ 2.983	€ 11.930	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 37.284	€ 15.721	€ 7.457	€ 15.721	Ja
			7	Valpreventie	€ 109.720	€ 6.531	€ 21.944	€ 6.531	Ja
			8	Leefomgeving	€ 21.305	€ 12.095	€ 4.261	€ 12.095	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.326	€ 2.998	€ 1.065	€ 2.998	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 77.763	€ 64.419	€ 13.344	€ 64.419	Ja
			11	Mantelzorg	€ 21.305	€ 23.710	€ 0	€ 23.710	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 21.305	€ 19.625	€ 1.680	€ 19.625	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 11.718	€ 9.597	€ 2.121	€ 9.597	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.326	€ 5.326	€ 0	€ 5.326	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.961	€ 18.040	€ 921	€ 18.040	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	Nee
2	Brede regeling combinatiefuncties	Nee
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee
4	Kansrijke Start	Nee
5	Mentale Gezondheid	Nee
6	Aanpak overgewicht en obesitas	Nee
7	Valpreventie	Nee
8	Leefomgeving	Nee
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee
10	Versterken sociale basis	Nee
11	Mantelzorg	Nee
12	Eén tegen eenzaamheid	Nee
13	Welzijn op recept	Nee
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

KSG Registeraccountants B.V.	Paraaf:
Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	PBO

VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*		
			MEOZ23024	€ 92.665	€ 93.598		
			Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*
			1 *Zwembad de Bronspot*	€ 92.665	€ 93.598	Nee	
			2				
			20				
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*			
			060899 Gemeente Brunssum	€ 30.000			

KSG Registeraccountants B.V. Behorende bij onze verklaring d.d. 27 juni 2024	**Paraaf:** PBO

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 OVERZICHT RESTANTKREDIETEN

OMSCHRIJVING	Raads-besluit van	RESTANT KREDIET per 1-1-2023 (excl. btw)	Afvoering/op-boeking van krediet inz. oude kred.	BEGROTING/ BEGR.WIJZ. 2023	Werkelijke uitgaven 2023	RESTANT-KREDIET 31-12-2023 (excl. btw)	BIJDRAGEN DERDEN	NETTO-KREDIET 31-12-2023 (excl. btw)	(verwachte) maand en jaar van afronding
Afdeling Informatie Management									
Ontwikkeling E-Brunssum	2-11-2021	€ 60.914		€ 100.000	€ 114.310	46.604,25		46.604,25	2024
Modernisering werkplekken	13-11-2018	€ 19.360				19.359,50		19.359,50	2024
Modernisering primaire-applicaties	2-11-2021	€ 9.933		€ 40.000	€ 35.067	14.866,63		14.866,63	2024
Integrale GEO-informatievoorziening	2-11-2021	€ 76.854		€ 100.000	€ 67.062	109.791,92		109.791,92	2024
Professionalisering DIV., Digit., DSP	2-11-2021	€ 99.594		€ 60.000	€ 25.872	133.721,73		133.721,73	2024
ICT Investeringen Sociaal domein	2-11-2021	€ 0		€ 55.000	€ 1.061	53.939,25		53.939,25	2024
Hybride werken, meubilair	12-6-2023	€ 0		€ 56.000	€ 52.604	3.396,24		3.396,24	2024
Hybride werken, thuiswerkplekken	12-6-2023	€ 0		€ 131.250		131.250,00		131.250,00	2024
Totaal investeringen afd. IM		***€ 266.655***	***€ 0***	***€ 542.250***	***€ 295.975***	***€ 512.930***	***€ 0***	***€ 512.930***	
Afdeling Openbare Ruimte									
Vervanging voertuigen/werkmaterieel wegen	12-11-2019	€ 10.426				10.426,40		10.426,40	2024
Vervangingsinvesteringen wegen MIP-OR	2-11-2021/12-7-2022/27-9-2022	€ 1.580.519	€ 950.000	€ 1.720.000	€ 1.480.596	2.769.922,75		2.769.922,75	2024
Investeringen Mobiliteitsplan	7-2-2023	€ 0	-€ 950.000	€ 950.000		0,00		0,00	
Vervanging vervoermiddelen verkeer	2-11-2021	€ 4.414	-€ 4.414	€ 75.000		75.000,00		75.000,00	2024
VOP Kasten	12-11-2019	€ 79.365	-€ 39.365			40.000,00		40.000,00	2024
Aankoop wagens/machines rioolbeheer		€ 0	€ 34.125		€ 34.125	0,00		0,00	
Materieel plantsoenen, incl. bussen	12-11-2019/ 2-11-2021	€ 216.075	-€ 34.125		€ 156.103	25.847,00	24.000,00	49.847,00	2024
Herinrichting Treebeekplein	13-11-2018/ 28-09-2021	€ 2.145.000			€ 2.650.077	-505.077,46	500.745,00	-4.332,46	2023
Bushaltes Maastrichterstr/Trichterweg	18-9-2018	€ 15.009				15.009,49		15.009,49	2023
Totaal investeringen OPBRMT		***€ 4.050.809***	***-€ 43.779***	***€ 2.745.000***	***€ 4.320.901***	***2.431.128,18***	***524.745,00***	***2.955.873,18***	
Afdeling Ruimtelijke ordening en Vastgoed									
Investeringen Schutterspark	22-10-2019	€ 290.000				290.000,00		290.000,00	2024
Klimaatinstallatie Raad- en Quintzaal	20-12-2022	€ 0		€ 215.000		215.000,00		215.000,00	2024
Busoverstapstation Centrum	8-11-2021	€ 500.000				500.000,00		500.000,00	2025
Herinrichting Emmapark	31-5-2022	€ 402.150				402.150,00		402.150,00	2026
Brede School Centrum	5-11-2011	€ 137.522				137.521,88		137.521,88	2024
Sportpark Klingelsberg	2-11-2021	€ 0		€ 68.200	€ 51.529	16.670,94		16.670,94	2024
SV Langeberg, zandgras oefenveld	12-11-2019 /28-10-2020	€ 0		€ 23.200	€ 33.887	-10.687,26		-10.687,26	afgesloten
Nieuwbouw accommodatie VV De Leeuw	21-3-2023	€ 0		€ 2.500.000		2.500.000,00		2.500.000,00	2024
Netaansluiting Zonnepark Terca-terrein	21-3-2023	€ 0		€ 250.000		250.000,00		250.000,00	2026
Werkbudget Strategische aankopen	11-3-2019	€ 1.849.041			€ 1.011.773	837.268,25		837.268,25	geen eind datum
Krediet Centrumvisie	28-9-2021	€ 600.000			€ 600.000	0,00		0,00	afgesloten
GREX Grondexploitaties (820040-820730)		€ 0				0,00		0,00	
Totaal investeringen afdeling ROV		***€ 3.778.713***	***€ 0***	***€ 3.056.400***	***€ 1.697.189***	***€ 5.137.924***	***€ 0***	***€ 5.137.924***	
Afdeling Zorg									
Aanschaf rolstoelen WVG	2-11-2021	€ 0		€ 200.000	€ 275.918	-75.918,21		-75.918,21	afgesloten
Totaal investeringen afd. Zorg		*€ 0*	€ 0	€ 200.000	*€ 275.918*	*-75.918,21*	*0,00*	*-75.918,21*	
TOTAAL investeringen		€ 8.096.177	-€ 43.779	€ 6.543.650	€ 6.589.984	8.006.063,30	524.745,00	8.530.808,30	

BIJLAGE 2 OVERZICHT GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER TAAK-VELD

Financiële afwijkingen per taakveld

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie - Begroting
taakvelden			
XT-01 - Bestuur	2.191	5.220	3.029
XT-010 - Mutaties en reserves	2.780	3.131	351
XT-02 - Burgerzaken	1.534	1.497	-36
XT-03 - Beheer overige gebouwen en gronden	290	432	142
XT-04 - Overhead	14.431	14.895	464
XT-05 - Treasury	423	307	-116
XT-064 - Belastingen overig	674	682	8
XT-08 - Overige baten en lasten	450	333	-118
XT-09 - Vennootschapsbelasting	0	15	15
XT-11 - Crisisbeheersing en brandweer	2.247	3.039	793
XT-12 - Openbare orde en veiligheid	1.126	1.201	75
XT-21 - Verkeer en vervoer	4.546	4.222	-324
XT-22 - Parkeren	110	123	13
XT-31 - Economische ontwikkeling	732	639	-94
XT-32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	342	78	-265
XT-33 - Bedrijfsloket en -regelingen	44	38	-7
XT-34 - Economische promotie	222	226	4
XT-41 - Openbaar basisonderwijs	5	5	-
XT-42 - Onderwijshuisvesting	3.019	3.223	204
XT-43 - Onderwijsbeleid leer	1.882	2.287	405
XT-51 - Sportbeleid en -activering	371	385	13
XT-52 - Sportaccommodaties	2.666	3.101	435
XT-53 - Cultuurpresentatie, prod.partic.	1.682	1.601	-81
XT-54 - Musea	60	36	-24
XT-55 - Cultureel erfgoed	0	0	-
XT-56 - Media	521	534	13
XT-57 - Openbaar groen en recreatie	2.476	2.463	-13
XT-61 - Samenkracht en burgerparticipatie	3.861	3.646	-215
XT-62 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.447	1.027	-420
XT-63 - Inkomensregelingen	18.320	19.557	1.237
XT-64 - Begeleide participatie	12.588	11.843	-746
XT-65 - Arbeidsparticipatie	788	715	-73
XT-66 - Maatwerkvoorzieningen WMO	1.984	2.090	106
XT-671 - Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	-

XT-671A - Hulp bij het huishouden (WMO)	4.184	4.290	106
XT-671B - Begeleiding (WMO)	3.573	3.517	-55
XT-671D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	230	179	-51
XT-672 - Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	-
XT-672A - Jeugdhulp begeleiding	4.010	4.048	38
XT-672B - Jeugdhulp behandeling	4.637	5.717	1.080
XT-672D - Jeugdhulp zonder verblijf overig	275	65	-210
XT-673A - Pleegzorg	689	675	-13
XT-673B - Gezinsgericht	96	198	102
XT-673C - Jeugdhulp met verblijf overig	2.437	3.241	804
XT-674A - Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	-
XT-674B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	571	249	-323
XT-674C - Gesloten plaatsing	310	682	372
XT-681 - Geëscaleerde zorg 18+	0	0	-
XT-681B - Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	1	1
XT-682 - Geëscaleerde zorg 18-	0	0	-
XT-682A - Jeugdbescherming	61	52	-9
XT-682B - Jeugdreclassering	58	44	-15
XT-71 - Volksgezondheid	1.450	1.589	138
XT-72 - Riolering	2.862	2.848	-13
XT-73 - Afval	3.471	3.157	-315
XT-74 - Milieubeheer	1.085	1.412	327
XT-75 - Begraafplaats	127	127	-0
XT-81 - Ruimtelijke ordening	1.042	1.038	-5
XT-82 - Grondexpl.(niet-bedr.terreinen)	5.490	4.263	-1.226
XT-83 - Wonen en bouwen	1.271	1.256	-15
TOTAAL LASTEN	121.742	127.239	5.496
taakvelden			
XT-01 - Bestuur	-3	-4	-1
XT-010 - Mutaties en reserves	-9.462	-9.625	-163
XT-02 - Burgerzaken	-246	-345	-99
XT-03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-163	-305	-142
XT-04 - Overhead	-906	-1.400	-495
XT-05 - Treasury	-1.377	-1.504	-127
XT-061 - OZB woningen	-4.559	-4.571	-12
XT-062 - OZB niet-woningen	-1.741	-1.715	26
XT-064 - Belastingen overig	-262	-256	7
XT-07 - Algemene uitkering	-72.306	-75.032	-2.726
XT-08 - Overige baten en lasten	-417	-459	-43
XT-11 - Crisisbeheersing en brandweer	-	-3.169	-3.169

XT-12 - Openbare orde en veiligheid	-119	-126	-8
XT-21 - Verkeer en vervoer	-225	-272	-47
XT-32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-292	-35	258
XT-33 - Bedrijfsloket en -regelingen	-13	-1	11
XT-34 - Economische promotie	-203	-175	28
XT-42 - Onderwijshuisvesting	-1.262	-1.348	-86
XT-43 - Onderwijsbeleid leer	-1.039	-1.367	-329
XT-51 - Sportbeleid en -activering	-	-169	-169
XT-52 - Sportaccommodaties	-590	-1.080	-490
XT-53 - Cultuurpresentatie, prod.partic.	-0	-94	-94
XT-56 - Media	-	-28	-28
XT-57 - Openbaar groen en recreatie	-96	-101	-5
XT-61 - Samenkracht en burgerparticipatie	-41	-161	-120
XT-62 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	-22	-22
XT-63 - Inkomensregelingen	-11.995	-12.016	-21
XT-65 - Arbeidsparticipatie	-0	-103	-103
XT-66 - Maatwerkvoorzieningen WMO	-129	-125	3
XT-671 - Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-
XT-671D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-300	-320	-20
XT-71 - Volksgezondheid	-20	-140	-120
XT-72 - Riolering	-3.751	-3.808	-57
XT-73 - Afval	-4.520	-4.208	312
XT-74 - Milieubeheer	-5	-136	-131
XT-75 - Begraafplaats	-61	-92	-31
XT-82 - Grondexpl.(niet-bedr.terreinen)	-5.133	-2.821	2.311
XT-83 - Wonen en bouwen	-508	-1.006	-499
TOTAAL BATEN	-121.742	-128.142	-6.399
Resultaat	**0**	**-903**	**-903**

Financiële afwijkingen per programma

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Realisatie - Begroting
Programma's			
01 - Bestuur en Burger	3.725	6.717	2.992
02 - Veiligheid	3.372	4.240	868
03 - Sociaal Domein	54.809	57.162	2.353
04 - Volksgezondheid	1.450	1.589	138
05 - Onderwijs en educatie	4.906	5.515	609
06 - Wijkger. werken, integr., particip.	5.308	4.673	-635
07 - Verkeer,vervoer en waterstaat	4.656	4.346	-311
08 - Sport, cultuur en recreatie	7.777	8.120	343
09 - Milieu en duurzaamheid	1.342	980	-361
10 - Economie en toerisme	19.049	19.796	747
11 - Volkshuisvesting en RO	7.545	7.544	-1
12 - Algemene Dekkingsmiddelen	7.803	6.557	-1.246
TOTAAL LASTEN	121.742	127.239	5.496
Programma's			
01 - Bestuur en Burger	-249	-349	-100
02 - Veiligheid	-119	-3.295	-3.176
03 - Sociaal Domein	-12.424	-12.564	-140
04 - Volksgezondheid	-20	-140	-120
05 - Onderwijs en educatie	-2.300	-2.716	-415
06 - Wijkger. werken, integr., particip.	-41	-182	-141
07 - Verkeer,vervoer en waterstaat	-225	-272	-47
08 - Sport, cultuur en recreatie	-685	-1.472	-786
09 - Milieu en duurzaamheid	-508	-211	297
10 - Economie en toerisme	-91.192	-94.868	-3.676
11 - Volkshuisvesting en RO	-8.337	-8.244	92
12 - Algemene Dekkingsmiddelen	-5.640	-3.828	1.813
TOTAAL BATEN	-121.742	-128.142	-6.399
Resultaat	**0**	**-903**	**-903**

BIJLAGE 3 SUBSIDIEREGISTER

Regeling	Naam ontvangende organisatie	Subsidiebedrag	Totaal
1. Maatschappelijke ondersteuning 2022	CMWW	€ 2.038.347	
	Cizop	€ 55.685	
	Levanto	€ 6.254	
	Buddyzorg	€ 1.584	
	Totaal	**€ 2.101.870**	**€ 2.101.870**
2. Voorschoolse educatie Brunssum 2021	Pluk/CMWW	€ 595.260	
	Humankind	€ 41.164	
	Flow/kinderopvang Parkstad	€ 20.582	
	PimPamPoentje	€ 20.582	
	Totaal	**€ 677.587**	**€ 677.587**
3. Bibliotheekwerk 2023	Stichting Bibliotheek Kerkrade e.o.	€ 506.000	
	Totaal	**€ 506.000**	**€ 506.000**
4. Muziekonderwijs 2022	SMK muziek en dans	€ 333.834	
	Totaal	**€ 333.834**	**€ 333.834**
5. Cultuur 2022	Fanfare St.Barbara	€ 7.501	
	Chr. Harmonie de Bazuin	€ 6.190	
	Showband Drumfanfare Parcifal	€ 5.808	
	Harmonie-Orkest Brunssum 1907	€ 4.047	
	Fanfare Harpe Davids	€ 4.613	
	Bazuinenkorps Jong-Leven	€ 4.681	
	Harmonie-Orkest Concordia Treebeek	€ 4.248	
	Jeugd Orkest Stad Brunssum	€ 4.165	
	Scoutingband Vincentius	€ 2.335	
	Mandolinever. Troubadour	€ 1.101	
	Jeugdkoor de Pareltjes	€ 1.677	
	Jokola	€ 3.485	
	Gemengd koor Cantate	€ 3.740	
	Mannenkoor R.M.K. 1921	€ 3.062	
	Brunssums Mannenkoor	€ 1.953	
	Zangvereniging Aurora	€ 1.758	
	Dameskoor Michel	€ 2.118	
	Poolse zang dans Wesoly Tulacz	€ 1.691	
	Schutterij St Gregorius de grote	€ 3.895	
	Poolse dansverening Podlasie	€ 2.311	
	Totaal	**€ 70.377**	**€ 70.377**
6. Sport 2022	Zwemsport Parkstad (fusie met o.a. ZVB)	€ 3.280	
	Gymnastiekvereniging Fidelitas	€ 3.000	
	Watervrienden Brunssum	€ 3.110	
	Badmintonclub Brunssum	€ 2.220	
	Handbalvereniging Brunssum	€ 4.080	
	Gymnastiekvereniging DOC	€ 2.100	
	Taekwondo Pal Gwe	€ 1.325	
	Aikidovereniging Brunssum fudo jyuku dojo	€ 1.600	
	TTV Brunssum	€ 1.989	
	Judoclub Brunssum	€ 1.902	
	ZVV Koutenveld	€ 390	
	Brunssumse Trimvereniging	€ 890	
	Zwemgroep MBVH	€ 590	
	Bridgeclub Bronsbeek	€ 1.270	
	Bridgeclub No Smoking	€ 350	
	Bridgeclub Rode Beek	€ 430	
	Hengelsportvereniging Brunssum / HSV	€ 3.270	
	RKVV de Leeuw	€ 5.790	
	BSV / Limburgia	€ 4.740	
	SV Langeberg	€ 5.240	
	SV Brunssum	€ 2.560	
	LTC Brunssum / tennisver	€ 1.930	
	Atletiekvereniging Oranje Nassau / AVON	€ 1.150	
	ATIVU /tennisver	€ 1.740	
	MED / tennisver	€ 830	
	Totaal	**€ 55.776**	**€ 55.776**
7. Gehandicaptensport 2022	Bijzonder in Beweging (stg Basissport Limburg)	€ 560	
	BrunssumseGehandicaptenSport	€ 910	
	SVG Mijnstreek	€ 560	
	Totaal	**€ 2.030**	**€ 2.030**
8. Speeltuinwerk 2022	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 13.129	
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 11.500	
	Speeltuinvereniging Treebeek-Hoensbroek	€ 12.325	
	Totaal	**€ 36.954**	**€ 36.954**
9. Scouting 2022	Scouting Landgraaf	€ 29.263	
	Scouting St Willibrordus Treebeek	€ 15.775	
	Scouting St Vincentius	€ 15.693	
	Scouting St Franciscus	€ 13.363	
	Totaal	**€ 74.094**	**€ 74.094**

Regeling	Naam ontvangende organisatie	Subsidiebedrag	Totaal
10. Compensatie onroerendezaakbelasting 2022	SV Brunssum	€ 1.644	
	SV Langeberg	€ 3.251	
	RKVV De Leeuw	€ 1.415	
	BSV Limburgia	€ 2.915	
	ATIVU	€ 1.631	
	LTC Brunssum	€ 946	
	MED	€ 341	
	Scouting St. Franciscus	€ 802	
	Scouting St. Willibrordus	€ 194	
	Scouting St. Vincentius	€ 267	
	Scouting De Landgraaf	€ 1.099	
	Speeltuinvereniging Treebeek	€ 398	
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 725	
	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 1.058	
	Schutterij St Gregorius de grote	€ 104	
	Totaal	**€ 16.791**	**€ 16.791**
11. Seniorenverenigingen 2022	KBO St.Barbara	€ 1.463	
	KBO Rumpen	€ 1.263	
	Senioren Brunssum-Noord	€ 1.338	
	Ouderenbond Fatima KOV	€ 525	
	Vrouwenvereniging St.Barbara	€ 363	
	Totaal	**€ 4.950**	**€ 4.950**
12. Lotgenotenorganisaties 2022	Zonnebloem afd. Centrum	€ 2.500	
	Zonnebloem afd. Brs-Noord	€ 1.550	
	Zonnebloem afd. Treebeek	€ 988	
	IMV 'T Trepke	€ 1.283	
	Stg.Lotgenotengroep Autisme Limburg	€ 1.080	
	Alzheimer Café	€ 388	
	De Dagvlinder	€ 1.080	
	BNMO	€ 878	
	Totaal	**€ 9.745**	**€ 9.745**
13. Adviesraad sociaal domein 2023	Stichting SMO-raad Brunssum	€ 14.500	
	Totaal	**€ 14.500**	**€ 14.500**
14. Buurtnetwerken 2022	Buurtnetwerken Brunssum Noord, Oost, West,	€ 33.000	
	Totaal	**€ 33.000**	**€ 33.000**
15. Buurtverenigingen 2022	Buurtvereniging Opbouw	€ 200	
	Buurtvereniging Schuttersveld	€ 200	
	Buurtvereniging Langeberg	€ 200	
	Totaal	**€ 600**	**€ 600**
16. Overige maatschappelijke verenigingen en stichtingen 2022	Carnavalsroad Broenssem	€ 5.550	
	Kinderoptocht Comité/ K.O.K.	€ 1.588	
	Kindercarnaval Treebeek/com.carn.opt. treebeek	€ 267	
	Oranjevereniging Treebeek	€ 1.150	
	Bond van Wapenbroeders	€ 125	
	Stichting Land van Herle	€ 70	
	IVN	€ 2.500	
	Vrouwenbond KAVO st Brigida	€ 125	
	Vrouwenvereniging Langeberg	€ 125	
	Familiewerk Don Bosco	€ 400	
	Veteranen Brunssum	€ 500	
	Stichting Slachtofferhulp	€ 5.650	
	Centrale van Bonden voor ouderen	€ 450	
	Heemkundever. Bron van Brunsham	€ 500	
	Vrienden Clemensdomein	€ 1.000	
	Jack Aldewereld stg	€ 2.723	
	stg Natuurfonds Brunssum	€ 350	
	Totaal	**€ 23.073**	**€ 23.073**
Incidentele subsidieregeling 1: Evenementen 2022	Stichting Veteranen Brunssum	€ 5.000	
	Parelloop	€ 30.000	
	Parade 2024	€ 400.000	
	Letste rundje	€ 2.500	
	Kerstevenement OCB	€ 35.000	
	Totaal	**€ 472.500**	**€ 472.500**
Incidentele subsidieregeling 2: Stimuleringsregeling burgerkracht 2022	Burendag Klingelsberg	€ 1.000	
	Totaal	**€ 1.000**	**€ 1.000**
Incidentele subsidieregeling 3: Jubilea 2022	100-jarig bestaan Ativu	€ 250	
	Totaal	**€ 250**	**€ 250**
Incidentele subsidieregeling 4: Waarderingssubsidie 2022	Droomgaard, moestuinieren met basisschool	€ 250	
	The Lonely Beatles, optredens in	€ 250	
	Totaal	**€ 500**	**€ 500**
Overige incidentele subsidies	Kunstbende Limburg	€ 4.000	
	Seniorenraad Brunssum	€ 6.325	
	IKS Parkstad (bijdrage per inwoner)	€ 8.455	
	Provicie Limburg (bijdrage provinciale regeling	€ 1.383	
	kosten gehandicapten - bijdrage per inwoner).		
	Huis voor de Sport Limburg (participatie bijdrage	€ 1.384	
	Totaal	**€ 21.547**	**€ 21.547**
Subsidieregeling Revolverend Fonds voor de Podiumkunsten Brunssum	Harmonie St. Gerardus	€ 2.500	
	Totaal	**€ 2.500**	**€ 2.500**
Totaal subsidies afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling 2023			**€ 4.459.477**

BIJLAGE 4 OVERZICHT WETTELIJKE INDICATOREN KERNGEGEVENS

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM		
		REKENING 2022	BEGROTING 2023	REKENING 2023
Formatie	Fte per 1000 inwoners	8,28	8,42	8,32
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	7,98	7,65	8,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	859	871	902
Externe inhuur	Kosten als % totale loonsom + totale kosten externen	9,3%	3,3%	9,7%
Overhead	% van totale lasten	11,7%	12,5%	10,9%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	Aantal per 1.000 jongeren	12	8	2022
Totaal misdrijven (per 10.000 inwoners)	Aantal per 10.000 inwoners	104,04	111,85	4e kwartaal 2023

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	1,9	4,2	2022
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	27	24	2022
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,9%	2,4%	2022

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Aantal banen	Aantal per 1.000 inw 15-64 jr	458,8	825,4	2022
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	1%	2022
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar dat in gezin met bijstandsuitke-ring leeft	6%	6%	2022
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame be-roepsbevolking t.o.v. van de beroepsbevolking	65,8%	72,2%	2022
werkloosheid	% werklozen	3,5%	3,5%	2022
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw.	370	340	2023
Aantal lopende re-integratie voorzieningen	per 1.000 inwoners	21,6	17,9	2023
Jongeren met jeugdhulp	% aandeel jongeren tot 18 jaar	15,6%	11,1%	2023
Jongeren met jeugdbescherming	% aandeel jongeren tot 18 jaar	1,4%	1,0%	2023
Jongeren met jeugdreclasse-ring	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4%	0,3%	2023
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwo-ners	1.140	710	2022

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Niet sporters	%	57,2%	46,4%	2022

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Omvang huishoudelijk rest-afval	Kg per inwoner	132	148	2022
Grof huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	9	27	2022
GFT afval	Kg per inwoner	116,8		2022
Hernieuwbare elektriciteit	%	11,8%	33,1%	2021

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Functiemenging	%	35%	53,8%	2022
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inw. 15 t/m 64jr)	111,6	174,1	2022

NAAM WETTELIJKE INDICATOR	EENHEID	BRUNSSUM	NEDERLAND	PEILDATUM
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	219	379	2021
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 wo-ningen	3,3	9,3	2022
Demografische druk	%	78,0	70,3	2023
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	863	860	2023
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	913	942	2023

BIJLAGE 5 KERNGEGEVENS PER 1 JANUARI

Kerngevens per 1 januari		2023	2022	2021
A.	SOCIALE STRUCTUUR			
1.	Aantal inwoners (volgens CBS) per 1 januari	27.682	27.674	27.677
	waarvan:			
	0-4 jaar	1.082	1.067	1.039
	5-14 jaar	2.390	2.370	2.405
	15-19 jaar	1.321	1.312	1.348
	20-24 jaar	1.360	1.386	1.330
	25-29 jaar	1.369	1.425	1.420
	30-49 jaar	6.093	6.085	6.173
	50-64 jaar	6.727	6.814	6.875
	65 jaar en ouder	7.340	7.215	7.087
	Geschat buitenlandse militairen	1.700	1.700	1.700
2.	Aantal particuliere huishoudens (volgens CBS)	13.658	13.603	14.045
	waarvan:			
	Eenpersoonshuishoudens	5.437	5.336	5.336
	Meerpersoonshuishoudens	8.221	8.267	8.709
	Gemiddeld aantal personen per huishouden	2	2	2
3.	Aantal periodieke uitkeringsgerechtigden (volgens ISD-BOL)	643	652	743
	uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	2,3%	2,4%	2,7%
	waarvan:			
	I.O.A.W.	17	17	21
	PW	626	635	722
4.	Aantal tewerkgestelden in sociale Werkvoorzieningschappen (in arbeidsjaren)	300,40	316,31	331,84
	uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	1,1%	1,1%	1,2%
5.	Overige aantallen *)			
	huishoudens met lage inkomens	5.483	5.423	5.413
	uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	40,1%	39,9%	38,5%
	eenouderhuishoudens	1.143	1.132	1.132
	uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	8,4%	8,3%	8,1%
	uitkeringontvangers (waaronder PW, IOAW/IOAZ, WAO, WSW)	3.637	3.605	3.609
	uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	13,1%	13,0%	13,0%
B.	FYSIEKE STRUCTUUR			
1.	Aantal bedrijfsvestigingen *)	2.141	1.960	1.960
2.	Oppervlakte land in hectare	1.725	1.725	1.725
	Oppervlakte binnenwater in hectare	9	9	9
3.	Aantal woonruimten *) **)	14.981	14.768	14.758

*) bron: gegevens uit berekeningspecificatie algemene uitkering; deze zijn gebaseerd op CBS-informatie.

**) vanaf 2021 inclusief 199 chalets (voorheen mochten deze maar als 1 geteld worden)

BIJLAGE 6 OVERZICHT CRISIS- EN HERSTELFONDS

Financieel overzicht Crisis- en Herstelfonds (B120839)	
Stand Crisis en Herstelfonds per 01-01-2023*	**487.409**
Huurders panden rumpenerhof (corona)	-1.180
Coronacompensatie Schutterspark (corona)	-3.652
Huurkwijtschelding Brikke Oave Klaver 4 Pools Huis (corona)	-11.190
Compensatie energielasten sportverenigingen	-42.022
Noodfonds Minima	-25.000
Compensatie energielasten Trefcentrum & Veteranen	-8.210
Derving marktgelden	-9.060
Stand Crisis- en Herstelfonds per 31-12-2023	**387.095**

* stand volgens nota reserves en voorzieningen bedroeg € 462.605, echter zit er een verschil van € 24.804 als gevolg van besluiten die in 2023 zijn genomen i.p.v. in 2022.

Het raadsbesluit Crisis- en herstelfonds voorzag ook in de dekking van uitvoeringskosten. Mede als gevolg van de destijds ingevoerde rijksregelingen is het aantal ingediende verzoeken bij de gemeente beperkt gebleven. De daarmee gepaard gaande werkzaamheden hebben we daarom binnen onze reguliere bezetting kunnen afwikkelen, zodat de uitvoeringskosten niet ten laste van deze reserve hoeven te komen.

Er zijn per 31-12-2023 zijn er nog een aantal aanvragen in behandeling. Deze worden in 2024 afgehandeld en toegelicht.

BIJLAGE 7 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12-12-2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.211.880. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Geconstateerde afwijkingen betreffen:

Bruto begrotingsonrechtmatigheden (overschrijding lasten)*	€7.910.000
Waarvan acceptabele begrotingsonrechtmatigheden*	€7.910.000
Netto afwijking	€ 0

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

* De geconstateerde afwijkingen betreffen bruto overschrijdingen van de lasten en zijn per onderdeel beschreven onder Bijlage 1. Overzicht van baten en lasten. Hier wordt ook uitgelegd per onderdeel of, en waarom er sprake is van een acceptabele begrotingsonrechtmatigheid.

BIJLAGE 8 OVERZICHT GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ACP	Algemeen Controleplan
ADV	Anti Discriminatie Voorziening
AFBK	Algemene en Financiële Beleidsmatige Kaders
AED	Automatische Externe Defibrillator
APPA	Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers
AvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWACS	Airborne Early Warning & Control System
B&W	Burgemeester en Wethouders
BBB	Bergbezinkbassin
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
Berap	Bestuursrapportage
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
Bibob	(Wet) Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BMI	Body Mass Index
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
boa	Bijzondere opsporingsambtenaar
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BPM	Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen
BRO	Basis Registratie Ondergrond
BRP (1)	Basis Registratie Personen
BRP (2)	Basis Rioleringsplan
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BSO	Buitenschoolse Opvang
BTM	Bedrijventerreinen Management
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG)
BW	Beschermd Wonen
CAK	Centraal Administratiekantoor (eigen bijdrage Wmo)
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CEO	Cliënt Ervarings Onderzoek
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid
CMWW	Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijnswerk Brunssum-Onderbanken
Compass	Adaptief en gepersonaliseerd aanbodgericht en vraag gestuurd onderwijs
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DHT	Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht
E-knip	Engergieknip
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA	Energieprestatieadvies
Fte	Fulltime-equivalent

Fido	Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)
GALA	Gezond Actief Leven Akkoord
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratiedienst
GBT	Gezonde Basisschool van de Toekomst
GBT (2)	Gemeentelijk BeleidsTeam
Geo-informatie	Geografische Informatie
Gft	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instellingen
GIA	Geweld In Afhankelijkheidsrelaties
GIDS	Gezond in de Stad
GKA	Gelijke Kansen Alliantie
Grex	Grondexploitatie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GTD	Gemeentelijke Technische Dienst
HbH	Hulp bij het Huishouden
HR21	Functiewaarderingssysteem voor gemeenten
IBA (1)	Internationale Bau Ausstellung
IBA (2)	Individuele behandeling van afvalwater
IBT	Interbestuurlijk Toezichthouder
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
ICF	Internal Control Framework
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IKS	Iedereen Kan Sporten
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen
ISD BOL	Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Landgraaf
ISK	Internationale Schakelklassen
ISMS	Information Security Management System
IZA	Integraal Zorg Akkoord
JFC HQ	Joint Force Command Headquarters van de NAVO
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
KBL	Kredietbank Limburg
KCC	Klant Contact Centrum
KOTA	Kinderopvangtoeslagaffaire
KRW	Kaderrichtlijn Water
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
KWF	Koningin Wilhelmina Fonds kankerbestrijding
LAI	Lokale aanpak isolatie
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Licht Emitterende Diode
LIA	Lokale Inclusie Agenda

LOBW	Loket Opvang en Beschermd Wonen
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MCC	Meld- en Coördinatiecentrum
MHIDS	Meer Harmonie in de Samenleving (SMK)
MOP OR	Meerjaren Onderhoudsplan Openbare Ruimte
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MER	Minima Effect Rapportage
M.	Meld Misdaad Anoniem
M&O	Misbruik en Oneigenlijk gebruik
MO	Maatschappelijke Ontwikkeling
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MOP-OR	Meerjaren Onderhoudsplan Openbare Ruimte
MPG (1)	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
MPG (2)	Meerjaren Prognose Grondexploitaties
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NCNP	No Cure No Pay
NEN	Nederlandse Norm
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
Nipia	Moderne peuter-volg-monitor
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NT2	Nederlands als tweede taal
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAS	Optimalisatie afvalwaterstudie
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OLT	Openluchttheater
OZB	Onroerende Zaakbelasting
OZL	Oostelijk Zuid-Limburg
P&C	Planning & Control
PALET	Parkstad Limburg Energie Transitie
PAW	Proeftuin Aardgasvrije Wijken
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIMS	Personeels Informatiesysteem
PIT	Parkstad IT
PMD	Plastic, Metaal en Drinkpakken
POI	Point of Interest
PW	Participatiewet
RAK	Regionaal Afwegingskader
RES ZL	Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg
Rd4	Reinigingsdienst gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RO	Ruimtelijke Ordening
ROV	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SAAS	Software as a Service (SAAS-Cloud)
SBI	Startbouwimpuls
SD	Sociaal Domein (Maastricht)
SDE++	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SHV	Schuldhulpverlening

SiSa	Single information, Single audit
SLA	Service Level Agreement
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SOZA	Sociale Zaken
SPL	Stadsregio Parkstad Limburg
SPUK	Specifieke Uitkering
SROI	Social Return on Investment
SVBBL	(gemeenten) Simpelveld, Voerendaal, Beekdaelen, Brunssum, Landgraaf
UWV	Uitkeringsinstituut Werknemersverzekeringen
SW	Sociale Werkvoorziening
TCF	Tax Control Framework
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
TSO	Tussenschoolse Opvang
TVW	Transitievisie Warmte
VANG	Van Afval Naar Grondstof
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VIC	Verbijzonderde Interne Controle
VIOS	Veiligheid In en Om Scholen
VLB	Veilige Leefbare Buurten
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOP	Voetgangersoversteekplaats
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRO	Volkshuisvesting & Ruimtelijk Ordening
VRZL	Veiligheidsregio Zuid Limburg
VSV	(Bureau) Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VTE	Vrijetijdseconomie
VTH	Veiligheid Toezicht & Handhaving
VVGB	Verklaring van geen bedenkingen
VVN	Veilig Verkeer Nederland
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVE (2)	Vereniging van Eigenaren
VVV	Verkeersbureau toerisme
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WDO	Wet Digitale Overheid
WEP	Wet Elektronisch Publiceren
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regeling
WGS	Wet Gemeenschappelijke Schuldhulpverlening
WIBON	Wet informatie uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken
WKB	Wet Kwaliteitsborging van het bouwproces
WMEBV	Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer
WKR	Werkkostenregeling
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken

WOZL	Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg
WSP	Werkgevers Servicepunt Parkstad
WsW	Wet sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WTP	Wet Toekomst Pensioenen
WWW	WoonWijzerWinkel
ZTC	Zaaktype Catalogus (publieke dienstverlening)